

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

นายวิชัย วงศ์สุวรรณ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา จังหวัดสงขลา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

**Development of an Instructional Model with Eclecticism in Economics Course
for Upper Secondary School Students**

Mr. Wichai Wongsuwan

Senior Professional Level Teacher

Social Studies, Religion and Culture Department

Hatyaiwittayalaisombookunkanya School, Songkhla Province

The Secondary Educational Service Area Office 16

Office of the Basic Education Commission

Ministry of Education

ก

กิตติกรรมประกาศ

รายงานฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาของ นายก่อศักดิ์ ศรีน้อย อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา นายเกษม ทองปัญญา ผู้อำนวยการโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครูให้มีหรือขอเลื่อนเป็นวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ผู้ซึ่งให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และกำลังใจด้วยดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ศ.ดร.ศิริวรรณ ศรีพหล และรศ.ดร.กัญญา ลินทร์คนศิริกุล ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำในเขียนรายงานการวิจัย งานสำเร็จเรียบร้อย ขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้ และกัลยาณมิตรในโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2556 - 2558 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยดี จนทำให้การรายงานครั้งนี้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ขอขอบคุณสมาชิกครอบครัววงศ์สุวรรณ ที่ให้กำลังใจเป็นอย่างดีจนทำให้รายงานฉบับนี้สำเร็จ ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดจากจากรายงานฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแด่คุณพ่อสิม คุณแม่เชย วงศ์สุวรรณ และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

วิชัย วงศ์สุวรรณ

ก

ชื่องานวิจัย การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัย วิชัย วงศ์สุวรรณ ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ปีที่ทำการวิจัย 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี
การเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน การดำเนินงานวิจัยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1
การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน โดย
การสังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์ ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่าง คือ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จังหวัดสงขลา
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 45 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนปลาย 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบวัดความสามารถใน
การคิดวิเคราะห์ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบ
ผสมผสาน มีองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ (1) ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของ
รูปแบบ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ ประกอบด้วย
7 ขั้นตอน คือขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นแจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียน ขั้นทบทวนความรู้เดิม ขั้นนำเสนอ
ความรู้ใหม่ ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้ ขั้นประเมินผล และขั้น
นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (4) การวัดและประเมินผล 2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

พบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, S.D = 0.59)

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความคงทนในการเรียนรู้ วิชาเศรษฐศาสตร์ มัธยมศึกษา

Research Title : The Development of an Instructional Model based on Eclecticism in the Economics course for Upper Secondary Students

Researcher : Mr. Wichai Wongsuwan; Senior Professional Level Teacher; Social Studies, Religion and Culture Department; Hatyaiwittayalaisombookunkanya School; Hatyai District; Songkhla Province.

Academic Year : 2015

Abstract

The objectives of this research were (1) to develop an Instructional model based on Eclecticism model in the Economics course for Upper Secondary Students, and 2) to try out the developed Instructional model. The research process comprised of the following stages; Stage 1: The Development of an Instructional model based on Eclecticism in the Economics course for Upper Secondary Students. The Instructional model was developed by Instructional model synthesis with developed achievement and analytical thinking ability. Stage 2: The Try-Out of the Developed Instructional model. The sample for the try-out is consist of 45 Mathayom Suksa V students studying at Hat Yaiwittayalaisomboonkulkanya School in Songkhla Province by cluster random sampling. The sample was taken during the second semester of the 2015 academic year. The research instruments was comprised of; (1) learning management plans for the Economics Course, (2) a learning achievement test, (3) an analytical thinking ability test, and (4) a scale to assess the student's satisfaction assessment toward instruction created on the developed instructional model based on Eclecticism in the Economics Course. The statistics used for data analysis included the percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research findings were as follows; 1) The Development of an Instructional Model based on Eclecticism in the Economics course for Upper Secondary Students contained 4 factors; (1.1) theory, (1.2) objectives of model, (1.3) learning activity of instructional model comprises of 7 steps : (a) warm-up/lead-in, (b) objective Indication), (c) activating background knowledge, (d) presentation, (e) exchanging reflection/conclusion) (f) evaluation, and (g) application of knowledge, (1.4) measurement and evaluation 2) The try-out results of the developed instructional model showed that; (2.1) the post-learning achievement scores in the Economics

Course of the students were significantly higher than their pre-learning counterparts at the .01 level. (2.2) The post-analytical thinking ability scores in the Economic Course of the students were significantly higher than their pre-learning counterparts at the .01 level. (2.3) the students had learning retention counterparts at the .01 level. (2.4) the satisfaction assessment of the students toward the instruction based on the developed instructional model were found to be at the highest level ($\bar{X} = 4.62$, S.D = 0.59).

Key words: Instructional model, Achievement, Analytical thinking ability, Retention, Economic Course, MathayomSuksa

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	7
สมมุติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย	8
นิยามศัพท์.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	13
เอกสารเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน.....	25
เอกสารเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	57
เอกสารเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์.....	61
เอกสารเกี่ยวกับความคงทนในการเรียนรู้.....	78
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	83

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	91
ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี การเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	91
ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	121
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	126
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี การเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	126
ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	129
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	139
สรุปการวิจัย	139
อภิปรายผล.....	144
ข้อเสนอแนะ.....	156
บรรณานุกรม.....	158

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	169
ข โครงสร้างหลักสูตรรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	174
ค ผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	183
ง ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการเรียน การสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน	194
จ ผลการประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5..	198
ฉ ผลการประเมินคุณภาพแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์.....	210
ช ผลการประเมินคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย....	221
ซ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	228
ฌ แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์.....	243

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	
ญ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย.....	254
ฎ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี การเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	259
ฎ แบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี การเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	285
ประวัติผู้วิจัย.....	301

จ

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	กรอบแนวคิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์..... 76
ตารางที่ 4.1	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อน และหลังเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน..... 130
ตารางที่ 4.2	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อน และหลังเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน 131
ตารางที่ 4.3	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความสามารถใน การคิดวิเคราะห์ด้านความสำคัญ ระหว่างก่อน และหลังเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ที่ได้รับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี การเรียนรู้แบบผสมผสาน 131
ตารางที่ 4.4	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความสามารถใน การคิดวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างก่อน และหลังเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ที่ได้รับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี การเรียนรู้แบบผสมผสาน 132

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.5	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านหลักการ ระหว่างก่อน และหลังเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน	132
ตารางที่ 4.6	ความคงทนในการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส 32102 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน.....	133
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพ ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน	134
ตารางผนวก		
ตารางผนวกที่ 1	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพ ความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ..	184

ตารางผนวก (ต่อ)

	หน้า
ตารางผนวกที่ 2 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย.....	189
ตารางผนวกที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพความเหมาะสม ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบ ผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ตามความคิดเห็นของครูสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม...	190
ตารางผนวกที่ 4 แสดงรายการแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน.....	195
ตารางผนวกที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสม และค่าดัชนีความสอดคล้องของ แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี การเรียนรู้แบบผสมผสาน.....	196
ตารางผนวกที่ 6 การวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเนื้อหา และพฤติกรรมกรการเรียนรู้ รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	199
ตารางผนวกที่ 7 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	200
ตารางผนวกที่ 8 แสดงค่าดัชนีความง่าย ค่าดัชนีอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.....	204

ตารางผนวก (ต่อ)

	หน้า
ตารางผนวกที่ 9 แสดงค่าดัชนีความเที่ยงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5...	207
ตารางผนวกที่ 10 การวิเคราะห์แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์.....	211
ตารางผนวกที่ 11 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์กับประเภทของการวัด.....	212
ตารางผนวกที่ 12 แสดงค่าดัชนีความง่าย ค่าดัชนีอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์.....	215
ตารางผนวกที่ 13 แสดงค่าดัชนีความง่าย ค่าดัชนีอำนาจจำแนก ของแบบวัดความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ฉบับสมบูรณ์.....	217
ตารางผนวกที่ 14 แสดงค่าดัชนีความเที่ยงแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์.....	219
ตารางผนวกที่ 15 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	222
ตารางผนวกที่ 16 แสดงค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	224
ตารางผนวกที่ 17 แสดงค่าดัชนีความเที่ยงของแบบสอบถามความพึงพอใจของ นักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	226

น

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนของ ฮิวซ์และตันแคน	31
ภาพที่ 2.2 รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนของเคมพ์ มอร์ริสัน และรอสลีย์	32
ภาพที่ 2.3 รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนของดิกและแคร์รี่	33
ภาพที่ 2.4 รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนของออลิชและคณะ.....	34
ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี การเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	94
ภาพที่ 3.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน.....	101
ภาพที่ 4.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน.....	128

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นทรัพยากรอันมีค่า และมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานแก่คณะครูและนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัล ความตอนหนึ่งว่า“... การศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้าง และพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคม และบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอดีกับทุก ๆ ด้าน สังคม และบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของ ประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด ...” (มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย และ มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์, 2543)

สาระเศรษฐศาสตร์ เป็นสาระหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ถูกกำหนดให้ ผู้เรียนทุกระดับชั้น ได้ทำการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษา โดยใน ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ได้นำสาระเศรษฐศาสตร์บูรณาการเข้าไปในสาระ อื่น ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ส่วนในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย สามารถจัดแยกสาระเศรษฐศาสตร์ มากำหนดเป็นรายวิชาพื้นฐานหรือจะจัดแบบ บูรณาการกับสาระอื่น ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งนี้ขึ้น อยู่กับสถานศึกษาเป็นผู้กำหนด ในกรณีที่จัดเป็นรายวิชาพื้นฐาน สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถ กำหนดชื่อรายวิชาแตกต่างกันออกไป บางสถานศึกษาใช้ชื่อว่า รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม (เศรษฐศาสตร์) หรือ รายวิชาเศรษฐศาสตร์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เวลาเรียน 40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียน การกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับสาระเศรษฐศาสตร์ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากวิชาเศรษฐศาสตร์ เป็นวิชาที่มีความสำคัญที่ผู้เรียนสามารถ นำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง เข้าใจบทบาทของรัฐในการใช้มาตรการต่าง ๆ ในการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเข้าใจการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของประเทศ และเศรษฐกิจโลก ดังที่ วันเพ็ญ (2544) วิทยากร (2538 อ้างตาม สิริวรรณ, 2549) และณรงค์ศักดิ์ (2550) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของวิชาเศรษฐศาสตร์ สรุปความว่า “วิชาเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาสำคัญที่ผู้ศึกษาสามารถ นำไปใช้ทั้งในฐานะผู้บริโภค ผู้ผลิต และเข้าใจในฐานะผู้กำหนดนโยบายเศรษฐกิจของประเทศ

หรืออีกนัยหนึ่งคือผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ไปใช้ในชีวิตได้ ตั้งแต่ตื่นนอน จนกระทั่งเข้านอน เข้าใจบทบาทของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ” ด้วยเหตุที่สาระเศรษฐศาสตร์เป็นสาระที่มีความสำคัญดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้สาระเศรษฐศาสตร์ เป็นสาระพื้นฐานสาระหนึ่งใน 5 สาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ 2 มาตรฐาน และ 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้ ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมี 3 ตัวชี้วัด คือ 1) อภิปรายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ 2) ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจสังคมของประเทศ 3) ตระหนักถึงความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนและประเทศ มาตรฐานการเรียนรู้ ส.3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก โดยมี 3 ตัวชี้วัด คือ 1) อธิบายบทบาทของรัฐบาลด้านนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ 2) วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุค โลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย 3) วิเคราะห์ผลดี ผลเสียของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551)

จากการจัดการเรียนการสอนสาระเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในปัจจุบันพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ ดังผลทดสอบระดับชาติ (O – NET) สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำปีการศึกษา 2554 – 2557 ดังแสดงในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงผลการทดสอบระดับชาติ (O – NET) สาขาสหศึกษาศาสตร์ ระดับประเทศ
และระดับโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบรูณ์กุลกันยา ปีการศึกษา 2554 – 2557

คะแนน	ปีการศึกษา 2554		ปีการศึกษา 2555		ปีการศึกษา 2556		ปีการศึกษา 2557	
	โรงเรียน	ประเทศ	โรงเรียน	ประเทศ	โรงเรียน	ประเทศ	โรงเรียน	ประเทศ
ค่าเฉลี่ย	36.52	29.31	52.68	42.01	42.76	30.59	54.66	38.93
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	13.73	11.77	13.59	13.51	16.33	14.20	17.75	19.45

(ที่มา : โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบรูณ์กุลกันยา , 2558)

จากตารางที่ 1.1 แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาขาสหศึกษาศาสตร์ใน ระดับประเทศของปีการศึกษา 2554 คะแนนเฉลี่ย 29.31 ปีการศึกษา 2555 คะแนนเฉลี่ย 42.01 ปีการศึกษา 2556 คะแนนเฉลี่ย 30.59 และปีการศึกษา 2557 คะแนนเฉลี่ย 38.93 (โรงเรียนหาดใหญ่ วิทยาลัยสมบรูณ์กุลกันยา, 2558 : 10) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาขาสหศึกษาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปลาย ของนักเรียนระดับประเทศยังอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 50 ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาจากผลทดสอบระดับชาติ (O – NET) สาขาสหศึกษาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำปีการศึกษา 2554 – 2557 ของนักเรียนโรงเรียนหาดใหญ่ วิทยาลัยสมบรูณ์กุลกันยา พบว่า ปีการศึกษา 2554 คะแนนเฉลี่ย 36.52 ปีการศึกษา 2555 คะแนน เฉลี่ย 52.68 ปีการศึกษา 2556 คะแนนเฉลี่ย 42.76 และปีการศึกษา 2557 คะแนนเฉลี่ย 54.66 (โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบรูณ์กุลกันยา, 2558) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสาขาสหศึกษาศาสตร์ ระดับชาติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน หาดใหญ่วิทยาลัยสมบรูณ์กุลกันยา ยังอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 ยกเว้นปีการศึกษา 2557 ที่มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และเมื่อพิจารณาจากผลการทดสอบระดับ โรงเรียนในรายวิชา สหศึกษาศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าระดับผลการเรียนต่ำ กว่าระดับคุณภาพพอใช้ ยังมีจำนวนมาก ดังแสดงในตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 แสดงระดับผลการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส 32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5 ปีการศึกษา 2555 – 2557

ระดับ ผลการเรียน	ปีการศึกษา 2555		ปีการศึกษา 2556		ปีการศึกษา 2557	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4	67	12.18	52	10.36	11	2.25
3.5	88	16.00	88	17.53	47	9.63
3	125	22.73	110	21.91	84	17.21
2.5	83	15.09	104	20.72	108	22.13
2	62	11.27	80	15.94	99	20.29
1.5	125	22.73	44	8.76	67	13.73
1	-	-	24	4.78	34	6.97
0	-	-	-	-	38	7.79
รวม	550	100.00	502	100.00	488	100.00

(ที่มา : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย
สมบูรณ์กุลกันยา, 2558)

จากตารางที่ 1.2 แสดงให้เห็นว่าในปีการศึกษา 2555 มีนักเรียนที่ได้ระดับผลการเรียน
ต่ำกว่าระดับคุณภาพพอใช้(ระดับผลการเรียน 2)ลงมา มีร้อยละ 22.73 ปีการศึกษา 2556 ร้อยละ
13.54 และปีการศึกษา 2557 ร้อยละ 28.49 ซึ่งยังเป็นระดับการเรียนที่ยังไม่พึงประสงค์ (กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา, 2558)

นอกจากการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ผู้สอน
จะต้องประเมินผู้เรียนในด้านความรู้แล้ว สมรรถนะสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ผู้สอนจะต้องพัฒนาผู้เรียน
ให้เกิดขึ้นคือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทั้งนี้เนื่องจาก ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
เป็นทักษะที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาในศตวรรษที่ 21 หากผู้เรียนมีความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางสติปัญญา ความสามารถแก้ปัญหา
การประเมิน การตัดสินใจ และสรุปข้อมูลต่าง ๆ ที่รับรู้ได้อย่างสมเหตุสมผล อันเป็นพื้นฐานการคิด
ในมิติอื่น ๆ (รัตนา, 2551) สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ที่จะต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ (วิจารณ์, 2555) นอกจากนั้น คุณลักษณะด้านความสามารถในการคิด ยังเป็นสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ผู้สอนจะต้องพัฒนาผู้เรียนอีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และหากพิจารณาจากตัวชี้วัดของสาระเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมด้านการคิดวิเคราะห์ เช่นกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ผู้สอนจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าวขึ้น แต่จากสภาพปัจจุบันพบว่า คุณลักษณะด้านความสามารถในการคิดของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ ดังแสดงให้เห็นจากผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (สุรเกียรติ, 2553) นอกจากนั้นจากการศึกษาผลการประเมินมาตรฐานสถานศึกษาพบว่า มาตรฐานที่โรงเรียนส่วนใหญ่ควรได้รับการปรับปรุงคือ มาตรฐานที่เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องให้ความสนใจในการฝึกฝน ให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ (เส็งยม, 2546) สอดคล้องกับผลจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบแรก (ช่วงปี 2544-2548) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สะท้อนวิกฤติถึงคุณภาพการศึกษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานค่อนข้างชัดเจนว่า จำนวนสถานศึกษาที่จัดการศึกษาได้มาตรฐานขั้นต่ำ ในการจัดการศึกษาตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีประมาณ 1 ใน 3 และอีกประมาณ 2 ใน 3 (มากกว่า 2 หนึ่งในสาม) ยังไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรต่ำ สัดส่วนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับดี ในมาตรฐานด้านผู้เรียนเกี่ยวกับการมีความรู้ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ (คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณ) มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร เพียงประมาณร้อยละ 12 และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องประมาณร้อยละ 24 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

ดังนั้นการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์จึงเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาในทุกระดับชั้น แต่ในสองทศวรรษที่ผ่านมาการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ยังทำได้ในขอบเขตจำกัดและยังไม่บรรลุเป้าหมายสูงสุดที่ต้องการ ผู้เรียนมักสามารถทำได้ดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะขั้นพื้นฐาน แต่เมื่อมาถึงส่วนที่ต้องใช้ความคิดและเหตุผล ผู้เรียนยังไม่สามารถทำได้ ซึ่งปัญหาคุณภาพ

ด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็กไทยจึงควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549) ในขณะที่เดียวกันนักการศึกษาจำนวนมากเชื่อว่าการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สามารถกระทำได้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อยู่เสมอ และหากสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิต ก็จะทำให้นักเรียนมีความสามารถเหนือบุคคลอื่นในด้านสติปัญญา และการดำเนินชีวิต เนื่องจากการคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของการคิดทั้งหมด และสามารถยกระดับมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการได้อีกด้วย (ประพันธ์ศิริ, 2551)

ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคงทนในการเรียนรู้ นับว่ามีความสำคัญที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทั้งนี้หากผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาที่เรียนผ่านมาแล้วได้ จะช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ดี และเข้าใจง่ายขึ้น ดังที่ศูนย์การศึกษาสำหรับครูไปรษณีย์ กล่าวถึงประโยชน์ของความคงทนในการเรียนรู้สรุปได้ว่า จะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ดี เข้าใจง่าย ประหยัดเวลา ขณะเดียวกันสามารถนำประสบการณ์ที่เรียนรู้ และจำได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (พงศสุวรรณ, 2543) สอดคล้องกับแนวคิดของพงษ์พันธ์ (2544) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้สิ่งใหม่บางอย่างถ้าได้อาศัยประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานจะช่วยให้การเรียนรู้สิ่งใหม่นั้นดีขึ้น เพราะเกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะเชื่อมโยงความรู้ในครั้งก่อนมาใช้กับการเรียนรู้ครั้งใหม่ จึงทำให้เรียนรู้สิ่งใหม่ได้เร็วขึ้น อันจะส่งผลทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงขึ้น ดังนั้นการพิจารณาหาวิธีการเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ คือการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการเชื่อมโยงการเรียนรู้ในเนื้อหากับชีวิตจริง รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เนื่องจากการเรียนรู้ของผู้เรียนนอกจากเกิดจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จากตัวผู้เรียนเองแล้ว ยังสามารถเกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่มอีกด้วย ดังที่ พงษ์พันธ์ (2544) กิดานันท์ (2548) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ สรุปว่า “การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้มีหลายปัจจัย อาทิ วุฒิภาวะ ความพร้อมของผู้เรียน แรงจูงใจของผู้เรียน การเสริมแรง การถ่ายโยงการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม” ดังนั้นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยจึงได้นำทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานมาเป็นแนวคิดใน

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความเชื่อว่า ความรู้มีหลายประเภท บางประเภทสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็วไม่ต้องใช้ความคิดที่ลึกซึ้งซึ่งบางประเภทมีความซับซ้อนมาก จำเป็นต้องใช้ความสามารถในขั้นสูง ดังนั้นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องใช้ทั้งวิธีการที่ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งวิธีที่ผู้สอนจะต้องคอย กระตุ้น เสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้อีกด้วย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.2 เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

2.2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อน และหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

2.2.2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อน และหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

2.2.3 ศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

2.2.4 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

3. สมมุติฐานการวิจัย

3.1 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.2 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.3 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านคิดความสำคัญหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน

3.4 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านคิดหลักการหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

3.5 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านคิดความสัมพันธ์หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน

3.6 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้น มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครั้งที่ 1 กับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนครั้งที่ 2 ไม่แตกต่างกัน

4. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

4.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่-วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102

4.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย 3 ปีการศึกษา คือ ปีการศึกษา 2556 – 2558

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

4.3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

4.3.2 ตัวแปรตาม คือ

- 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
- 3) ความคงทนในการเรียนรู้

4) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

5. นิยามศัพท์

5.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยนำแนวคิดหลักการสอนของทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มต่างๆ ทั้งทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม ของโนลส์ (Knowles) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม ของธอร์นไคค์ (Thorndike) พาฟลอฟ (Pavlov) กัททรี (Guthrie) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม ของเกสตัลท์ (Gestalt) ทอลแมน (Tolman) เพียเจต์ (Piaget) บรุนเนอร์ (Bruner) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของกานเย (Gagne) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของ สลาวิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และ รोजเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) มาสังเคราะห์และสรุปเป็นหลักการสอน และนำหลักการสอนดังกล่าวไปบูรณาการร่วมกับการสังเคราะห์ขั้นตอนของวิธีสอนต่างๆ ที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิชาเศรษฐศาสตร์ จนได้ขั้นตอนและแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น 7 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน (Warm-Up/Lead-in) ครูผู้สอนต้องนำข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน มานำเสนอผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ในเรื่องที่กำลังศึกษา อาจใช้บทความ ข่าวหน้าหนังสือพิมพ์ หรือแผ่นโปสเตอร์ ฯ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์ของบทเรียน (Objective Indication) ครูผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งผู้เรียนจะต้องบรรลุจุดประสงค์อะไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีเป้าหมายในการเรียน

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม (Review Background Knowledge) ครูผู้สอนจะต้องทบทวนความรู้เดิมที่ผู้เรียนได้ศึกษาไปแล้วเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา หรือที่เคยศึกษามา ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่

ขั้นที่ 4 นำเสนอความรู้ใหม่ (Presentation) ครูผู้สอนนำเสนอความรู้ใหม่ให้กับผู้เรียน ครูผู้สอนต้องเลือกวิธีสอน/เทคนิคการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด รวมทั้งนำเสนอสารสนเทศร่วมสมัยมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้ นับเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ โดยครูผู้สอนจะเลือกวิธีสอน/เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ อาทิ การจัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้ ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ สหกรณ์ การนำเทคนิค กราฟิกและสารสนเทศร่วมสมัย มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเงินเพื่อ คุณการชำระเงิน คุณการค้า เป็นต้น

ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้ (Exchanging Reflection/Conclusion) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสทำกิจกรรม กลุ่มและ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกัน และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา

ขั้นที่ 6 ประเมินผล (Evaluation) ครูผู้สอนดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบ การประเมินชิ้นงานหรือผลงาน โดยใช้วิธีการประเมินผลอย่างหลากหลาย

ขั้นที่ 7 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application of Knowledge) ครูผู้สอน ดำเนินการให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

5.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรวิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.3 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึงความสามารถในการคิดแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของเรื่องราวใด หรือเหตุการณ์ออกเป็นส่วนย่อย ๆ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น รวมทั้งความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน และทำให้เราทราบถึงความสำคัญ และความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ ที่จำแนกหาสาเหตุ เหตุผล และความสำคัญ ทั้งปวงของเรื่องนั้น โดยวัดจากแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.4 ความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของสมองในการสะสมเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับภายหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในเนื้อหาวิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสามารถระลึกเนื้อหาที่ได้เรียนรู้แล้ว กำหนดช่วงเวลาในการสอบหลังเรียนครั้งที่ 1 และการสอบหลังเรียนครั้งที่ 2 ห่างกัน 4 สัปดาห์ โดยวัดจากการทำแบบทดสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามหลักสูตรวิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

5.5 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

หมายถึง ความคิดเห็นและความรู้สึกที่เกิดขึ้นของนักเรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอน ในด้านต่อไปนี้ 1) ด้านกระบวนการเรียนการสอน 2) ด้านประโยชน์ของรูปแบบการเรียนการสอน 3) ด้านพฤติกรรมการสอนของครู ว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับใด

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยและพัฒนาเพื่อค้นหารูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจำแนกได้ดังนี้

6.1 องค์ความรู้ใหม่ คือ รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยนำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน และการสังเคราะห์งานวิจัยที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์มาเป็นแนวทางในการพัฒนา ซึ่งสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังสนองตอบต่อแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และช่วยส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนการสอน ทำให้ครูผู้สอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีทางเลือกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น

6.2 การแก้ปัญหาทางวิชาการ คือ เป็นงานวิจัยที่นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อฝึกฝนพัฒนานักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์สูงขึ้น และมีทักษะการคิดวิเคราะห์ จึงสามารถแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์สาระเศรษฐศาสตร์และการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้

6.3 การนำไปใช้ประโยชน์ คือเป็นงานวิจัยที่ผู้สอนในสาระอื่น ๆ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ ดังนั้นหากผู้สอนต้องการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าวก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

7. กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. เอกสารเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน
3. เอกสารเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. เอกสารเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์
5. เอกสารเกี่ยวกับความคงทนในการเรียนรู้
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.1 สาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย สำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา และศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษา ถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง

เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง และผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทย และพลโลกดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง

6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2.1 ทำไมต้องเรียนสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ขอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

1.2.2 เรียนรู้อะไรในสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆ ไว้ ดังนี้

1. ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม
2. หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครอง ในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขลักษณะ และความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

3. **เศรษฐศาสตร์** การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

4. **ประวัติศาสตร์** เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทยวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

5. **ภูมิศาสตร์** ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.2.3 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่าง สันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่นศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภคการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญ และสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรักความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผล ต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหาวิเคราะห์ สรุปล และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

1.2.4 คุณภาพผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. ได้เรียนรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและผู้ที่อยู่รอบข้าง ตลอดจนสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นที่อยู่อาศัยและเชื่อมโยงประสบการณ์ไปสู่โลกกว้าง

2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะกระบวนการ และมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ประพฤติปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ มีความเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันและการทำงานกับผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน และได้ฝึกหัดในการตัดสินใจ

3. ได้ศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนในลักษณะการบูรณาการผู้เรียนได้เข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับปัจจุบันและอดีต มีความรู้พื้นฐานทางเศรษฐกิจได้ข้อคิดเกี่ยวกับรายรับ-รายจ่ายของครอบครัว เข้าใจถึงการเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค รู้จักการออมขั้นต้นและวิธีการเศรษฐกิจพอเพียง

4. ได้รับการพัฒนาแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิปัญญา เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจในขั้นที่สูงต่อไป

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. ได้เรียนรู้เรื่องของจังหวัด ภาค และประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมืองการปกครอง สภาพเศรษฐกิจโดยเน้นความเป็นประเทศไทย

2. ได้รับการพัฒนาความรู้และความเข้าใจ ในเรื่องศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมศาสนพิธี และพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น

3. ได้ศึกษาและปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาค และประเทศรวมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ของท้องถิ่นตนเองมากยิ่งขึ้น

4. ได้ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำความเข้าใจ ในภูมิภาค ชีวโลกตะวันออก และตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. ได้เรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก โดยการศึกษาประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคต่างๆในโลก เพื่อพัฒนาแนวคิด เรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
2. ได้เรียนรู้และพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณได้รับการพัฒนาแนวคิด และขยายประสบการณ์ เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ ในโลก ได้แก่เอเชีย โอเชียเนีย แอฟริกา ยุโรป อเมริกาเหนือ อเมริกาใต้ ในด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และสังคมศาสตร์
3. ได้รับการพัฒนาแนวคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์ในอนาคต สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตและวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1. ได้เรียนรู้และศึกษาความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้พัฒนาตนเองเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์ได้
3. ได้เรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ความภูมิใจในความเป็นไทย ประวัติศาสตร์ของชาติไทยยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
4. ได้รับการส่งเสริมให้มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือกลงและตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ประเพณีวัฒนธรรมไทย และสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม
5. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆในสังคมได้ตลอดชีวิต

1.2.5 มาตรฐานการเรียนรู้ /ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 3

เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-ม.6	1. อภิปรายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> ● ระบบเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน ผลดีและผลเสียของระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ ● ตลาดและประเภทของตลาด ข้อดีและข้อเสียของตลาดประเภทต่าง ๆ ● การกำหนดราคาตามอุปสงค์ และอุปทาน การกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์ที่มีในสังคมไทย ● การกำหนดค่าจ้าง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และอัตราค่าจ้างแรงงานในสังคมไทย ● บทบาทของรัฐในการแทรกแซงราคา และการควบคุมราคาเพื่อการแจกจ่าย และจัดสรรในทางเศรษฐกิจ
	2. ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจสังคมของประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ● การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของตนเอง และครอบครัว ● การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตร อุตสาหกรรม การค้าและบริการ ● ปัญหาการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา โดยการศึกษาวเคราะห์แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมฉบับที่ผ่านมา ● การพัฒนาประเทศที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมฉบับปัจจุบัน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-ม.6	3. ตระหนักถึงความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนและประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ● วิวัฒนาการของสหกรณ์ในประเทศไทย ● ความหมายความสำคัญ และหลักการของระบบสหกรณ์ ● ตัวอย่างและประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย ● ความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศ
	4. วิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชนและเสนอแนวทางแก้ไข	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชน ● แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ● ตัวอย่างของการรวมกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชน

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-ม.6	1. อธิบายบทบาทของรัฐบาลด้านนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ● บทบาทของนโยบายการเงินและการคลังของรัฐบาลในด้าน <ul style="list-style-type: none"> - การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ - การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ - การรักษาดุลการค้าระหว่างประเทศ - การแทรกแซงราคาและการควบคุมราคา

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		<ul style="list-style-type: none"> ● รายรับและรายจ่ายของรัฐที่มีผลกระทบต่อประมาณ หนี้สาธารณะ การพัฒนาทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายการเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ และการใช้จ่ายของรัฐ - แนวทางการแก้ปัญหาการว่างงาน ● ความหมาย สาเหตุ และผลกระทบที่เกิดจากภาวะทางเศรษฐกิจ เช่น เงินเฟ้อ เงินฝืด
ม.4-ม.6	1. อธิบายบทบาทของรัฐบาล ด้านนโยบายการเงิน การคลัง ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ● ตัวชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เช่น GDP , GNP รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล ● แนวทางการแก้ปัญหาของนโยบายการเงินการคลัง
	2. วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย	<ul style="list-style-type: none"> ● วิวัฒนาการของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของไทย ● ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศ ● ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีต่อภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้าและบริการ ● การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ● บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในเวทีการเงินโลกที่มีผลกับประเทศไทย

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-ม.6	3. วิเคราะห์ผลดี ผลเสียของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ ● บทบาทขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก เช่น WTO , NAFTA , EU , IMF , ADB , OPEC , FTA , APEC ในระดับต่าง ๆ เขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ ● ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพึ่งพาการแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ● ตัวอย่างเหตุการณ์ที่นำไปสู่การพึ่งพาทางเศรษฐกิจ ● ผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ● ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพึ่งพาการแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจวิธีการคิดค้นทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ

จากมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยจึงนำไปจัดทำคำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ย่อ เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ตามที่หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา กำหนด ดังรายละเอียดที่แสดงในภาคผนวก ข หน้า 174 - 182

2. เอกสารเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน

2.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง แบบแผน หรือแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้ออกแบบไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ และครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน (ศิริพันธุ์, 2555 ; จุติพร, 2555 ; สาคร, 2545 ; ทิศนา ,2550) นอกจากนี้รูปแบบการเรียนการสอน จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนหลักสูตรรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ บทเรียน เพื่อออกแบบสื่อต่างๆ ในการเรียนการสอน เช่น หนังสือ แบบฝึกหัด โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Joyce & Weil, 1996)

2.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนมีองค์ประกอบและกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่มีแบบแผนและมีเค้าโครงที่ชัดเจน มีลักษณะเป็นรูปธรรม ซึ่งใช้เป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ในระดับชั้นต่างๆ ที่มีเป้าหมายสอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบแต่ละรูปแบบ

รูปแบบการเรียนการสอนแต่ละรูปแบบมีทฤษฎีทางการศึกษาหรือทางจิตวิทยาการเรียนรู้อรองรับ อาจมีหนึ่งทฤษฎีหรือหลายทฤษฎีซึ่งสามารถสังเคราะห์เป็นหลักการของรูปแบบและเป็นตัวกำหนดรายละเอียดในองค์ประกอบอื่นๆ ของรูปแบบต่อไปตามลำดับ

จันทร์เพ็ญ (2549) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ไว้ดังนี้

1. หลักการ แสดงแนวคิดหลักที่วิเคราะห์ สังเคราะห์มาจากทฤษฎี หลักการเป็นตัวกำหนดเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกระบวนการและวิธีการเรียนการสอนหลัก

2. วัตถุประสงค์ แสดงถึงเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน เช่น คุณลักษณะต่างๆ ของผู้เรียนที่พัฒนาขึ้นหลังจากเรียนตามรูปแบบ โดยเชื่อมโยงกับหลักการของรูปแบบ

3. กระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอน เทคนิควิธีสอน และกิจกรรมหลักของการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการของรูปแบบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลของการเรียนตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งวิธีวัดและประเมินผล

เทคนิค วิธีสอน รวมทั้งกิจกรรมหลัก เป็นเพียงแนวทางที่นำเสนอไว้ในรูปแบบ ผู้สอนอาจปรับหรือเพิ่มเติมได้ตามสภาพการเรียนการสอน ซึ่งอาจแตกต่างกันไป รูปแบบการเรียน การสอนบางรูปแบบอาจมีองค์ประกอบมากกว่า 3 ประการที่กล่าวมา คือ อาจมีองค์ประกอบด้าน บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน และสื่อวัสดุการเรียนการสอน

ทิสนา (2550) ได้กล่าวถึงรูปแบบการเรียนการสอนต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลัก ของรูปแบบการสอนนั้นๆ
2. มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่ สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบให้ สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้นๆ
4. มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ อันจะช่วย ให้กระบวนการเรียนการสอนนั้นๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.3 ประเภทของรูปแบบการเรียนการสอน

ทิสนา (2550 : 22) ได้แบ่งชนิดของรูปแบบการเรียนการสอนโดยจัดตามลักษณะของ วัตถุประสงค์เฉพาะหรือเจตนารมณ์ของรูปแบบ จัดกลุ่มได้ 5 หมวด: ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เช่น รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ รูปแบบการเรียนการสอนเน้นความจำ รูปแบบการเรียน การสอนโดยใช้ผังกราฟิก เป็นต้น
2. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective Domain) ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอน โดยการซักค้ำ้น รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้บทบาทสมมติ เป็นต้น
3. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psycho Domain) ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์สัน เดวิส รูปแบบ การเรียนการสอน ทักษะปฏิบัติของ เดวิส รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ เป็นต้น
4. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะกระบวนการ (Process Skill) ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์ รูปแบบการเรียนการสอน กระบวนการคิดแก้ปัญหา รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดอุปมา เป็นต้น

5. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการ (Integration) ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนทางตรง รูปแบบการเรียนการสอน โดยสร้างเรื่องรูปแบบการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT รูปแบบการเรียนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น

สาคร (2545) ได้รวบรวมและจัดกลุ่มรูปแบบการสอนตามแนวคิดของนักการศึกษา เป็น 4 แนวคิดซึ่งแต่ละแนวคิดได้มีการจัดรูปแบบการสอนไว้ดังนี้

แนวคิดที่ 1 แนวคิดของ นัททาล และสนูค (Nuthall and Snook) ได้จัดรูปแบบการสอนเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 รูปแบบการสอนแบบควบคุมพฤติกรรม (Behavioral – Control) โดยนำเอาจิตวิทยาทางพฤติกรรมศาสตร์ ในเรื่องของการกระตุ้นและการตอบสนอง (Stimulus-Response) มาใช้ในห้องเรียน

กลุ่มที่ 2 รูปแบบการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยการแสวงหา (Discovery-Learning Model) โดยนำจิตวิทยาเกี่ยวกับความคิด (Cognitive Psychology) มาใช้ในห้องเรียน เน้นให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเพื่อค้นหาคำตอบด้วยตนเอง เน้นการพัฒนาการและความคิดสร้างสรรค์

กลุ่มที่ 3 รูปแบบการสอนแบบหาเหตุผล (The Rational Model) เน้นการสอนที่ต้องมีความสัมพันธ์กับความมีเหตุผล มีการโต้แย้งให้เหตุผล

แนวคิดที่ 2 แนวคิดของ โรเซนไชน์ (Rosenshine) ได้จัดรูปแบบการสอนเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มพฤติกรรมวิเคราะห์ (Behavior – Analytic) และกลุ่มสืบค้นโดยผู้เรียน (Inquiry-Oriented) ซึ่งรูปแบบทั้งสองกลุ่มนี้ คล้ายกับสองกลุ่มแรกของแนวคิดที่ 1

แนวคิดที่ 3 แนวคิดของ เซย์เลอร์ และคณะ (Saylor and Others) ได้จัดรูปแบบการสอนเป็น 5 กลุ่มตามจุดมุ่งหมายของการสอนคือ

1. กลุ่มที่เน้นเนื้อหา/สาขาวิชา (Subject Matter/Disciplines) เน้นการให้เนื้อหาวิชา เช่น วิชาเคมี
2. กลุ่มที่เกี่ยวกับสมรรถภาพ/เทคนิควิธีการ (Competency/Technology) เน้นที่การวางแผนการสอน เช่นบทเรียน โมดูล
3. กลุ่มที่เกี่ยวกับคุณลักษณะ และกระบวนการที่ทำให้เกิดคุณลักษณะ (Human Traits/Processes) เช่น การสอนค่านิยม

4. กลุ่มที่เกี่ยวกับหน้าที่ทางสังคม/กิจกรรม (Social Functions/Activities)

เน้นกิจกรรมในชุมชน

5. กลุ่มที่เกี่ยวกับความสนใจและความต้องการ/กิจกรรม (Interests & Needs/Activities) เน้นการเรียนรู้อิสระของแต่ละบุคคล เช่นการวาดรูป

แนวคิดที่ 4 แนวคิดของ จอยซ์ และเวล (Joyce and Weil) ได้จัดรูปแบบการสอนโดยเน้นตัวผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน ออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่

1. Syntax คือ ลำดับชั้นการสอนซึ่งผู้ใช้รูปแบบการสอนจะต้องสอนตามลำดับชั้น
2. Social System คือ บทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน
3. Principles of Reaction คือ ปฏิกริยาของครูที่มีต่อพฤติกรรมของผู้เรียน
4. Support System คือ สิ่งที่จะช่วยในการสอน เช่น อุปกรณ์การสอน การศึกษานอกสถานที่ โดย จอยซ์และเวล ได้รวบรวมรูปแบบการสอนตามแนวคิดนี้ไว้ 20 รูปแบบ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1. รูปแบบที่เน้นกระบวนการเพื่อให้เกิดการคิด (Information Processing Source) กลุ่มนี้จะเน้นกระบวนการการเรียนรู้เพื่อให้เกิดพฤติกรรมความคิด ทั้งความคิดรวบยอด ความคิดแบบสืบสวนสอบสวน และความคิดอย่างมีเหตุผล แบ่งเป็น 7 รูปแบบ ดังนี้

1. Concept Attainment Model ฝึกวิธีรวบรวมความรู้เป็นความคิดรวบยอด นักทฤษฎีคือ เจอร์โรม บรูเนอร์ (Jerome Bruner)
2. Inductive Thinking Model ฝึกรวบรวมและจัดระบบข้อมูลการหาความสัมพันธ์ของข้อมูล นักทฤษฎีคือ ฮิลดา ทาบ่า (Hilda Taba)
3. Inquiry Training Model ฝึกความเข้าใจในเหตุผล ความสามารถในการค้นคว้าหาข้อมูล สร้างสมมติฐาน พิสูจน์สมมติฐาน แล้วจึงสร้างคำอธิบายหรือกฎ นักทฤษฎีคือ ริชาร์ด ซุกแมน (Richard Suchman)
4. Advance Organizer Model ฝึกการสร้างความเข้าใจในความรู้ใหม่โดยมองเห็นความสัมพันธ์ของความรู้ต่างๆ เป็นภาพรวม นักทฤษฎีคือ เดวิด ออซุเบล (David Ausubel)
5. Memory Model ฝึกเทคนิคในการจำข้อมูล นักทฤษฎีคือ เฮอรัรี โลเรน และเจอร์รี ลูคัส (Herry Lorayne and Jerry Lucas)
6. Developing Intellect Model ฝึกพัฒนาการทางสติปัญญา นักทฤษฎีคือ จีน เพียเจต์ (Jean Piaget)

7. Scientific Inquiry Model ฝึกรวบรวมข้อมูลแบบวิทยาศาสตร์ นักทฤษฎีคือ

โจเซฟ ชวาบ (Joseph J. Schwab)

กลุ่มที่ 2 รูปแบบที่มาจากปฏิสัมพันธ์ (Social Interaction Source) เป็นรูปแบบที่เน้นการพัฒนาบุคลิกภาพ การเรียนรู้ร่วมกัน และความสัมพันธ์ในสังคมเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมประกอบด้วย 5 รูปแบบดังนี้

1. Group Investigation ฝึกร่วมกันแบบประชาธิปไตยฝึกรวบรวมความรู้ด้วยตนเอง นักทฤษฎีคือ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) และเฮอริท เทลีน (Herbert Thelene)

2. Role Playing Model ฝึกรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมและค่านิยมต่างๆในสังคม นักทฤษฎีคือ เฟนนี และจอร์จ แชฟเทล (Fannie and George Shaftel)

3. Jurisprudential Inquiry Model ฝึกรวบรวมข้อมูลในเรื่องที่เป็นปัญหาของสังคม นักทฤษฎีคือ เจมส์ เซเวอร์ และ โดนัลด์ โอลิเวอร์ (James Shaver and Donald Oliver)

4. Laboratory Training Model ฝึกรวบรวมข้อมูลในการทำงานร่วมกัน นักทฤษฎีคือ เบนนี่ กีบ์ และเบรดฟอร์ด (Benne Gibb and Bredford)

5. Social Science Inquiry Model ฝึกรวบรวมข้อมูลในเหตุและผล ความสามารถในการค้นคว้าหาข้อมูลทางสังคมศาสตร์ นักทฤษฎีคือ ไบรอน มาสเซิลส์ และ เบนจามิน คอกซ์ (Byron Massiales and Benjamin Cox)

กลุ่มที่ 3 รูปแบบที่เน้นตัวบุคคล (Personal Source) เน้นพัฒนาการของบุคลิกภาพของบุคคลเพื่อให้เข้าใจตนเอง รับผิดชอบตนเอง และตระหนักในตนเอง เพื่อให้คุณภาพชีวิตของตนดีขึ้น ประกอบด้วย 4 รูปแบบดังนี้

1. Nondirective Teaching Model ฝึกรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีครูทำหน้าที่เสมือนผู้แนะแนว นักทฤษฎีคือ คาร์ล โรเจอร์ (Carl Rogers)

2. Syntetics Model ฝึกรวบรวมข้อมูลความคิดสร้างสรรค์และคิดร่วมกันในกลุ่มเหมาะสมสำหรับกิจกรรมแก้ปัญหาและการเขียน นักทฤษฎีคือ วิลเลียม กอร์ดอน (William Gordon)

3. Awareness Training Model ฝึกรวบรวมข้อมูลในตัวเอง ให้นักเรียนเข้าใจพฤติกรรมของตนเองและเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น นักทฤษฎีคือ จอร์จ บราวน์ (George Brown)

4. Classroom Meeting Model ฝึกรวบรวมข้อมูลในการเรียน และการเคารพสิทธิซึ่งกันและกันในชั้นเรียน ครูและผู้เรียนช่วยกันสร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อฝึกรวบรวมข้อมูลในการพัฒนาสังคม นักทฤษฎีคือ วิลเลียม กลาสเซอร์ (William Glasser)

กลุ่มที่ 4 รูปแบบจากแนวคิดการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification as a Source) เป็นรูปแบบที่สนใจการปรับพฤติกรรมของคนภายใต้เงื่อนไขและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นปฏิกิริยาโต้ตอบ หรือผลสะท้อนกลับ (Feedback) ในแง่ที่ว่า พฤติกรรมของคนย่อมถูกแก้ไขให้ดีขึ้นเมื่อผลสะท้อนกลับ ประกอบด้วย 4 รูปแบบดังนี้

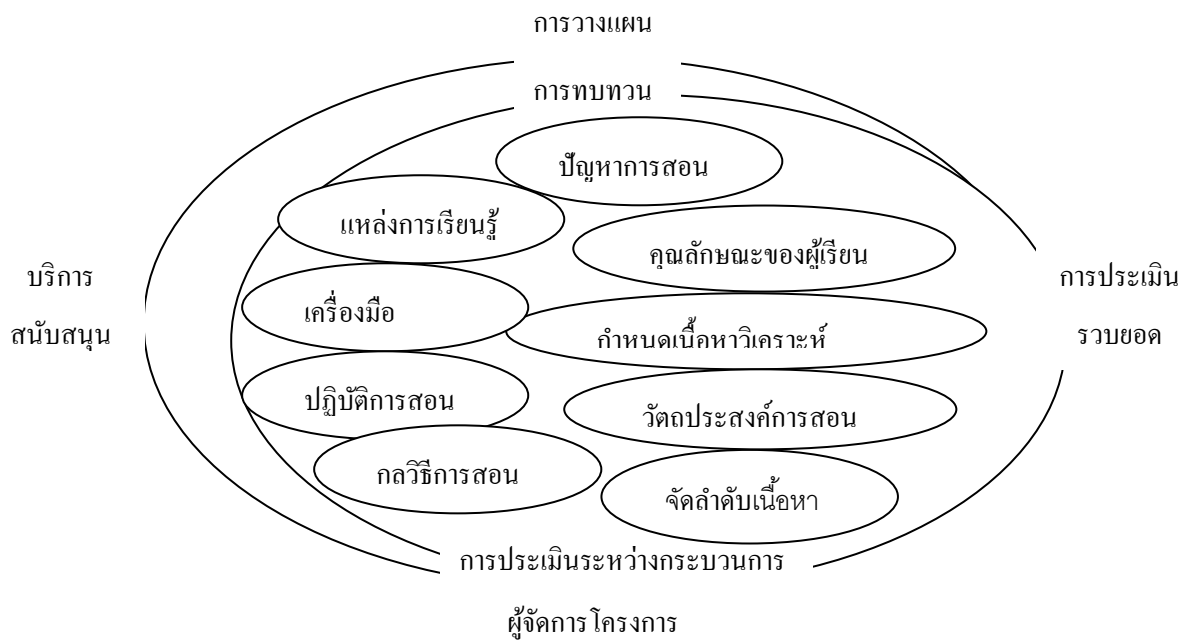
1. Mastery Learning Direct Instruction ฝึกการเรียนรู้เป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ นักทฤษฎีคือ บลูม (Bloom) เบคเกอร์ (Becker) และกลาสเซอร์ (Glasser)
2. Self-Control Model ใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองในการปรับพฤติกรรมของตนเอง นักทฤษฎีคือ สกินเนอร์ (Skinner)
3. Training for Skill and Concept Development ใช้การจำลองของจริงเพื่อฝึกทักษะ โดยผู้เรียนจะได้ผลสะท้อนกลับทันที จนกว่าจะเกิดทักษะในเรื่องนั้นๆ
4. Assertive Training Model ฝึกวิธีที่จะทำงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมาย นักทฤษฎีคือ อัลเบอร์ตี และเอมมอนส์ (Alberti and Emmons)

จากทฤษฎีหลักการเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้และรูปแบบการสอนที่ดังกล่าวสรุปได้ว่า รูปแบบการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะ แบบแผน ของการจัดการเรียนการสอน โดยอาศัยหลัก ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อ ตลอดจนวิธีการสอน เทคนิค วิธีการต่างๆ ผ่านกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่หลากหลาย อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.4 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

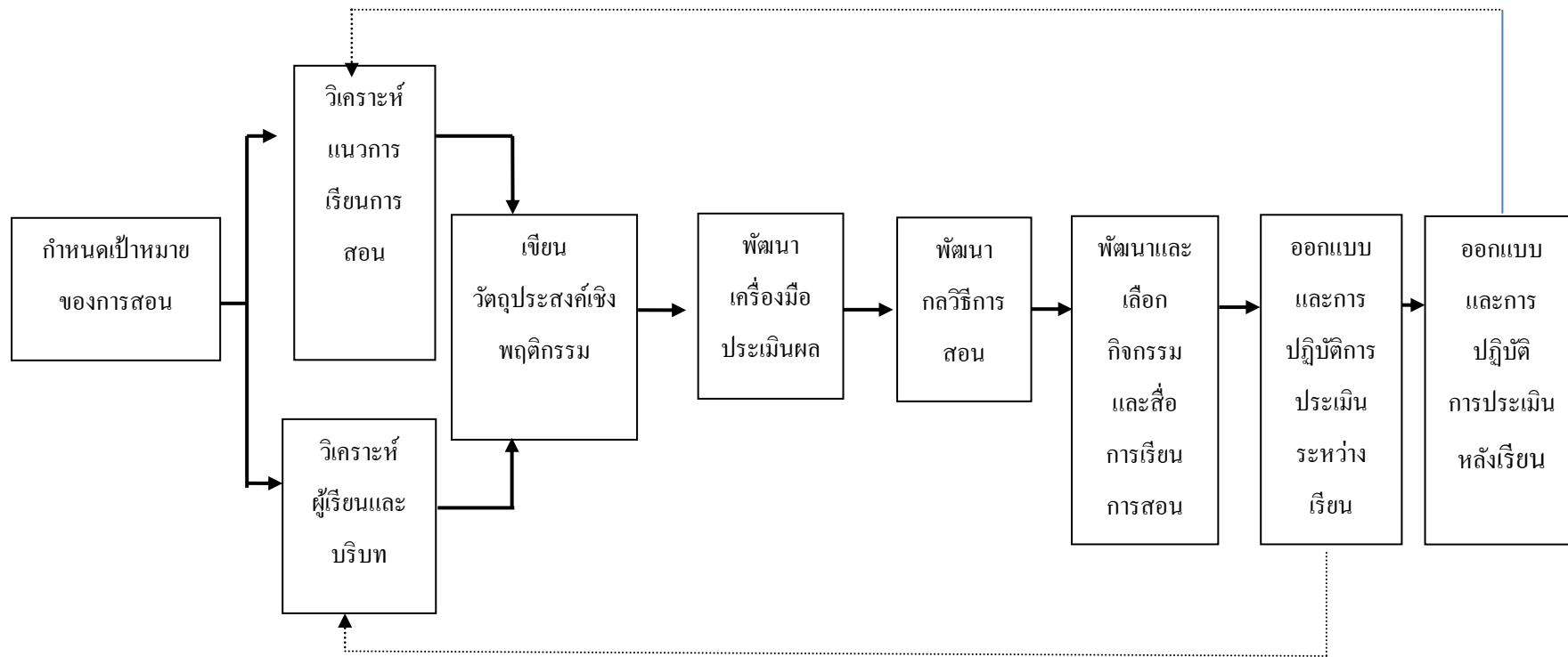
การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่มีระบบ ประกอบด้วยผู้สอน ผู้เรียน สื่อ และสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน คือการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้มีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนไว้หลายรูปแบบ มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหา สภาพแวดล้อม และข้อจำกัดอื่นๆ แตกต่างกันไป ในที่นี้จึงนำรูปแบบที่มีลักษณะเด่นต่างๆ มาแสดงไว้เป็นตัวอย่าง ดังนี้

1. รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนของ ฮิวส์ และดันแคน ประกอบด้วย ขั้นตอนวางแผนเกี่ยวกับหลักสูตร (Curriculum Planning Phase) ขั้นตอนดำเนินการเรียนการสอน (Instruction Phase) ขั้นตอนวัดผล (Measuring Phase) และขั้นประเมินผล (Evaluating Phase) (จูติพร, 2555) ดังภาพที่ 2.1

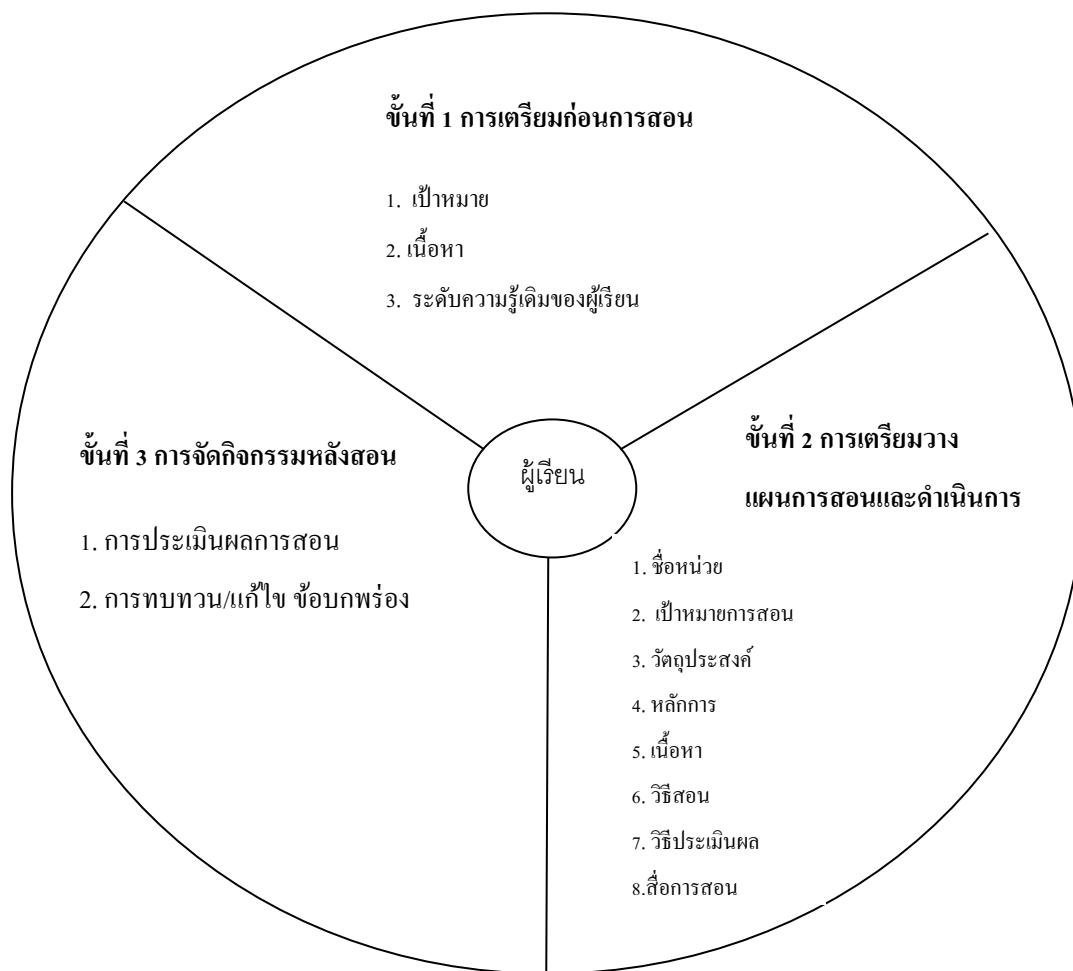
ภาพที่ 2.2 รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนของเคมป์ มอริสัน และรอสส์
(ที่มา : Kemp, Morrison & Ross, 1994)

3. รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนของดิก และแคร์รี่ (Dick & Carey, 1996) หรือรูปแบบวิธีระบบ (System Approach Model) ประกอบด้วย ขั้นตอนประเมินความต้องการจำเป็น เพื่อกำหนดเป้าหมาย (Assess Need to Identify Goal) ขั้นวิเคราะห์แนวทางการเรียนการสอน (Conduct Instructional Analysis) ว่าต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้อะไร เกิดทักษะอะไร จะใช้กระบวนการสอนอย่างไร ขั้นวิเคราะห์ผู้เรียนและบริบท (Analyze Learners and Context) ขั้นเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Writing Performance Objectives) ขั้นพัฒนาเครื่องมือประเมินผล (Develop Assessment Instruments) ขั้นพัฒนากลวิธีการสอน (Develop and Select Instrumental Materials) รวมถึงการสร้างคู่มือผู้เรียน ผู้สอน สื่อการเรียนการสอนแบบทดสอบ ขึ้นออกแบบและการปฏิบัติ การประเมินระหว่างการเรียนรู้ (Design and Conducting the Formative Evaluation of Instruction) ขั้นทบทวนหรือแก้ไขการเรียนการสอน (Revise Instruction) ขึ้นออกแบบและการปฏิบัติ การประเมินผลรวม (Design and Conduct Summative Evaluation)

ภาพที่ 2.3 รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนของดิกและแคร์รี่ (Dick & Carey, 1996)

4. รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนของออริช และคณะ(Orlich, et al.,1998) ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นเตรียมก่อนการสอน ขั้นวางแผนการสอนและดำเนินการสอน และขั้นจัดกิจกรรมหลังการสอน

ภาพที่ 2.4 รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนของออริชและคณะ
(ที่มา : Orlich, et al., 1998)

2.5 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

บุญชม (2541) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการสอน มี 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการพัฒนารูปแบบความคิด จะต้องสร้างรูปแบบการสอนขึ้นมา โดยศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด หลักการ รูปแบบการสอนที่มีผู้คิดค้นไว้แล้ว พิจารณาว่า การที่จะสามารถจัดการสอนให้บรรลุผลอย่างดีมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ จะต้องดำเนินการเช่นไรบ้าง มีขั้นตอนอย่างไร มีองค์ประกอบ หรือกิจกรรมใด เขียนรูปแบบออกมา องค์ประกอบหรือกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นจะต้องผ่านการพิจารณากลั่นกรอง เลือกเฟ้นด้วยความมั่นใจว่ามีความจำเป็นต่อการบรรลุผลอย่างมาก ควรมีทฤษฎีแนวความคิด และ/หรือผลการวิจัยยืนยันในผลขององค์ประกอบหรือกิจกรรมดังกล่าว

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบความคิด หลังจากที่เขียนรูปแบบการสอนออกมาแล้ว เพื่อตรวจสอบว่ารูปแบบดังกล่าวให้ผลอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ควรนำไปทดลองใช้สอน ตรวจสอบผลที่เกิดขึ้น อาจปรับปรุงองค์ประกอบหรือกิจกรรมที่มีปัญหา ซึ่งก็จะทำให้ได้รูปแบบการสอนที่สมบูรณ์ขึ้น

จันทร์เพ็ญ (2549) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเป็นกระบวนการส่วนมากผู้พัฒนามักทำงานเป็นงานวิจัย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดแนวคิดหรือทฤษฎีที่จะใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ผู้พัฒนารูปแบบอาจกำหนดแนวคิดขึ้นเองหรือเลือกทฤษฎีทางจิตวิทยาการเรียนการสอนหรือแนวคิดทางการศึกษาที่สนใจ แล้วศึกษาอย่างเจาะลึก วิเคราะห์ สังเคราะห์ จนได้ประเด็นที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน

2. เขียนหลักการของรูปแบบจากสาระที่สังเคราะห์ได้จากทฤษฎี

3. กำหนดวัตถุประสงค์ในลักษณะของเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งต้องอยู่ในกรอบของหลักการของรูปแบบ

4. กำหนดกระบวนการการเรียนการสอน ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอน ที่มีจำนวนขั้นตอนและเทคนิคและวิธีการเรียนการสอนแตกต่างกันไปในแต่ละรูปแบบ ขึ้นอยู่กับหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

5. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนหลักๆ ในแต่ละขั้นตอนกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

6. กำหนดวิธีวัดและประเมินผล รวมทั้งเครื่องมือในการวัดและประเมินผลผู้เรียนในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ผู้พัฒนาต้องคำนึงถึงความต่อเนื่อง เชื่อมโยงและรับกันจากขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 6 เป็นช่วงๆ

จอยส์ และเวล (Joyce & Weil, 1996) ได้สรุปสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ได้ดังนี้

1. รูปแบบการสอนควรมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ เป็นต้น
2. เมื่อพัฒนารูปแบบการสอนแล้ว ก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลายต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎี และตรวจสอบคุณภาพในเชิงการใช้ในสถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไข
3. การพัฒนารูปแบบการสอน อาจจะออกแบบให้ใช้ได้กว้างขวางหรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้
4. การพัฒนารูปแบบการสอน จะมีจุดมุ่งหมายหลักที่ถือเป็นตัวตั้งในการพิจารณาเลือกรูปแบบไปใช้ กล่าวคือถ้าผู้ใช้นารูปแบบการสอนไปใช้ตรงกับจุดมุ่งหมายหลักจะทำให้เกิดผลสูงสุด แต่ก็สามารถนำรูปแบบนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ถ้าเห็นว่าเหมาะสม

2.6 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบการเรียนการสอน

ปรัชญาการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน นักการศึกษาได้นำแนวคิดจากปรัชญามาทำการพิสูจน์ยืนยันด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ แล้วนำเสนอข้อความรู้ออกมาเป็นทฤษฎีทางการศึกษาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนได้ (ทิสนา, 2550) โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์ที่มีนักจิตวิทยาสนใจศึกษาและนำเสนอเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ไว้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้เพื่ออธิบายลักษณะของการเกิดการเรียนรู้หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) และทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism) และกลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เกี่ยวข้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน (Electicism) ซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่ผสมผสานระหว่างทฤษฎี การเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) และทฤษฎีการเรียนรู้ กลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism) ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและสรุปสาระสำคัญของทฤษฎี การเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ ไว้ดังนี้

2.6.1 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism)

นักทฤษฎีกลุ่มมนุษยนิยม ให้ความสำคัญกับคุณค่าของความเป็นมนุษย์ โดยมีความเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรี มีความดีงาม มีความสามารถ และมีแรงจูงใจภายในที่จะพัฒนา ศักยภาพของตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ หากได้รับอิสรภาพและเสรีภาพ นักทฤษฎีที่สำคัญในกลุ่มนี้ คือ มาสโลว์ (Maslow) โรเจอร์ (Rogers) โคมส์ (Combs) โนลส์ (Knowles) แฟร์ (Faire) และ เนล (Neil) เป็นต้น (ทิสนา, 2550) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ประกอบด้วย

1) ทฤษฎีการเรียนรู้ของมาสโลว์ (Maslow)

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้

1. มนุษย์ทุกคนมีความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติเป็นลำดับขั้น คือ ขั้นความต้องการทางร่างกาย (Physical Need) ขั้นความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Need) ขั้นความต้องการความรัก (Love Need) ขั้นความต้องการยอมรับและการยกย่องจากสังคม (Esteem Need) และขั้นความต้องการที่จะพัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ (Self – Actualization) หาก ความต้องการขั้นพื้นฐานได้รับการตอบสนองอย่างพอเพียงสำหรับตนในแต่ละขั้น มนุษย์จะ สามารถพัฒนาตนไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น

2. มนุษย์มีความต้องการที่จะรู้จักตนเอง และพัฒนาตนเองประสบการณ์ ที่เรียกว่า “Peak Experience” เป็นประสบการณ์ของบุคคลที่อยู่ในภาวะดีมดำ จากการรู้จักตนเอง ตรงตามสภาพความเป็นจริง มีลักษณะน่าตื่นเต้น เป็นความรู้สึกปีติ เป็นช่วงเวลา que บุคคลเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างถ่องแท้ เป็นสภาพที่สมบูรณ์ มีลักษณะผสมผสานกลมกลืน เป็นช่วงเวลาแห่ง การรู้จักตนเองอย่างแท้จริง บุคคลที่มีประสบการณ์เช่นนี้บ่อย ๆ จะสามารถพัฒนาตนไปสู่ ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. การเข้าใจถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ สามารถช่วยให้เข้าใจ พฤติกรรมของบุคคลได้ เนื่องจากพฤติกรรมเป็นการแสดงออกของความต้องการของบุคคล

2. การที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี จำเป็นต้องตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่เขาต้องการเสียก่อน
3. ในกระบวนการเรียนการสอน หากครูสามารถหาได้ว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความต้องการอยู่ในระดับใด ขั้นใด ครูสามารถใช้ความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนนั้นเป็นแรงจูงใจ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้
4. การช่วยให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนอย่างพอเพียง การให้อิสระภาพและเสรีภาพแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์ในการรู้จักตนเองตามสภาพความเป็นจริง

2) ทฤษฎีการเรียนรู้ของรอเจอร์ส (Rogers)

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้

มนุษย์จะสามารถพัฒนาตนเองได้ดีหากอยู่ในสภาพการณ์ที่ผ่อนคลายและเป็นอิสระ การจัดบรรยากาศการเรียนที่ผ่อนคลาย และเอื้อต่อการเรียนรู้ (Supportive Atmosphere) และเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student – Centered Teaching) โดยครูใช้วิธีการสอนแบบชี้นำ (Non- Directive) และทำหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน (Facilitator) และการเรียนรู้ จะเน้นกระบวนการ (Process Learning) เป็นสำคัญ

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้อบอุ่น ปลอดภัย ไม่น่าหวาดกลัว น่าไว้วางใจ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี
2. ผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพ และแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองอยู่แล้ว ครูจึงควรสอนแบบชี้นำ (Non – Directive) โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้นำทางในการเรียนรู้ของตน (Self – Directed) และคอยช่วยเหลือผู้เรียนให้เรียนอย่างสะดวกจนบรรลุผล
3. ในการจัดการเรียนการสอน ควรเน้นการเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning) เป็นสำคัญ เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญที่บุคคลใช้ในการดำรงชีวิต และแสวงหาความรู้ต่อไป

3) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของโคมส์ (Combs)

ก. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

ความรู้สึกของผู้เรียนมีความสำคัญต่อการเรียนรู้มาก เพราะความรู้สึกและเจตคติของผู้เรียนมีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

การคำนึงถึงความรู้ลึกของผู้เรียน การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

4) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของ โนลส์ (Knowles)

ก. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

1. ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้มากหากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. การเรียนรู้ของมนุษย์เป็นกระบวนการภายใน อยู่ในความควบคุมของผู้เรียนแต่ละคน ผู้เรียนจะนำประสบการณ์ ความรู้ ทักษะและค่านิยมต่าง ๆ เข้ามาสู่การเรียนรู้ของตน
3. มนุษย์จะเรียนรู้ได้ดีหากมีอิสระที่จะเรียนในสิ่งที่ตนต้องการ และด้วยวิธีการที่ตนพอใจ
4. มนุษย์ทุกคนมีลักษณะเฉพาะตน ความเป็นเอกลักษณ์เป็นสิ่งที่มีคุณค่า มนุษย์ควรได้รับการส่งเสริมในการพัฒนาความเป็นเอกลักษณ์ของตน
5. มนุษย์เป็นผู้มีความสามารถ และเสรีภาพที่จะตัดสินใจ และเลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่ตนพอใจ และรับผิดชอบในผลของการกระทำนั้น

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน รับผิดชอบร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี
2. ในกระบวนการเรียนรู้ ควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ ความรู้ ทักษะ เจตคติและค่านิยมต่าง ๆ ของตน เข้ามาใช้ในการทำความเข้าใจสิ่งใหม่ ประสบการณ์ใหม่
3. ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกสิ่งที่เรียนและวิธีเรียนด้วยตนเอง
4. ในกระบวนการเรียนการสอน ครูควรเข้าใจและส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล ควรเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณสมบัติเฉพาะตน ไม่ควรปิดกั้นเพียงเพราะเขาไม่เหมือนคนอื่น
5. ในกระบวนการเรียนรู้ ควรเปิดโอกาส และส่งเสริมให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตัวเอง ลงมือกระทำ และยอมรับผลของการตัดสินใจหรือการกระทำนั้น

5) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของแฟร์ (Faire)

ก. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

แฟร์ (Faire) เชื่อในทฤษฎีของผู้ถูกกดขี่ (Pedagogy of the Oppressed) โดยเขาเชื่อว่า ผู้เรียนต้องถูกปลดปล่อยจากการกดขี่ของครูที่สอนแบบเก่า ผู้เรียนมีศักยภาพ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

ระบบการจัดการศึกษา ควรเป็นระบบที่ให้อิสรภาพและเสรีภาพในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

6) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของอิลลิช (Lllich)

ก. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

อิวาน อิลลิช (Ivan Lllich) เชื่อว่า สังคมแห่งการเรียนรู้เป็นสังคมที่ต้องล้มเลิกระบบ โรงเรียน (Deschooling) การศึกษาควรเป็นการศึกษาตลอดชีวิตแบบเป็นไปตามธรรมชาติ โดยให้ออกาสในการศึกษาแล้วเรียนแก่บุคคลอย่างเต็มที่

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

การจัดการศึกษาไม่จำเป็นต้องจัดทำในลักษณะของระบบโรงเรียน ควรจัดในลักษณะที่เป็นการศึกษาต่อเนื่องไปตลอดชีวิตไปตามธรรมชาติ

7) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนีล (Neil)

ก. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

นีล (Neil) กล่าวว่า มนุษย์เป็นผู้มีศักดิ์ศรี มีความดีโดยธรรมชาติ หากมนุษย์อยู่ในสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น บริบูรณ์ไปด้วยความรัก มีอิสรภาพและเสรีภาพ มนุษย์จะพัฒนาไปในทางที่ดี ทั้งต่อตนเอง และสังคม

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

การให้เสรีภาพอย่างสมบูรณ์แก่ผู้เรียนในการเรียน เมื่อพร้อมที่จะเรียน จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามธรรมชาติ

2.6.2 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism หรือ S-R

Associationism)

นักทฤษฎีกลุ่มนี้ให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เห็น ได้ชัด ซึ่งสามารถวัดได้ สังเกตได้ และทดสอบได้ แนวคิดของกลุ่มนี้ถือว่าสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์จะเป็น

ตัวกำหนดพฤติกรรม และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง การแสดงพฤติกรรมจะมีความถี่มากขึ้น ถ้าหากได้รับการเสริมแรง แต่นักจิตวิทยาบางคนในกลุ่มนี้ ก็ไม่เห็นด้วยกับการเสริมแรง ถือว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้ามีความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง นักทฤษฎีคนสำคัญของกลุ่มนี้คือ พาฟลอฟ (Pavlov), วัตสัน (Watson), ธอร์นไดค์ (Thorndike) และสกินเนอร์ (Skinner) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยมประกอบด้วย 3 แนวคือ

1) ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike's Classical Connectionism)

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้

ธอร์นไดค์ (Thorndike) เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ซึ่งมีหลายรูปแบบ บุคคลจะมีการลองผิดลองถูก (Trial and Error) ปรับเปลี่ยน ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะพบรูปแบบการตอบสนองที่สามารถให้ผลที่พึงพอใจมากที่สุด เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้ว บุคคลจะใช้รูปแบบนั้นเชื่อมโยงกับสิ่งเร้าในการเรียนรู้ต่อไปเรื่อย ๆ

กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์สรุปได้ดังนี้ (ทิสนา, 2550)

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ
2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจจะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อย ๆ การเรียนรู้จะไม่นคงทนถาวร และในที่สุดอาจลืมได้
3. กฎแห่งการใช้ (Law of Use and Disuse) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้น หากได้มีการนำไปใช้บ่อย ๆ หากไม่มีการนำไปใช้อาจมีการลืมเกิดขึ้นได้
4. กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจ ย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ จะไม่อยากเรียนรู้ ดังนั้นการได้รับผลที่พึงพอใจ จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนแบบลองผิดลองถูกบ้าง จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในวิธีการแก้ปัญหา จดจำการเรียนรู้ได้ดี และเกิดความภาคภูมิใจในการทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง
2. การสำรวจความพร้อมหรือการสร้างความพร้อมของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องกระทำก่อนการสอนบทเรียน เช่น การสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้

อยากเรียน การเชื่อมโยงความรู้เดิมมาสู่ความรู้ใหม่ การสำรวจความรู้ใหม่ การสำรวจความรู้พื้นฐาน เพื่อคิดว่าผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนบทเรียนต่อไปหรือไม่

3. หากต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในเรื่องใดจะต้องช่วยให้เขาเกิดความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างแท้จริง แล้วให้ฝึกฝน โดยกระทำสิ่งนั้นบ่อย ๆ แต่ควรระวังอย่าให้ถึงกับซ้ำซาก จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

4. เมื่อผู้เรียนเกิดความรู้แล้วควรให้ผู้เรียนฝึกการนำการเรียนรู้นั้นไปใช้บ่อย ๆ

5. การให้ผู้เรียนได้รับผลที่ตนพึงพอใจ จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ การศึกษาว่าสิ่งใดเป็นสิ่งเร้า หรือรางวัลที่ผู้เรียนพึงพอใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบอัตโนมัติ (Classical Conditioning) ของพาฟลอฟ

(Pavlov)

พาฟลอฟ (Pavlov) กล่าวว่าไว้ว่าการเรียนรู้ของสิ่งมีชีวิตเกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไข (conditioned stimulus)

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้

1. พฤติกรรมการตอบสนองของมนุษย์เกิดจากการวางเงื่อนไขที่ตอบสนองต่อความต้องการทางธรรมชาติ
2. พฤติกรรมการตอบสนองของมนุษย์สามารถเกิดขึ้นได้จากสิ่งเร้าที่เชื่อมโยงกับสิ่งเร้าตามธรรมชาติ
3. พฤติกรรมการตอบสนองของมนุษย์ที่เกิดจากสิ่งเร้าที่เชื่อมโยงกับสิ่งเร้าตามธรรมชาติจะลดลงเรื่อย ๆ และหยุดลงในที่สุดหากไม่ได้รับการตอบสนองตามธรรมชาติ
4. พฤติกรรมการตอบสนองของมนุษย์ต่อสิ่งเร้าที่เชื่อมโยงกับสิ่งเร้าตามธรรมชาติ จะลดลงและหยุดไป เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามธรรมชาติ และจะกลับไปปรากฏขึ้นได้อีก โดยไม่ต้องใช้สิ่งเร้าตามธรรมชาติ
5. มนุษย์มีแนวโน้มที่จะรับรู้สิ่งเร้าที่มีลักษณะคล้าย ๆ กัน และจะตอบสนองเหมือน ๆ กัน
6. บุคคลมีแนวโน้มที่จะจำแนกลักษณะของสิ่งเร้าให้แตกต่างกัน และเลือกตอบสนองได้ถูกต้อง
7. กฎแห่งการลดภาวะ (Law of Extinction) พาฟลอฟ กล่าวว่า ความเข้มของการตอบสนองจะลดลงเรื่อย ๆ หากบุคคลได้รับแต่สิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขอย่างเดียว

หรือความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไข กับสิ่งเร้าที่ไม่วางเงื่อนไขห่างกันออกไปมากขึ้น

8. กฎแห่งการฟื้นคืนสภาพเดิมตามธรรมชาติ (Law of Spontaneous Recovery) กล่าวคือ การตอบสนองที่เกิดจากการวางเงื่อนไขที่ลดลง สามารถเกิดขึ้นได้อีก โดยไม่ต้องใช้สิ่งเร้าที่ไม่วางเงื่อนไขมาเข้าสู่

9. กฎแห่งการถ่ายโยงการเรียนรู้สู่สถานการณ์อื่น ๆ (Law of Generalization) กล่าวคือ เมื่อการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขแล้ว หากมีสิ่งเร้าคล้าย ๆ กับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขมากระตุ้น อาจทำให้เกิดการตอบสนองที่เหมือนกันได้

10. กฎแห่งการจำแนกความแตกต่าง (Law of Discrimination) กล่าวคือ หากมีการใช้สิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขหลายแบบ แต่มีการใช้สิ่งเร้าที่ไม่วางเงื่อนไขเข้าสู่กับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น ก็สามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ โดยสามารถแยกความแตกต่างและเลือกตอบสนองเฉพาะสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขเท่านั้นได้

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. การนำความต้องการทางธรรมชาติของผู้เรียนมาใช้เป็นสิ่งเร้า สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ตัวอย่างเช่น ถ้าเด็กชอบเล่นตุ๊กตาสัตว์ ครูควรสอนให้เด็กอ่าน และเขียนชื่อสัตว์ต่าง ๆ โดยให้ตุ๊กตาสัตว์เป็นรางวัล

2. การจะสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องใด อาจใช้วิธีเสนอสิ่งที่จะสอนไปพร้อม ๆ กับสิ่งเร้าที่ผู้เรียนชอบตามธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น ครูรู้ว่าเด็กชอบฟังนิทาน ครูจึงให้เด็กเขียนคำศัพท์ที่ใช้ในนิทานนั้นไปพร้อมกับการเล่านิทาน

3. การนำเรื่องที่เคยสอนไปแล้วมาสอนใหม่ สามารถช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามที่ต้องการได้

4. การจัดกิจกรรมการเรียนให้ต่อเนื่อง และมีลักษณะคล้ายคลึงกัน สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น เพราะมีการถ่ายโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่

5. การเสนอสิ่งเร้าให้ชัดเจนในการสอน จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และตอบสนองได้ชัดเจนขึ้น

6. หากต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมใด ควรมีการใช้สิ่งเร้าหลายแบบ แต่ต้องมีสิ่งเร้าที่มีการตอบสนองโดยไม่มีเงื่อนไขควบคู่ไปด้วย

3) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบอัตโนมัติ (Classical Conditioning) ของวัตสัน

(Watson)

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้

1. พฤติกรรมเป็นสิ่งเร้าที่สามารถควบคุมให้เกิดขึ้นได้ โดยการควบคุมสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขให้สัมพันธ์กับสิ่งเร้าตามธรรมชาติ และการเรียนรู้จะคงทนถาวร หากมีการใช้สิ่งเร้าที่สัมพันธ์นั้นควบคู่กันไปอย่างสม่ำเสมอ

2. เมื่อสามารถทำให้เกิดพฤติกรรมใด ๆ ได้ก็สามารถลดพฤติกรรมนั้นให้หายไปได้

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอนของวัตสัน

1. ในการสร้างพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้เกิดขึ้นในผู้เรียน ควรพิจารณาสิ่งจูงใจหรือสิ่งเร้าที่เหมาะสมกับภูมิหลัง และความต้องการของผู้เรียนมาใช้เป็นสิ่งเร้าควบคู่ไปกับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไข เช่น ถ้าต้องการให้เด็กตอบคำถามของครู ครูควรตั้งคำถามให้เด็กตอบโดยแสดงท่าทางที่ให้ความอบอุ่นใจและให้กำลังใจแก่เด็ก จะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในการตอบคำถาม และถ้าครูใช้วิธีการซ้ำ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เด็กจะเกิดการเรียนรู้และมีความคงทนในการแสดงพฤติกรรม

2. การลบพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา สามารถทำได้โดยการหาสิ่งเร้าตามธรรมชาติที่ไม่ได้วางเงื่อนไขมาช่วย เช่น หากผู้เรียนไม่ชอบทำการบ้านคณิตศาสตร์ ครูอาจใช้ความเป็นมิตร เป็นกันเอง ให้ความดูแล เอาใจใส่ และให้ความช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด สิ่งเร้าตามธรรมชาติเหล่านี้สามารถช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมได้

4) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบต่อเนื่อง (Contiguous Conditioning) ของกัทธรี

(Guthrie)

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้

1. กฎแห่งความต่อเนื่อง (Law of Contiguity) เมื่อมีกลุ่มสิ่งเร้ากลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากระตุ้น จะก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวของร่างกายอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น และเมื่อกลุ่มสิ่งเร้าเดิมกลับมาปรากฏอีก อาการเคลื่อนไหวอย่างเก่าก็จะเกิดขึ้นอีก พฤติกรรมที่กระทำซ้ำนั้นไม่ใช่เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองแต่เกิดจากการที่กลุ่มสิ่งเร้าที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมแบบเก่านั้นกลับมาอีก

2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้แม้เพียงครั้งเดียว (One Trial Learning) เมื่อมีสภาวะสิ่งเร้ามากระตุ้น อินทรีย์จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองออกมา ถ้าเกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้ว แม้เพียงครั้งเดียว ก็นับว่าได้เรียนรู้แล้ว ไม่จำเป็นต้องทำซ้ำอีก หรือไม่จำเป็นต้องฝึกซ้ำอีก

3. กฎของการกระทำครั้งสุดท้าย (Law of Recency) หากการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์แล้ว ในสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่ง เมื่อมีสภาพการณ์ใหม่เกิดขึ้นอีก บุคคลจะกระทำเหมือนที่เคยได้กระทำในครั้งสุดท้ายที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ นั้น ไม่ว่าจะผิดหรือถูกก็ตาม

4. หลักการจูงใจ (Motivation) การเรียนรู้เกิดจากการจูงใจมากกว่า การเสริมแรง

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. ขณะสอนครูควรสังเกตการณ์กระทำหรือการเคลื่อนไหวของนักเรียน ว่ากำลังเกี่ยวข้องกับสิ่งเร้าใด ถ้าครูให้สิ่งเร้าที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวนั้นน้อยกว่า ก็จะไม่สามารถเปลี่ยนการกระทำของเด็กได้ เช่น ถ้าเด็กกำลังอะอะวุ่นวายไว้ระเบียบ ครูจะพูดหรือสอน ขณะนั้นไม่มีผล ต้องคอยให้เขาสงบเสียก่อน

2. ในการสอน ควรวิเคราะห์งานออกเป็นส่วนย่อย ๆ และสอนหน่วยย่อยเหล่านั้นให้เด็กสามารถตอบสนองอย่างถูกต้องจริง ๆ หรือได้รับการเรียนรู้ที่ถูกต้องในทุก ๆ หน่วย เช่น การสอนให้นักเรียนกรอกระดาษ ต้องวิเคราะห์ว่าการกรอกระดาษ จะต้องมียกยะย่อย ๆ อะไรบ้าง แต่ละทักษะต่อเนื่องกันอย่างไร และสอน หรือฝึกจนนักเรียนทำได้ถูกต้อง

3. ในการจับบทเรียน ไม่ควรปล่อยให้ให้นักเรียนจบการเรียนรู้ โดยได้รับคำตอบผิด ๆ หรือแสดงอาการตอบสนองผิด ๆ เพราะเขาจะเก็บการกระทำครั้งสุดท้ายไว้ในความทรงจำ ใช้เป็นแบบแผนในการทำงานเป็นนิสัย

4. การสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นสิ่งสำคัญช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ ในการสอนจึงควรมีการจูงใจผู้เรียน

5) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบวางเงื่อนไข (Operant Conditioning) ของ สกินเนอร์ (Skinner)

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้

1. การกระทำใด ๆ ถ้าได้รับการเสริมแรง จะมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก ส่วนการกระทำที่ไม่มีการเสริมแรง แนวโน้มที่ความถี่ของการกระทำนั้นจะลดลง และหายไป ในที่สุด

2. การเสริมแรงที่แปรเปลี่ยนทำให้การตอบสนองคงทนกว่า การเสริมแรงที่ตายตัว

3. การลงโทษ ทำให้เรียนรู้ได้เร็วและลืมเร็ว

4. การให้แรงเสริม หรือให้รางวัลเมื่ออินทรีย์กระทำพฤติกรรมที่ต้องการ สามารถช่วยปรับหรือปลูกฝังนิสัยที่ต้องการได้

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. ในการสอน การให้การเสริมแรงหลังการตอบสนองที่เหมาะสมของเด็กจะช่วยเพิ่มอัตราการตอบสนองที่เหมาะสมนั้น

2. การเว้นระยะการเสริมแรงอย่างไม่เป็นระบบ หรือเปลี่ยนรูปแบบการเสริมแรงจะช่วยให้การตอบสนองของผู้เรียนคงทนถาวร เช่น ถ้าครูชมว่า “ดี” ทุกครั้งที่นักเรียนตอบถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนจะเห็นความสำคัญของแรงเสริมน้อยลง ครูควรเปลี่ยนเป็นแรงเสริมแบบอื่นบ้าง เช่น ยิ้ม พยักหน้า หรือบางครั้งอาจไม่ให้แรงเสริม

3. การลงโทษที่รุนแรงเกินไป มีผลเสียมาก ผู้เรียนอาจไม่ได้เรียนรู้ หรือจำสิ่งที่เรียนได้เลย ควรใช้วิธีการงดการเสริมแรง เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์เช่น เมื่อนักเรียนใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ แม้ได้บอก และตักเตือนแล้วก็ยังใช้อีก ครูควรงดการตอบสนองต่อพฤติกรรมนั้น เมื่อไม่มีใครตอบสนอง ผู้เรียนจะหยุดพฤติกรรมนั้นไปในที่สุด

4. หากต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือปลูกฝังนิสัยให้แก่ผู้เรียน การแยกแยะขั้นตอนของปฏิริยาตอบสนองออกเป็นลำดับขั้น โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน เช่น หากต้องการปลูกฝังนิสัยในการรักษาความสะอาดห้องปฏิบัติการ และเครื่องมือ สิ่งสำคัญประการแรก คือ ต้องนำพฤติกรรมที่ต้องการมาจำแนกเป็นพฤติกรรมย่อยให้ชัดเจน เช่น การเก็บ การกวาด การเช็ดถู การล้าง การจัดเรียง เป็นต้น ต่อไปจึงพิจารณาเสริมแรงที่จะให้แก่ผู้เรียน เช่น คะแนน คำชมเชย การให้เกียรติ การให้โอกาสแสดงตัว เป็นต้น เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ก็ให้การเสริมแรงที่เหมาะสมในทันที

6) ทฤษฎีการเรียนรู้ของฮัลล์(Hull's Systematic Behavior Theory)

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้

1. กฎแห่งสมรรถภาพในการตอบสนอง (Law of Reactive Inhibition) กล่าวคือ ถ้าร่างกายเมื่อยล้า การเรียนรู้จะลดลง

2. กฎแห่งการลำดับกลุ่มนิสัย (Law of Habit Hierachy) เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้น แต่ละคนจะมีการตอบสนองต่าง ๆ กัน ในระยะแรกการแสดงออกมีลักษณะง่าย ๆ ต่อเมื่อเรียนรู้มากขึ้นก็สามารถเลือกแสดงการตอบสนองในระดับที่สูงขึ้น หรือถูกต้องตามมาตรฐานของสังคม

3. กฎแห่งการไล่ระดับบรรลุเป้าหมาย (Goal Gradient Hypothesis) เมื่อผู้เรียนยิ่งไล่ระดับบรรลุเป้าหมายเท่าใด จะมีสมรรถภาพในการตอบสนองมากขึ้นเท่านั้น การเสริมแรงที่ทำให้ในเวลาไล่เป้าหมายจะช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. ในการจัดการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงความพร้อม ความสามารถ และเวลาที่ผู้เรียนจะเรียน ได้ดีที่สุด
2. ผู้เรียนมีระดับของการแสดงออกไม่เท่ากัน ในการจัดการเรียนการสอน ควรให้ทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนจะสามารถตอบสนองตามระดับความสามารถของตน
3. การให้การเสริมแรงในช่วงที่ไล่เคียงกับเป้าหมายที่สุด จะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

2.6.3 ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism)

กลุ่มพุทธินิยม หรือกลุ่มความรู้ความเข้าใจ หรือกลุ่มที่เน้นกระบวนการทางปัญญา หรือความคิด นักคิดกลุ่มนี้เริ่มขยายขอบเขตความคิดที่เน้นทางด้านพฤติกรรมออกไปสู่กระบวนการทางความคิด นักคิดกลุ่มนี้เชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ไม่ใช่เรื่องของพฤติกรรมที่เกิดจากกระบวนการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเพียงเท่านั้น การเรียนรู้ของมนุษย์มีความซับซ้อนยิ่งไปกว่านั้น การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดจากการสะสมข้อมูล การสร้างความหมาย และความสัมพันธ์ของข้อมูล และการดึงข้อมูลออกมาใช้ในการกระทำและการแก้ปัญหาต่าง ๆ การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาของมนุษย์ในการที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ตนเองทฤษฎีในกลุ่มนี้ที่สำคัญ ๆ คือ

1) ทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Theory)

นักจิตวิทยาคนสำคัญของทฤษฎีนี้คือ แมกซ์ เวิร์ทไมเออร์ (Max Wertheimer) ว็อล์ฟแกง ค็อห์เลอร์ (Wolfgang Kohler) เคิร์ต คอฟฟ์กา (Kurt Koffka) และเคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin) แนวคิดหลักของทฤษฎีนี้คือ ส่วนรวมมิใช่เป็นเพียงผลรวมของส่วนย่อย ส่วนรวมเป็นสิ่งที่มากกว่าผลรวมของส่วนย่อย

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางความคิดซึ่งเป็นกระบวนการภายในตัวของมนุษย์

2. บุคคลจะเรียนรู้จากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมได้ดีกว่าส่วนย่อย

3. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะคือ

3.1 การรับรู้ (Perception) การรับรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้

ประสาทสัมผัสรับสิ่งเร้าแล้วถ่ายโยงเข้าสู่สมอง เพื่อผ่านเข้าสู่กระบวนการคิด สมอง หรือจิตจะใช้ประสบการณ์เดิมตีความหมายของสิ่งเร้า และแสดงปฏิกิริยาตอบสนองออกไปตามที่สมอง/จิตตีความหมาย

3.2 การหยั่งเห็น (Insight) เป็นการค้นพบหรือการเกิดความเข้าใจใน

ช่องทางแก้ปัญหาอย่างฉับพลันทันที อันเนื่องมาจากผลการพิจารณาปัญหาโดยส่วนรวม และการใช้กระบวนการทางความคิดและสติปัญญาของบุคคลนั้น

4. กฎการจัดระเบียบการรับรู้(Perception) ประกอบด้วย

4.1 กฎการรับรู้ส่วนรวม และส่วนย่อย (Law of Pragnanz)

ประสบการณ์เดิมมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคล การรับรู้ของบุคคลต่อสิ่งเร้าเดียวกัน อาจแตกต่างกันได้ เพราะการใช้ประสบการณ์เดิมมารับรู้ส่วนรวมและส่วนย่อยต่างกัน

4.2 กฎแห่งความคล้ายคลึง (Law of Similarity) สิ่งเร้าใดที่มีลักษณะ

เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน บุคคลมักรับรู้เป็นพวกเดียวกัน

4.3 กฎแห่งความใกล้เคียง (Law of Proximity) สิ่งเร้าที่มี

ความใกล้เคียงกันบุคคลมักรับรู้เป็นพวกเดียวกัน

4.4 กฎแห่งความสมบูรณ์ (Law of Closure) แม้สิ่งเร้าที่บุคคลรับรู้

จะยังไม่สมบูรณ์ แต่บุคคลสามารถรับรู้ในลักษณะสมบูรณ์ได้ ถ้าบุคคลมีประสบการณ์เดิมในสิ่งเร้านั้น

4.5 กฎแห่งความต่อเนื่อง สิ่งเร้าที่มีความต่อเนื่องกัน หรือมีทิศทาง

ไปในแนวเดียวกัน บุคคลมักรับรู้เป็นพวกเดียวกัน หรือเรื่องเดียวกัน หรือเป็นเหตุเป็นผลกัน

4.6 บุคคลมักมีความคงที่ในความหมายของสิ่งที่รับรู้ตามความเป็น

จริง กล่าวคือ เมื่อบุคคลรับรู้สิ่งเร้าในภาพรวมแล้ว จะมีความคงที่ในการรับรู้สิ่งนั้น ในลักษณะเป็นภาพรวมดังกล่าว ถึงแม้ว่าสิ่งเร้านั้นจะได้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อรับรู้ในแง่มุมอื่น เช่น เมื่อเห็นปากขวดกลม เรามักจะเห็นว่ากลมเสมอ ถึงแม้ว่าในการมองบางมุม ภาพที่เห็นจะเป็นรูปร่างรีก็ตาม

4.7 การรับรู้ของบุคคลอาจผิดพลาด บิดเบือน ไปจากความเป็นจริง

ได้ เนื่องมาจากลักษณะของการจัดกลุ่มสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการลวงตา

5. การเรียนรู้แบบหยั่งเห็น (Insight) การหยั่งเห็นเป็นการค้นพบ หรือ

การเกิดความเข้าใจในช่องทางแก้ปัญหาอย่างฉับพลันทันที อันเนื่องมาจากผลการพิจารณาปัญหา

โดยส่วนรวม และการใช้กระบวนการทางความคิด และสติปัญญาของบุคคลนั้นในการเชื่อมโยง ประสบการณ์เดิมกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่เผชิญ ดังนั้นปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้แบบหยั่งเห็น ก็คือประสบการณ์ หากมีประสบการณ์สะสมไว้มาก การเรียนรู้แบบหยั่งเห็นก็จะเกิดขึ้นได้มาก เช่นกัน

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. กระบวนการคิดเป็นกระบวนการสำคัญในการเรียนรู้ การส่งเสริม กระบวนการคิด จึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
2. การสอน โดยการเสนอภาพรวมให้ผู้เรียนเห็น และเข้าใจก่อนการเสนอ ส่วนย่อยจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี
3. การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์มาก ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลายจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดแก้ปัญหาและคิดริเริ่มได้มากขึ้น
4. การจัดประสบการณ์ใหม่ ให้มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี และง่ายขึ้น
5. การจัดระเบียบสิ่งเร้าที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี คือ การจัดกลุ่มสิ่งเร้าที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน
6. ในการสอน ครูไม่จำเป็นต้องเสียเวลาเสนอเนื้อหาทั้งหมดที่สมบูรณ์ ครูสามารถเสนอเนื้อหาแต่เพียงบางส่วนได้ หากผู้เรียนสามารถใช้ประสบการณ์เดิมมาเติมให้สมบูรณ์
7. การเสนอบทเรียน หรือเนื้อหาควรจัดให้มีความต่อเนื่องกัน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และรวดเร็ว
8. การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แบบหยั่งเห็นได้มากขึ้น

2) ทฤษฎีสถานม (Field Theory) นักจิตวิทยาคนสำคัญ คือ เลียร์ท เลวิน

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้

1. พฤติกรรมของคนมีพลัง และทิศทาง สิ่งใดที่อยู่ในความสนใจ และความต้องการของตนจะเป็นพลังงานบวก สิ่งที้นอกเหนือจากความสนใจ จะมีพลังงานเป็นลบ ในขณะที่ใดขณะหนึ่งคนทุกคนจะมี “โลก” หรือ “อวกาศชีวิต” (Life Space) ของตน ซึ่งจะประกอบไปด้วยสิ่งแวดล้อมกายภาพ (Physical Environment) อันได้แก่ คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยา (Psychological Environment) ซึ่งได้แก่ แรงขับ (Drive) แรงจูงใจ (Motivation) เป้าหมายหรือจุดหมายปลายทาง (Goal)รวมทั้งความสนใจ(Interest)

2. การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีแรงจูงใจ หรือแรงขับที่จะกระทำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ตนต้องการ

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. การช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จำเป็นต้องอาศัยการทำความเข้าใจ “โลก” ของผู้เรียนว่า ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมาย และความต้องการอะไร อะไรเป็นพลังบวก และอะไรเป็นพลังลบ ของเขา และพยายามจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมที่จะช่วยให้ผู้เรียนไปสู่จุดหมาย

2. การจัดการเรียนรู้ให้เข้าไปอยู่ใน “โลก” ของผู้เรียน โดยการจัดสิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพ และจิตวิทยาให้ดึงดูดความสนใจ และสนองความต้องการของผู้เรียน เป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน

3. การสร้างแรงจูงใจ และ/หรือแรงขับที่จะนำไปให้ผู้เรียนไปสู่ทิศทางหรือจุดหมายที่ต้องการ เป็นสิ่งที่จำเป็นในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3) ทฤษฎีเครื่องหมาย (Sign Theory) ของทอลแมน (Tolman)

ทอลแมน (Tolman) กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากการใช้เครื่องหมาย เป็นตัวชี้ทางให้แสดงพฤติกรรมไปสู่จุดหมายปลายทาง

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้

1. ในการเรียนรู้ต่าง ๆ ผู้เรียนมีการคาดหมายรางวัล (Reward Expectancy) หากรางวัลที่คาดว่าจะได้รับไม่ตรงตามความพอใจ และความต้องการ ผู้เรียนจะพยายามแสวงหารางวัล หรือสิ่งที่ต้องการต่อไป

2. ขณะที่ผู้เรียนพยายามจะไปให้ถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการ ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้เครื่องหมาย สัญลักษณ์ สถานที่ (Place Learning) และสิ่งอื่น ๆ ที่เป็นเครื่องหมายชี้ทางตามไปด้วย

3. ผู้เรียนมีความสามารถที่จะปรับการเรียนรู้ของตนไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จะไม่กระทำซ้ำ ๆ ในทางที่ไม่สามารถสนองความต้องการหรือวัตถุประสงค์ของตน

4. การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในบุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้น บางครั้งจะไม่แสดงออกในทันที อาจจะแฝงอยู่ในตัวผู้เรียนไปก่อนจนกว่าจะถึงเวลาที่เหมาะสม หรือจำเป็นจึงจะแสดงออก (Talent Learning)

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. การสร้างแรงขับ และ/หรือแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามไปให้ถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

2. ในการสอนให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายใด ๆ นั้น ครูควรให้เครื่องหมายสัญลักษณ์ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่เป็นเครื่องชี้ทางควบคู่ไปด้วย
3. การปรับเปลี่ยนสถานการณ์การเรียนรู้ สามารถช่วยให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนได้
4. การเรียนรู้บางอย่างอาจยังไม่สามารถแสดงออกได้ในทันที การใช้วิธีการทดสอบหลาย ๆ วิธี ทดสอบบ่อย ๆ หรือติดตามผลระยะยาว จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ในลักษณะนี้

4) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory)

ของเพียเจต์

เพียเจต์ (Piaget) กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งจะมีพัฒนาการไปตามวัยต่าง ๆ เป็นลำดับขั้น พัฒนาการเป็นสิ่งที่เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ควรที่จะเร่งเด็กให้ข้ามจากพัฒนาการขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง เพราะจะทำให้เกิดผลเสียแก่เด็ก แต่การจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงที่เด็กกำลังจะพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงกว่า สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามเพียเจต์ เน้นความสำคัญของการเข้าใจธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กมากกว่าการกระตุ้นเด็กให้มีพัฒนาการเร็วขึ้น

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ มีสาระสรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลเป็นไปตามวัยต่าง ๆ
2. ภาษาและกระบวนการคิดของเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่
3. กระบวนการทางสติปัญญามีลักษณะดังนี้

3.1 การซึมซับหรือการดูดซึม (Assimilation) เป็นกระบวนการทางสมองในการรับประสบการณ์ เรื่องราว และข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาสะสมเก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

3.2 การปรับและจัดระบบ (Accommodation) คือ กระบวนการทางสมองในการปรับประสบการณ์เดิม และประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันเป็นระบบ หรือเครือข่ายทางปัญญาที่ตนสามารถเข้าใจได้ เกิดเป็น โครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้น

3.3 การเกิดความสมดุล (Equilibration) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากการปรับ หากการปรับเป็นไปอย่างผสมผสานกลมกลืน ก่อให้เกิดสภาพที่ความสมดุลขึ้น หากบุคคลไม่สามารถปรับประสบการณ์ใหม่ และประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ ก็จะเกิดภาวะความไม่สมดุลขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาขึ้นในตัวบุคคล

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. ในการพัฒนาเด็ก ควรคำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก และจัดประสบการณ์ให้เด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการนั้น ไม่ควรบังคับให้เด็กเรียนในสิ่งที่ยังไม่พร้อม หรือยากเกินพัฒนาการตามวัยของตน เพราะจะก่อให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีได้

1.1 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามวัยของตน สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปสู่พัฒนาการขั้นสูงขั้นได้

1.2 เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการแตกต่างกัน ถึงแม้อายุจะเท่ากัน แต่ระดับพัฒนาการอาจไม่เท่ากัน ดังนั้นจึงไม่ควรเปรียบเทียบเด็ก ควรให้เด็กมีโอกาสที่จะเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของเขาไปตามระดับพัฒนาการของเขา

1.3 ในการสอน ควรใช้สิ่งที่เป็นรูปธรรม เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจลักษณะต่าง ๆ ได้ดีขึ้น แม้ในพัฒนาการช่วงการคิดแบบรูปธรรม เด็กจะสามารถสร้างภาพในใจได้ แต่การสอนที่ใช้อุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรม จะช่วยให้เด็กเข้าใจแจ่มชัดขึ้น

1.4 การให้ความสนใจ และสังเกตเด็กอย่างใกล้ชิด จะช่วยให้ได้ทราบลักษณะเฉพาะตัวของเด็ก

2. ในการสอนเด็กเล็ก ๆ เด็กจะรับรู้ส่วนรวม (Whole) ได้ดีกว่าส่วนย่อย (Part) ดังนั้นครูจึงควรสอนภาพรวมก่อนแล้วจึงแยกสอนทีละส่วน

3. ในการสอนสิ่งใดให้กับเด็ก ควรเริ่มจากสิ่งที่เด็กคุ้นเคย หรือมีประสบการณ์มาก่อนแล้วจึงเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่า การทำเช่นนี้จะช่วยให้กระบวนการซึมซับ และจัดระบบความรู้ของเด็กเป็นไปด้วยดี

4. การเปิดโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมมาก ๆ ช่วยให้เกิดจุดซึมข้อมูลเข้าสู่โครงสร้างทางสติปัญญาของเด็กอันเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก

5) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory) ของ บรุนเนอร์

บรุนเนอร์ (Bruner) เชื่อว่า มนุษย์เลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจ และการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง (Discovery Learning)

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้

1. การจัดโครงสร้างของความรู้ให้มีความสัมพันธ์ และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก

2. การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความพร้อมของผู้เรียน และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนจะช่วยให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ

3. การคิดแบบหยั่งรู้ (Intuition) เป็นการคิดหาเหตุผลอย่างอิสระที่สามารถช่วยพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้

4. แรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

5. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์แบ่งได้เป็น 3 ชั้นใหญ่ ๆ คือ

5.1 ชั้นการเรียนรู้จากการกระทำ (Enactive Stage) คือชั้นของการเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้สิ่งต่าง ๆ การลงมือกระทำช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี การเรียนรู้เกิดจากการกระทำ

5.2 ชั้นการเรียนรู้จากความคิด (Iconic Stage) เป็นชั้นที่เด็กสามารถสร้างมโนภาพในใจได้ และสามารถเรียนรู้จากภาพแทนของจริงได้

5.3 ชั้นการเรียนรู้สัญลักษณ์และนามธรรม (Symbolic Stage) เป็นชั้นการเรียนรู้ที่ซับซ้อน และเป็นนามธรรมได้

6. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากการที่คนเราสามารถสร้างความคิดรวบยอดหรือสามารถจัดประเภทของสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

7. การเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุดคือการให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Discovery Learning)

ข. หลักการจัดการศึกษา/การสอน

1. กระบวนการค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ดี มีความหมายสำหรับผู้เรียน

2. การวิเคราะห์ และจัดโครงสร้างเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องทำก่อนการสอน

3. การจัดหลักสูตรแบบเกลียว (Spiral Curriculum) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถสอนเนื้อหาหรือความคิดรวบยอดเดียวกันแก่ผู้เรียนทุกวัยได้ โดยต้องจัดเนื้อหาความคิดรวบยอด และวิธีสอนให้เหมาะสมกับขั้นพัฒนาการของผู้เรียน

4. ในการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างอิสระให้มาก เพื่อช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

5. การสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นสิ่งจำเป็นในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน

6. การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับขั้นพัฒนาการทาง
สติปัญญาของผู้เรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

7. การสอนความคิดรวบยอดให้แก่ผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็น

8. การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

2.6.4 ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Eclecticism)

ทฤษฎีการเรียนรู้ เป็นแนวความคิดที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถใช้อธิบาย
ลักษณะของการเกิดการเรียนรู้ หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ในศตวรรษที่ 20 ได้มีนักคิดและ
นักจิตวิทยาเกิดขึ้นจำนวนมากโดยเฉพาะกานเย (Gagne') จัดได้ว่าเป็นบุคคลสำคัญในกลุ่มทฤษฎี
การเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน (Eclecticism) โดยกานเย ได้นำทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม และ
ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยมมาผสมผสานกัน โดยทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม มีแนวคิด
ในการมองธรรมชาติของมนุษย์ในลักษณะที่เป็นกลาง คือ ไม่ดี ไม่เลว การกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์
เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า
การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง และให้ความสนใจกับพฤติกรรม
มาก เพราะพฤติกรรมเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัด สามารถวัดได้และทดสอบได้ ในขณะที่ทฤษฎีการเรียนรู้
กลุ่มพุทธินิยมมีแนวคิดว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ไม่ใช่เรื่องของพฤติกรรมที่เกิดจากกระบวนการ
ตอบสนองต่อสิ่งเร้าเพียงเท่านั้น การเรียนรู้ของมนุษย์มีความซับซ้อนยิ่งไปกว่านั้น การเรียนรู้เป็น
กระบวนการทางความคิดที่เกิดจากการสะสมข้อมูล การสร้างความหมาย และความสัมพันธ์
ของข้อมูล และการดึงข้อมูลออกมาใช้ในการกระทำ และการแก้ปัญหาต่าง ๆ การเรียนรู้เป็น
กระบวนการทางสติปัญญาของมนุษย์ในการที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ตนเอง ดังนั้นเมื่อ
กานเย ซึ่งเป็นนักคิดในกลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน ได้นำแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้
กลุ่มพฤติกรรมนิยม และทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยมมาผสมผสานกัน จึงมีแนวคิดที่ ความรู้มี
หลายประเภท บางประเภทสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว ไม่ต้องใช้ความคิดที่ลึกซึ้ง บางประเภท
มีความซับซ้อนมากจำเป็นต้องใช้ความสามารถในขั้นสูง (ทิสนา, 2550) ซึ่งในการพัฒนารูปแบบ
การเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้ยึดหลักการหรือแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ก. ทฤษฎีการเรียนรู้ของกานเย (Gagne)

กานเย (Gagne,1974) ได้จัดประเภทของการเรียนรู้ เป็นลำดับขั้นจากง่ายไปหายากไว้ 8 ประเภทดังนี้

1. การเรียนรู้สัญญาณ (Signal – Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เป็นไปโดยอัตโนมัติ อยู่นอกเหนืออำนาจจิตใจ ผู้เรียนไม่สามารถบังคับพฤติกรรมไม่ให้เกิดขึ้นได้ การเรียนรู้แบบนี้เกิดจากการที่คนเรานำเอาลักษณะการตอบสนองที่มีอยู่แล้วมาสัมพันธ์กับสิ่งเร้าใหม่ที่มีความใกล้ชิดกับสิ่งเร้าเดิม การเรียนรู้สัญญาณ เป็นลักษณะการเรียนรู้แบบการวางเงื่อนไขของพาฟลอฟ
2. การเรียนรู้สิ่งเร้า – ตอบสนอง (Stimulus – Response Learning) เป็นการเรียนรู้เนื่องจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง แตกต่างจากการเรียนรู้สัญญาณ เพราะผู้เรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมตนเองได้ ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมเนื่องจากได้รับการเสริมแรง การเรียนรู้แบบนี้เป็นการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบเชื่อมโยงของธอร์นไคลด์ และการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไข (Operant Conditioning) ของสกินเนอร์ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำเอง มิใช่รอให้สิ่งเร้าภายนอกมากระทำพฤติกรรมที่แสดงออกเกิดจากสิ่งเร้าภายในของผู้เรียนเอง
3. การเรียนรู้การเชื่อมโยงแบบต่อเนื่อง (Chaining) เป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนองที่ต่อเนื่องกันตามลำดับ เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ การเคลื่อนไหว
4. การเชื่อมโยงทางภาษา(Verbal Association)เป็นการเรียนรู้ในลักษณะกับการเรียนรู้การเชื่อมโยงแบบต่อเนื่อง แต่เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษา การเรียนรู้แบบการรับสิ่งเร้า – การตอบสนอง เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง และการเชื่อมโยงทางภาษา
5. การเรียนรู้ความแตกต่าง (Discrimination Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นความแตกต่างของสิ่งต่าง ๆ โดยเฉพาะความแตกต่างตามลักษณะของวัตถุ
6. การเรียนรู้ความคิดรวบยอด (Concept Learning) เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถจัดกลุ่มสิ่งเร้าที่มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน โดยสามารถระบุลักษณะที่

เหมือนกันหรือแตกต่างกันได้ พร้อมทั้งสามารถขยายความรู้ไปยังสิ่งอื่นที่นอกเหนือจากที่เคยเห็นมาก่อนได้

7. การเรียนรู้กฎ (Rule Learning) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการรวมหรือเชื่อมโยงความคิดรวบยอดตั้งแต่สองอย่างขึ้นไป และตั้งเป็นกฎเกณฑ์ขึ้น การที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้กฎเกณฑ์จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำการเรียนรู้นั้นไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ กันได้

8. การเรียนรู้การแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นการเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหา โดยการนำกฎเกณฑ์ต่าง ๆ มาใช้การเรียนรู้แบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดภายในตัวผู้เรียนเป็นการใช้กฎเกณฑ์ในขั้นสูงเพื่อการแก้ปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อน และสามารถนำกฎเกณฑ์ในการแก้ปัญหานี้ไปใช้กับสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันได้

งานนี้ได้แบ่งสมรรถภาพการเรียนรู้ของมนุษย์ไว้ 5 ประเภท ดังนี้

1. สมรรถภาพในการเรียนรู้ข้อเท็จจริง (Verbal Information) เป็นความสามารถในการเรียนรู้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ โดยอาศัยความจำและความสามารถระลึกได้

2. ทักษะเชาว์ปัญญา (Intellectual Skills) หรือทักษะทางสติปัญญา เป็นความสามารถในการใช้สมองคิดหาเหตุผล โดยใช้ข้อมูล ประสบการณ์ความรู้ ความคิดในด้านต่าง ๆ นับตั้งแต่การเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นทักษะง่าย ๆ ไปสู่ทักษะที่ยากสลับซับซ้อนมากขึ้น ทักษะเชาว์ปัญญาที่สำคัญที่ควรได้รับการฝึก คือ ความสามารถในการจำแนก (Discrimination) ความสามารถในการคิดรวบยอดเป็นรูปธรรม (Concrete Concept) ความสามารถในการให้คำจำกัดความของความคิดรวบยอด (Defined Concept) ความสามารถในการเข้าใจกฎและใช้กฎ (Rules) และความสามารถในการแก้ปัญหา (Problem Solving)

3) ยุทธศาสตร์ในการคิด (Cognitive Strategies) เป็นความสามารถของกระบวนการทำงานภายในสมองของมนุษย์ ซึ่งควบคุมการเรียนรู้ การเลือกรับรู้ การแปลความ และการดึงความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และประสบการณ์เดิมออกมาใช้ ผู้มียุทธศาสตร์ในการคิดสูง จะมีเทคนิค มีเคล็ดลับในการดึงความรู้ ความจำ ความเข้าใจ และประสบการณ์เดิมที่สะสมเอาไว้ ออกมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาที่มีสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้อย่างดี รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์

4) ทักษะการเคลื่อนไหว (Motor Skills) เป็นความสามารถ ความชำนาญ ในการปฏิบัติ หรือการใช้วัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ผู้ที่มีทักษะ การเคลื่อนไหวที่ดีนั้น พฤติกรรมที่แสดงออกมามีลักษณะรวดเร็ว คล่องแคล่ว และถูกต้อง เหมาะสม

5) เจตคติ (Attitudes) เป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจของบุคคลนั้น ในการที่จะเลือกกระทำ หรือไม่กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. เอกสารเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถของผู้เรียนที่เกิดจาก การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพที่มีผลมาจากการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนที่ ครูผู้สอนได้จัดขึ้น อีกทั้งเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนได้บรรลุบรรลุผลตามจุดหมายของการเรียน การสอนมากน้อยเพียงไร(กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 ; ศิริชัย, 2544 ; อุทุมพร,2549)

3.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แครร์รอล (Carrol, 1963) ได้มีการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มี อิทธิพลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน โดยครู นักเรียน และหลักสูตรมาเป็น องค์ประกอบที่สำคัญ โดยเชื่อว่าเวลา และคุณภาพของการสอนมีผลโดยตรงต่อปริมาณความรู้ที่ นักเรียนได้รับ

บลูม (Bloom, 1976) กล่าวถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามีอยู่ 3 ตัว แปรคือ

1. พฤติกรรมด้านปัญญา (Cognitive Entry Behavior) เป็นพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ซึ่งเป็นความสามารถทั้งหลายของผู้เรียน ประกอบด้วยความถนัด และพื้นฐาน ความรู้เดิมของผู้เรียนซึ่งเหมาะสมกับการเรียนรู้ใหม่
2. ลักษณะทางอารมณ์ (Affective Entry Characteristic) เป็นตัวกำหนดด้านอารมณ์ ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความกระตือรือร้นที่มีต่อเนื้อหาที่เรียน รวมทั้งทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อ เนื้อหาวิชา ต่อ โรงเรียน ระบบการเรียน ความคิดเห็น เกี่ยวกับตนเองและลักษณะบุคลิกภาพ

3. คุณภาพการสอน (Quality of Instruction) เป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน ได้แก่การบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน และงานที่จะต้องทำให้ผู้เรียนทราบอย่างชัดเจน การให้คำแนะนำ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การให้การเสริมแรงจากครู การให้ข้อมูลย้อนกลับ หรือการให้ผู้เรียนรู้ผลว่าตนเองกระทำได้ถูกต้องหรือไม่ และการแก้ไขข้อบกพร่อง

คลอสไมเออร์ (Klausmeier, 1980) อธิบายถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

1. คุณลักษณะของนักเรียน ได้แก่ ความพร้อมทางสมองและทางสติปัญญา ความพร้อมทางด้านร่างกาย และความสามารถด้านทักษะของร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ ได้แก่ ความสนใจ แรงจูงใจ เจตคติและค่านิยม
2. คุณลักษณะของผู้สอน ได้แก่ ความรู้ในวิชาที่สอน
3. พฤติกรรมระหว่างนักเรียน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู จะต้อง มีพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อกัน เข้าใจกัน มีความสัมพันธ์ที่ดี และมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน
4. คุณลักษณะของกลุ่มผู้เรียน ได้แก่ โครงสร้างของกลุ่ม ตลอดจนความสัมพันธ์ของกลุ่มเจตคติ ความสามัคคี ภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดีของกลุ่ม
5. คุณลักษณะของพฤติกรรมเฉพาะตัว ได้แก่ การตอบสนองต่อการเรียน การมีเครื่องมือและอุปกรณ์พร้อมในการเรียน ความสนใจต่อบทเรียน
6. แรงผลักดัน ได้แก่ ครอบครัวมีความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวดี สิ่งแวดล้อมดี และคุณธรรมพื้นฐานดี เช่น ขยันหมั่นเพียร ความประพฤติดี

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีหลายองค์ประกอบด้วยกัน ทั้งคุณลักษณะของตัวนักเรียน คุณภาพการสอนของครู และสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ ดังนั้นวิธีการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญเช่นกันที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้โดยตรง

3.3 การวัด และวิธีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ส่วน และอังคณา (2541) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นการมองการวัดความสามารถทางการเรียนหลังจากได้เรียนเนื้อหาของวิชาใดวิชาหนึ่งแล้ว ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้มากน้อยเพียงใด นั่นคือ การวัดผลสัมฤทธิ์ยึดเนื้อหาวิชาเป็นหลัก

เพ็ญศรี (2549) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์เป็นการวัดความสำเร็จทางการเรียน วัดประสิทธิภาพทางการเรียนที่นักเรียนได้รับจากการเรียนการสอนในโรงเรียน วัดตามจุดมุ่งหมายของการสอน ทั้งนี้เพื่อบอกปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมของนักเรียนในปัจจุบันกาล พร้อมเสนอวิธีการวัดผลสัมฤทธิ์ไว้ 2 ประเภทคือ

1. การวัดผลภาคเนื้อหาทฤษฎี เป็นการวัดความรู้ในเนื้อหาวิชาที่เรียนมา ประสิทธิภาพในการเรียนรู้ รวมทั้งพฤติกรรมความสามารถด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่มักจะใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์เป็นเครื่องมือ

2. การวัดผลภาคปฏิบัติ เป็นการวัดความสามารถในการฝึกปฏิบัติงาน หรือทักษะของผู้เรียน ได้แก่ความสามารถในด้านศิลปะ ดนตรี พลศึกษา การช่างฝีมือต่าง ๆ การวัดทักษะต่าง ๆ เหล่านี้ จะใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติเป็นเครื่องมือ

กล่าวโดยสรุปการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นการวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่ได้ศึกษาเนื้อหาจากบทเรียนไปแล้วว่ามีความรู้ ความสามารถมากน้อยเพียงใดสำหรับวิธีการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นสามารถวัดผลได้ 2 แบบตามความมุ่งหมาย และลักษณะของวิชา คือ ใช้แบบทดสอบภาคปฏิบัติ หรือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านเนื้อหาในวิชา เศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ เขาวดี (2549) ได้เสนอแนวทางในการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ที่ดี จะต้องมีการเตรียมตัว และมีการวางแผน เพื่อให้แบบทดสอบดังกล่าวมีกลุ่มตัวอย่างของพฤติกรรมที่ต้องการวัดได้อย่างเด่นชัดจากการทดสอบแต่ละครั้ง ซึ่งจะต้องอาศัยกรรมวิธีอย่างมีระบบในการสร้างแบบทดสอบแต่ละชุด โดยปกติกรรมวิธีในการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์สามารถแบ่งได้เป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปของการสอบ ให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยระบุเป็นข้อ ๆ และให้วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเหล่านั้น สอดคล้องกับเนื้อหาสาระทั้งหมดที่จะทำการทดสอบด้วย

2. กำหนดโครงเรื่องของเนื้อหาสาระที่จะทำการทดสอบให้ครบถ้วน

3. เตรียมตารางเฉพาะ หรือผังของแบบทดสอบ เพื่อแสดงถึงน้ำหนักของเนื้อหาวิชาแต่ละส่วน และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการทดสอบให้เด่นชัด สั้น กะทัดรัด และมีความชัดเจน

4. สร้างข้อกระทงทั้งหมดที่ต้องการจะทดสอบให้เป็นไปตามสัดส่วนของน้ำหนักที่ระบุไว้ในตารางเฉพาะ

นอกจากนั้นในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ ผู้วิจัยได้ยึดถือวิธีการสร้างแบบทดสอบตามลำดับขั้นของการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัยตามแนวคิดของบลูม และคณะ (Bloom et al., 1956 อ้างตาม เขาวดี, 2549) แบ่งออกเป็น 6 ระดับได้แก่

1. ความรู้ความจำ (Knowledge) หมายถึงความสามารถในการระลึกเรื่องราว ประสบการณ์หรือสิ่งที่เคยเรียนมาแล้วได้
2. ความเข้าใจ (Comprehension) หมายถึงความสามารถในการแปลความ ตีความ และขยายความ จากสื่อความหมายต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น
3. การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ ทฤษฎี หลักการ ข้อเท็จจริงแก้ปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้น
4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวใด ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นประกอบกันอยู่เช่นไร แต่ละอันคืออะไร มีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร อันใดมีความสำคัญมากน้อย
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการประกอบส่วนย่อย ๆ ให้เข้ากันได้อย่างเป็นเรื่องเป็นราว โดยการจัดระบบโครงสร้างเสียใหม่ให้มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งกว่าเดิม
6. การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจ ตีราคา โดยอาศัยเกณฑ์ และมาตรฐานที่วางไว้

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถของบุคคล ซึ่งประกอบด้วยความสามารถทางสมอง ความรู้ ทักษะ ความรู้สึกรู้คิด เจตคติ และค่านิยมต่าง ๆ ที่บุคคลพัฒนาให้เกิดขึ้น หลังจากการเข้าถึงความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ การฝึกฝน การอบรม การสั่งสอนจากครูทั้งโดยตรง และโดยอ้อม โดยสามารถวัดได้จาก การสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การปฏิบัติ เป็นต้น ขณะเดียวกัน มีองค์ประกอบสำคัญหลายประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาทิ คุณลักษณะของตัวผู้เรียน คุณภาพการสอนของครู และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

4. เอกสารเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์

4.1 ความหมายของการคิด

การคิด หมายถึง กระบวนการทำงานสมองของมนุษย์ที่เป็นผลมาจากการนำประสบการณ์เดิม สิ่งเร้า และสภาพแวดล้อมที่ได้รับมาสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่ หรือสิ่งเร้าใหม่ที่เป็นไปได้ทั้งในรูปแบบธรรมดา และสลับซับซ้อน โดยผู้คิดจะต้องกำหนดเป้าหมายในการคิดให้ชัดเจน (เกรียงศักดิ์, มกราพันธุ์, ประพันธ์ศิริ, 2556 และลักขณา, 2558) ซึ่งผลจากการคิดสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นได้ (ประพันธ์ศิริ, 2556) และสิ่งสำคัญในการคิด คือ ผู้คิดจะต้องมีสติ ต้องระลึกว่ากำลังคิดเรื่องอะไรอยู่เสมอ เพื่อนำตนเองให้บรรลุผล การคิดที่มีประสิทธิภาพ (มกราพันธุ์, 2556)

4.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิด

4.2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Theory of Intellectual Development)

ทิสนา (2544) กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ สรุปความว่าการพัฒนาทางสติปัญญาเป็นผลจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงวุฒิภาวะอันเนื่องมาจากความเจริญทางด้านร่างกายและได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ เด็กแต่ละคนจะมีอัตราการเจริญเติบโตแตกต่างกันไปพัฒนาการทางการเรียนรู้ก็แตกต่างกัน เมื่อกล่าวถึงพัฒนาการสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง คือความพร้อม (Readiness) ซึ่งสำคัญมากต่อการเรียนรู้ พัฒนาการที่สำคัญ คือ พัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาการทางอารมณ์ พัฒนาการทางสังคมและร่างกาย พัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ อธิบายว่า คนที่มีลักษณะเดียวกันในช่วงอายุเท่ากัน จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาแตกต่างกันอันเป็นผลมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลพยายามปรับตัวให้อยู่ในสถานะสมดุลด้วยการใช้กระบวนการดูดซึมและกระบวนการปรับให้เหมาะทำให้เกิดการเรียนรู้โดยเริ่มจากการสัมผัส ต่อมาจึงเกิดความคิดทางรูปธรรมและพัฒนาไปเรื่อย ๆ การเกิดความคิดเป็นนามธรรมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามลำดับชั้น การเกิดพัฒนาการทางสติปัญญาตามแนวคิดทฤษฎีของเพียเจต์เป็นผลเนื่องมาจาก การปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม บุคคลพยายามปรับตัวโดยใช้กระบวนการ 2 อย่าง คือ กระบวนการดูดซึม(Assimilation) เป็นกระบวนการที่เกิดจากการที่เด็กพบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมแล้วรับ หรือดูดซึมภาพ และเหตุการณ์ต่าง ๆ เข้าไว้ในความคิด

ของตน และกระบวนการปรับให้เหมาะ (Accommodation) กระบวนการปรับความรู้เดิมให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่หรือสามารถปรับความคิดเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งใหม่ทำให้เด็กอยู่ในสภาวะสมดุล (Equilibrium) ซึ่งทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ (Adaptation) เกิดโครงสร้างทางสติปัญญาที่เรียกว่า “Schema” ซึ่งบุคคลใช้ตีความหมายสิ่งที่รับรู้ต่าง ๆ พัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ได้จัดกระบวนการทางปัญญา (Cognitive Process) ของมนุษย์ออกเป็น 4 ขั้น ถึงแม้ว่าแต่ละขั้นจะกำหนดอายุเป็นช่วงอายุเท่า ๆ กันแต่ช่วงเหล่านี้ก็ถือว่าเป็นการกำหนดโดยประมาณเท่านั้นเอง ดังนี้

1. ระยะเวลาใช้ประสาทสัมผัส (Sensory - Motor Stage) เป็นระยะพัฒนาการของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี เด็กในวัยนี้จะเริ่มพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น ตา หู มือและเท้า ตลอดจนการเริ่มพัฒนาการการใช้อวัยวะต่าง ๆ ได้ เช่น การฝึกหยิบจับสิ่งของต่าง ๆ ฝึกการไต่ขึ้นและการมอง เป็นต้น

2. ระยะเวลาควบคุมอวัยวะต่าง ๆ (Preoperational Stage) เริ่มตั้งแต่อายุ 2 ปี ไปจนถึง 7 ปี เด็กวัยนี้จะเริ่มพัฒนาอย่างเป็นระบบมากขึ้น มีการพัฒนาของสมองที่ใช้ควบคุมลักษณะนิสัยและการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ เช่น นิสัยการขับถ่าย นอกจากนี้ยังมีการฝึกฝนการใช้อวัยวะต่าง ๆ ให้มีความสัมพันธ์กันภายใต้การควบคุมของสมอง เช่น การเล่นเกมกีฬา

3. ระยะเวลาการคิดอย่างเป็นรูปธรรม (Concrete - Operational Stage) เริ่มตั้งแต่ช่วงอายุ 7-11 ปี เด็กช่วงนี้จะมีพัฒนาการทางสมองมากขึ้น สามารถเรียนรู้และจำแนกสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมได้แต่ยังไม่สามารถจินตนาการกับเรื่องราวที่เป็นนามธรรมได้

4. ระยะเวลาการคิดอย่างเป็นนามธรรม (Formal - Operational Stage) เป็นการพัฒนาช่วงสุดท้ายของเด็กที่มีอายุอยู่ในช่วง 12-15 ปี เด็กช่วงนี้สามารถคิดอย่างเป็นเหตุผลและคิดในสิ่งที่ซับซ้อนเป็นนามธรรมได้มากขึ้น เมื่อเด็กพัฒนาได้อย่างเต็มที่แล้ว จะสามารถคิดอย่างเป็นเหตุ เป็นผลและแก้ปัญหาได้อย่างดี จนพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะได้

4.2.2 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบโอเปอเรนท์ของสกินเนอร์ (Skinner's Operant Conditioning Theory)

ทิสนา (2544) กล่าวถึงทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบโอเปอเรนท์ของสกินเนอร์ ซึ่งสกินเนอร์ได้นำหลักการวางเงื่อนไขแบบโอเปอเรนท์ มาศึกษาการเรียนรู้ของมนุษย์ โดยทำการทดลองกับหนูและนก จนกระทั่งได้หลักการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้ ดังนี้

1. การกระทำใด ๆ ถ้าได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก ส่วนการกระทำที่ไม่มีการเสริมแรง มีแนวโน้มที่ความถี่ของการกระทำนั้นลดลง และหายไป

ในที่สุด (จากการทดลองโดยนำหนูที่หิวจัดใส่กล่อง ภายในมีคานบังคับให้อาหารตกเข้าไปในกล่องได้ ตอนแรกหนูจะเริ่มวิ่งชน โน่นชนนี้ เมื่อชนคานจะมีอาหารตกมาให้กิน ทำหลาย ๆ ครั้ง พบว่าหนูกคานทำให้อาหารตกลงไปได้เร็วขึ้น)

2. การเสริมแรงที่แปรเปลี่ยน ทำให้การตอบสนองคงทนกว่าการเสริมแรงที่ตายตัว (จากการทดลองโดยเปรียบเทียบหนูที่หิวจัด 2 ตัว ตัวหนึ่งกคานจะได้อาหารทุกครั้ง อีกตัวหนึ่งเมื่อกคานบางทีก็ได้อาหาร บางทีก็ไม่ได้อาหาร แล้วหยุดให้อาหาร ตัวแรกจะเลิกกคานทันที ตัวที่ 2 ยังกคต่อไปอีกนานกว่าตัวแรก)

3. การลงโทษทำให้เรียนรู้ได้เร็วและลืมเร็ว (จากการทดลองโดยนำหนูที่หิวจัดใส่กรงแล้วช็อตด้วยไฟฟ้าหนูจะวิ่งผ่านจนออกมาได้ เมื่อจับหนูใส่เข้าไปใหม่มันจะวิ่งผ่านอีกจำไม่ได้ว่าทางไหน คือ ทางออก)

4. การให้แรงเสริมหรือให้รางวัล สามารถช่วยปรับหรือปลูกฝังนิสัยที่ต้องการได้ (จากการทดลองโดยสอนให้หนูเล่นบาสเกตบอล เริ่มจากการให้อาหาร เมื่อหนูจับลูกบาสเกตบอล จากนั้นเมื่อมันโยนจึงให้อาหาร ต่อมาเมื่อโยนสูงขึ้นจึงให้อาหาร ในที่สุดต้องโยนเข้าห่วงจึงให้อาหาร การทดลองนี้ เป็นการกำหนดให้หนูแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการก่อนให้แรงเสริมวิธีนี้ ซึ่งสามารถคณิษฐ์หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้)

4.2.3 ทฤษฎีการรับรู้ภาพรวมของนักจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์ (Gestalt's Perception Theory)

ทิสนา (2544) กล่าวถึงทฤษฎีการรับรู้ภาพรวมของนักจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์ ซึ่งนักจิตวิทยากลุ่มนี้มีแนวคิดว่าการเรียนรู้เกิดจากการจัดประสบการณ์ที่อยู่กระจัดกระจายให้มารวมกันเสียก่อน แล้วจึงพิจารณาส่วนย่อย โดยหลักการเรียนรู้ของทฤษฎีกลุ่มเกสตัลท์เน้นการเรียนรู้ส่วนรวมมากกว่าส่วนย่อย การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ใน 2 ลักษณะคือ

1. การรับรู้ (Perception) เป็นการแปลความหมายจากการสัมผัสด้วยอวัยวะรับสัมผัสทั้ง 5 ส่วน คือ หู ตา จมูก ลิ้น และผิวหนัง การรับรู้ทางสายตาจะมีประมาณร้อยละ 75 ของการรับรู้ทั้งหมดการรับรู้แบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ เรียกว่ากฎแห่งการจัดระเบียบ (Law of Organization) คือ

1.1 กฎแห่งความชัดเจน การเรียนรู้ที่ดีต้องมีความชัดเจนและแน่นอน เพราะผู้เรียนมีประสบการณ์แตกต่างกัน เมื่อต้องการให้เกิดการเรียนรู้เหมือนกัน สิ่งที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ต้องมีความชัดเจน

1.2 กฎแห่งความคล้ายคลึง เป็นการวางหลักการรับรู้ในสิ่งที่คล้ายคลึงกัน เพื่อจะได้รู้ว่าการจัดสิ่งทีคล้ายคลึงกันให้อยู่ใกล้เคียงกัน จะช่วยให้บุคคลเกิดการรับรู้และเรียนรู้ว่าเป็นพวกเดียวกันได้อย่างรวดเร็วสามารถจัดเข้ากลุ่มเดียวกัน

1.3 กฎแห่งความสมบูรณ์ บุคคลสามารถรับรู้สิ่งเร้าที่ยังไม่สมบูรณ์ให้สมบูรณ์ได้หากบุคคลมีประสบการณ์เดิมในสิ่งนั้น

1.4 กฎแห่งความต่อเนื่อง หากสิ่งเร้ามีความต่อเนื่องกันหรือมีทิศทางไปในทางเดียวกัน บุคคลจะสามารถรับรู้ว่าเป็นสิ่งเดียวกัน หรือเป็นเหตุเป็นผลกัน

1.5 กฎแห่งความคงที่ หากบุคคลรับรู้ภาพรวมของสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว จะมีความคงที่ในการรับรู้สิ่งนั้นในลักษณะเดิม แม้ว่าสิ่งเร้าจะได้แปรเปลี่ยนไปในแง่มุมอื่น

1.6 กฎแห่งการบิดเบือน การรับรู้ของบุคคลอาจเกิดการผิดพลาดขึ้นได้ หากสิ่งเร้านั้นมีลักษณะที่ทำให้เกิดการลวงตา

2. การเรียนรู้จากการหยั่งเห็น (Insight) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการพิจารณาปัญหาในภาพรวม และการใช้กระบวนการทางความคิดเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับปัญหาที่เผชิญอยู่ โดย เลวิน (Lewin) อธิบายการเรียนรู้ว่าการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับ “Life Space” ของแต่ละบุคคลซึ่งประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่และสิ่งแวดล้อมทางจิตวิทยา เช่น แรงขับ (Drive) แรงจูงใจ (Motivation) เป้าหมาย (Goal) และความสนใจ (Interest) เป็นต้น เลวิน อธิบายว่า พฤติกรรมของคนมีพลังและทิศทาง สิ่งใดที่อยู่ในความสนใจ และความต้องการของคนจะมีพลังเป็นบวก สิ่งที่อยู่นอกเหนือจากความสนใจจะมีพลังเป็นลบการเรียนรู้จะเกิดขึ้น เมื่อบุคคลมีแรงจูงใจหรือแรงขับที่จะกระทำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ตนต้องการ

4.2.4 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรุนเนอร์ (Bruner's Theory of Discovery Learning)

ทิสนา (2544) กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรุนเนอร์ ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาการศึกษาชาวอเมริกัน เขาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยเชื่อว่าเด็กทุกระดับชั้นของพัฒนาการสามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาใดก็ได้ ถ้าจัดสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก การเรียนรู้ตามแนวคิดของบรุนเนอร์แบ่งเป็น 3 ชั้น ดังนี้

1. การเรียนรู้จากการกระทำ (Enactive Representation) เป็นขั้นที่การเรียนรู้เกิดจากประสาทสัมผัส ดูตัวอย่างและทำตาม จะเกิดขึ้นในช่วงตั้งแต่เกิดจนถึง 2 ขวบ เช่นในกรณีของเด็กเล็ก ๆ นอนอยู่ในเปลและเขย่ากระดิ่งเล่น ขณะที่เขย่าบังเอิญกระดิ่งตกข้างเปล เด็กจะหยุดนิคหนึ่งแล้วยกมือขึ้นดูทำท่าประหลาดใจ และเขย่ามือเล่นต่อไปโดยไม่มีกระดิ่งเด็กคิดว่าการเล่นมือกับการสั่นกระดิ่งเป็นสิ่งเดียวกัน ขั้นนี้ตรงกับขั้น “Sensory Motor” ของเพียเจต์

2. การเรียนรู้จากจินตนาการ (Iconic Representation) จากตัวอย่างของ เพียเจต์ดังกล่าวแล้ว เมื่อเด็กอายุมากขึ้น 2-3 เดือน ทำของเล่นตลกข้างเปลเด็กจะมองหาของเล่น ถ้าผู้ใหญ่แกลึงหยิบเอาไป เด็กจะหงุดหงิดและร้องไห้ เมื่อไม่เห็นของเล่น บรูเนอร์ตีความว่า การที่เด็กมองหาของเล่นและร้องไห้หรือแสดงอาการหงุดหงิดเมื่อ ไม่พบของ แสดงให้เห็นว่า ในวัยนี้เด็กมีภาพในใจ (Iconic Representation) ซึ่งต่างกับวัยที่เด็กคิดว่าการสัมผัส กับการสัมผัส กระดิ่งเป็นสิ่งเดียวกันเมื่อกระดิ่งตกหายไปก็ไม่สนใจแต่ยังคงสัมผัสต่อไป ขั้นนี้ตรงกับขั้น “Concrete Representation” ของเพียเจต์

3. การเรียนรู้จากสัญลักษณ์ (Symbolic Representation) เป็นขั้นที่เด็ก สามารถจะเข้าใจการเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรมต่าง ๆ ได้ เป็นขั้นที่สูงสุดของการพัฒนาทางด้าน ความรู้ ความเข้าใจ เด็กสามารถคิดหาเหตุผลและในที่สุดจะเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ ขั้นนี้ ตรงกับขั้น “Formal Operation” ของเพียเจต์

จากแนวคิดข้างต้น บรูเนอร์ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการค้นพบ (Discovery Learning) โดยยึดหลักการสอน ดังนี้

1. แรงจูงใจภายใน (Self - Motivation) ควรสร้างแรงจูงใจภายในให้เกิดขึ้น ในผู้เรียนให้มีความอยากรู้อยากเห็น อยากค้นพบสิ่งที่อยู่รอบตนเอง
2. โครงสร้างของบทเรียน (Structure) ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน
3. การจัดลำดับความยากง่าย (Sequence) คำนึงถึงพัฒนาการทางสติปัญญา ของผู้เรียน
4. แรงเสริมด้วยตนเอง (Self-Reinforcement) ควรให้ผลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อให้ทราบว่าได้ผิดหรือถูกเป็นการสร้างแรงเสริมด้วยตนเอง

4.2.5 ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเย (Gagne's Theory of Conditions of Learning)

ทิสนา (2544) กล่าวถึง ทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ของกานเยสรุปความว่า ทฤษฎี ของกานเยมี 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งอธิบายการเกิดการเรียนรู้และทฤษฎีการจัด การเรียนการสอน เป็นการประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม ให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น กานเยอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์การเรียนรู้ว่ามี องค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่

1. ผลการเรียนรู้หรือความสามารถด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ คือ พฤติกรรมที่ เป็นความสามารถหรือคุณสมบัติที่พัฒนาขึ้น อันเกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนมี 5 ประเภทใหญ่ ๆ

1.1 ทักษะทางปัญญา (Intellectual Skills) หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการใช้สัญลักษณ์ทั้งในด้านการตีความและการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ทักษะทางปัญญาครอบคลุมความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ จำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณิตศาสตร์และไวยากรณ์การใช้ภาษา ทักษะทางปัญญาประกอบด้วยทักษะย่อย 4 ระดับ แต่ละระดับจะเป็นพื้นฐานของกันและกันตามลำดับ โดยทั้งหมดอยู่อยู่บนพื้นฐานของแบบการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน (Forms of Basic Learning) อันได้แก่ การเชื่อมโยงสิ่งเร้ากับการตอบสนองและการต่อเนื่องการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นลูกโซ่ (Association and Chaining) ของทักษะย่อยแต่ละระดับ

1.2 การจำแนกแยกแยะ (Discriminations) หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะคุณสมบัติทางกายภาพของวัตถุต่าง ๆ ที่รับรู้เข้ามาว่าเหมือนหรือไม่เหมือนกัน

1.3 การสร้างความคิดรวบยอด (Concepts) หมายถึง ความสามารถในการจัดกลุ่มวัตถุหรือสิ่งต่าง ๆ โดยระบุคุณสมบัติร่วมกันของวัตถุหรือสิ่งนั้น ๆ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ทำให้กลุ่มวัตถุหรือสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นต่างจากกลุ่มวัตถุหรือสิ่งอื่น ๆ แบ่งเป็น 2 ระดับย่อย ๆ คือ

1.3.1 ความคิดรวบยอดระดับรูปธรรม (Concrete Concepts)

1.3.2 ความคิดรวบยอดระดับนามธรรมที่กำหนดขึ้นในสังคมหรือวัฒนธรรมต่าง ๆ (Defined Concepts)

1.4 การสร้างกฎ (Rules) หมายถึง ความสามารถในการนำความคิดรวบยอดต่าง ๆ มารวมเป็นกลุ่ม ตั้งเป็นกฎเกณฑ์ขึ้น เพื่อให้สามารถสรุปอ้างอิงและตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

1.5 การสร้างกระบวนการหรือกฎขั้นสูง (Procedures of Higher Order Rules) หมายถึง ความสามารถในการนำกฎหลาย ๆ ข้อที่สัมพันธ์กันมาประมวลเข้าด้วยกันซึ่งนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

2. กลวิธีในการเรียนรู้ (Cognitive Strategies) หมายถึง กระบวนการที่มนุษย์ใช้ในการช่วยให้ตนได้รับข้อมูล และจัดกระทำกับข้อมูลจนเกิดการเรียนรู้ตามที่ตนต้องการ นักการศึกษาสำคัญ ๆ ในปัจจุบันให้ความสำคัญมาก ประกอบด้วย

2.1 กลวิธีเกี่ยวกับการใส่ใจ (Attending)

2.2 กลวิธีเกี่ยวกับการทำความเข้าใจความคิดรวบยอด (Encoding)

2.3 กลวิธีเกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งที่อยู่ในความทรงจำ (Retrieval)

2.4 กลวิธีเกี่ยวกับการแก้ปัญหา (Problem Solving)

2.5 กลวิธีเกี่ยวกับการคิด (Thinking)

3. ภาษา : คำพูด (Verbal Information)

3.1 คำพูดที่เป็นชื่อของสิ่งต่าง ๆ (Names or Labels)

3.2 คำพูดที่เป็นข้อความ/ข้อเท็จจริง (Facts)

3.3 คำพูดที่เรียบเรียงอย่างมีความหมาย (Meaningfully – Organized

Verbal Knowledge)

4. ทักษะการเคลื่อนไหว (Motor Skills)

5. เจตคติ (Attitudes)

4.2.6 ทฤษฎีและแนวคิดของกิลฟอร์ด (Guilford Theory)

ทิสนา (2544) กล่าวถึง ทฤษฎีและแนวคิดของกิลฟอร์ด สรุปความว่า กิลฟอร์ดมีความเชื่อว่าความสามารถทางสมองสามารถปรากฏได้จากการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในลักษณะของความสามารถด้านต่าง ๆ ที่เรียกว่าองค์ประกอบและสามารถตรวจสอบความสามารถนี้ด้วยแบบสอบที่เป็นมาตรฐาน กิลฟอร์ดได้เสนอโครงสร้างทางสติปัญญา โดยอธิบายว่าความสามารถทางสมองของมนุษย์ประกอบด้วยสามมิติ (Three Dimensional Model) ได้แก่ มิติด้านเนื้อหา (Contents) มิติด้านปฏิบัติการ (Operations) และมิติด้านผลผลิต (Products) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

มิติที่ 1 ด้านเนื้อหา (Contents) หมายถึง วัตถุหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่รับรู้และใช้เป็นสื่อก่อให้เกิดความคิด เนื้อหาแบ่งออกเป็น 5 ชนิด ดังนี้

1. เนื้อหาที่เป็นรูปภาพ (Figural Contents) ได้แก่ วัตถุที่เป็นรูปธรรมต่าง ๆ ซึ่งสามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัส

2. เนื้อหาที่เป็นเสียง (Auditory) ได้แก่ สิ่งที่อยู่ในรูปของเสียงที่มีความหมาย

3. เนื้อหาที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Contents) ได้แก่ ตัวเลขตัวอักษรและสัญลักษณ์ที่สร้างขึ้น เช่น พยัญชนะ ระบบจำนวน

4. เนื้อหาที่เป็นภาษา (Semantic Contents) ได้แก่ สิ่งที่อยู่ในรูปของภาษาที่มีความหมายหรือความคิดที่เข้าใจกันโดยทั่วไป

5. เนื้อหาที่เป็นพฤติกรรม (Behavior Contents) ได้แก่ สิ่งที่ไม่ใช่ถ้อยคำ แต่เป็นการแสดงออกของมนุษย์ เจตคติ ความต้องการ รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลบางครั้งเรียกว่า สติปัญญาทางสังคม (Social Intelligence)

มิติที่ 2 ด้านปฏิบัติการ (Operations) หมายถึง กระบวนการคิดต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมาจากซึ่งประกอบด้วยความสามารถ 5 ชนิด ดังนี้

1. การรับรู้และการเข้าใจ (Cognition) เป็นความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ในการรับรู้และทำความเข้าใจ
2. การจำ (Memory) เป็นความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ในการสะสมเรื่องราวหรือข่าวสารและสามารถระลึกได้เมื่อเวลาผ่านไป
3. การคิดแบบอเนกนัย (Convergent Thinking) เป็นความสามารถในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าและแสดงออกในหลาย ๆ แบบหลายวิธี
4. การคิดแบบเอกนัย (Divergent Thinking) เป็นความสามารถในการสรุปข้อมูลที่ดีที่สุดและถูกต้องที่สุดจากข้อมูลหลากหลายที่มีอยู่
5. การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการตัดสินใจที่รับรู้ จำได้ หรือกระบวนการคิดว่ามีคุณค่า ความถูกต้อง ความเหมาะสมหรือมีความเพียงพอหรือไม่อย่างไร

มิติที่ 3 ด้านผลผลิต (Products) หมายถึง ความสามารถที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานมิติด้านเนื้อหาและด้านปฏิบัติการเข้าด้วยกันเป็นผลผลิต กล่าวคือ เมื่อสมองรับรู้วัตถุหรือข้อมูล บุคคลจะเกิดการคิดในรูปแบบต่าง ๆ กันซึ่งสามารถให้ผลแตกต่างกัน 6 ชนิด ดังนี้

1. หน่วย (Units) สิ่งที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัว ความแตกต่างจากสิ่งอื่น
2. จำพวก (Classes) กลุ่มของสิ่งต่าง ๆ มีคุณสมบัติบางประการร่วมกัน
3. ความสัมพันธ์ (Relations) เป็นการเชื่อมโยง 2 สิ่งเข้าด้วยกัน
4. ระบบ (System) รูปแบบจากการเชื่อมโยงสิ่งหลาย ๆ สิ่งเข้าด้วยกัน
5. การปรับเปลี่ยน (Transformation) เป็นการเปลี่ยนแปลงการหมุนกลับการขยายความข้อมูลจากสภาพหนึ่งไปยังอีกสภาพหนึ่ง
6. การประยุกต์ (Implication) เป็นผลการศึกษาที่คาดหวังหรือการทำนายจากข้อมูลที่กำหนดให้โครงสร้างทางสติปัญญา

4.3 ความสำคัญของการคิด

การคิดมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคมเป็นอย่างยิ่ง ความสามารถในการคิดทำให้มนุษย์แก้ปัญหาให้ตนเองได้ สามารถสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ สามารถนำสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ได้มากขึ้นเรื่อย ๆ และสามารถดำรงชีวิตสืบเผ่าพันธุ์ได้อย่างมั่นคง จนปัจจุบันนี้ แต่ละคนมีความคิดเป็นของตนเอง “การคิด” (Thinking) เป็นตัวกำหนดสิ่งที่เรารู้

(Knowing) ความรู้ที่เราได้จากการคิดนั้นจะเป็นตัวกำหนดความเป็นตัวเรา (Being) เราคิดอย่างไร เราทำอะไร เราจะเป็นอย่างนั้นและความเป็นตัวเราจะเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง (Living) ซึ่งจะทำให้เราแสดงออก (Manifesting) ทั้งคำพูดและการกระทำโดยอาจถ่ายทอดเป็นการเขียน (Writing) การพูด (Speaking) การกระทำ (Doing) และการแสดงออกก็ปฏิกิริยาต่าง ๆ (Behaving) กระบวนการนี้เรียกว่า กระบวนการกำหนดการแสดงออกของมนุษย์ การคิดเป็นพื้นฐาน ของสติปัญญาและความเข้าใจ ซึ่งความคิดจะช่วยให้เราสามารถปรับปรุงสิ่งเดิมที่มีอยู่ให้ดีขึ้นและ หากได้ทำหลายสิ่งหลายอย่างพร้อมกันไปจะเกิดความคิดที่หลากหลายมากมายได้ ทั้งยังนำความรู้ ที่มีอยู่เดิมมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ จนเกิดเป็นความคิดใหม่ได้อีก การคิดเป็นพื้นฐานของ การตัดสินใจซึ่งเราต้องอาศัยข้อมูลความรู้ ประสบการณ์มาใช้เป็นองค์ประกอบของการคิดก่อน ตัดสินใจเพื่อพิจารณาว่าตัวเลือกใดเหมาะสมที่สุด การคิดนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ ต่าง ๆ ในโลก ซึ่งมนุษย์ต้องการประสบความสำเร็จโดยพยายามต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ จากการเริ่มต้นที่การคิด และการคิดของมนุษย์นี้เองที่สร้างพลังในการเปลี่ยนแปลง โลกปัจจุบัน ให้แตกต่างจากอดีต มหาอำนาจต้องมาจากสังคมที่มีนักคิด เพราะความคิดมีพลังยิ่งกว่าสิ่งใด ๆ ในการเปลี่ยนแปลงโลก การคิดสร้างความสามารถในการแข่งขันในสังคมแห่งความรู้ เพราะ การคิดทำให้เกิดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบด้านแรงงาน วิธีการหรือเทคโนโลยีการผลิตของ แต่ละประเทศ ด้านที่ดินและแหล่งทรัพยากรและด้านเงินทุน การคิดเป็นปัจจัยสำคัญมากในการทำ ให้บุคคลของสังคม หรือพลเมืองของประเทศประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว ในขณะที่ ปัจจัยอื่น ๆ มีความคงที่ การคิดกลับเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ (เกรียงศักดิ์, 2549) ถ้า ประเทศใดมีประชากรที่มีความคิดที่ดี ประเทศจะเจริญก้าวหน้า แต่ถ้าประเทศใดมีประชากรที่ไม่มี ความสามารถทางการคิด และไม่ได้รับการพัฒนาการคิด ประเทศนั้น จะนำมาซึ่งความเสื่อมถอย และความล้าหลังในที่สุด

สรุปได้ว่าการคิดมีความสำคัญอย่างยิ่งในโลกปัจจุบันที่ความเจริญก้าวหน้าด้านต่าง ๆ แผ่ขยายอย่างไม่หยุดยั้ง การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าจึงต้องพัฒนาประชากรให้มีความสามารถทางการคิด

4.4 ความหมายของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการคิดแยกแยะส่วนต่าง ๆ หรือ องค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นมีองค์ประกอบอะไร มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร (ศิริกาญจน์ และคารณี , 2551, สุวิทย์ , 2548, เกรียงศักดิ์, ถักขณา , 2549 ; Bloom, 1956) โดยความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ๆ ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กัน

อย่างไร หรือสัมพันธ์กันโดยใช้หลักการใด อะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล ส่งผลกระทบต่อกันอย่างไร จนได้ความคิด เพื่อนำไปสู่การสรุป การประยุกต์ใช้ การทำนายหรือคาดการณ์สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง(ลักษณะ, 2549 ; สมนึก, 2549 ; ประพันธ์ศิริ,2556)

4.5 ความสำคัญของการคิดวิเคราะห์

สุวิทย์ (2548) กล่าวถึงประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เรารู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นไป เป็นมาของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา การประเมินและการตัดสินใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง
2. ช่วยให้เราสำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏและไม่ด่วนสรุปตามอารมณ์ ความรู้สึกหรืออคติแต่สืบค้นตามหลักเหตุผลและข้อมูลที่เป็นจริง
3. ช่วยให้เราไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ๆ แต่สื่อสารตามความเป็นจริง ขณะเดียวกันจะช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวแต่จะพิจารณาเหตุผลและปัจจัยเฉพาะในแต่ละกรณีได้
4. ช่วยในการพิจารณาสาระสำคัญอื่น ๆ ที่ถูกบิดเบือนไปจากความประทับใจในครั้งแรก ทำให้เรามองอย่างครบถ้วนในแง่มุมอื่น ๆ ที่มีอยู่
5. ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต การหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏพิจารณาตามความสมเหตุสมผลของสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนที่จะตัดสินใจสิ่งใดลงไป
6. ช่วยให้เราหาเหตุผลที่สมเหตุสมผลให้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ณ เวลานั้น โดยไม่ฟังฟังอคติที่ก่ออยู่ในความทรงจำ ทำให้เราสามารถประเมินสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสมจริงสมจัง
7. ช่วยประมาณความน่าจะเป็น โดยสามารถใช้ข้อมูลพื้นฐานที่เราวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ ของสถานการณ์ ณ เวลานั้น อันจะช่วยให้เราคาดการณ์ความน่าจะเป็นได้สมเหตุสมผลได้มากกว่า

เกรียงศักดิ์ (2549) ได้ให้แนวคิดว่าการคิดวิเคราะห์เป็นการคิดที่เป็นพื้นฐานการคิดในมิติอื่น ๆ ซึ่งมีความสำคัญ ดังนี้

1. ช่วยให้เราสำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏและไม่ด่วนสรุปตามอารมณ์ ความรู้สึกหรืออคติแต่สืบค้นตามหลักเหตุผลและข้อมูลที่เป็นจริง

2. ช่วยให้เราไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ๆ แต่สื่อสารตามความเป็นจริง ขณะเดียวกัน จะช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวแต่จะพิจารณาเหตุผลและปัจจัยเฉพาะในแต่ละกรณีได้

3. ช่วยในการพิจารณาสาระสำคัญอื่น ๆ ที่ถูกบิดเบือนไปจากความประทับใจในครั้งแรก ทำให้เรามองอย่างครบถ้วนในแง่มุมอื่น ๆ ที่มีอยู่

4. ช่วยประมาณความน่าจะเป็น โดยสามารถใช้ข้อมูลพื้นฐานที่เราวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ ของสถานการณ์ ณ เวลานั้น อันจะช่วยให้เราคาดการณ์ความน่าจะเป็นได้สมเหตุสมผลได้มากกว่า

5. ช่วยให้เราสามารถแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้การคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนั้นเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็ย่อมสามารถวิเคราะห์ได้ว่าปัญหานั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง เพราะสาเหตุอะไรจึงเป็นเช่นนั้น อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้ตรงกับประเด็นปัญหา

6. ช่วยในการประเมินและตัดสินใจ ทั้งนี้เพราะการวิเคราะห์ช่วยให้มองเห็นโอกาส ความเป็นไปได้ของสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ช่วยให้เกิดการคาดการณ์อนาคต ให้เราสามารถแก้ปัญหาสิ่งต่าง ๆ ได้ ทั้งนี้การคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวข้องกับการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนั้นเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นก็ย่อมสามารถวิเคราะห์ได้ว่าปัญหานั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง เพราะสาเหตุอะไรจึงเป็นเช่นนั้น อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาได้ตรงกับประเด็นปัญหา

ลักษณะ (2549) กล่าวถึงประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญา
2. ช่วยให้คำนึงถึงความสมเหตุสมผลของขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในการสรุปเรื่องราวต่าง ๆ
3. ช่วยลดการอ้างประสบการณ์ส่วนตัวเป็นข้อสรุปทั่วไป
4. ช่วยขุดค้นสาระของความประทับใจครั้งแรก
5. ช่วยตรวจสอบการคาดคะเนบนฐานความรู้เดิม
6. ช่วยวินิจฉัยข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ส่วนบุคคล
7. เป็นพื้นฐานการคิดในมิติอื่น ๆ
8. ช่วยในการประเมินและตัดสินใจ
9. ช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์สมเหตุสมผล

10. ช่วยให้เข้าใจแจ่มกระจ่างการคิดวิเคราะห์ช่วยให้เราประเมินและสรุปสิ่งต่าง ๆ บนข้อเท็จจริงที่ปรากฏไม่ใช่สรุปตามอารมณ์ความรู้สึก หรือการคาดการณ

4.6 การจัดแบ่งประเภทของการคิดวิเคราะห์

4.6.1 การจัดแบ่งประเภทของการคิดวิเคราะห์ของบลูม (Bloom's Taxonomy)

ประพันธ์ศิริ (2556) กล่าวถึงประเภทของการคิดวิเคราะห์โดยยึดแนวคิดของ Bloom ได้สรุปว่า ความสามารถการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วยทักษะสำคัญ 3 ด้าน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสำคัญหรือเนื้อหาของสิ่งต่าง ๆ (Analysis of Elements) เป็นความสามารถในการแยกแยะได้ว่า สิ่งใดจำเป็น สิ่งใดสำคัญ สิ่งใดมีบทบาทมากที่สุด ประกอบด้วย
 - 1.1 วิเคราะห์ชนิด เป็นการให้นักเรียนวินิจฉัยว่า สิ่งนั้น เหตุการณ์นั้น ๆ จัดเป็นชนิดใด ลักษณะใด เพราะเหตุใด เช่น ข้อความนี้ (ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว) เป็นข้อความชนิดใด ผักชีเป็นพืชชนิดใด ม้าน้ำเป็นพืชหรือสัตว์
 - 1.2 วิเคราะห์สิ่งสำคัญ เป็นการวินิจฉัยสิ่งใดสำคัญ สิ่งใดไม่สำคัญ เป็นการค้นหาสาระสำคัญ ข้อความหลัก ข้อสรุป จุดเด่น จุดด้อยของสิ่งต่าง ๆ
 - 1.3 วิเคราะห์เลศนัย เป็นการมุ่งค้นหาสิ่งที่แอบซ่อนเร้น หรืออยู่เบื้องหลังจากสิ่งที่เห็นซึ่งมิได้บ่งบอกตรง ๆ แต่มีร่องรอยของความจริงซ่อนเร้นอยู่
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationship) เป็นการค้นหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ว่ามีอะไรสัมพันธ์ สัมพันธ์กันอย่างไร สัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด สอดคล้องหรือขัดแย้งกันได้แก่
 - 2.1 วิเคราะห์ชนิดของความสัมพันธ์
 - 2.1.1 มุ่งให้คิดว่าเป็นความสัมพันธ์แบบใดมีสิ่งใดสอดคล้องกันหรือไม่สอดคล้องกัน มีสิ่งใดเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้และมีสิ่งใดไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้
 - 2.1.2 มีข้อความใด มีสิ่งใดไม่สมเหตุสมผล เพราะอะไร
 - 2.1.3 คำกล่าวใดสรุปผิด การตัดสินใจ การกระทำอย่างไร ถูกต้อง
 - 2.1.4 สองสิ่งนี้เหมือนกันอย่างไรหรือแตกต่างกันอย่างไร
 - 2.2 วิเคราะห์ขนาดความสัมพันธ์
 - 2.2.1 สิ่งใดเกี่ยวข้องกันมากที่สุด สิ่งใดเกี่ยวข้องกันน้อยที่สุด
 - 2.2.2 สิ่งใดสัมพันธ์กับสถานการณ์หรือเรื่องราวมากที่สุด

2.2.3 การเรียงลำดับมากน้อยของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น
เรียงลำดับความรุนแรง จำนวน เป็นต้น

2.3 วิเคราะห์ชั้นความสัมพันธ์

2.3.1 เมื่อเกิดสิ่งนั้นแล้ว ผลลัพธ์อะไรตามมาบ้างตามลำดับ

2.3.2 การเรียงลำดับขั้นตอนของเหตุการณ์ วงจรของสิ่งของ
ต่าง ๆ สิ่งที่จะเกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอน

2.3.3 ผลสุดท้ายจะเป็นอย่างไร เช่น การวิเคราะห์วัฏจักร

ของฝน

2.4 วิเคราะห์จุดประสงค์และวิธีการ

2.4.1 การกระทำแบบนี้เพื่ออะไร การทำบุญตักบาตร (สุขใจ)

2.4.2 เมื่อทำอย่างนี้แล้วจะเกิดสัมฤทธิ์ผลอะไร

2.4.3 ทำอย่างนี้มีเป้าหมายอะไร มีจุดมุ่งหมายอะไร

2.5 วิเคราะห์สาเหตุและผล

2.5.1 สิ่งใดเป็นสาเหตุของเรื่องนี้

2.5.2 หากไม่ทำอย่างนี้ผลจะเป็นอย่างไร

2.5.3 ข้อความใดเป็นเหตุผลแก่กันหรือขัดแย้งกัน

2.6 วิเคราะห์แบบความสัมพันธ์ในรูปอุปมาอุปไมย เช่น บินเร็ว

เหมือนนก ระบบประชาธิปไตยเหมือนกับระบบการทำงานของอวัยวะในร่างกาย

3. การวิเคราะห์เชิงหลักการ (Analysis of Organizational Principles)

หมายถึง การค้นหาโครงสร้างระบบ เรื่องราว สิ่งของและการทำงานต่าง ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นดำรงอยู่ในสภาพเช่นนั้น เนื่องจากอะไร มีอะไรเป็นแกนหลัก มีหลักการอย่างไร มีเทคนิคอะไรหรือยึดถือคติใด มี สิ่งใดเป็นตัวเชื่อมโยง การคิดวิเคราะห์หลักการ เป็นการวิเคราะห์ที่ถือว่ามีความสำคัญที่สุด การที่จะวิเคราะห์เชิงหลักการได้ดีจะต้องมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์องค์ประกอบและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ได้ดีเสียก่อน เพราะผลจากความสามารถในการวิเคราะห์องค์ประกอบและวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะทำให้สามารถสรุปหลักการได้ซึ่งประกอบด้วย ดังนี้

3.1 วิเคราะห์โครงสร้าง เป็นการค้นหาโครงสร้างของสิ่งต่าง ๆ เช่น

3.1.1 การทำวิจัยมีกระบวนการทำงานอย่างไร

3.1.2 สิ่งนี้บ่งบอกความคิดหรือเจตนาอะไร

3.1.3 คำกล่าวนี้มีลักษณะอย่างไร (เชิญชวน โฆษณาชวนเชื่อ)

3.1.4 โครงสร้างของสังคมไทยเป็นอย่างไร

3.1.5 กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

3.2 วิเคราะห์หลักการ เป็นการแยกแยะเพื่อค้นหาความจริงของ
สิ่งต่าง ๆ แล้วสรุปเป็นคำตอบหลักได้

3.2.1 หลักการของเรื่องนี้ว่าอย่างไร

3.2.2 เหตุใดความรุนแรงของเหตุการณ์ใน 3 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้ จึงไม่มีท่าทีจะยุติลงได้

3.2.3 หลักการในการสอนของครูควรเป็นอย่างไร

4.6.2 การจัดแบ่งประเภทของการคิดวิเคราะห์ของมาร์ซาโน (Marzano's

Taxonomy)

ประพันธ์ศิริ (2551) กล่าวถึงประเภทของการคิดวิเคราะห์ โดยยึดแนวคิดของ
มาร์ซาโน กล่าวว่าทักษะการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย 5 ทักษะดังนี้

1. ทักษะการจำแนก เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อย ๆ ต่าง ๆ
ทั้งเหตุการณ์ เรื่องราวสิ่งของออกเป็นส่วนย่อย ๆ ให้เข้าใจง่ายอย่างมีหลักเกณฑ์ สามารถบอก
รายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ได้

2. ทักษะการจัดหมวดหมู่ เป็นความสามารถในการจัดประเภท จัดลำดับ
จัดกลุ่มของสิ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน โดยยึดโครงสร้างลักษณะ หรือคุณสมบัติที่เป็น
ประเภทเดียวกัน

3. ทักษะการเชื่อมโยง เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์
ของข้อมูลต่าง ๆ ว่าสัมพันธ์กันอย่างไร

4. ทักษะการสรุปความ หมายถึง ความสามารถในการจับประเด็น และ
สรุปผลจากสิ่งที่กำหนดให้ได้

5. ทักษะการประยุกต์ เป็นความสามารถในการนำความรู้ หลักการ และ
ทฤษฎีมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถคาดการณ์ กะประมาณ พยากรณ์ ขยายความ คาดเดา
สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

เดรสเซล และเมย์ฮิว (Dressel and Mayhew, 1975) สรุปลักษณะที่ประกอบเป็น
การคิดวิเคราะห์ 5 อย่าง ดังนี้

1. ความสามารถในการนิยามปัญหา
2. ความสามารถในการเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบของปัญหา
3. ความสามารถในการระบุข้อสันนิษฐาน

4. ความสามารถในการกำหนดและเลือกสมมติฐาน

5. ความสามารถในการลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล และการตัดสินใจ
เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์

ฮัดกินส์ (Hudgins, 1997) ได้อธิบายทักษะที่ประกอบกันเป็นการคิดวิเคราะห์
4 ประการ คือ

1. ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบที่สำคัญของการอ้าง
เหตุผล โดยขั้นต้นผู้เรียนจะต้องมีพื้นฐานทางมโนทัศน์และข้อมูลเพียงพอสำหรับการพิจารณา
ความจริงที่อาจเป็นไปได้ (Probable Truth) ของการอ้างเหตุผลหรือความเป็นไปได้ของผลลัพธ์
ที่คาดการณ์ไว้ (Predicted Outcomes) นอกจากนั้นผู้เรียนจะต้องมีทักษะที่จำเป็นในการประเมิน
การอ้างเหตุผลด้วย

2. ผู้เรียนจะต้องแสวงหาหลักฐานที่นำมาใช้ในการอ้างเหตุผลหรือการลง
สรุปโดยจะต้องพิจารณาว่า ข้อสรุปที่นำมากล่าวอ้างมีข้อมูลสนับสนุนหรือไม่ ตลอดจนพิจารณาว่า
หลักฐานที่นำมาอ้างอิงมีคติหรือไม่ (Overgeneralization)

3. ผู้เรียนจะต้องพิจารณา ไตร่ตรองและประเมินทั้งหลักฐานที่นำมาใช้และ
ลักษณะการใช้เหตุผล (Line of Reasoning) ที่นำมาใช้ในการอ้างเหตุผลก่อนการตัดสินใจยอมรับ
หรือปฏิเสธข้อสรุปนั้น

4. ผู้เรียนสามารถระบุข้อสันนิษฐาน (Assumption) ที่เกี่ยวข้องกับการอ้างอิง
เหตุผล

จากการศึกษาความสามารถทางการคิดในระดับการคิดวิเคราะห์ของบลูม การคิด
วิเคราะห์ของ มาร์ซาโน (Marzano, 2001) และลักษณะการคิดวิเคราะห์ของ เดรสเชล และเมย์ฮิว
(Dressel and Mayhew, 1975) และฮัดกินส์ (Hudgins, 1997) สามารถเชื่อมโยงเพื่อเป็นกรอบแนวคิด
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์คือความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ 5 ด้านของมาร์ซาโน
สอดคล้องกับความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ 3 ลักษณะของบลูม และลักษณะการคิดวิเคราะห์
ของเดรสเชล และเมย์ฮิว และฮัดกินส์ ซึ่งสามารถนำมาเป็นกรอบความสามารถในการคิดวิเคราะห์
ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 กรอบแนวคิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ ของบลูม	การคิดวิเคราะห์ ของมาร์ซาโน	การคิดวิเคราะห์ ของ เดรสเซล และเมย์ฮิว	การคิดวิเคราะห์ ของฮัดกินส์
1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ	1. ด้านการจำแนก 2. ด้านการจัดหมวดหมู่	1.การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบ 2.การระบุข้อสันนิษฐาน 3.การกำหนดและเลือกสมมติฐาน	1.การอ้างเหตุผลหรือความเป็นไปได้
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์	3. ด้านการสรุปอ้างอิง	4.ความสามารถในการนิยามปัญหา	2.การหาหลักฐานที่นำมาอ้างอิง
3. การวิเคราะห์หลักการ	4. ด้านการประยุกต์ 5. ด้านการคาดการณ์	5.การลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล	3.การไตร่ตรองและประเมิน

จะเห็นว่าความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ 3 ลักษณะของบลูม ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ 5 ด้าน ของมาร์ซาโน และลักษณะการคิดวิเคราะห์ของเดรสเซล และเมย์ฮิว และฮัดกินส์ มีความสอดคล้องกันคือ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของบลูมกับความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ด้านการจำแนกและการจัดหมวดหมู่ของมาร์ซาโน การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบ การระบุข้อสันนิษฐานการกำหนดและเลือกสมมติฐานของ เดรสเซล และเมย์ฮิว การอ้างเหตุผลหรือความเป็นไปได้ ของฮัดกินส์ เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อยต่างๆ ออกเป็นแต่ละส่วนอย่างมีหลักเกณฑ์ ความสามารถในการจัดลำดับ ประเภทและกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เข้าด้วยกัน

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของบลูม กับความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ด้านการสรุปอ้างอิงของมาร์ซาโน ความสามารถในการนิยามปัญหาของเดรสเซล และเมย์ฮิว และการหาหลักฐานที่นำมาอ้างอิงของฮัดกินส์ เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเก่าและข้อมูลใหม่ไปสู่การสรุปอย่างมีเหตุผล

3. การวิเคราะห์หลักการของบลูม กับความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ด้านการประยุกต์และด้านการคาดการณ์/การพยากรณ์ของมาร์ซาโน การลงข้อสรุป อย่างสมเหตุสมผล

ของเศรษฐกิจ และเมย์ฮิว การได้ตรงและประเมิน ของฮัตกินส์เป็นความสามารถในการนำความรู้ หลักการทฤษฎีมาใช้ในสถานการณ์ใหม่ และในการคาดการณ์ คาดเดาสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

สำหรับงานวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยได้ พัฒนาขึ้น ใช้กรอบแนวคิดของบลูมในการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์ความสำคัญ 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และ 3) วิเคราะห์หลักการ เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

4.7 การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ลักษณะ (2549) กล่าวถึงการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การวัด ความสามารถในการวิเคราะห์ เป็นการวัดความสามารถในการแยกแยะ แจกแจงรายละเอียด เรื่องราวความคิด การปฏิบัติ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยอาศัยหลักการหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อ ค้นหาข้อเท็จจริง แบ่งแยกย่อยตามประเภทของเนื้อหาที่วัด ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ เป็นการถามให้ค้นหาเหตุผลคุณลักษณะเด่นของ เรื่องราวในแง่มุมต่าง ๆ ตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดให้เป็นการวิเคราะห์ว่าสิ่งที่มีอยู่นั้นอะไรสำคัญ หรือจำเป็น หรือมีบทบาทที่สุด
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นการหาความสัมพันธ์ หรือความเกี่ยวข้อง ส่วนย่อยในปรากฏการณ์หรือเนื้อหานั้น เพื่อนำมาอุปมาอุปไมย หรือค้นหาว่าแต่ละเหตุการณ์นั้น มีความสำคัญอะไรที่เกี่ยวข้องกัน
3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถที่จะจับเค้าเงื่อนของเรื่องราวนั้นว่า ยึดหลักการใด มีเทคนิค หรือยึดหลักปรัชญาใด อาศัยหลักการใดเป็นสื่อสารสัมพันธ์เพื่อให้เกิด ความเข้าใจ

สตีกกิน, รูเบล และแควมาเชส (Stiggins ; Rubel & Quellmalz, 1988) ได้เสนอ แนวทางในการวัดทักษะการคิดไว้ 3 รูปแบบ คือการใช้วิธีถามคำถามด้วยปากเปล่าระหว่าง การเรียนการสอน ใช้วิธีการทดสอบด้วยแบบทดสอบ และการสังเกต การแสดงออก โดยครูผู้สอน อย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยสามารถใช้วิธีการทั้ง 3 วิธีผสมผสานกัน ทั้งนี้ได้กำหนดขั้นตอนในการวัด ทักษะการคิดไว้ 3 ขั้นตอนคือ

1. นิยามทักษะการคิดที่ต้องการวัดให้ชัดเจน

2. กำหนดรูปแบบการประเมิน (Assessment) ที่จะใช้ในชั้นเรียนอย่างน้อย 2 วิธี ได้แก่ การประเมินด้วยการถามคำถามปากเปล่าในชั้นเรียน การทดสอบด้วยแบบทดสอบ และการประเมินจากการสังเกตผลของการแสดงออก

3. วางแผนยุทธศาสตร์ในการประเมินให้ครอบคลุมทักษะการคิดทุกประเภท ซึ่งลักษณะการคิดอาจเป็นการคิดแบบซับซ้อนที่ประกอบด้วยทักษะการคิดย่อยอย่างน้อยสองทักษะขึ้นไป

สรุป การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นการศึกษาระดับความสามารถในการแยกแยะส่วนต่างๆ ของเหตุการณ์ เรื่องราว หรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่ามีจุดมุ่งหมายอะไร แต่ละเหตุการณ์เกี่ยวข้องกันอย่างไร โดยแบ่งออกตามประเภทเนื้อหาที่วัด ได้แก่ การวิเคราะห์ ความสำคัญ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ

ดังนั้นสรุปได้ว่าการวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์จะดำเนินการตามนิยาม ลักษณะการคิดวิเคราะห์ที่กำหนด มีการแสดงหลักฐานร่องรอยของการคิดที่ได้ประเมินและควรใช้รูปแบบการประเมินที่หลากหลาย

5. เอกสารเกี่ยวกับความคงทนในการเรียนรู้

5.1 ความหมายของความคงทนในการเรียนรู้

ความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการระลึกถึงความรู้ หรือทักษะต่าง ๆ หลังจากที่เคยเรียน หรือมีประสบการณ์รับรู้แล้ว และประสบการณ์เหล่านี้ได้ผ่านไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง (Adam, 1967 ; Travers, 1977)

5.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคงทนในการเรียนรู้

ประสาธ (2538) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการจำของมนุษย์พอสรุปได้ดังนี้

1. ความหมาย เนื้อหาที่นักเรียนเข้าใจและมีความหมายต่อนักเรียน นักเรียนจะจำได้ดีกว่าเนื้อหาที่ไม่มี ความหมายนั้นย่อมประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงต่าง ๆ เช่น หลักการ กฎเกณฑ์ และการสรุปความเหมือน (Generalization) ซึ่งนักเรียนมองเห็นลู่ทางที่จะใช้ประโยชน์ได้ ข้อเท็จจริงที่โดดเด่นต่าง ๆ ซึ่งไม่มีความหมายนั้นย่อมเหมือน ๆ กับพยางค์ที่ไร้ความหมายทั้งหลาย ซึ่งมีโอกาสที่จะลืมง่าย การเรียนที่มีความหมายนั้นเป็นเรื่อง

ของการเลือกเนื้อหาที่ถูกต้องเป็นความรู้ ซึ่งจะสรุปเป็นหลักการ ได้นักเรียนต้องเห็นช่องทางในการนำ ความรู้นั้น ไปประยุกต์ได้กับเหตุการณ์ต่าง ๆ

2. การทบทวน ตามทฤษฎีการลืมทฤษฎีหนึ่งถือว่า การลืมนั้นเกิดจากการไม่ได้ใช้ (Theory of Disuse) ดังนั้นการได้ทบทวน ได้อ่าน ได้ท่องอยู่เสมอ ๆ ย่อมทำให้ความจำดีขึ้น หรือ เหมือนเป็นการย้ำให้ความจำมั่นคงถาวรขึ้น การทบทวนถ้าหากรู้จักปฏิบัติและคิดให้ขยายกว้าง ออกไปก็จะบังเกิดผลดีมากยิ่งขึ้น

3. ผลจากการเรียนรู้อื่นสอดแทรก นักจิตวิทยาถือว่า ความจำจะดีหรือไม่ขึ้นจะ ขึ้นอยู่กับการเรียนรู้อื่น ๆ ที่แทรกขึ้นมา ซึ่งการเรียนรู้อื่นที่แทรกขึ้นมาอาจจะเป็นการเรียนเก่า หรือ ความรู้ใหม่ก็ได้ ถ้าสิ่งที่เรียนรู้เก่าไปขัดขวางสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่ เราเรียกกรณีเช่นนี้ว่า Proaction Inhibition ในทางตรงข้ามถ้าสิ่งที่เรียนรู้ใหม่เข้าไปขัดขวางทำให้การจำสิ่งที่เรียนรู้มาก่อน (หรือ ความรู้เก่า) เลอะเลือนหรือลดน้อยลงเราเรียกว่า Retroaction Inhibition ด้วยเหตุนี้ครูจึงควรระวัง เรื่องนี้ให้มาก

4. ความสัมพันธ์ของเนื้อหา จากแนวความคิดของจิตวิทยาเกสตัลท์ เราจะจำง่ายขึ้น ถ้าเราเกิดความเข้าใจ เกิดความหยั่งเห็น (Insight) มองเห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหา

วอร์ธ (2546) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความจำ สรุปได้ดังนี้

1. วัย ผู้ใหญ่ที่มีอายุไม่เกิน 35 ปี จะจำได้มาก และจำได้เร็วกว่าเด็ก ทั้งนี้เพราะ ผู้ใหญ่มีสมองที่มีพัฒนาการเต็มที่แล้ว มีเทคนิคและเครื่องมือในการจำมากกว่าเด็ก แต่ที่ดูเหมือนว่า เด็กจะจำได้ง่ายนั้น แท้จริงแล้วเป็นเพราะเด็กมีเรื่องที่จะต้องจำน้อยกว่าผู้ใหญ่ตนเอง

2. ระดับสติปัญญา นักจิตวิทยาไม่พบความสัมพันธ์โดยตรงระหว่างระดับ สติปัญญากับความจำ เพียงแต่พบว่าผู้มีสติปัญญาสูงมักมีเทคนิคในการจำที่ดีกว่า และใช้เวลาใน การจำน้อยกว่าผู้ที่มีสติปัญญาต่ำ และยังพบอีกว่าเมื่อผู้ที่มีสติปัญญาต่ำจำสิ่งใดได้แล้ว มักจะจำได้ นานไม่ค่อยจะลืม ทั้งนี้เพราะต้องใช้ความพยายามในการจำ และต้องใช้จำนวนครั้งในการทบทวน เพื่อให้จำมากกว่าผู้ที่มีสติปัญญาในปรกติ หรือผู้ที่มีสติปัญญาในระดับสูง รอยความจำจึงลึกและ ชัดเจนกว่า

3. ความใส่ใจและแรงจูงใจ เมื่อบุคคลมีความใส่ใจในเรื่องใดมากเป็นพิเศษ ก็ มักจะมีความจดจ่อหรือเอาใจใส่ในเรื่องนั้นมาก ซึ่งจะส่งผลให้สามารถนำความจำจากการสัมผัส ไปสู่ความจำระยะสั้น และส่งต่อไปบันทึกในความจำระยะยาวได้มาก

4. ความประทับใจ ไม่ว่าจะความประทับใจในด้านดี หรือด้านไม่ดีก็ตาม ความประทับใจจะไปกระตุ้นให้บุคคลมีอารมณ์เกิดขึ้น อารมณ์ดังกล่าวจะกระตุ้น Norepinephrine

Synapses ในสมอง หรือรู้จักกันในนาม β – Adrenergic Synapses ซึ่งจะช่วยเพิ่มความสามารถในการบันทึกความจำให้มากขึ้น

5. เพศ ทั้งเพศหญิงและเพศชาย มีความสามารถในการจำไม่แตกต่างกัน แต่มีแนวโน้มว่า เพศหญิงมีความสนใจที่จะจำและมีการพัฒนาความจำมากกว่าเพศชาย และมักจะมีการฝึกฝนความจำอยู่เสมอ

กิลฟอร์ด (Guildford, 1952) ได้กล่าวว่า ความคงทนในการเรียนรู้มีปัจจัยที่มีอิทธิพลดังต่อไปนี้

1. ชนิดของสิ่งที่เรียน สิ่งที่มีความหมาย มีเหตุผล เช่น กฎต่าง ๆ โคลง กลอน จะทำให้การจำง่ายกว่า และมีความคงทนได้นานกว่าคำที่ไม่มี ความหมาย แต่สำหรับสิ่งที่คิดขึ้นได้เอง จะไม่ลืม จะคงอยู่ตลอดไป

2. การเรียนเกิน (Over Learning) หมายถึง การเรียนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ได้คืออยู่แล้ว แต่ยังคงเรียนซ้ำอีก ทำให้จำสิ่งนั้น ได้อย่างถาวร เช่น การท่องสูตรคูณ

3. อาการหลงลืม (Shock Amnesia) เนื่องจากความคงทนของการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสมอง ถ้าสิ่งที่กระทบกระเทือนสมองจะมีผลต่อความจำ และความคงทนด้วย

4. ผลจากการรับประทานยา ยาที่รับประทานเข้าไปถ้ารับประทานมากเกินไป จะมีผลต่อเซลล์ประสาทในสมอง ทำให้เกิดการลืมได้เร็ว

5. การย้อนรบกวน (Retroactive Inhibition) หมายถึงความรู้ใหม่รบกวนความรู้เก่า ทำให้เกิดความสับสนในสิ่งที่เรียนมาก่อน

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีองค์ประกอบหลายประการที่ส่งผลต่อความคงทนในการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งระดับสติปัญญาของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพฤติกรรมของครูผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพฤติกรรมของครูผู้สอนนับเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อความคงทนในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคงทนในการเรียนรู้ทั้งนี้เพื่อผู้เรียนจะได้นำความรู้นั้นไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง และเหมาะสม

5.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเอื้ออำนวยต่อความคงทนในการเรียนรู้

เกษมศรี (2544) ได้เสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการช่วยให้ความคงทนในการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การจัดบทเรียนให้มีความหมาย กล่าวคือหากเนื้อหาที่มีความหมายเพียงพอแล้ว ย่อมจะไม่มีกรลืมเนื้อหานั้น แม้เนื้อหานั้นจะมีโครงร่างไม่ดีนัก แต่หากมีความหมายแก่ผู้เรียนเขาก็จะจดจำได้ ดังนั้นเพื่อให้นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้หรือความจำดีขึ้น สามารถกระทำได้ด้วย ดังนี้

1.1 การสร้างสื่อสัมพันธ์ (Mediation) เป็นวิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่มีความหมาย ช่วยในการจำบทเรียนที่ขาดความหมาย

1.2 การจัดระบบไว้ล่วงหน้า (Advanced Organization) เป็นการสรุปโครงสร้างหรือกระบวนการเกี่ยวกับบทเรียน ให้นักเรียนทราบก่อนการเรียนในเนื้อหาวิชานั้น ๆ

1.3 การจัดเป็นลำดับขั้น (Hierarchical Structure) เน้นการจัดบทเรียนให้เป็นลำดับตามขั้นตอนการเรียนรู้ ในลำดับขั้นต่ำกว่าจะเป็นพื้นฐานให้เรียนรู้ขั้นตอนที่สูงขึ้นเป็นลำดับไป นักเรียนต้องมีความรู้ในขั้นแรกก่อนที่จะเรียนรู้ขั้นตอนต่อไป

1.4 การจัดเข้าเป็นหมวดหมู่ (Organization) เป็นการนำข้อมูลที่ได้เรียนรู้แล้วมาจัดให้เข้าเป็นระบบระเบียบและเข้าแบบแผน จะใช้ในกรณีต้องการสร้างความเชื่อมโยงของข้อมูลจำนวนมาก ๆ การจัดข้อมูลนี้จะเป็นการประหยัดเนื้อที่การเก็บข้อมูลในสมอง ปัญหาของการเก็บข้อมูลไว้ในความจำระยะยาวคือ การรื้อฟื้นรอยความจำขึ้นมาได้ยาก แต่การจัดระเบียบแบบแผนจะช่วยทำให้การค้นหาข้อมูลขึ้นมาจากรอยความจำง่ายขึ้น การจัดระเบียบแบบแผนอาจกระทำได้โดยการจัดตามหัวข้อเรื่อง และการจัดตามลำดับอนุกรม ประเภท ความยากง่าย เป็นต้น

2. การจัดสถานการณ์ช่วยการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับบทเรียนมากขึ้น ทั้งในระหว่างการเรียนการสอน และภายหลังการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนไม่เป็นฝ่ายรับแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งอาจจะกระทำได้ด้วย ดังนี้

2.1 การนึกถึงสิ่งที่เรียนขณะที่กำลังฝึกฝนอยู่ (Recall During Practice) หมายถึง การทบทวนบทเรียนภายหลังที่อ่านจบแต่ละครั้ง สมมติว่าบทเรียนหนึ่งต้องใช้เวลาอ่านทีละ 30 นาที ครูกำหนดเวลาให้อ่าน 2 ชั่วโมง นักเรียนที่อ่านแต่ต้นจนจบครบ 4 เทียว จะจำได้น้อยกว่านักเรียนที่อ่านจบ 1 เทียวแล้วทบทวนข้อความที่อ่านนั้นเพื่อทำความเข้าใจชัดเจนขึ้น แม้จะใช้เวลา 2 ชั่วโมงเท่ากันก็ตาม

2.2 การเรียนเพิ่มขึ้น (Over Learning) หมายถึง การเรียนภายหลังที่จำบทเรียนนั้นได้แล้ว ลักษณะนี้เห็นได้ชัดเจนที่จำข้อความสั้น ๆ ซึ่งอ่านเพียงครั้งเดียวก็จำได้ แต่ถ้าเราอ่านเพียงทีละเดียวในเวลาเพียงไม่กี่วินาทีเราก็ลืม หากเราได้อ่านทบทวน 4 – 5 เทียว จะทำให้จำได้ดีขึ้น และจำได้นาน

3. การท่องจำ (Recitation) การท่องจำจะยิ่งทำให้จำได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะผู้ที่ท่องอย่างมีความตั้งใจมักจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและเมื่อท่องไปได้ระยะหนึ่ง ผู้ท่องจะทราบถึงความก้าวหน้าของตนเอง ทำให้เกิดกำลังใจที่จะท่องต่อไป

4. การสร้างจินตภาพ (Imagery) หมายถึงการสร้างรหัสโดยนิกภาพในใจ เป็นการเอาสิ่งที่ต้องการจำไปเชื่อมโยงกับสิ่งที่จำได้ดีแล้วโดยการนิกภาพเป็นคู่สัมพันธ์ หากนิกภาพได้แปลกเท่าใด ความคงทนในการจำยิ่งมีมากขึ้น

ปรียาพร (2551) ได้เสนอวิธีการที่เอื้ออำนวยต่อการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความจำระยะยาวได้ดีไว้ 2 วิธีการคือ

1. การจัดบทเรียนให้มีความหมาย เป็นการจัดบทเรียนเป็นระเบียบ เป็นหมวดหมู่ เกิดความหมายต่อผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนจำบทเรียนได้ง่าย และนานเข้า
2. การจัดสถานการณ์เพื่อช่วยการเรียนรู้ เป็นการจัดให้มีการเรียนเพิ่ม การทดสอบ การท่องจำ การใช้จินตนาการ และการเลี้ยงสิ่งขัดขวางเพื่อช่วยความจำ

สรุปได้ว่า การทำให้นักเรียนเกิดความจำระยะยาว ได้นานและจำได้ดี สามารถทำได้ โดยการจัดบทเรียนให้มีความหมาย เช่น การจัดบทเรียนให้มีระเบียบเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้นักเรียนจำบทเรียนได้ง่ายขึ้น ส่วนการจัดสถานการณ์ช่วยการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างการเรียนการสอน และภายหลังการเรียนการสอนสามารถทำได้หลายวิธี อาทิ การเรียนเพิ่มเติม การทดสอบ การท่องจำ เป็นต้น การจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และคงไว้ซึ่งความรู้ เป็นความคงทนในการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถนำความรู้หรือประสบการณ์ที่จำได้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ความคงทนในการจำหรือความคงทนในการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง

5.4 การวัดความคงในการเรียนรู้

ชุมพล (2553) กล่าวว่า การวัดความคงทนในการเรียนรู้นั้น ใช้วิธีการทดสอบซ้ำ โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับผู้สอบกลุ่มเดิม ควรเว้นระยะเวลาในการสอบไม่ต่ำกว่า 2 สัปดาห์ และไม่ควรเกิน 3 เดือน เพราะช่วงเวลาดังกล่าวจะทำให้สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นสูงกว่าการทดสอบในช่วงอื่น ๆ

นันทาลี (Nunnally, 1959) ได้กล่าวว่า การวัดความคงทนในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนต่าง ๆ น้อยลง ควรเว้นช่วงเวลาในการสอบห่างกันอย่างน้อย 2 สัปดาห์

มูลิตี และแอน โทนี (Maurity, and Anthony, 1967) ได้กล่าวว่า การวัดความคงทนในการเรียนรู้ เป็นการสอบซ้ำ และควรใช้เวลาห่างกัน 1 สัปดาห์ ถึง 2 สัปดาห์ ถึง 1 เดือน เพราะการเว้นช่วงเวลาดังกล่าว จะทำให้เกิดความคงที่ของคะแนนที่ได้จากการสอบซ้ำ

สรุปได้ว่า การวัดความคงทนในการเรียนรู้ เป็นการสอบซ้ำหลังจากมีการสอบเมื่อเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ โดยกำหนดช่วงเวลาในการสอบครั้งแรก และครั้งที่สองควรห่างกันประมาณ 2 – 4 สัปดาห์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้ เมื่อสิ้นสุดการทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 1 ผ่านไป 4 สัปดาห์ เพื่อวัดความคงทนในการเรียนรู้

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคงทนในการเรียนรู้ พอสรุปได้ว่า ความคงทนในการเรียนรู้ คือความสามารถในการระลึกถึงความรู้ หรือทักษะต่าง ๆ หลังจากได้รับประสบการณ์ผ่านไประยะหนึ่ง ขณะเดียวกันมีปัจจัยต่าง ๆ หลายประการที่มีผลต่อความคงทนในการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งระดับสติปัญญาของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพฤติกรรมของครูผู้สอน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ สารเศรษฐศาสตร์

วิชัย (2551) วิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง อุปสงค์ อุปทาน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดของกานเย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย สมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/7 จำนวน 43 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนต่ำ จำนวน 11 คน ระดับผลการเรียนปานกลาง จำนวน 20 คน และระดับผลการเรียนสูง จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบทดสอบวัดความคงทนในการเรียนรู้ และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียน

กลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย มีความคงทนในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) นักเรียนกลุ่มระดับผลการเรียนต่ำ ปานกลาง และสูง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย มีความคงทนในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 6) นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนแตกต่างกัน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย มีความคงทนในการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 7) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย อยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.60

ขวัญตา (2553) วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด 4MAT กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนเขวไร่ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 44 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด 4MAT สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ จำนวน 13 แผน 2) แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน 3) แบบสัมภาษณ์ 4) แบบบันทึกความคิดเห็น 5) แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร 6) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 7) แบบทดสอบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 มีคะแนนผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 79.54 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ คะแนนผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 86.36 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

พันทิพา (2553) วิจัยเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบชิปปา เรื่องเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนยางตลาดวิทยาคาร อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 40 คน จาก 2 ห้องเรียน ซึ่งได้โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบชิปปา เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น จำนวน 6 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัย

พบว่า 1) พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบซิปปา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.51/83.00 2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบซิปปา เท่ากับ 0.7151 3) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบซิปปา อยู่ในระดับมาก

อรพินธ์ (2553) วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สาระการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ และเรียนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านหมากแข้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 70 คน จาก 2 ห้องเรียน ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling Technique) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ และแบบปกติอย่างละ 8 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ 3) แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา 4) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ และการเรียนรู้แบบปกติ มีประสิทธิภาพ 80.20/77.86 และ 73.05/72.86 ตามลำดับ 2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ และการเรียนรู้แบบปกติ มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.695 และ 0.629 ตามลำดับ 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์และการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ในระดับมากที่สุด และระดับปานกลาง ตามลำดับ

อุไรวรรณ (2553) วิจัยเรื่อง ผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนคอนสตรัคติวิสต์ซิม เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์ อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำพู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองบัวลำพู เขต 2 จำนวน 40 คน จากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบคอนสตรัคติวิสต์ซิม จำนวน 8 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบวัดความพึงพอใจ

ของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ซิม เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.17/83.63 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด 2) ดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ซิม เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น มีค่าเท่ากับ 0.7345 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 73.45 3) นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ซิม เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น มีความคงทนในการเรียนรู้ 4) นักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ซิม เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น มีความพึงพอใจโดยรวม รายด้าน และรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่ามีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

สาคร (2545) วิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนปริยัติธรรม ได้ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอนคือขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการสำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูล พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการสร้างและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ขั้นตอนที่ 3 ปฏิบัติการทดลองรูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนพระปริยัติธรรมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม และ ขั้นตอนที่ 4 สรุปประเมินผลและรายงานเผยแพร่รูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนพระปริยัติธรรม ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนปริยัติธรรม ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ายู่ในเกณฑ์เหมาะสมมาก 2) ผลการหาประสิทธิภาพสื่อการเรียนที่พัฒนาขึ้น มีค่าเท่ากับ 81.88/81.77 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ระดับ 80/80 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนปริยัติธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 และ 4) นักเรียนมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติกรอย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนปริยัติธรรม อยู่ในเกณฑ์ระดับ เหมาะสมมาก

ชานนท์ (2548) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนรายวิชา 158222 ขึ้นตอนวิธีการพิสูจน์ทางคณิตศาสตร์ 1 สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์และสังเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 3 นำรูปแบบการเรียนการสอนไปเพื่อประเมินประสิทธิภาพ และปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสม ผลการวิจัยเมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตมีคะแนนการสอบหลังเรียนสูงขึ้นจากคะแนนก่อนเรียน 2) นิสิตมีพัฒนาการในการทำชิ้นงานที่มีคุณภาพมากขึ้น 3) นิสิตมีทักษะทางสังคมอยู่ในระดับมาก และมีแนวโน้มการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น 4) นิสิตมีทักษะการพิสูจน์ทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับดีมากและมีการพัฒนาทักษะดังกล่าวไปในทางที่ดีขึ้น และ 5) นิสิตมีเจตคติต่อรายวิชาไปในทิศทางที่ดีขึ้น จากก่อนเรียน และนิสิตส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

มนต์ชัย (2552) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ ของนักเรียนช่วงอุตสาหกรรม ได้ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และหาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน และขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอน โดยประเมินผล และปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีชื่อว่า MARCE Model มีองค์ประกอบคือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน สารความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน ระบบสังคม หลักการตอบสนอง และสิ่งสนับสนุน ซึ่งมีกระบวนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน คือ 1) ขึ้นใจเพื่อเตรียมความพร้อม (Motivation : M) 2) ขึ้นปฏิบัติ (Action : A) 3) ขึ้นสะท้อนความรู้ (Reflection of Knowledge : R) 4) ขึ้นสร้างความรู้ (Construction of Knowledge : C) และ 5) ขึ้นประเมินผล (Evaluation : E) และรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้ของนักเรียนช่วงอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.13/89.81 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ปรากฏว่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ความสามารถในการสร้างความรู้ของนักเรียนช่วงอุตสาหกรรมที่สอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี

การสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้กับรูปแบบการเรียนการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนที่สอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎี การสร้างองค์ความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้สูงกว่านักเรียนที่สอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามปกติ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ นักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะบรรยากาศในการเรียนที่ไม่ตึงเครียด เรียนรู้ได้ตลอดเวลา และนักเรียนสามารถพัฒนาวิธีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง

ศิริพันธุ์ (2555) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล ได้ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล มี 2 ขั้นตอนย่อย คือ (1) ศึกษาจากเอกสารและสอบถามข้อมูลจากอาจารย์พยาบาล 3 คน พยาบาลวิชาชีพ 3 คน และมารดาหลังคลอด 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (2) ร่างรูปแบบการเรียนการสอนและศึกษานำร่องกับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คนโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ขั้นที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะทางวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 48 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำแนกตามเกรดเฉลี่ย แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ชุดการสอนที่เน้นสมรรถนะทางวัฒนธรรม เรื่องการพยาบาลมารดาหลังคลอด แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับสมรรถนะทางวัฒนธรรม แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนการสอนและแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการให้การพยาบาลของนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ แนวคิดและหลักการพื้นฐานที่เน้นความแตกต่างทางวัฒนธรรม วัตถุประสงค์ ผลลัพธ์ที่คาดหวัง สาระการเรียนการสอน กระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมในการพยาบาลมารดาหลังคลอดและใช้วิธีการสอนให้เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เรียนรู้ประสบการณ์ตรงบนความแตกต่างทางวัฒนธรรม และประยุกต์ใช้ความรู้ในการดูแลสุขภาพผู้รับบริการให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะทางวัฒนธรรม พิจารณาจากสมรรถนะทางวัฒนธรรมและความพึงพอใจของนักศึกษาที่รับบริการ พบว่า (1) สมรรถนะทางวัฒนธรรม ด้านการตระหนักรู้ ด้านความรู้และด้านทักษะทางวัฒนธรรมของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนด้านประโยชน์ของรูปแบบ กลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้การพยาบาลของนักศึกษา ด้านบุคลิกภาพและด้านการให้การรักษาพยาบาลค่านึงถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรม กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จตุพร (2555) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะคือระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระยะที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอน และระยะที่ 3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ผลจากการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มี 4 องค์ประกอบ คือ (1) หลักการ ประกอบด้วย การเรียนรู้แบบองค์รวม การส่งเสริมการคิดหรือกระตุ้นให้ใช้ความคิด การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ การทำงานกลุ่ม และการนำเสนอผลงาน (2) วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (3) กระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ การพัฒนาขอบเขตเนื้อหาและสร้างหน่วยบูรณาการ กับการปฏิบัติ การสอนซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นจุดประกายความสนใจ ขั้นสำรวจตรวจสอบ ขั้นขยายความคิด ขั้นนำสู่การปฏิบัติ และขั้นสรุปและประเมิน (4) การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย การวัดและประเมินผลระหว่างการจัดการเรียนรู้ และ การวัดและประเมินผลหลังการจัดการเรียนรู้ 2) ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีขั้นตอน 2 ขั้น หรือ 3 ขั้น หรือ 4 ขั้นตอน แต่หากพิจารณาในรายละเอียดจะเห็นได้ว่ามีคล้ายคลึง แต่จะแตกต่างกันในรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนเท่านั้น สำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 2 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สังเคราะห์กรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นที่ 2 สร้างรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากขั้นที่ 1

ขั้นที่ 3 การสร้างเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นที่ 4 การศึกษานำร่อง

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นงานวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ดำเนินงาน 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 สังเคราะห์กรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นที่ 2 สร้างและตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากขั้นที่ 1 และหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นที่ 3 การสร้างเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นที่ 4 การศึกษานำร่อง

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ดำเนินงาน 2 ขั้น ดังนี้

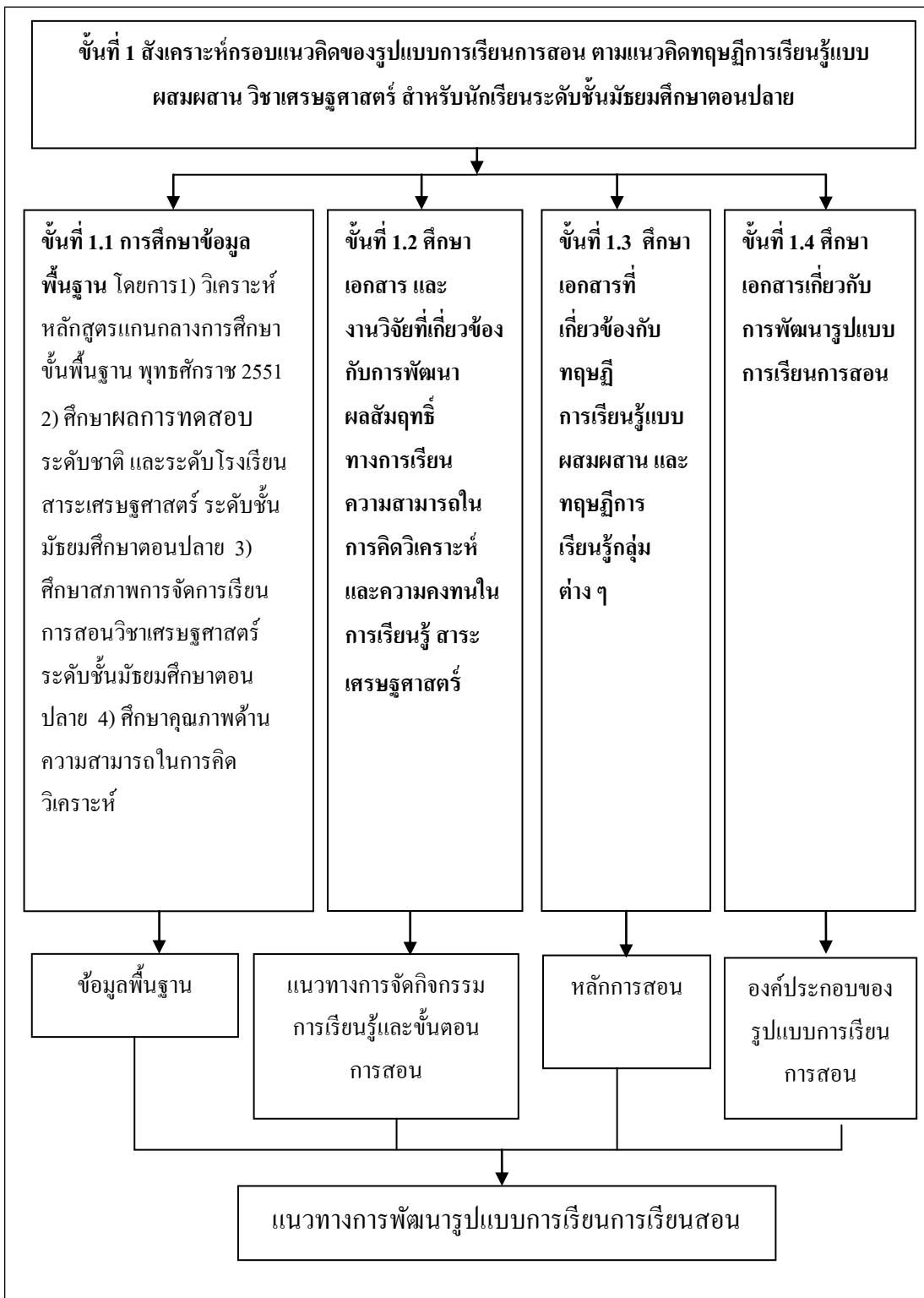
ขั้นที่ 1 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนในสถานการณ์จริง

ขั้นที่ 2 ประเมิน และสรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดำเนินงาน 4 ขั้นดังนี้

สำหรับขั้นตอนการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แสดงได้ดังภาพที่ 3.1

**ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

**ขั้นที่ 2 สร้าง และพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

**ขั้นที่ 2.1 สร้าง และพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

แนวคิดและที่มา	รูปแบบการเรียนการสอน	เป้าหมายการพัฒนา
ผลจากการศึกษาข้อมูล พื้นฐาน การสังเคราะห์ ข้อมูลในขั้นที่ 1	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียน การสอนประกอบด้วย 1) ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการเรียนการสอนของ รูปแบบ 4) การวัดและประเมินผล	ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสูงขึ้น มีความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น มี ความคงทนในการเรียน และมี ความพึงพอใจต่อการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตาม รูปแบบการเรียนการสอนที่ พัฒนาขึ้น

**ขั้นที่ 2.2 ประเมินคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ**

**ขั้นที่ 3 การสร้างเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี
การเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

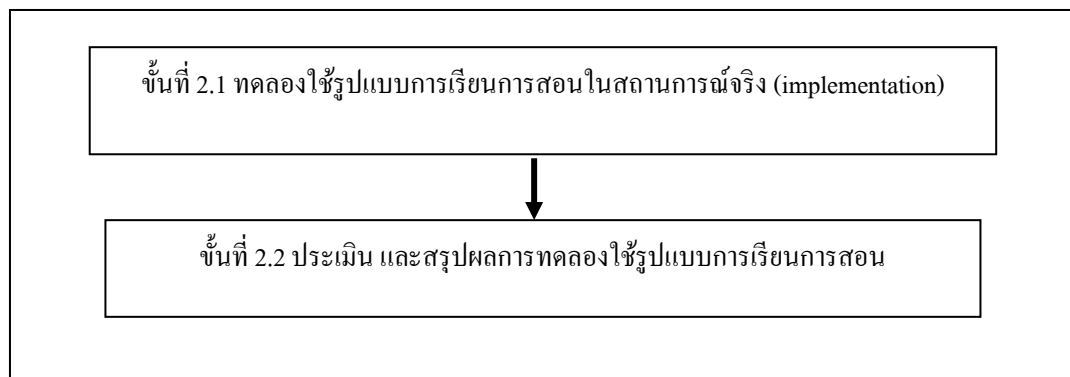
สร้างและประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนฯ ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้
โดยใช้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน 3) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อ
การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นที่ 4 การศึกษานำร่อง (Pilot Study)

นำเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองนำร่องกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 เพื่อค้นหาข้อบกพร่อง
ก่อนนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง

**ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากภาพที่ 3.1 ที่แสดงถึงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแต่ละขั้นมีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 สังเคราะห์กรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยดำเนินการ 2 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1) วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งในส่วนของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน ผลจากการศึกษา พบว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ 2 มาตรฐาน และ 6 ตัวชี้วัด ได้แก่มาตรฐานการเรียนรู้ ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและ

คุ่มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมี 3 ตัวชี้วัด คือ 1) อภิปรายการกำหนดราคาและค่าจ้างในระบบเศรษฐกิจ 2) ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจสังคมของประเทศ 3) ตระหนักถึงความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนและประเทศ มาตรฐานการเรียนรู้ ส.3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก มี 3 ตัวชี้วัด คือ 1) อธิบายบทบาทของรัฐบาลด้านนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ 2) วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย 3) วิเคราะห์ผลดี ผลเสียของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551) จากตัวชี้วัดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกเหนือจากการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระแล้วยังมุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อีกด้วย

2) ศึกษาผลการจัดการศึกษาในส่วนที่เป็นสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งผลการทดสอบระดับชาติ และระดับโรงเรียน และสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 จำนวน 15 คนพบว่าผลทดสอบระดับชาติ (O – NET) สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำปีการศึกษา 2554 – 2557 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ในระดับประเทศของปีการศึกษา 2554 มีคะแนนเฉลี่ย 29.31 ปีการศึกษา 2555 มีคะแนนเฉลี่ย 42.01 ปีการศึกษา 2556 มีคะแนนเฉลี่ย 30.59 และปีการศึกษา 2557 มีคะแนนเฉลี่ย 38.93 (โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา, 2558) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปลาย ของนักเรียนระดับประเทศยังอยู่ในระดับที่ต่ำมาก ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาจากผลทดสอบระดับชาติ (O – NET) สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำปีการศึกษา 2554 – 2557 ของนักเรียนโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา พบว่า ปีการศึกษา 2554 มีคะแนนเฉลี่ย 36.52 ปีการศึกษา 2555 มีคะแนนเฉลี่ย 52.68 ปีการศึกษา 2556 มีคะแนนเฉลี่ย 42.76 และปีการศึกษา 2557 มีคะแนนเฉลี่ย 54.66 (โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา, 2558) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชาติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา ยังอยู่ในระดับต่ำเช่นกัน และเมื่อพิจารณาจากผลการทดสอบระดับโรงเรียนพบว่า ปีการศึกษา 2555 มีนักเรียนที่ได้ระดับผลการเรียนต่ำกว่าระดับคุณภาพพอใช้

(ระดับผลการเรียน 2) ลงมามีร้อยละ 26.00 ปีการศึกษา 2556 ร้อยละ 30.00 และปีการศึกษา 2557 ร้อยละ 28.48 ซึ่งยังเป็นระดับการเรียนที่ยังไม่พึงประสงค์ นอกจากนั้นจากผลการสัมภาษณ์ ครูผู้สอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสงขลา พบว่าสาเหตุที่ทำให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระเศรษฐศาสตร์ ในระดับที่ต่ำ เนื่องจาก นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีที่เรียนไปเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนขาดความสนใจในการเรียนทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนยังมองไม่เห็นความสำคัญของ วิชาเศรษฐศาสตร์ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูยังไม่หลากหลาย ไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีให้เข้ากับสถานการณ์จริงได้ ครู ขาดความรู้บางเรื่อง จึงไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนให้เข้าใจได้ เช่น เรื่อง นโยบาย การเงิน การคลัง

3) ศึกษาคุณภาพด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กไทย ปัญหาคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณภาพด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผลจากการศึกษา พบว่า พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (สุรเกียรติ, 2553) นอกจากนั้นจากการศึกษาผลการประเมินมาตรฐานสถานศึกษา พบว่ามาตรฐานที่โรงเรียนส่วนใหญ่ควรได้รับการปรับปรุงคือมาตรฐานที่เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ (เสงี่ยม, 2546)

ผลจากการศึกษาขั้นมูลพื้นฐานข้างต้นสรุปให้เห็นว่าผู้เรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ยังอยู่ในระดับต่ำ ผู้เรียนขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อีกทั้งผู้เรียนยังไม่ตระหนักและเห็นความสำคัญของการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ ไม่สามารถเชื่อมโยง ทฤษฎีที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ หรือเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงได้ จากสภาพปัญหาคุณภาพ ของผู้เรียนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำมากำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนตามรูปแบบการเรียน การสอนที่พัฒนาขึ้น นั่นคือรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์สูงขึ้น มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความคงทน ในการเรียนรู้ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ สามารถเชื่อมโยงทฤษฎี ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ หรือเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงได้

ขั้นที่ 1.2 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ สาระเศรษฐศาสตร์ โดยดำเนินการ 2 ขั้น คือ

1) การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระ

เศรษฐศาสตร์ ผลจากการศึกษาพบว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์นั้นผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างหลากหลาย โดยจะต้องเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง หรือตัวชี้วัดที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากสาระการเรียนรู้แกนกลาง และตัวชี้วัด ได้แสดงนัยเกี่ยวกับวิธีสอน หรือเทคนิคการสอนให้กับครูผู้สอน ใช้กรณีศึกษาหรือข่าว และเหตุการณ์ ปัจจุบันมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงทฤษฎีที่กำลังศึกษากับเหตุการณ์ในชีวิตจริง จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่กำลังศึกษาได้ง่ายขึ้น และเห็นว่าการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และให้ความสำคัญกับวิชาเศรษฐศาสตร์ได้ การให้ผู้เรียนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน มาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จะมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เกิดแนวคิด และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์อีกด้วย ผลจากการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

2) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ จากการศึกษา งานวิจัยพบว่า มีวิธีสอนหลากหลายวิธีที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ สาระเศรษฐศาสตร์ให้กับผู้เรียนได้ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบการสอนตามแนวคิด 4 MAT การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนคอนสตรัคติวิสต์ซิม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเป็นฐาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบชิปปา ซึ่งขั้นตอนใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละวิธีสอนมีขั้นตอนที่คล้ายคลึง และแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้นำขั้นตอนของวิธีสอนแต่ละวิธีดังกล่าวข้างต้นมาทำการสังเคราะห์ ผลจากการสังเคราะห์ได้มาซึ่งขั้นตอนการสอน 7 ขั้นตอนประกอบด้วย 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ชี้นำแจ้งจุดประสงค์ของบทเรียน 3) ชี้นำทบทวนความรู้เดิม 4) ชี้นำเสนอความรู้ใหม่ 5) ชี้นำแลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้

6) ชั้นประเมินผล 7) ชั้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำขั้นตอน 7 ชั้น ไปบูรณาการร่วมกับผลการสังเคราะห์หลักการสอนของแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ เพื่อกำหนดเป็นขั้นตอน และแนวทางการจัดกิจกรรมของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ขั้นที่ 1.3 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผลจากการศึกษาพบว่า ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีการผสมผสานระหว่าง ทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ และเชื่อว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถเกิดขึ้นได้หลายลักษณะทั้ง การเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการค้นพบของผู้เรียนเอง การเรียนรู้ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ดังนั้นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น จึงใช้แนวคิดหลากหลายทฤษฎีการเรียนรู้ จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับหลักการสอนของทฤษฎี การเรียนรู้กลุ่มต่างๆ ทั้งทฤษฎีเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม ของ โนลส์ (Knowles) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่ม พฤติกรรมนิยม ของธอร์น ไคค์ (Thorndike) พาฟลอฟ (Pavlov) กัททรี (Guthrie) ทฤษฎีการเรียนรู้ กลุ่มพุทธินิยม ของเกสตัลท์ (Gestalt) ทอลแมน (Tolman) เพียเจต์ (Piaget) บรุนเนอร์ (Bruner) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของกานเย (Gagne') ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของ สลาวิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และ รอเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) ผู้วิจัยได้นำ แนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้นมาสังเคราะห์และสรุปเป็นหลักการสอนที่จะนำไปใช้ไปใช้ เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีลักษณะ สำคัญดังนี้

1. การให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี เป็น แนวความคิดของ โนลส์ (Knowles)
2. การเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่หรือความรู้ใหม่ จะช่วยทำให้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี และง่ายขึ้นเป็นแนวคิดของ (ธอร์น ไคค์ (Thorndike) พาฟลอฟ (Pavlov) เพียเจต์ (Piaget) และกานเย (Gagne')
3. การสอนนักเรียนในแต่ละครั้ง ไม่ควรปล่อยให้ นักเรียนจบการเรียนรู้โดยได้รับ การคำตอบที่ผิด ดังนั้นครูควรมีการทบทวนความรู้ให้กับนักเรียน แนวคิดของ กัททรี (Guthrie)
4. การสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน จะช่วยทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จใน การเรียนรู้ และเกิดแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามไปให้ถึงจุดมุ่งหมาย ดังนั้นในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ครูจึงควรแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบแนวคิดของ กัททรี (Guthrie) ทอลแมน (Tolman) และกานเย (Gagne')

5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องจัดประสบการณ์ให้หลากหลาย จะช่วยทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แบบหยั่งเห็น ได้ดี แนวคิดของเกสตัลท์(Gestalt)

6. การวัดและประเมินผลจะต้องใช้วิธีการทดสอบหลากหลายวิธี แนวคิดของ ทอลแมน (Tolman)

7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรใช้อุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรม จะช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้นแนวคิดของ เพียเจต์ (Piaget)กานเย่ (Gagne')

8. การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และการใช้กระบวนการกลุ่ม จะช่วยเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาให้กับผู้เรียน แนวคิดของ เพียเจต์ (Piaget)สลาวิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และ รोजเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson)

9. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องให้ผู้เรียนได้ค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการลงมือปฏิบัติ แนวคิดของ บรุนเนอร์ (Bruner) และกานเย่ (Gagne')

จากหลักการสอนดังกล่าวผู้วิจัยได้นำไปบูรณาการร่วมกับผลการสังเคราะห์งานวิจัยวิธีสอนที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ ความคงทนในการเรียนรู้ ซึ่งดำเนินการในขั้นที่ 1.2 (2) ผลจากการดำเนินการดังกล่าวได้ขั้นตอนการสอน และแนวทางการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนในแต่ละขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน (Warm-Up/Lead-in)ครูผู้สอนต้องนำข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน มานำเสนอผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ในเรื่องที่กำลังศึกษา อาจใช้บทความ ข่าวหน้าหนังสือพิมพ์ หรือแผ่นโปสเตอร์ ฯ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์ของบทเรียน (Objective Indication) ครูผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งผู้เรียนจะต้องบรรลุจุดประสงค์อะไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีเป้าหมายในการเรียน

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม (Review Background Knowledge) ครูผู้สอนจะต้องทบทวนความรู้เดิมที่ผู้เรียนได้ศึกษาไปแล้วเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา หรือที่เคยศึกษามา ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่

ขั้นที่ 4 นำเสนอความรู้ใหม่ (Presentation) ครูผู้สอนนำเสนอความรู้ใหม่ให้กับผู้เรียน ครูผู้สอนต้องเลือกวิธีสอน/เทคนิคการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด รวมทั้งนำสารสนเทศร่วมสมัยมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้ นับเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ โดยครูผู้สอนจะเลือกวิธีสอน/เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ อาทิ การจัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้ ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ สหกรณ์ การนำเทคนิคกราฟิกและสารสนเทศร่วมสมัย มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเงินเพื่อ คุณการชำระเงิน คุณการค้า เป็นต้น

ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้ (Exchanging Reflection/Conclusion) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมกลุ่มและได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกัน และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา

ขั้นที่ 6 ประเมินผล (Evaluation) ครูผู้สอนดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบ การประเมินชิ้นงานหรือผลงาน โดยใช้วิธีการประเมินผลอย่างหลากหลาย

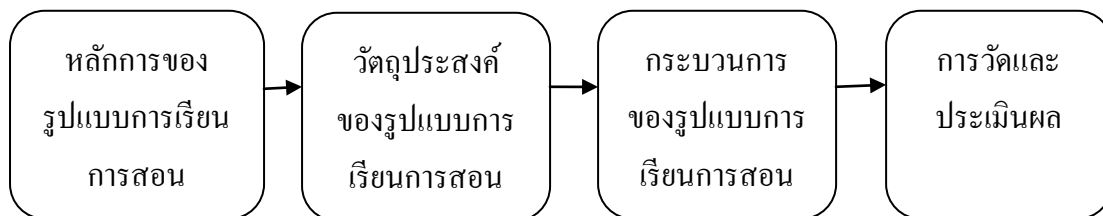
ขั้นที่ 7 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application of Knowledge) ครูผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ขั้นที่ 1.4 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ผลจากการศึกษาพบว่าในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน มีแนวทางในการพัฒนา 2 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ทฤษฎี หลักการ แนวความคิด ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ต้องการพัฒนา โดยองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ และ 4) การวัดและประเมินผล ขั้นที่ 2 การทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น เพื่อต้องการตรวจสอบว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่

ขั้นที่ 2 สร้าง และตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การดำเนินการในขั้นนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ

ขั้นที่ 2.1 ดำเนินการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน ตามขั้นตอนของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน (จันทร์เพ็ญ, 2549 ; ทิศนา, 2550) โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นที่ 1 สังเคราะห์กรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเรียน

การสอนที่พัฒนาขึ้น การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน 4 องค์ประกอบ ดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นที่ 2.2 ตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบ การเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 2.2.1 การสร้างแบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างแบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินจากเอกสารต่าง ๆ
- 2) กำหนดประเด็นคำถามเพื่อใช้ในการประเมินความเหมาะสม และ

ความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งประเด็นความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนที่กำหนดขึ้น พิจารณาจาก หลักการ/แนวคิดของรูปแบบ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ส่วนประเด็นความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน พิจารณาจากความสอดคล้องระหว่างแนวคิดทฤษฎี หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

3) สร้างแบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ครอบคลุมประเด็นคำถามที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ มาตราประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 19 ข้อ

ตอนที่ 2 ประเมินความสอดคล้องของประเด็นต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ มาตราประเมินค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง จำนวน 9 ข้อ

ขั้นที่ 2.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อประเมินความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับจุดมุ่งหมายของการประเมินความเหมาะสม และความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอาจารย์มหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติการสอนสาขาวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษา หรือสาขาวิจัยการศึกษา และมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน อาจารย์มหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติการสอนในสาขาหลักสูตรและการสอน และมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน ศิษยานุศิษย์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน รวม 5 คน โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างประเด็นคำถามกับจุดมุ่งหมายของการประเมินความเหมาะสม และความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง สำหรับเกณฑ์ในการประเมินความสอดคล้อง ใช้ดัชนีความสอดคล้องเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาหาคะแนนดังนี้

มีความเห็นว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน +1
มีความเห็นว่าไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 0
มีความเห็นว่าไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

นำคะแนนที่ได้ไปแทนค่าลงในสูตรเพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) เมื่อคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วได้ค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ไม่ต้องทำการปรับปรุง ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของประเด็นคำถาม กับจุดมุ่งหมายของการประเมินรูปแบบการเรียนการสอน พบว่าทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 โดยแบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00

ขั้นที่ 2.2.3 การประเมินรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อประเมินรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติการสอนสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน ศิษยานุศิษย์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน ครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน รวม 5 คน โดยใช้แบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ มาตรประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 19 ข้อ

ตอนที่ 2 ประเมินความสอดคล้องของประเด็นต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบ มาตรประเมินค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง จำนวน 9 ข้อ

การกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

1. การประเมินความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ใช้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ในมาตรของแบบสอบถาม โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาให้คะแนนดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	ให้คะแนน 5
เหมาะสมมาก	ให้คะแนน 4
เหมาะสมปานกลาง	ให้คะแนน 3
เหมาะสมน้อย	ให้คะแนน 2
เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1

จากนั้นคำนวณหาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของ บุญชม (2553) ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	ช่วงคะแนน 4.51 – 5.00
เหมาะสมมาก	ช่วงคะแนน 3.51 – 4.49
เหมาะสมปานกลาง	ช่วงคะแนน 2.51 – 3.49
เหมาะสมน้อย	ช่วงคะแนน 1.51 – 2.49
เหมาะสมน้อยที่สุด	ช่วงคะแนน 1.00 – 1.50

การกำหนดค่าเฉลี่ยของคะแนนความเหมาะสม ถ้าค่าเฉลี่ยมีค่าตั้งแต่ 3.49 ขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสมมากไม่ต้องทำการปรับปรุง และผลจากการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ดังแสดงในภาคผนวก ก หน้า 183 – 193 และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้รูปแบบการเรียนการสอน มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง

2. การประเมินความสอดคล้องของแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ใช้ดัชนีความสอดคล้องเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาให้คะแนนดังนี้

มีความเห็นว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน +1
มีความเห็นว่าไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 0
มีความเห็นว่าไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

นำคะแนนที่ได้ไปแทนค่าลงในสูตรเพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence : IOC) เมื่อคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วได้ค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ไม่ต้องทำการปรับปรุง จากการตรวจสอบ

ความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอน พบว่าทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 ดังแสดงในภาคผนวก ก หน้า 189 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์ สอดคล้องกัน

ขั้นที่ 3 การสร้างเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้าง และตรวจสอบคุณภาพของเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งการสร้าง และประเมินคุณภาพของเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละชนิด ผู้วิจัยนำเสนอในรายละเอียดดังนี้

3.1 การสร้าง และประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้าง และประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยมีขั้นตอนย่อย 3 ขั้นคือ

ขั้นที่ 1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมาย หลักการ และแนว การจัดการศึกษา อาทิ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ

3) ศึกษาคำอธิบายรายวิชาเศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 วิธีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ วิธีการวัดผลและประเมินผล จากเอกสาร ตำราต่าง ๆ

4) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยนำขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี การเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มาใช้เป็นขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 40 คาบ ดังแสดงในแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 – 4

สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบหลัก 2 ส่วนดังต่อไปนี้

1. ส่วนหัวของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - 1.1 ชื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้ - ระดับชั้น
 - 1.2 ชื่อรายวิชา - รหัสวิชา
 - 1.3 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ - เวลา
2. ส่วนเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - 2.1 มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/
 - 2.2 สาระสำคัญ
 - 2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 2.4 สาระการเรียนรู้
 - 2.5 ทักษะ/กระบวนการ
 - 2.6 คุณลักษณะที่พึงประสงค์
 - 2.7 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
 - 2.8 หลักฐานการเรียนรู้
 - 2.9 การวัดผลประเมินผล

2.10 กิจกรรมการเรียนรู้

2.11 สื่อ/แหล่งเรียนรู้

**ขั้นที่ 2 การสร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์
รายวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ
การเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน**

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รายวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินจากเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ
- 2) กำหนดประเด็นการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประเด็นความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้น พิจารณาจากความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งด้านสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน หลักฐานการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล กิจกรรมการเรียนรู้ และการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ส่วนประเด็นการประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ พิจารณาจากความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในแผนการจัดการเรียนรู้
- 3) สร้างแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตรประเมินค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง ประกอบด้วยด้านความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับการวัดความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 ข้อ และด้านความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับการวัดความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ

**ขั้นที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รายวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5**

ขั้นนี้มีจุดประสงค์ เพื่อประเมินความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับการวัดความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับการวัดความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้โดยอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติการสอนในสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือสาขาการวิจัยการศึกษา จำนวน 2 คน และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี อาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติการสอนในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และมีประสบการณ์ในการสอน

ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน ศึกษานิเทศก์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน รวม 5 คน โดยใช้แบบประเมินความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับการวัดเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประเมินค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่น่าใจ ไม่สอดคล้อง จำนวน 12 ข้อ และด้านความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับการวัดความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประเมินค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่น่าใจ ไม่สอดคล้อง จำนวน 10 ข้อ สำหรับเกณฑ์ในการประเมินความสอดคล้อง ใช้ดัชนีความสอดคล้องเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน มาให้คะแนนดังนี้

มีความเห็นว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน +1
มีความเห็นว่าไม่น่าใจ	ให้คะแนน 0
มีความเห็นว่าไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

นำคะแนนที่ได้ไปแทนค่าลงในสูตรเพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence : IOC) เมื่อคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วได้ค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ไม่ต้องทำการปรับปรุง จากการตรวจสอบความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับจุดมุ่งหมายของการประเมินด้านความเหมาะสม และความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 โดยแบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00

ขั้นที่ 4 การประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสม และความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติการสอนในสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน ศึกษานิเทศก์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีตำแหน่ง

ทางวิชาการตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป หรือมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน รวม 5 คน โดยใช้แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมในแต่ละองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประเมินค่า 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประเมินค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง

การกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

1. การประเมินความเหมาะสม ใช้เปรียบเทียบกับเกณฑ์ในมาตรของแบบสอบถาม โดยนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาให้คะแนนดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	ให้คะแนน 5
เหมาะสมมาก	ให้คะแนน 4
เหมาะสมปานกลาง	ให้คะแนน 3
เหมาะสมน้อย	ให้คะแนน 2
เหมาะสมน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1

จากนั้นคำนวณหาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของบุญชม (2553) ดังนี้

เหมาะสมมากที่สุด	ช่วงคะแนน 4.51 – 5.00
เหมาะสมมาก	ช่วงคะแนน 3.51 – 4.50
เหมาะสมปานกลาง	ช่วงคะแนน 2.51 – 3.50
เหมาะสมน้อย	ช่วงคะแนน 1.51 – 2.50
เหมาะสมน้อยที่สุด	ช่วงคะแนน 1.00 – 1.50

การกำหนดค่าเฉลี่ยของคะแนนความเหมาะสม ถ้าค่าเฉลี่ยมีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป ถือว่ามีความเหมาะสมมากไม่ต้องทำการปรับปรุง และผลจากการตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ดังแสดงในภาคผนวก ง หน้า 196 - 197

2. การประเมินความสอดคล้อง ใช้ดัชนีความสอดคล้องเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาให้คะแนนดังนี้

มีความเห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

มีความเห็นว่าไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

มีความเห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

นำคะแนนที่ได้ไปแทนค่าลงในสูตรเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Item - Objective Congruence : IOC) เมื่อคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วได้ค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ไม่ต้องทำการปรับปรุง ผลจากการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 ดังแสดงในภาคผนวก ง หน้า 196 - 197

3.2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิดและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวัดผลการศึกษา และเทคนิคการเขียนข้อสอบ จากเอกสาร ตำราต่าง ๆ
- 2) กำหนดกรอบของแบบทดสอบ โดยพิจารณาจากตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้
- 3) จัดทำตารางวิเคราะห์ข้อสอบ (Table of specifications) เพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบที่ต้องการ
- 4) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 80 ข้อ

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาเศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านความตรง เชิงเนื้อหา

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับพฤติกรรมที่วัด กับข้อคำถามในแบบทดสอบ โดยอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติการสอนในสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาหรือสาขาการวิจัย และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน อาจารย์มหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติการสอนสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน นักวิชาการจากธนาคารแห่งประเทศไทย ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือปริญญาโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน รวม 5 คน โดยใช้แบบประเมินความสัมพันธ์ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับพฤติกรรมที่วัด กับข้อคำถามในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินความสัมพันธ์ ใช้ดัชนีความสัมพันธ์เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาหาคะแนนดังนี้

มีความเห็นว่าสอดคล้อง	ให้คะแนน +1
มีความเห็นว่าไม่แน่ใจ	ให้คะแนน 0
มีความเห็นว่าไม่สอดคล้อง	ให้คะแนน -1

นำคะแนนที่ได้ไปแทนค่าลงในสูตรเพื่อหาดัชนีความสัมพันธ์ (Index of Item - Objective Congruence : IOC) เมื่อคำนวณหาค่าดัชนีความสัมพันธ์แล้วได้ค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ไม่ต้องทำการปรับปรุง จากการตรวจสอบ

ความตรงเชิงเนื้อหาพบว่า ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 ดังแสดงภาคผนวก จ หน้า 200 – 203

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการวิเคราะห์ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 1) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 จำนวน 80 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 242 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
- 2) ตรวจให้คะแนน โดยให้คะแนน 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก และให้คะแนน 0 สำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ
- 3) นำคะแนนในข้อ 2 วิเคราะห์ค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนก โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รายข้อที่ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้โดยมีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.17 – 0.89 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.16 – 0.69 จึงดำเนินการคัดเลือกข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดได้จำนวน 60 ข้อ โดยมีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 – 0.65 ดังแสดงภาคผนวก จ หน้า 204 – 206
- 4) นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนก ในข้อ 3 จำนวน 60 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 จำนวน 244 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการหาความเที่ยงของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) ที่ 20 ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.80 ดังแสดงภาคผนวก จ หน้า 207 – 209

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างและประเมินแบบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 การสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาทฤษฎีเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์
- 2) ศึกษาศึกษาแนวคิดและวิธีการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และเทคนิคการเขียนข้อสอบเพื่อวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์จากเอกสารต่าง ๆ
- 3) เขียนนิยามปฏิบัติการความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และขอบเขตในการสร้างข้อสอบ
- 4) จัดทำตารางวิเคราะห์ (Table of specifications) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านคิดความสำคัญ ด้านคิดความสัมพันธ์ และด้านคิดหลักการ ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด/จุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละหน่วยการเรียนรู้
- 5) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ตามนิยามปฏิบัติการ เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ ประกอบด้วยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านคิดความสำคัญ จำนวน 15 ข้อ ด้านความสามารถในการคิดหลักการ จำนวน 15 ข้อ และ ด้านความสามารถในการคิดความสัมพันธ์ จำนวน 15 ข้อ รวมทั้งสิ้น 45 ข้อ

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนย่อยดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิด ด้านความตรงเชิงเนื้อหา

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความสอดคล้องของประเด็นคำถาม กับ

ประเภทของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในแต่ละด้าน โดยอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ที่ปฏิบัติการสอนในสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือสาขาการวิจัย และมี ประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน อาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติการสอน สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ และมีประสบการณ์ในการสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน นักวิชาการ จากธนาคารแห่งประเทศไทย ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือโท สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยมีตำแหน่ง ทางวิชาการตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน รวม 5 คน โดยใช้แบบประเมิน ความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับพฤติกรรมที่วัด กับข้อคำถามในแบบวัด ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินความสอดคล้อง ใช้ดัชนีความสอดคล้อง เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาหาคะแนนดังนี้

มีความเห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

มีความเห็นว่าไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

มีความเห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

นำคะแนนที่ได้ไปแทนค่าลงในสูตรเพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Item - Objective Congruence : IOC) เมื่อคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วได้ ค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ไม่ต้องทำการปรับปรุง จากการตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหา และความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กับข้อคำถามในแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พบว่าทุกข้อคำถามดัชนีความสอดคล้อง สูงกว่า 0.50 โดยแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทั้งฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 ดังแสดงในภาคผนวก จ หน้า 212 - 214

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงของ แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1) นำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 จำนวน 45 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 จำนวน 242 คน

2) ตรวจสอบให้คะแนน โดยให้คะแนน 1 คะแนนสำหรับข้อที่ตอบถูก และให้คะแนน 0 สำหรับข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ

3) นำคะแนนในข้อ 2 วิเคราะห์ค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนก โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายข้อที่ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้โดยมีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ผลปรากฏว่าแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.17 – 0.84 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.18 – 0.68 จึงคัดเลือกข้อสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่อยู่เกณฑ์ที่กำหนดได้จำนวน 40 ข้อ จำแนกเป็นข้อสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านคิดความสำคัญ จำนวน 13 ข้อ ด้านคิดความสัมพันธ์ จำนวน 16 ข้อ และด้านคิดหลักการ จำนวน 11 ข้อ รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ โดยแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทั้งฉบับ มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.22 -0.80 และค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 – 0.57 ดังแสดงในภาคผนวก จ หน้า 215 - 218

4) นำแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ที่มีค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกในข้อ 3 จำนวน 40 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 จำนวน 244 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยการหาความเที่ยงของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (Kuder – Richardson) ที่ 20 ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.77 ดังแสดงในภาคผนวก จ หน้า 219 - 220

3.5 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้าง และประเมินคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยมีขั้นตอนย่อย 2 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจากเอกสารต่าง ๆ
- 2) วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อกำหนดประเด็นที่ต้องการวัด
- 3) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่ต้องการวัด ซึ่งเป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 27 ข้อ

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจ
ของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ

ขั้นที่ 2.1 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจ
ของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อประเมินความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยอาจารย์มหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติการสอนในสาขาวิชาการการวัดและประเมินผลการศึกษา หรือสาขาวิจัยทางการศึกษา และมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน อาจารย์มหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติการสอนในสาขาหลักสูตรและการสอน และมีประสบการณ์การสอนไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน ศิษยานุศิษย์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรม มีตำแหน่งทางวิชาการตั้งแต่ระดับชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 1 คน รวม 5 คน โดยใช้แบบประเมิน ความสอดคล้องระหว่างประเด็นคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวัดเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประเมินค่า 3 ระดับ คือ สอดคล้อง ไม่แน่ใจ ไม่สอดคล้อง สำหรับ

เกณฑ์ในการประเมินความสอดคล้อง ใช้ดัชนีความสอดคล้องเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยนำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาให้คะแนนดังนี้

มีความเห็นว่าสอดคล้อง ให้คะแนน +1

มีความเห็นว่าไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0

มีความเห็นว่าไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1

นำคะแนนที่ได้ไปแทนค่าลงในสูตรเพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Item - Objective Congruence : IOC) เมื่อคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วได้ค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ไม่ต้องทำการปรับปรุง จากการตรวจสอบความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับจุดมุ่งหมายของการวัด พบว่าทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องสูงกว่า 0.50 โดยแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งฉบับมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 ดังแสดงในภาคผนวก ข หน้า 222 - 223

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 จำนวน 27 ข้อไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างตอบแบบประเมิน จำนวน 150 คน

2) ตรวจสอบให้คะแนน โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

(1) ให้คะแนน 5 คะแนนสำหรับข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

(2) ให้คะแนน 4 คะแนน สำหรับข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจระดับมาก

(3) ให้คะแนน 3 คะแนน สำหรับข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจระดับปานกลาง

(4) ให้คะแนน 2 คะแนน สำหรับข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจระดับน้อย

(5) ให้คะแนน 1 คะแนน สำหรับข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

3) นำคะแนนในข้อ 2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นรายข้อ พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่รับได้ คือต้องมีค่า t ตั้งแต่ 2.390 ขึ้นไปมีจำนวน 27 ข้อ

4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 27 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 จำนวน 92 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งฉบับ โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) พบว่าแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.83 ดังแสดงในภาคผนวก ฉ หน้า 224 – 227

ขั้นที่ 4 การศึกษานำร่อง

ขั้นนี้มีจุดประสงค์เพื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น และเอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ที่ได้ปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองศึกษานำร่อง (Pilot Study) เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการใช้

หลักสูตรในสถานการณ์จริง ตลอดจนศึกษาปัญหา และอุปสรรคระหว่างการใช้หลักสูตรก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานำร่อง ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 จำนวน 242 คน ผลจากการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปศึกษานำร่องกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 จำนวน 242 คน พบข้อบกพร่อง และผู้วิจัยได้นำข้อบกพร่องไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนในสถานการณ์จริง โดยพบว่ามีประเด็นปัญหาสำคัญดังนี้

1. ขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีความซ้ำซ้อน

ปรับปรุง นำขั้นการนำเสนอผลงาน การสะท้อนผลการเรียนรู้ และขั้นสรุปผลการเรียนรู้ มารวมอยู่ในขั้นเดียวกัน นั่นคือ เมื่อผู้เรียนได้นำเสนอข้อมูล ครูผู้สอนก็สะท้อนผลการนำเสนอข้อมูลให้กับนักเรียน และสรุปผลการเรียนรู้ เพื่อให้การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้ง่ายขึ้น

2. ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ บางแผนมีเวลาเหลือ แต่บางแผนการจัดการเรียนรู้มีเวลาไม่พอ

ปรับปรุง การจัดทำหน่วยใหม่ โดยนำเอาเรื่องการกำหนดราคาโดยรัฐ ไปรวมกับการกำหนดราคาโดยใช้กลยุทธ์ในสังคมไทย เรื่องดุลการชำระเงิน จากเดิมจัดไว้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นโยบายการเงิน การคลัง เปลี่ยนไปจัดไว้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การค้าระหว่างประเทศ

3. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียน แต่เดิมจัดให้นักเรียนเข้าฟังบรรยายพร้อมกัน เกี่ยวกับบทบาทของธนาคารแห่งประเทศไทยกับการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งมีนักเรียนเป็นจำนวนมากต่อภาคเรียนทำให้นักเรียนบางส่วนขาดความสนใจ

ปรับปรุง แบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม อาทิเช่น มัธยมศึกษาปีที่ 5/1 – 5/3 เข้าฟังบรรยายรอบที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 5/4 – 5/5 เข้าฟังบรรยายรอบที่ 2 และหลังจากนักเรียนฟังบรรยายเสร็จสิ้น ให้นักเรียนทำแบบทดสอบจากการฟังบรรยาย

4. การจัดกิจกรรมกลุ่มแต่เดิมแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่มละ 6 คน พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการจัดโต๊ะ และเก้าอี้ เนื่องจากจำนวนนักเรียนในห้องเรียนมีจำนวนมาก ห้องเรียนคับแคบ ทำให้จัดกิจกรรมไม่สะดวก เสียเวลา

ปรับปรุง ให้นักเรียนจัดกลุ่ม ๆ ละ 4 คน และใช้วิธีให้นักเรียนจับคู่ ทำให้ไม่เสียเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ มีจุดประสงค์การเรียนรู้หลายข้อ จึงทำให้การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เขียนได้ยาก

ปรับปรุง เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น โดยเขียนกิจกรรมการเรียนรู้ให้จบในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ จนถึงขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้ เมื่อครูสรุปผลการเรียนรู้ให้นักเรียนบรรลุในจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 1 แล้ว จากนั้นย้อนกลับมาเขียนขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอความรู้ใหม่ ในจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อต่อไปนี้ จนถึงขั้นที่ 5 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้ ทำอย่างนี้จนครบทุกจุดประสงค์การเรียนรู้จากนั้นจึงเขียนขั้นที่ 6 การประเมินผล และขั้นที่ 7 ขั้นนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ การเขียนขั้นตอนการจัดกิจกรรมในลักษณะนี้จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ราบรื่น การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ขณะเดียวกันก็สามารถตรวจสอบผู้เรียนว่าบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่

6. การใช้สื่อสารสนเทศร่วมสมัย ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ข้อมูลเรื่องเงินเฟ้อ คุลการชำระเงิน ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น งบประมาณแผ่นดิน ฯลฯ เดิมครูเปิดข้อมูลให้นักเรียนดูในเว็บไซด์โดยตรง ปัญหาที่พบคือบางครั้ง อินเทอร์เน็ต ของโรงเรียนมีปัญหา หรือต้องรอสัญญาณ

ปรับปรุง โดยการนำข้อมูลไปถ่ายเอกสารแจกนักเรียน ประกอบการอธิบาย

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนนี้เป็นการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์จริง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. จุดประสงค์ของการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจุดประสงค์เพื่อ

1.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อน และหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

1.2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อน และหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

1.3 ศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

1.4 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

แบบแผนการทดลอง

การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบวัดก่อน – หลังการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pretest-Posttest Design) มีรูปแบบการวิจัยดังนี้

กลุ่มทดลอง $O_1 \quad X \quad O_2 \quad O_3$

O_1 หมายถึง การทดสอบก่อนใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

O₂ หมายถึง การทดสอบหลังจากใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

O₃ หมายถึง การทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 2 หลังจากการทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 1 ผ่านไปแล้ว 4 สัปดาห์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่-วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 45 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. เครื่องมือการวิจัย

การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเครื่องมือการวิจัยประกอบด้วย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

3.3 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีขั้นตอนดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำการทดสอบนักเรียนก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเริ่มการเรียนการสอน

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 40 ชั่วโมง

4.3 ผู้วิจัยทำการทดสอบนักเรียนหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นแบบวัดชุดเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน และให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

4.4 นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน ครั้งที่ 2 โดยทิ้งช่วงระยะเวลาจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครั้งที่ 1 จำนวน 4 สัปดาห์ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ฉบับเดียวกับก่อนเรียน แล้วบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนหลังเรียน ครั้งที่ 2 สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อน และหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้สถิติ t -test แบบdependent

5.2 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระหว่างก่อน และหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้สถิติ t -test แบบdependent

5.3 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการคิดความสำคัญของนักเรียนระหว่างก่อน และหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้น ใช้สถิติ t – test แบบ dependent

5.4 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการคิดหลักการของนักเรียนระหว่างก่อน และหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้สถิติ t – test แบบ dependent

5.5 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการคิดความสัมพันธ์ ของนักเรียนระหว่างก่อน และหลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้น ใช้สถิติ t – test แบบ dependent

5.6 การศึกษาความคงทนในการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์ หลังการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้สถิติ t – test แบบ dependent

5.7 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับคุณภาพของบุญชม (2553) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

5.8 การอ้างอิงผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปยังกลุ่มประชากร ใช้สถิติ t – test (One sample) (บุญชม และบุญส่ง, 2535) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{x} - \mu}{\frac{S}{\sqrt{n}}}$$

- เมื่อ
- t แทน ค่าสถิติที่จะใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญโดยอาศัยกับแจกแจงแบบ t
 - \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 - μ แทน ค่าต่ำสุดของเกณฑ์ในระดับชั้น
 - S แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - n แทน จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง

จากการวิเคราะห์โดยใช้สูตร ถ้าพบว่าค่า t มีนัยสำคัญ แสดงว่าระดับที่สรุปไว้มีความถูกต้องที่ระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ แต่ถ้าค่า t ไม่มีนัยสำคัญก็จะต้องใช้ระดับที่ต่ำลงไปอีก 1 ระดับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และศึกษาผลการทดลองใช้ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิธีสอนและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ และแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของรูปแบบ

แนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ยึดแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ ทั้งทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม พฤติกรรมนิยม พุทธินิยม รวมทั้งทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานของกานเย และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

มาผสมผสานกันโดยยึดหลักการว่าการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนจะต้องให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและกระบวนการกลุ่ม การใช้สิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการสะท้อนผลการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียนเป็นระยะ ๆ

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง โดยผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ผ่านการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง/กระบวนการกลุ่ม สามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3. กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ

การเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยการดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอนรวม 7 ขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm-Up/Lead-in) ขั้นตอนนี้ครูผู้สอนต้องนำข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน มานำเสนอผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ในเรื่องที่กำลังศึกษา อาจใช้บทความ ข่าวหน้าหนังสือพิมพ์ หรือแผ่น โปสเตอร์ ฯ

2) ขั้นแจ้งจุดประสงค์ของบทเรียน(Objective Indication) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งผู้เรียนจะต้องบรรลุจุดประสงค์อะไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีเป้าหมายในการเรียน

3) ขั้นทบทวนความรู้เดิม (Review Background Knowledge) ขั้นตอนนี้ครูผู้สอนจะต้องทบทวนความรู้เดิมที่ผู้เรียนได้ศึกษาไปแล้วเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา หรือที่เคยศึกษามา ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่

4) ขั้นนำเสนอความรู้ใหม่(Presentation) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนนำเสนอความรู้ใหม่ให้กับผู้เรียน ครูผู้สอนต้องเลือกวิธีสอน/เทคนิคการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด รวมทั้งนำสารสนเทศร่วมสมัยมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

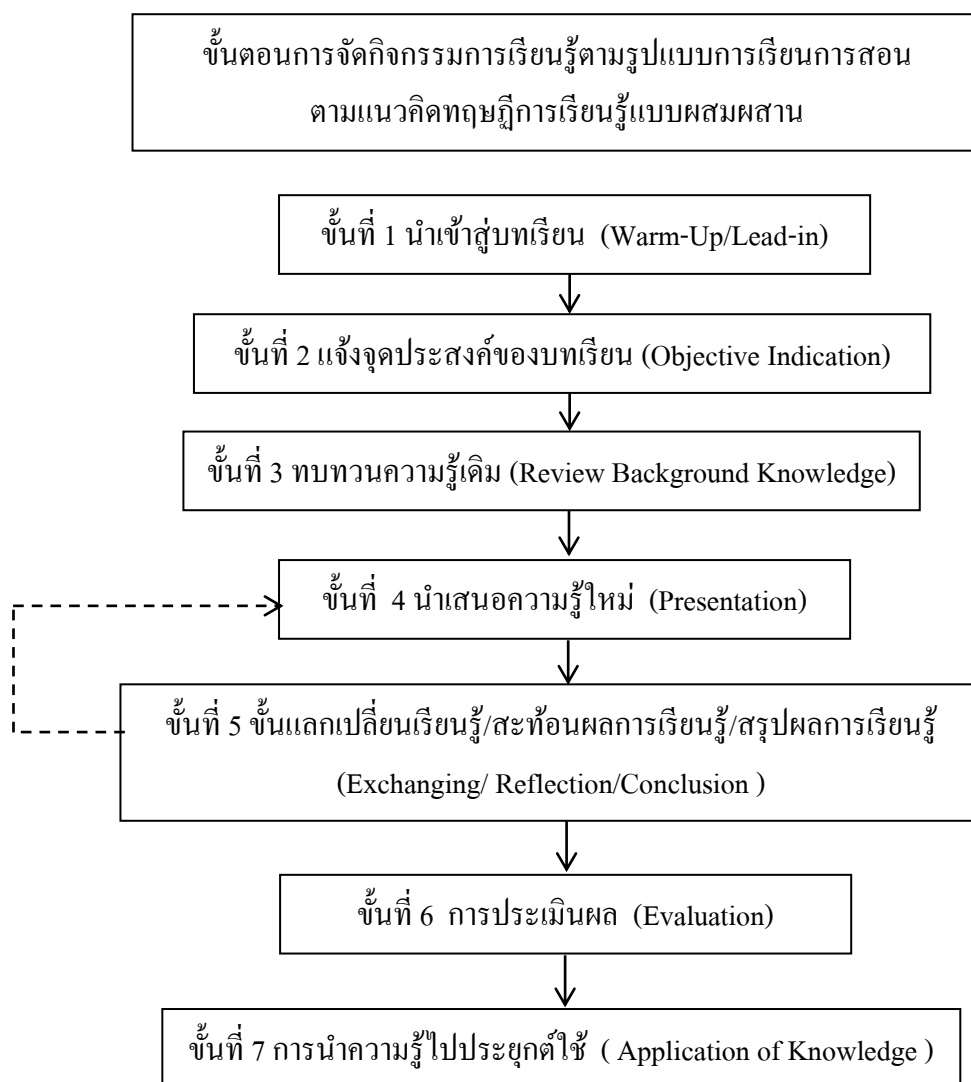
5) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้ (Exchanging /Reflection/Conclusion) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนจัดกิจกรรม โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาส

ทำกิจกรรมกลุ่มและได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกัน และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อความครบถ้วน

6) **ขั้นประเมินผล(Evaluation)** เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบ การประเมินชิ้นงานหรือผลงาน โดยใช้วิธีการประเมินผลอย่างหลากหลาย

7) **ขั้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application of Knowledge)** เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง โดยมอบหมายให้นักเรียนไปบันทึกข้อมูลที่เกิดขึ้นในสภาพชีวิตจริง

ดังแสดงในตารางภาพที่ 4.1

แผนภาพที่ 4.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

สำหรับหลักการในการนำขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ไปใช้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

กรณีที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ 1 แผน มีจุดประสงค์การเรียนรู้มีข้อเดียว จะต้องเขียนขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครบทุกขั้นตอนตามลำดับตั้งแต่ขั้นที่ 1 – ขั้นที่ 7

กรณีที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ 1 แผน มีจุดประสงค์การเรียนรู้หลายข้อ ให้เขียนขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามลำดับ โดยเริ่มจากขั้นที่ 1 – 5 เพื่อบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 1 หลังจากนั้นให้ย้อนกลับไปเขียนกิจกรรมขั้นที่ 4 นำเสนอความรู้ใหม่ และขั้นที่ 5 ขึ้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 2 ดำเนินการเช่นนี้จนครบทุกจุดประสงค์การเรียนรู้ หลังจากนั้นจึงเขียนขั้นที่ 6 ประเมินผล เพื่อประเมินผลภาพรวมทุกจุดประสงค์การเรียนรู้ และขั้นที่ 7 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ต่อไป ดังแสดงในแผนภาพ 4.1

4. การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล ดำเนินการ 2 ลักษณะคือ

4.1 การวัดและประเมินผลระหว่างการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ใช้ การสังเกต การตอบคำถาม การทำแบบฝึกหัด การทำกิจกรรม การอภิปรายและสรุปผลการเรียนรู้

4.2 การวัดและประเมินผลหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้

แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ตอนปลาย

จากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ผลจากการทดลองนำเสนอออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผลปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อน และหลังเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

กลุ่มทดลอง	n	\bar{X}	S.D	\bar{d}	S_d	t	Sig
ก่อนเรียน	45	25.400	4.324				
				13.022	0.973	13.375	0.00
หลังเรียน	45	38.422	6.645				

จากตารางที่ 4.1 ปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

จากการศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผลปรากฏดังตารางที่ 4.2 – 4.5

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์
ระหว่างก่อน และหลังเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ที่ได้รับการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้
แบบผสมผสาน

กลุ่มทดลอง	n	\bar{X}	S.D	\bar{d}	S_d	t	Sig
ก่อนเรียน	45	14.955	4.665				
				9.888	0.578	17.096	0.00
หลังเรียน	45	24.844	5.346				

จากตารางที่ 4.2 ปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในแต่ละ
ด้านทั้งความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านความสำคัญ ด้านความสัมพันธ์ และด้านหลักการ
พัฒนาแสดงในตารางที่ 4.3 – 4.5

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์
ด้านความสำคัญ ระหว่างก่อน และหลังเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี
การเรียนรู้แบบผสมผสาน

กลุ่มทดลอง	n	\bar{X}	S.D	\bar{d}	S_d	t	Sig
ก่อนเรียน	45	4.688	2.438				
				3.066	0.355	8.617	0.00
หลังเรียน	45	7.755	2.375				

จากตารางที่ 4.3 ปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านความสำคัญ หลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย
ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างก่อน และหลังเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

กลุ่มทดลอง	n	\bar{X}	S.D	\bar{d}	S_d	t	Sig
ก่อนเรียน	45	5.733	2.561				
				4.155	0.375	11.052	0.00
หลังเรียน	45	9.888	2.442				

จากตารางที่ 4.4 ปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์ หลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านหลักการ ระหว่างก่อน และหลังเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

กลุ่มทดลอง	n	\bar{X}	S.D	\bar{d}	S_d	t	Sig
ก่อนเรียน	45	4.533	2.084				
				2.711	0.343	7.899	0.00
หลังเรียน	45	7.244	1.835				

จากตารางที่ 4.5 ปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านหลักการ หลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 ศึกษาความคงทนในการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน
ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

จากการศึกษาความคงทนในการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียน
การสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นผลปรากฏดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ความคงทนในการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส 32102 ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียน
การสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

กลุ่มทดลอง	n	\bar{X}	S.D	\bar{d}	S_d	t	Sig
หลังเรียนครั้งที่ 1	45	38.422	6.645				
				0.466	0.212	2.199	0.033
หลังเรียนครั้งที่ 2	45	37.955	6.273				

จากตารางที่ 4.6 ปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน มีคะแนน
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครั้งที่ 1 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครั้งที่ 2
ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี
การเรียนรู้แบบผสมผสาน ทำให้นักเรียน มีความคงทนในการเรียนรู้

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน
ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

จากการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 45 คน ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้รูปแบบ
การเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ผู้สอนให้นักเรียนตอบแบบประเมิน
ในคาบสุดท้ายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 45 ชุด คิดเป็นร้อยละ
100.00 หลังจากนั้นได้นำข้อมูลจากแบบประเมินมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ

นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับคุณภาพ และการทดสอบโดยใช้สถิติค่า t เพื่ออ้างอิงผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มประชากร ดังปรากฏในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t และระดับคุณภาพความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มประชากร

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D	ค่า t	ระดับคุณภาพ	
				ความพึงพอใจ กลุ่ม ตัวอย่าง	กลุ่ม ประชากร
ด้านการจัดการเรียนรู้	4.59	0.62	0.888	มาก ที่สุด	มาก
1. ครูมีการทบทวนความรู้เดิมก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องใหม่ ทำให้นักเรียนสามารถทบทวนความรู้เดิมและสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้ง่ายขึ้น	4.53	0.69	0.181	มาก ที่สุด	มาก
2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกครั้งทำให้นักเรียนมีเป้าหมายในการเรียน	4.51	0.65	0.000	มาก ที่สุด	มาก
3. ครูนำสถานการณ์ที่เกิดขึ้นปัจจุบันมานำเสนอเข้าสู่บทเรียนอยู่เสมอ ทำให้ผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น	4.58	0.61	0.777	มาก ที่สุด	มาก
4. ครูใช้คำถามประเภท ทำไม เพราะเหตุใด อย่างไร กระตุ้นความสนใจ และความคิดของนักเรียนอยู่เสมอ ช่วยทำให้นักเรียนได้ฝึกการคิด	4.76	0.43	4.166	มาก ที่สุด	มาก ที่สุด
5. ครูนำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงมานำเสนอเข้าสู่บทเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในเรื่องที่กำลังศึกษา	4.69	0.55	2.250	มาก ที่สุด	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t และระดับคุณภาพความพึงพอใจ
ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มประชากร

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D	ค่า t	ระดับคุณภาพ	
				ความพึงพอใจ กลุ่ม ตัวอย่าง	ความพึงพอใจ กลุ่ม ประชากร
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาสาระ ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น	4.58	0.65	0.700	มากที่สุด	มากที่สุด
7. นำเสนอข้อมูลข่าวสารปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์มาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ เข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น และสามารถจดจำข้อมูลได้ง่าย	4.78	0.42	4.500	มากที่สุด	มากที่สุด
8. นำเหตุการณ์ร่วมสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเห็นว่าวิชาเศรษฐศาสตร์เป็นเรื่องใกล้ตัว และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้	4.58	0.68	0.700	มากที่สุด	มากที่สุด
9. ครูใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ และไม่น่าเบื่อ	4.47	0.78	8.000	มาก	มาก
10. ให้การเสริมแรงนักเรียนเป็นระยะ หากนักเรียนตอบคำถามถูก หรือไม่ถูก ครูคอยให้การเสริมแรงทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก	4.62	0.68	1.100	มากที่สุด	มาก
11. ให้นักเรียนฝึกกระบวนการในการทำงาน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียน	4.51	0.72	0.000	มากที่สุด	มากที่สุด
12. ให้นักเรียนฝึกการคิด ลงมือปฏิบัติจริง และหาคำตอบได้ด้วยตนเอง	4.60	0.53	1.125	มากที่สุด	มากที่สุด

ตารางที่ 4.7 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t และระดับคุณภาพความพึงพอใจ
ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มประชากร

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D	ค่า t	ระดับคุณภาพ	
				ความพึงพอใจ กลุ่ม ตัวอย่าง	กลุ่ม ประชากร
13. ให้นักเรียนได้ฝึกหาคำตอบด้วยตนเอง โดย การสืบค้นข้อมูลจาก Internet ทำให้นักเรียน สามารถเรียนรู้วิธีหาคำตอบด้วยตนเอง	4.44	0.68	9.300	มาก	มาก
14. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนได้ซักถามใน ประเด็นต่าง ๆ ที่นักเรียนมีข้อสงสัย	4.67	0.56	2.000	มากที่สุด	มาก
ด้านผลการจัดการเรียนรู้	4.60	0.58	1.000	มากที่สุด	มาก
15. นักเรียนเข้าใจเนื้อหาใหม่ได้ง่ายขึ้นเนื่องจากมี การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่	4.53	0.65	0.200	มากที่สุด	มาก
16. นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วย ตนเอง	4.42	0.68	9.100	มาก	มาก
17. นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาต่าง ๆ ได้นาน	4.40	0.68	8.900	มาก	มาก
18. นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนเนื่องจากมีการ แจ้งผลการปฏิบัติกิจกรรมและให้การเสริมแรง	4.58	0.54	0.875	มากที่สุด	มาก
19. นักเรียนได้เพิ่มพูนทักษะในการจัดระบบข้อมูล และการแสวงหาความรู้	4.64	0.56	1.625	มากที่สุด	มาก
20. นักเรียนสามารถเข้าใจ และรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของ ประเทศ	4.76	0.43	4.166	มากที่สุด	มากที่สุด

ตารางที่ 4.7 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t และระดับคุณภาพความพึงพอใจ
ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มประชากร

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D	ค่า t	ระดับคุณภาพ	
				ความพึงพอใจ กลุ่ม ตัวอย่าง	ความพึงพอใจ กลุ่ม ประชากร
21. นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีด้าน เศรษฐศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้	4.73	0.44	3.142	มาก ที่สุด	มาก ที่สุด
22. นักเรียนตระหนักและเห็นความสำคัญในการ เรียนวิชาเศรษฐศาสตร์	4.71	0.50	2.857	มาก ที่สุด	มาก ที่สุด
ด้านพฤติกรรมครูผู้สอน	4.73	0.46	3.142	มาก ที่สุด	มาก ที่สุด
23. เข้าสอนตรงเวลา	4.71	0.45	2.857	มาก ที่สุด	มาก ที่สุด
24. อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.80	0.40	4.833	มาก ที่สุด	มาก ที่สุด
25. รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน	4.73	0.44	3.142	มาก ที่สุด	มาก ที่สุด
26. มีความกระตือรือร้นขณะปฏิบัติ กิจกรรมการเรียนรู้	4.76	0.43	4.166	มาก ที่สุด	มาก ที่สุด
27. เน้นย้ำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการ รักษาระเบียบวินัยของโรงเรียนและชุมชน	4.67	0.56	2.000	มาก ที่สุด	มาก
เฉลี่ยรวม	4.62	0.59	1.222	มาก ที่สุด	มาก

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ในภาพรวมอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.62 เมื่อพิจารณาในด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบว่าหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครุภัณฑ์เสนอข้อมูลข่าวสารปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับ เศรษฐศาสตร์มาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ เข้าใจ บทเรียนได้ง่ายขึ้น และสามารถจดจำข้อมูลได้ง่าย มีค่าเฉลี่ย 4.78 อยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือนักเรียนได้ฝึกหาคำตอบด้วยตนเอง โดยการสืบค้นข้อมูลจาก Internet ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้วิธีหาคำตอบด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ย 4.44 อยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด ด้านผลการจัดการเรียนรู้ หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนสามารถเข้าใจ และรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ มีค่าเฉลี่ย 4.76 อยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาต่าง ๆ ได้นาน มีค่าเฉลี่ย 4.40 อยู่ในระดับคุณภาพมาก ด้านพฤติกรรมครูผู้สอน หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ อารมณ์ดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีค่าเฉลี่ย 4.80 อยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เน้นย้ำให้นักเรียน เห็นความสำคัญของการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียนและชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.67 อยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด

เมื่อนำผลค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในรายการประเมินแต่ละข้อของกลุ่มตัวอย่างไปทดสอบทางสถิติโดยใช้ค่า t เพื่ออ้างอิงผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างไปยังกลุ่มประชากรผลปรากฏว่าระดับคุณภาพความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของกลุ่มประชากร ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจำนวน 13 รายการ ประเมิน และระดับคุณภาพความพึงพอใจมีการเปลี่ยนแปลงลดลงหนึ่งระดับ จำนวน 14 รายการ ประเมิน สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ ดูได้จากตารางที่ 4.7

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยขอเสนอสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้ได้ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.1.2 เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

- 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อน และหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
- 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อน และหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
- 3) ศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
- 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

1.2 วิธีดำเนินงานวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการดำเนินงาน 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 สังเคราะห์กรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
 สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการประเมินระดับชาติ (O – NET)
 และระดับโรงเรียน สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปัญหาด้านความสามารถ
 ในการคิดวิเคราะห์ของเด็กไทย สภาพการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ศึกษาเอกสาร และ
 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์
 สาระเศรษฐศาสตร์ แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน และเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ
 การเรียนการสอน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้

แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และนำรูปแบบ
 การเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน โดยผู้วิจัยสร้างรูปแบบ
 การเรียนการสอน ตามขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และการกำหนดองค์ประกอบ
 ของรูปแบบการเรียนการสอน ของจันทร์เพ็ญ (2549) และทิสนา (2550) โดยองค์ประกอบของ
 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับ
 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1)แนวคิด/หลักการพัฒนารูปแบบ
 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล เมื่อนำรูปแบบ
 การเรียนการสอน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียน
 การสอน ผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี
 การเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มี
 ความเหมาะสมทุกองค์ประกอบในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.60 - 4.80 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
 ไว้ และมีค่าความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนระหว่าง 0.80 –
 1.00

ขั้นที่ 3 การสร้างเครื่องมือประกอบการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัย

ได้ดำเนินการสร้างเอกสารประกอบการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย
 1) แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 โดยใช้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี
 การเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 3) แบบวัดความสามารถ
 ในการคิดวิเคราะห์ และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
 รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี
 การเรียนรู้แบบผสมผสาน

ขั้นที่ 4 การศึกษานำร่อง ผู้วิจัยได้นำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น จำนวน 14 คาบไปทดลองนำร่องกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 จำนวน 242 คน เพื่อตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน และนำข้อบกพร่องจากการศึกษานำร่อง ไปปรับปรุง ก่อนนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์จริง

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองสอนกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย สมบูรณ์กุลกันยา ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 45 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) การทดลองในขั้นตอนนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบวัดก่อน – หลังการทดลองแบบกลุ่มเดียว (One Group Pretest-Posttest Design)

1.3 ผลการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.3.1 ผลการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนฯ ที่พัฒนาขึ้นมี 4 องค์ประกอบดังนี้

1) **ทฤษฎี/หลักการ/แนวคิดของรูปแบบ** รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ยึดแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ ทั้งทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม พฤติกรรมนิยม พุทธินิยม รวมทั้งทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานของกานเย และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ มาผสมผสานกัน โดยยึดหลักการว่าการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนจะต้องให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและกระบวนการกลุ่ม การใช้สิ่งเร้าเพื่อกระตุ้นความสนใจของ

ผู้เรียน การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้
ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งการสะท้อนผลการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียนเป็นระยะ ๆ

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง
ที่เรียนอย่างแท้จริง โดยผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ผ่านการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง/
กระบวนการกลุ่ม สามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสามารถ
นำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3) กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ (1) ชี้นำ
เข้าสู่บทเรียน (2) ชี้นำจุดประสงค์ของบทเรียน (3) ชี้นำทบทวนความรู้เดิม (4) ชี้นำเสนอ
ความรู้ใหม่ (5) ชี้นำแลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้ (6) ชี้นำประเมินผล
(7) ชี้นำการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

4) การวัดและประเมินผล มี 2 ลักษณะคือ (1) การวัดและประเมินผลระหว่าง
การดำเนินการจัดการเรียนรู้ (2) การวัดและประเมินผลหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้

1.3.2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้

แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากการนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปทดลองใช้กับนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเศรษฐศาสตร์
รหัสวิชา ส32102 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 45 คน สรุปผลได้ดังนี้

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์
รหัสวิชา ส32102 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา
ส32102 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน สูงกว่า
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตาม
เกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อจำแนกความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายด้านสรุปได้ดังนี้

(1) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสำคัญ หลังเรียนสูงกว่าคะแนน
เฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หลังเรียนสูงกว่าคะแนน
เฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลักการ หลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) ความคงทนในการเรียนรู้ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ทำให้นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้

4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.62 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.59

1.4 ผลสรุปที่ได้จากการวิจัย

1.4.1 ได้รูปแบบการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้

1.4.2 ได้ขั้นตอนกระบวนการเรียนการสอนที่มีแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานรองรับ และเป็นขั้นตอนที่เกิดจากการสังเคราะห์หลักการสอนของทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ ทั้งทฤษฎีเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม ของ โนลส์ (Knowles) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม ของธอร์นไคค์ (Thorndike) พาฟลอฟ (Pavlov) กัทธรี (Guthrie) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม ของเกสตัลท์ (Gestalt) ทอลแมน (Tolman) เพียเจต์ (Piaget) บรูเนอร์ (Bruner) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของกานเย (Gagne) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของ สลาบิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และ รोजเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) มาบูรณาการร่วมกับผลการสังเคราะห์งานวิจัยวิธีสอนที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ จนได้ขั้นตอนการสอน และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยแต่ละขั้นได้เสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน (Warm-Up/Lead-in) ครูผู้สอนต้องนำข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน มานำเสนอผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ในเรื่องที่กำลังศึกษา อาจใช้บทความ ข่าวหน้าหนังสือพิมพ์ หรือแผ่นโปสเตอร์ ฯ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์ของบทเรียน (Objective Indication) ครูผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งผู้เรียนจะต้องบรรลุจุดประสงค์อะไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีเป้าหมายในการเรียน

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม (Review Background Knowledge) ครูผู้สอนจะต้องทบทวนความรู้เดิมที่ผู้เรียนได้ศึกษาไปแล้วเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา หรือที่เคยศึกษามา ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่

ขั้นที่ 4 นำเสนอความรู้ใหม่ (Presentation) ครูผู้สอนนำเสนอความรู้ใหม่ให้กับผู้เรียน ครูผู้สอนต้องเลือกวิธีสอน/เทคนิคการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด รวมทั้งนำเสนอสารสนเทศร่วมสมัยมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในขั้นตอนนี้นับเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญโดยครูผู้สอนจะเลือกวิธีสอน/เทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อาทิ การจัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้ ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ สหกรณ์ การนำเทคนิคกราฟิกและสารสนเทศร่วมสมัย มาใช้ในการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเงินเฟ้อ คุณค่าเงิน คุณค่า เป็นต้น

ขั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้ (Exchanging Reflection/Conclusion) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมกลุ่มและได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกัน และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา

ขั้นที่ 6 ประเมินผล (Evaluation) ครูผู้สอนดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบ การประเมินชิ้นงานหรือผลงาน โดยใช้วิธีการประเมินผลอย่างหลากหลาย

ขั้นที่ 7 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application of Knowledge) ครูผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

และผลจากการวิจัยสามารถยืนยันได้ว่าขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนดังกล่าวเป็นขั้นตอนที่สามารถนำไปใช้ในการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และมีความคงทนในการเรียนรู้ ให้กับผู้เรียนได้

2. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีประเด็นการอภิปรายผล 2 ประเด็นดังนี้

2.1 รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

2.1.1 รูปแบบการเรียนการสอนนี้มีแนวคิดรองรับ

ผลจากการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนของ จันทรเพ็ญ (2549) และ ทิศนา (2550) พบว่าองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย

1) หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 3) กระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล จากองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว ผู้วิจัยมีแนวคิดรองรับในแต่ละองค์ประกอบดังนี้

1) หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีการผสมผสานระหว่างทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ และเชื่อว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถเกิดขึ้นได้หลายลักษณะทั้งการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจภายใน การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการค้นพบของผู้เรียนเอง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ขณะเดียวกันได้นำหลักการสอนของแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่ผสมผสานกันหลากหลายทฤษฎีการเรียนรู้ไปเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบการเรียนการสอน

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน กำหนดไว้ว่า “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง โดยผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ผ่านการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง/กระบวนการกลุ่ม สามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง” โดยวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนพัฒนาขึ้น นำมาจากผลจากการศึกษาชั้นมูลพื้นฐานทั้งจาก 1) ผลการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 2) ผลการจัดการศึกษาในส่วนที่เป็นสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งผลการทดสอบระดับชาติ และระดับโรงเรียน และสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 3) ผลศึกษาคุณภาพด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กไทย ซึ่งพบว่าผู้เรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ยังอยู่ในระดับต่ำ ผู้เรียนขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ อีกทั้งผู้เรียนยังไม่ตระหนักและเห็นความสำคัญของการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ ไม่สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ หรือเชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงได้ จากสภาพปัญหาคุณภาพของผู้เรียนดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้นำมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

3) กระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอน เนื่องจากทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกิดจากการผสมผสานของทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังนั้นใน

การกำหนดกระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น จึงได้นำหลักการสอนของ ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มต่างๆ ทั้งทฤษฎีเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม ของโนลส์ (Knowles) ทฤษฎีการเรียนรู้ กลุ่มพฤติกรรมนิยม ของธอร์นไดค์ (Thorndike) พาฟลอฟ (Pavlov) กัททรี (Guthrie) ทฤษฎี การเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม ของเกสตัลท์ (Gestalt) ทอลแมน (Tolman) เพียเจต์ (Piaget) บรุนเนอร์ (Bruner) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ของกานเย (Gagne') ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของ สลาบิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และ รอเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) มาสังเคราะห์และสรุปเป็นหลักการสอนที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดขั้นตอนและ แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยบูรณาการ ร่วมกับผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการสอนของวิธีสอนแต่ละวิธีที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ และผลจากการศึกษา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สารเศรษฐศาสตร์ ผลจากการดำเนินการดังกล่าว ได้ขั้นตอนการสอน และแนวทางการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนในแต่ละชั้น โดยมี ทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ รองรับดังนี้

(1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm-Up/Lead-In) ขั้นนี้ครูผู้สอนต้องนำข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน มานำเสนอผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ในเรื่อง ที่กำลังศึกษา อาจใช้บทความ ข่าวหน้าหนังสือพิมพ์ หรือแผ่นโปสเตอร์ ฯ เป็นต้น ขั้นนี้ผู้วิจัยใช้ หลักการสอนตามแนวคิดมาจาก พาฟลอฟ (Pavlov) นักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรม และ กานเย (Gagne') นักทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่งให้ความสำคัญการใช้สิ่งเร้าเพื่อให้ผู้เรียน เกิดความสนใจ ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างสิ่งจูงใจ เป็นสิ่งสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะ หากใช้สิ่งเร้าที่น่าสนใจ และมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จะช่วย สนับสนุนให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ดังที่ เฮร์เจนฮาน และ โอลสัน (Hergenhahn and Olson, 1993 อ้างตาม ทิศนา, 2550) ได้กล่าวถึงหลักการสอนของพาฟลอฟ (Pavlov) นักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมสรุปความว่า “การเสนอสิ่งเร้าให้ชัดเจนในการสอน จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และตอบสนองได้ชัดเจนขึ้น” นอกจากนั้น กานเย และ บริกส์ (Gagne' and Briggs, 1974 อ้างตาม ทิศนา, 2550) กล่าวไว้ว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรใช้สิ่งเร้าที่น่าสนใจเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ อยากเห็นจะทำให้ผู้เรียนตื่นตัว และมีความสนใจที่จะเรียนรู้

(2) ขั้นแจ้งจุดประสงค์ของบทเรียน (Objective Indication) เป็นขั้นที่ครูผู้สอน แจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งผู้เรียนจะ ต้องบรรลุจุดประสงค์อะไรบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียน ขั้นนี้ผู้วิจัยใช้หลักการสอน

ตามแนวคิดของ กัททรี (Guthrie) นักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม ทอลแมน (Tolman) นักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม และกานเย (Gagne') นักทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ที่ให้ความสำคัญกับการกำกับการแจ้งจุดประสงค์ให้ผู้เรียน สรุปความว่า “การสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน จะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน และเกิดแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนพยายามไปให้ถึงจุดมุ่งหมาย ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูจึงควรแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ” (ทิสนา, 2550)

(3) ขั้นทบทวนความรู้เดิม (Review Background Knowledge) ครูผู้สอนจะต้องทบทวนความรู้เดิมที่ผู้เรียนได้ศึกษาไปแล้วเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา หรือที่เคยศึกษามาเป็นการกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ จะส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี รวดเร็ว และได้ง่ายขึ้น ขั้นนี้ผู้วิจัยใช้หลักการสอนตามแนวคิดของนักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม คือ ธอร์น ไคค์ (Thorndike) พาฟลอฟ (Pavlov) นักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม คือ เพียเจต์ (Piaget) และเกสตัลท์ (Gestalt) และนักทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน คือ กานเย (Gagne') ที่ให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ โดยสรุปความว่า “การเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่หรือความรู้ใหม่ จะช่วยทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี และง่ายขึ้น” (ทิสนา, 2550)

(4) ขั้นนำเสนอความรู้ใหม่ (Presentation) ขั้นนี้ผู้วิจัยใช้หลักการสอนตามแนวคิดของ เพียเจต์ (Piaget) นักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม และกานเย (Gagne') นักทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน สรุปความว่า “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรใช้อุปกรณ์ที่เป็นรูปธรรม จะช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น” แนวคิดของ เพียเจต์ (Piaget) นักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม สลาบิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และ รोजอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) นักทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สรุปความว่า “การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และการใช้กระบวนการกลุ่ม จะช่วยเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาให้กับผู้เรียน” และแนวคิดของบรุนเนอร์ (Bruner) นักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม และกานเย (Gagne') นักทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน สรุปความว่า “การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ต้องให้ผู้เรียนได้ค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการลงมือปฏิบัติ” และแนวคิดของ เกสตัลท์ (Gestalt) นักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม สรุปความว่า “การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องจัดประสบการณ์ให้หลากหลาย จะช่วยทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้แบบหยั่งเห็นได้ดี” จากแนวคิดหลักการสอนดังกล่าว จึงได้นำมาสังเคราะห์และสรุปเป็นแนวทางในขั้นนำเสนอความรู้ใหม่ (Presentation) โดยครูผู้สอนต้องเลือกวิธีสอน/เทคนิคการสอนที่

หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ การทำงานกลุ่ม การใช้สื่อประกอบการเรียนอย่างหลากหลาย มาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

(5) **ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้ (Exchanging Reflection/Conclusion)** ขั้นนี้ผู้วิจัยใช้หลักการสอนตามแนวคิด ของ โนลส์ (Knowle) นักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม ได้กล่าวว่า “การให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี “ แนวคิดของ เพียเจต์ (Piaget) นักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม สลาวิน (Slavin) เดวิด จอห์นสัน (David Johnson) และ รอเจอร์ จอห์นสัน (Roger Johnson) นักทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สรุปความว่า “ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น กับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และการใช้กระบวนการกลุ่ม จะช่วยเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาให้กับผู้เรียน” แนวคิดของกัทธรี (Guthrie) นักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม ได้กล่าวว่า “การสอนนักเรียนในแต่ละครั้ง ไม่ควรปล่อยให้ นักเรียนจบการเรียนรู้ โดยได้รับการคำตอบที่ผิด ดังนั้นครูควรมีการทบทวนความรู้ให้กับนักเรียน” จากแนวคิดหลักการสอนดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์และสรุปเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้ (Exchanging Reflection/Conclusion) ขั้นนี้ครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมกลุ่มและได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกัน และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา

(6) **ขั้นประเมินผล (Evaluation)** ครูผู้สอนดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบ การประเมินชิ้นงานหรือผลงาน โดยใช้วิธีการประเมินผลอย่างหลากหลาย ขั้นนี้ผู้วิจัยใช้หลักการสอนแนวคิดของ ทอลแมน (Tolman) นักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม สรุปความว่า “การวัดและประเมินผลจะต้องใช้วิธีการทดสอบหลากหลายวิธี”

(7) **ขั้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application of Knowledge)** ครูผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ขั้นนี้ใช้หลักการสอนตามแนวคิดของนักทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม และทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม ดังที่ ฮิลการ์ด และ โบเวอร์ (Hilgard and Bower, 1975 อ้างตาม ปรียาพร, 2551) ได้สรุปหลักการของทั้ง 2 ทฤษฎีความว่า “การเรียนรู้จะมีความหมายก็ต่อเมื่อผู้เรียนเห็นความสำคัญ และเห็นว่าสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง ก็จะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจอยากเรียนรู้”

4) การวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ใช้วิธีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย ทั้งนี้ได้นำหลักการสอนของทฤษฎี

การเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยมของ ทอลแมน (Tolman) มาเป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล

2.1.2 รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ดำเนินการอย่างเป็นระบบ กล่าวคือมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอน และในแต่ละขั้นตอนมีการเชื่อมโยงกัน เริ่มจากการสังเคราะห์กรอบแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอน โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในส่วนของสาระเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คุณภาพการศึกษาระดับเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งผลการทดสอบทดสอบระดับชาติและระดับ โรงเรียน สภาพการเรียนการสอน ปัญหาด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็กไทย การศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการศึกษาเอกสาร และงานวิจัย รวมทั้งสังเคราะห์งานวิจัยที่ได้นำวิธีสอนแบบต่าง ๆ ไปใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวมากำหนดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ทั้งในส่วนของหลักการ/แนวคิด วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล หลังจากนั้นจึงได้จัดทำรูปแบบการเรียนการสอนฉบับร่างเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ และนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองศึกษานำร่อง จำนวน 14 ชั่วโมง แล้วนำผลการทดลองสอนมาปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริง ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนี้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวคิดหลักการสอนของทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน เป็นพื้นฐานในการพัฒนา

2.2 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายดังนี้

2.2.1 ผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้มีการผสมผสานทั้งทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ทฤษฎี

การเรียนรู้กลุ่มพุทชนิยม หรือปัญญานิยม(Cognitivism) ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม (Humanism) ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Theory of Cooperative)ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Eclecticism) แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทชนิยมให้ความสำคัญกับสิ่งเร้า การเสริมแรง การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การใช้วิธีการในการจัดการเรียนการสอนให้หลากหลาย เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีระดับของการเรียนรู้แตกต่างกัน (ทิสนา, 2550) ในขณะที่แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทชนิยม หรือปัญญานิยม มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ไม่ได้เกิดจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเท่านั้น แต่เกิดจากกระบวนการทางความคิดและปัญญา (ทิสนา, 2550) ดังนั้นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทชนิยม หรือปัญญานิยม จึงให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน การเสนอบทเรียนหรือเนื้อหาให้มีความต่อเนื่องกัน จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น และให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย (ทิสนา, 2550)

ดังนั้นเมื่อผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงได้ใช้การเสริมแรงทั้งการให้คำชมเชย เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้อง หรือการให้กำลังใจสำหรับนักเรียนที่ตอบคำถามในกิจกรรมไม่ถูกต้อง เนื่องจากการเสริมแรงจะเป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังที่ เฮอริเจนฮาน และ โอลสัน (Hergenhahn and Olson, 1993 อ้างตาม วรณี, 2546) ได้กล่าวถึงแนวคิดของสกินเนอร์ เกี่ยวกับการเสริมแรง สรุปความว่า พฤติกรรมของมนุษย์ถูกควบคุมโดยเงื่อนไขของการเสริมแรง และการลงโทษ จึงทำให้มนุษย์มีข้อมูลในการตัดสินใจว่าตนควรจะเพิ่มความถี่ในการแสดงพฤติกรรมลักษณะใด และควรจะลดความถี่ หรือเลิกแสดงพฤติกรรมลักษณะใด เพื่อให้มีความสุขกับผลที่ได้รับภายหลังจากการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ขณะเดียวกันในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน (ขั้นทบทวนความรู้เดิม) มีการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด และความเหมาะสมของตนเอง ขณะเดียวกันในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ย่อมมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจาก บลูม (Bloom, 1976) ได้กล่าวถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มี 3 ตัวแปร คือ 1) พฤติกรรมด้านปัญญา 2) ลักษณะทางอารมณ์ และ 3) คุณภาพการสอน ซึ่งเป็นตัวกำหนดประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน ได้แก่ การบอกจุดมุ่งหมาย

ของการเรียนการสอน การให้คำแนะนำ และการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน การให้การเสริมแรงของครู การให้ข้อมูลป้อนกลับ หรือการให้ผู้เรียนรู้ผลว่าตนเองกระทำได้อีกต้องหรือไม่ จากตัวแปร 3 ตัวดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ตัวแปรด้านที่ 3 คือ คุณภาพการสอน ดังที่บลูม (Bloom) ได้นำเสนอไว้ จะปรากฏในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ดังนั้นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

นอกจากนั้นจากผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ด้านพฤติกรรมครูผู้สอน พบว่านักเรียนมีความสุขในขณะที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนอารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใส ผู้สอนรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และมีความกระตือรือร้นขณะปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ทุกประเด็นนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ซึ่งอารมณ์และเจตคติของผู้เรียนจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังที่ วรรณิ (2546) ได้กล่าวว่า อารมณ์ และเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อสถาบันการศึกษา ต่อวิชาที่เรียน และต่อครูผู้สอน มีอิทธิพลในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ อยากรู้อยากเห็น ทุ่มเทกำลังความสามารถในการเรียนอย่างเต็มที่ จนประสบความสำเร็จใน การเรียนตามเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบลูม (Bloom, 1976) และคลอสไมเออร์ (Klausmeier, 1980) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะคิของผู้เรียนที่มีต่อครูผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูที่มีความสัมพันธ์ที่ดี และมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในด้านพฤติกรรมครูผู้สอน พบว่าทุกประเด็นอยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด ดังนั้นจึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ขณะเดียวกันในขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยผ่านกระบวนการกลุ่ม และการลงมือปฏิบัติจริง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวจะส่งผลทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ดังที่ ฟอลเลอร์, กรีน และคณะ และบรุนนิง (Fowler, 1994 ; Greens et al., 1996 ; Bruning et al., 1999 อ้างตาม สุรางค์, 2548) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธิปัญญา นิยม (Constructivism) สรุปความว่าการเปลี่ยนแปลงทางพุทธิปัญญาของผู้เรียนจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เรียนต้องเป็นผู้ลงมือกระทำ และการเรียนรู้มีคุณลักษณะทางสังคม คือเกิดเพราะมีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การที่ผู้วิจัยได้นำข้อมูลข่าวสาร หรือเหตุการณ์ปัจจุบันต่าง ๆ มาใช้

ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในขั้นตอนที่ 1 ชื่อนำเข้าสู่บทเรียน ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory) ที่ได้กล่าวไว้ว่า “การนำเสนอสิ่งเร้าที่ผู้เรียนรู้จักหรือมีข้อมูลอยู่แล้ว จะช่วยให้ผู้เรียนหันมาใส่ใจและรับรู้สิ่งนั้น และจะนำไปเก็บบันทึกไว้ในความจำระยะสั้นต่อไป” (ทิสนา, 2550)

2.2.2 ผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านคิดความสำคัญ ด้านคิดความสัมพันธ์ และด้านคิดหลักการ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการมอบหมายให้นักเรียนจัดทำโครงการ ให้นักเรียนทำงานกลุ่ม รวมทั้งการใช้คำถาม และการใช้เทคนิคกราฟิกในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยขอเสนอแนะในประเด็นย่อย ๆ ดังนี้

1) การใช้คำถามในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน ซึ่งการใช้คำถามดังกล่าว เป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลทำให้สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ดังที่ วัฒนาพร (2542), สุวิมล (2542) อรพรรณ (2543) ศิริกาญจน์ และดารณี (2551) และ ประพันธ์ศิริ (2556) ได้กล่าวถึงการใช้คำถามสรุปความว่า “การใช้คำถามในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาความคิดใหม่ ๆ ช่วยกระตุ้นความคิดและความสนใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ” สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมารณ์ (2556) และ แผงกมล (2556) ซึ่งได้นำเทคนิคการใช้คำถามไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ ผลปรากฏว่าสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้สอนใช้การตั้งคำถาม สอบถามผู้เรียนอยู่เสมอ ทั้งนี้การใช้คำถามจัดเป็นสิ่งเร้าที่ดีที่สุดในการที่จะฝึกให้เด็กคิด เพราะการถามเป็นการนำนักเรียนให้เกิดการคิดไตร่ตรอง ทบทวนความเข้าใจของตนเอง และพยายามคิดเพื่อจะหาคำตอบมา

ตอบคำถามของครู ดังนั้นการใช้คำถามจึงนับว่ามีความสำคัญในการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ดังที่ ล้วน และอังคณา (2543) ได้ยกตัวอย่างแนวทางในการคําคำถามเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เช่นใช้คำถามว่า “ชิ้นใด ส่วนใด ที่ไหน อะไร ตอนใดสำคัญที่สุด เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสำคัญ” ใช้คำถามว่า “ทำไม เพราะเหตุใด ถ้า..... เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์” และใช้คำถามว่า “ใช้หลักการ แนวคิดใด เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลักการ” เป็นต้น ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้ใช้หลักการในการตั้งคำถามเหล่านี้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลทำให้สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้สูงขึ้น

2) การนำเทคนิคกราฟิกมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อาทิเช่น “กำหนดให้ผู้เรียนวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการประกาศอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 มีผลกระทบอย่างไร” “วิเคราะห์ความเหมือนและความต่างระหว่างเกษตรทฤษฎีใหม่ กับสหกรณ์” “วิเคราะห์ตลาดแข่งขันสมบูรณ์ ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด ตลาดผู้ขายน้อยราย และตลาด” โดยกำหนดให้นักเรียนนำเสนอข้อมูลโดยใช้กราฟชนิดต่าง ๆ ตามที่นักเรียนคิดว่าเหมาะสมที่สุด การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคกราฟิก อีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลทำให้สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้ ดังที่ประพันธ์ศิริ (2549) ศิริกาญจน์ และดารณี (2551) สรุปความว่าการนำผังกราฟิกมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถพัฒนาการคิดให้กับผู้เรียนได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษมศักดิ์ (2552) และ มโนทย์ (2554) ได้นำเทคนิคกราฟิกไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผลปรากฏว่าสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการมอบหมายให้นักเรียนทำโครงการ เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริม หรือพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ เป็นการจัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนได้ ดังที่ เกรียงศักดิ์ (2549) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา (2552) พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์โครงการมี

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์โครงการ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้กับผู้เรียน ขณะเดียวกันทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน เป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถพัฒนาผู้เรียน ให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้สูงขึ้น ทั้งนี้หากนักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงก็จะมีเจตคติต่อการเรียน และมีความรู้มากในการที่จะสามารถพิจารณาว่าสิ่งใดเหมาะสม และสิ่งใดไม่เหมาะสม และมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติในทางบวกต่อการเรียน คุณสมบัติเหล่านี้ล้วนแต่มีส่วนช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญาภัก (2549) พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์และคิดสังเคราะห์ และงานวิจัยของ อัมพร (2552) พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียน เป็นปัจจัยทางตรงที่มีผลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน และสุทัต (2549) พบว่า เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญ

5) เจตคติต่อการเรียน เป็นความรู้สึกรักของนักเรียนแต่ละคนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวิชา ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ทั้งในทางบวก และทางลบ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และมุ่งเน้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ โดยการนำตัวอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.62 อยู่ในระดับคุณภาพมากที่สุด การที่ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทัต (2549) พบว่าเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 และสุชาดา (2551) พบว่าเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการคิดวิเคราะห์ในวิชาคณิตศาสตร์

2.2.3 ผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่มีต่อความคงทนในการเรียนรู้

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครั้งที่ 1 และคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครั้งที่ 2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาความคงทนในการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้ ทั้งนี้อาจมีผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้เรียนมีความพึงพอใจในพฤติกรรมของครูผู้สอน ก็ย่อมมีอิทธิพลต่อความจำของผู้เรียนเช่นกัน ดังที่ คาเลท (Kalat, 1996 อ้างตามวรรณิ, 2546) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความจำว่า ความประทับใจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความจำ เนื่องจากความประทับใจจะไปกระตุ้นให้บุคคลมีอารมณ์เกิดขึ้น อารมณ์ดังกล่าวจะกระตุ้น Norepinephrine Synapses ในสมอง หรือรู้จักกันในนาม β - Adrenergic Synapses ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มความสามารถในการบันทึกความจำให้มากขึ้น สอดคล้องกับการค้นคว้าการค้นคว้าของนักจิตวิทยา และนักจิตวิทยาการศึกษา กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะจำเหตุการณ์ที่เขาเกิดความประทับใจเกิดความรู้สึกที่ดี มีความพอใจมากกว่าเหตุการณ์ ที่ทำให้เขาเกิดความไม่พอใจหรือไม่สนุกสนาน (เพราพรณ, 2542)

นอกจากนั้นการที่ผู้วิจัยได้ใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความคงทนในการเรียนรู้ได้เช่นกัน ดังที่ เพราพรณ (2542) กล่าวถึงการใช้สื่ออุปกรณ์ของผู้สอน สรุปความว่า “การที่ครูผู้สอนใช้อุปกรณ์ในการสอน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และเห็นภาพพจน์สิ่งที่ต้องการสอน อันจะนำไปสู่การจดจำได้นาน หรือความคงทนในการเรียนรู้” ขณะเดียวกันในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม การให้ข้อมูลป้อนกลับเมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมแล้วเสร็จ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 5 ของขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น รวมทั้งมีการตั้งคำถามนักเรียนเป็นระยะ ๆ ก็สามารถสร้างความคงทนในการจำให้กับผู้เรียนได้เช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ คลิฟฟอร์ด (Clifford, 1981 อ้างตามกฤษริ, 2540) ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับครูในการสอนเพื่อความคงทนในการจำ ไว้หลากหลายวิธี อาทิเช่น

- 1) จัดหาโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้หรือฝึกป้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้ไป
- 2) กระตุ้นให้มีการอภิปราย ถาม ตอบ หลังจากจบการเรียนในช่วงหนึ่ง ๆ
- 3) วิธีการนำเสนอบทเรียนควรให้อยู่ในลักษณะที่เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทุกด้านในการเรียนรู้
- 4) พัฒนากิจกรรมพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านความจำ
- 5) อภิปรายกับนักเรียนเกี่ยวกับธรรมชาติของความจำด้วยภาษาที่นักเรียนเข้าใจได้ นอกจากนี้

การกำหนดเนื้อหาสาระประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์ ผู้วิจัยได้จัดลำดับเนื้อหาวิชาจากง่ายไปยาก เป็นวิธีการหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อความคงทนในการเรียนรู้ ดังที่ เกษมศรี (2544) ได้เสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคงทนในการเรียนรู้ไว้ว่า “การจัดบทเรียนให้มีความหมาย ด้วยการจัดเป็นลำดับขั้น เน้นการจัดบทเรียนให้เป็นลำดับตามขั้นตอนการเรียนรู้ ในลำดับขั้นต่ำกว่าจะเป็นพื้นฐานให้เรียนรู้ขั้นตอนที่สูงเป็นลำดับไป เป็นแนวทางหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้” รวมทั้งผู้สอนได้นำเทคนิคกราฟิกมาประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความคงทนในการเรียนรู้ ดังที่ ทิศนา (2550) ได้กล่าวไว้ว่า การนำเทคนิคกราฟิก มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจ จดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ง่าย และจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของมโนทัย (2554) ที่ได้นำเทคนิคกราฟิกมาใช้ร่วมกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความคงทนในการเรียนรู้ นอกจากนี้ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น คือขั้นที่ 3 ขั้นทบทวนความรู้เดิม เป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่ส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความคงทนในการเรียนรู้ การที่ผู้สอนได้ทบทวนความรู้เดิมเพื่อเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ ทำให้ผู้เรียนได้ระลึกถึงความรู้เดิม เป็นการต่อยอดความรู้ของผู้เรียนได้ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory) ที่ได้กล่าวไว้ว่า “หากต้องการจะให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาสาระใด ๆ ได้เป็นเวลานาน สาระนั้นจะต้องได้รับการเข้ารหัส (Encoding) เพื่อนำไปเข้าหน่วยความจำระยะยาว วิธีการเข้ารหัสสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การท่องจำซ้ำ ๆ การทบทวน หรือการใช้กระบวนการขยายความคิด (Elaborative Operations Process) ได้แก่ การเรียบเรียง ผสมผสานขยายความ และการสัมพันธ์ความรู้ใหม่กับความรู้เดิม” (ทิศนา, 2550)

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

3.1.1 ด้านการกำหนดนโยบาย

1) ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญในการสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาระเศรษฐศาสตร์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีผลการทดสอบระดับชาติอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ รูปแบบการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำรูปแบบการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ไปเผยแพร่ และพัฒนาครูให้มีความรู้เกี่ยวกับ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าว เพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ ซึ่งเป็น อีกวิธีสอนหนึ่งในหลาย ๆ วิธีสอนที่ครูสามารถเลือกนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของ ครูผู้สอน โดยจัดโครงการอบรมให้ความรู้เรื่องรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี การเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อกระตุ้นให้ครู เห็นประโยชน์และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3) ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ผู้สอนนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสนับสนุน งบประมาณ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน

3.1.2 ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน

1) การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน วิชาเศรษฐศาสตร์ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการที่จะนำขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ไปสู่ชั้นเรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้อง ทำการศึกษาขั้นตอนของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน และจะต้อง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครบทุกขั้นตอน ทั้ง 7 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้

2) ในขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอความรู้ใหม่ ซึ่งเป็นขั้นตอนในรูปแบบการเรียน การสอน วิชาเศรษฐศาสตร์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ในขั้นนี้ครูผู้สอนจะต้องเลือกเทคนิค/วิธีสอน/วิธีการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลากหลาย และจะต้องสอดคล้องสัมพันธ์กับตัวชี้วัด หรือจุดประสงค์ การเรียนรู้ โดยจะต้องเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) ควรมีการเชิญวิทยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ความรู้เสริมกับนักเรียน

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การวิจัยครั้งนี้จัดทำเฉพาะผู้เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ เพื่อให้ได้ผลวิจัยที่ขยายไปสู่บริบทที่กว้างขึ้น ควรนำรูปแบบการเรียนการสอน ที่พัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่เรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ในระดับชั้นอื่น ๆ หรือไปทดลอง ใช้กับนักเรียนที่เรียนสาระอื่น ๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้วย

3.2.2 ควรมีการศึกษาผลการเรียนรู้จากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนวิชา เศรษฐศาสตร์ ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ด้านอื่น ๆ

ภาคผนวก ญ

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียน
การสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

**แบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

คำชี้แจง

แบบประเมินฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ โดยให้นักเรียนทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกับความเห็นของนักเรียนมากที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้					
1. ครูมีการทบทวนความรู้เดิมก่อนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในเรื่องใหม่ ทำให้นักเรียนสามารถทบทวนความรู้เดิมและสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้ง่ายขึ้น					
2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ทุกครั้งทำให้นักเรียนมีเป้าหมายในการเรียน					
3. ครูนำเสนอการณ์ที่เกิดขึ้นปัจจุบันมานำเสนอเข้าสู่บทเรียนอยู่เสมอ ทำให้ผู้เรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น					
4. ครูใช้คำถามประเภท ทำไม เพราะเหตุใด อย่างไร กระตุ้นความสนใจ และความคิดของนักเรียนอยู่เสมอ ช่วยทำให้นักเรียนได้ฝึกการคิด					
5. ครูนำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงมานำเสนอเข้าสู่บทเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในเรื่องที่กำลังศึกษา					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาสาระ ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น					
7. นำเสนอข้อมูลข่าวสารปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์มาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ เข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น และสามารถจดจำข้อมูลได้ง่าย					
8. นำเหตุการณ์ร่วมสมัยมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเห็นว่าวิชาเศรษฐศาสตร์เป็นเรื่องใกล้ตัว และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้					
9. ครูใช้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ และไม่น่าเบื่อ					
10. ให้การเสริมแรงนักเรียนเป็นระยะ หากนักเรียนตอบคำถามถูก หรือไม่ถูก ครูคอยให้การเสริมแรง ทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก					
11. ให้นักเรียนฝึกกระบวนการในการทำงาน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเพื่อนร่วมชั้นเรียน					
12. ให้นักเรียนฝึกการคิด ลงมือปฏิบัติจริง และหาคำตอบได้ด้วยตนเอง					

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้					
13. ให้นักเรียนได้ฝึกหาคำตอบด้วยตนเอง โดยการสืบค้นข้อมูลจาก Internet ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้วิธีค้นหาคำตอบด้วยตนเอง					
14. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนได้ซักถามในประเด็นต่าง ๆ ที่นักเรียนมีข้อสงสัย					
ด้านผลการจัดการเรียนรู้					
15. นักเรียนเข้าใจเนื้อหาใหม่ได้ง่ายขึ้น เนื่องจากการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่					
16. นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง					
17. นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาต่าง ๆ ได้นาน					
18. นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนเนื่องจากการแจ้งผลการปฏิบัติกิจกรรมและให้การเสริมแรง					
19. นักเรียนได้เพิ่มพูนทักษะในการจัดระบบข้อมูล และการแสวงหาความรู้					
20. นักเรียนสามารถเข้าใจ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ					
21. นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีด้านเศรษฐศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้					

ภาคผนวก ข

ผลการประเมินคุณภาพแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด
ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางผนวกที่ 15 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ
 ของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน
 ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์
 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					รวม	IOC	ผลการ ประเมิน
	1	2	3	4	5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
10	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
11	1	0	1	0	1	3	0.60	กัด้ไว้
12	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
14	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
16	1	1	0	1	1	4	0.80	กัด้ไว้
17	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
18	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
19	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
20	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้

ตารางผนวกที่ 15 (ต่อ) แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจ
 ของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน
 ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์
 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					รวม	IOC	ผลการ ประเมิน
	1	2	3	4	5			
21	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
22	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
23	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
24	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
25	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
26	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้
27	1	1	1	1	1	5	1.00	กัด้ไว้

ตารางผนวกที่ 16 แสดงค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อที่	ค่าความแปรปรวน
1	0.641
2	0.691
3	0.806
4	0.721
5	0.685
6	0.662
7	0.671
8	0.590
9	0.651
10	0.656
11	0.607
12	0.592
13	0.595
14	0.731
15	0.695
16	0.685
17	0.647
18	0.626
19	0.627
20	0.659

ตารางผนวกที่ 16(ต่อ) แสดงค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อที่	ค่าความแปรปรวน
21	0.603
22	0.670
23	0.670
24	0.649
25	0.617
26	0.621
27	0.627
	$S_i^2 = 17.693$

ตารางผนวกที่ 17 แสดงค่าดัชนีความเที่ยงของแบบสอบถามความพึงพอใจของ
 นักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน
 ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์
 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คนที่	คะแนน (X)	คนที่	คะแนน (X)	คนที่	คะแนน (X)	คนที่	คะแนน (X)	คนที่	คะแนน (X)
1	123	21	120	41	90	61	94	81	90
2	124	22	111	42	89	62	97	82	98
3	134	23	109	43	94	63	98	83	97
4	105	24	115	44	99	64	89	84	90
5	112	25	116	45	98	65	120	85	93
6	132	26	117	46	104	66	123	86	96
7	111	27	118	47	103	67	112	87	93
8	109	28	114	48	104	68	122	88	99
9	107	29	112	49	111	69	109	89	109
10	98	30	98	50	112	70	111	90	111
11	105	31	99	51	113	71	108	91	109
12	110	32	98	52	117	72	113	92	113
13	98	33	99	53	121	73	115	$S_x^2 = 88.138$	
14	90	34	89	54	120	74	123		
15	113	35	90	55	113	75	125		
16	115	36	93	56	117	76	116		
17	123	37	96	57	129	77	127		
18	127	38	95	58	112	78	111		
19	129	39	96	59	98	79	109		
20	111	40	97	60	90	80	108		

ตารางผนวกที่ 17 (ต่อ) แสดงค่าดัชนีความเที่ยงของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน
ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด
ทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำนวณค่าดัชนีความเที่ยงจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา α (α - coefficient) (ประคอง
กรรมสูตร : 2542 ; 45 - 46)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

K คือ จำนวนข้อคำถาม

S_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

หรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของคะแนนของผู้รับการทดสอบ
ทั้งหมด

แทนค่า

$$\alpha = \frac{27}{26} \left[1 - \frac{17.693}{88.138} \right]$$

$$= 0.83$$

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน

ผศ.ดร.จตุพร อัสวโสวรรณ ตำแหน่ง อาจารย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

วุฒิการศึกษา ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต (ปร.ค) สาขาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผศ.ดร.ณรงค์ กาญจนะ ตำแหน่ง อาจารย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Development Education)

ดร.จุไรศิริ ชูรักษ์ ตำแหน่ง อาจารย์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรคุษฎีบัณฑิต (ศษ.ค)

สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผศ.ดร.ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์ ตำแหน่ง อาจารย์

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

วุฒิการศึกษา ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต (ปร.ค) สาขาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผศ.ดร.บุพวารณ ศรีสวัสดิ์ ตำแหน่ง อาจารย์

มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

วุฒิการศึกษา ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต (ปร.ค) สาขาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

นายสมหวัง ชัยตามล ตำแหน่งครูเชี่ยวชาญ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร

วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม)

สาขาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- นายนันโท อ่อนเจริญ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบรูณ์กุลกันยา
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)
 วิชาเอกหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นางนฤมล บัวตุม ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบรูณ์กุลกันยา
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม)
 วิชาเอกไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
- นายประสิทธิ์ พงษ์อักษร ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ
 สาขาวิชา สังคมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม)
 วิชาเอกบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิด้านสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

ดร.พิชญ์ บุญศิริรัตน์	ตำแหน่ง อาจารย์
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วุฒิกการศึกษา Ph.D. (Economics),
University of Massachusetts USA
นางนาฏน้อย แก้วมีจิ้น	ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ส่วนเศรษฐกิจภาค
ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้
วุฒิกการศึกษาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
นางสาวจุไรรัตน์ โฆษะโก	ตำแหน่ง เศรษฐกร ส่วนเศรษฐกิจภาค
ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้
วุฒิกการศึกษา Bachelor of Arts in Economics

Thammasat University

Master of Business Administration (MBA)

Bertolon School of Business, Salem State

University Salem, Massachusetts, U.S.A. |
| นายสมหวัง ชัยตามล | ตำแหน่งครูเชี่ยวชาญ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร
วุฒิกการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม)
สาขาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ |

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัด และประเมินผล

รศ.ดร.กาญจนา มลิณทร์ตกุล ตำแหน่ง อาจารย์

สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วุฒิการศึกษา การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (กศ.ด)

สาขา การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

ผศ.ดร.เรวดี กระโหมวงศ์ ตำแหน่ง อาจารย์

กลุ่มสาขาวิชาวิจัย และประเมินผลการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

วุฒิการศึกษา การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (กศ.ด)

สาขา การทดสอบและวัดผลการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นายสมหวัง ชัยตามล ตำแหน่ง ครูเชี่ยวชาญ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร

วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม)

สาขาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นายประสิทธิ์ พงษ์อักษร ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ

สาขาวิชา สังคมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16

วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม)

วิชาเอกบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชา

นายนันโท อ่อนเจริญ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา

วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม)

วิชาเอกหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก ข

โครงสร้างหลักสูตรรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา เศรษฐศาสตร์
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รหัสวิชา ส 32102
เวลาเรียน 40 ชั่วโมง

ศึกษาระบบเศรษฐกิจของโลกปัจจุบัน ผลดีและผลเสียของระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ ตลาดและประเภทตลาด ข้อดีและข้อเสียของตลาดประเภทต่าง ๆ การกำหนดราคาตามอุปสงค์ และอุปทาน การกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์ที่มีในสังคมไทย การกำหนดค่าจ้าง กฎหมายที่เกี่ยวข้องและอัตราค่าจ้างแรงงานในสังคมไทย บทบาทของรัฐในการแทรกแซงราคา และการควบคุมราคาเพื่อการแจกจ่าย และจัดสรรในทางเศรษฐกิจ

ศึกษาการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของตนเอง และครอบครัว ภาคเกษตร อุตสาหกรรม การค้าและบริการ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สหกรณ์ในประเทศไทย เศรษฐกิจชุมชน และตัวอย่างการรวมกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชน

ศึกษาบทบาทของนโยบายการเงิน และการคลังของรัฐบาลในด้าน การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การรักษาดุลการค้าระหว่างประเทศ การแทรกแซงราคา และการควบคุมราคา รายรับและรายจ่ายของรัฐที่มีผลต่องบประมาณ หนี้สาธารณะ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของประชาชน นโยบายการเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ และการใช้จ่ายของรัฐ แนวทางการแก้ปัญหาการว่างงาน วิเคราะห์สาเหตุ และผลกระทบที่เกิดจากภาวะทางเศรษฐกิจ เช่น เงินเฟ้อ เงินฝืดตัวชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เช่น GDP, GNP รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล เสนอแนวทางการแก้ปัญหาของนโยบายการเงิน การคลัง

ศึกษาวิวัฒนาการของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของไทยปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศ วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีต่อภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้าและบริการ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศบทบาทขององค์การระหว่างประเทศในเวทีการเงินโลกที่มีผลกับประเทศไทย

ศึกษาแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ บทบาทขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก เช่น WTO NAFTA EU IMF ADB OPEC FTA APEC ในระดับต่าง ๆ เขตเสรีนิยมเศรษฐกิจ ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพึ่งพา การแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ตัวอย่างเหตุการณ์ที่นำไปสู่การพึ่งพาทางเศรษฐกิจ ผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไป

สู่การพึ่งพา การแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจ วิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ

โดยใช้กระบวนการกลุ่ม กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการจัดการ กระบวนการสร้างองค์ความรู้ กระบวนการคิด เพื่อให้มีความรู้ ความคิด และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจตลาด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สหกรณ์ เศรษฐกิจชุมชน เงินเพื่อ เงินฝืด และเงินตึง นโยบายการเงิน นโยบายการคลังการค้าระหว่างประเทศ บทบาทขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก มีวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

มฐ ส 3.1 ตัวชี้วัดที่ 1- 4

มฐ ส 3.2 ตัวชี้วัดที่ 1- 3

โครงสร้างรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เวลา 40 ชั่วโมง คะแนน 100 คะแนน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน (100)
	ปฐมนิเทศ	-	2	-
1	เรียนรู้เศรษฐศาสตร์	มฐ ส 3.1/1	14	35
2	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	มฐ ส 3.1/2,3	8	20
3	นโยบายการเงิน การคลัง	มฐ ส 3.2/1	8	20
4	การค้าระหว่างประเทศ	มฐ 3.2/2,3	8	25
รวมทั้งสิ้น			40	100

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรียนรู้เศรษฐศาสตร์
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชื่อหน่วย การเรียนรู้ย่อย	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
ระบบเศรษฐกิจ	1. ระบบเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน 2. ผลดีและผลเสียของระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ	2
ตลาด	1. ตลาด และประเภทของตลาด 2. ข้อดีและข้อเสียของตลาดประเภทต่าง ๆ	2
อุปสงค์	1. ความหมายของอุปสงค์ 2. กฎของอุปสงค์ 3. เส้นอุปสงค์ 4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ 5. ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปสงค์	2
อุปทาน	1. ความหมายของอุปทาน 2. กฎของอุปทาน 3. เส้นอุปทาน 4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปทาน 5. ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปทาน	2
การกำหนดราคา โดยอุปสงค์ และ อุปทาน	1. จุดดุลยภาพ ราคาดุลยภาพ ปริมาณดุลยภาพ 2. อุปสงค์ส่วนเกิน อุปทานส่วนเกิน 3. การกำหนดราคาโดยอุปสงค์ และอุปทาน	2
การกำหนดราคา เชิง กลยุทธ์และรัฐบาล	1. การกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์ที่มีในสังคมไทย 2. การกำหนดราคาโดยรัฐ ด้วยวิธีการแทรกแซง ราคา และการควบคุมราคา	2
ค่าจ้างและ กฎหมายที่ เกี่ยวข้อง	1. การกำหนดค่าจ้าง และอัตราค่าจ้างในสังคมไทย 2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรา ค่าจ้าง	2
รวม		14

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชื่อหน่วย การเรียนรู้ย่อย	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
การประยุกต์ใช้ ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความเป็นมาและความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. กรอบแนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านการดำเนินชีวิตของตนเอง และครอบครัว 4. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตร อุตสาหกรรม การค้าและบริการ 	2
แผนพัฒนา เศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ถึงปัจจุบัน 2. ปัญหาการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา โดยการศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ถึงปัจจุบัน 	2
สหกรณ์กับการ พัฒนาเศรษฐกิจใน ชุมชนและประเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิวัฒนาการของสหกรณ์ในประเทศไทย 2. ความหมายความสำคัญ และหลักการของระบบสหกรณ์ 3. ตัวอย่างและประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย 4. ความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศ 	2
เศรษฐกิจในชุมชน	วิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชนและเสนอแนวทางแก้ไข	2
รวม		8

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นโยบายการเงิน การคลัง
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชื่อหน่วย การเรียนรู้ย่อย	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
นโยบายการเงิน การคลัง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายการเงิน การคลัง 2. บทบาทของนโยบายการเงิน และการคลังของรัฐบาลในด้านการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ 	2
งบประมาณ แผ่นดิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายรับ และรายจ่ายของรัฐที่มีผลต่องบประมาณ 2. หนี้สาธารณะ 3. การพัฒนาทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน 4. นโยบายการเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ และการใช้จ่ายของรัฐ 5. แนวทางการแก้ปัญหาการว่างงาน 	2
เงินเฟ้อ เงินฝืด และการรักษา เสถียรภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมายของเงินเฟ้อ เงินฝืด 2. สาเหตุของเงินเฟ้อ เงินฝืด 3. ผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด 4. นโยบายการเงิน การคลังในการแก้ปัญหาภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด 	2
รายได้ประชาชาติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น 2. ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น 3. รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล 	2
		8

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การค้าระหว่างประเทศ
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชื่อหน่วย การเรียนรู้ย่อย	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
การค้า การเงิน และ การลงทุน ระหว่างประเทศ	1. การค้าระหว่างประเทศ 1.1 สาเหตุของการค้าระหว่างประเทศ 1.2 การประสานประโยชน์ทางการค้า 2. การเงินระหว่างประเทศ 2.1 กลไกการชำระเงินระหว่างประเทศ 2.2 อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ 3. การชำระเงิน 3.1 การบันทึกรายการในการชำระเงิน 3.2 ลักษณะของการชำระเงิน 4. การลงทุนระหว่างประเทศ 4.1 ลักษณะการลงทุน : ทางตรง ทางอ้อม 4.2 ผลดี ผลเสียของการลงทุนระหว่างประเทศ	2
การเปิดเสรีทาง เศรษฐกิจ	1. วิวัฒนาการของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ 2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ 3. ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีผลต่อภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้าและบริการ	2

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การค้าระหว่างประเทศ (ต่อ)
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชื่อหน่วย การเรียนรู้ย่อย	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
องค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจ	1. ความจำเป็นและความสำคัญของความร่วมมือทางเศรษฐกิจ 2. รูปแบบของความร่วมมือทางเศรษฐกิจ 3. องค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ เช่น WTO NAFTA EU OPEC TPP APEC ความร่วมมือในภูมิภาค อาทิสีเหลียมเศรษฐกิจ หกเหลียมเศรษฐกิจ และประชาคมอาเซียน 4. บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศบนเวทีการเงินโลกที่มีผลต่อประเทศไทย อาทิ ธนาคารโลก (World Bank) ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเซีย (Asia Development Bank : ADB) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ธนาคารพัฒนาใหม่ (New Development Bank :NDB)	2
ความร่วมมือ ฟังพา และการประสานประโยชน์	1. ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การฟังพา การแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์ 2. ตัวอย่างเหตุการณ์ที่นำไปสู่การฟังพาทางเศรษฐกิจ 1) วิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง 2) วิกฤตเศรษฐกิจ 2552 หรือวิกฤตการณ์แฮมเบอร์เกอร์ 3. ผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	2
รวม		8

ภาคผนวก ก

ผลการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนรู้
การสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางผนวกที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ คุณภาพ
1	การอธิบายความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน	4.40	0.49	มาก
2	แนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน	4.40	0.80	มาก
3	การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน	4.60	0.49	มากที่สุด
4	หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน	4.80	0.40	มากที่สุด
5	วัตถุประสงค์แสดงถึงสิ่งที่มีหวังให้เกิดกับผู้เรียน	4.40	0.80	มาก
6	สาระการเรียนรู้ที่นำไปจัดกระบวนการเรียนการสอน	4.40	0.80	มาก
7	กระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอน	3.93	0.68	มาก
	7.1 ความชัดเจนของการอธิบายการกำหนดโครงสร้างรายวิชา และ โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	4.60	0.49	มากที่สุด
	7.2 ความชัดเจนของการอธิบาย วิธีการคัดเลือกวิธีสอนหรือเทคนิคการสอน เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.60	0.49	มาก
	7.3 ความชัดเจนของการอธิบายองค์ประกอบของการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.60	0.49	มาก

ตารางผนวกที่ 1(ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ คุณภาพ
8	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ การเรียนการสอน ชั้นที่1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน	4.07	0.68	มาก
	8.1 ความชัดเจนของการอธิบายลักษณะของ การจัดกิจกรรม	4.40	0.49	มาก
	8.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมาย ของการจัดกิจกรรมชั้นที่ 1	4.20	0.75	มาก
	8.3 ความชัดเจนของการอธิบายถึงความสัมพันธ์ ระหว่างทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้กับการจัด กิจกรรมชั้นที่ 1	3.60	0.49	มาก
9	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ การเรียนการสอน ชั้นที่ 2 ชั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้	3.87	0.62	มาก
	9.1 ความชัดเจนของการอธิบายลักษณะของ การจัดกิจกรรม	4.00	0.63	มาก
	9.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของ การจัดกิจกรรมชั้นที่ 2	4.00	0.63	มาก
	9.3 ความชัดเจนของการอธิบายถึงความสัมพันธ์ ระหว่างทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้กับการจัด กิจกรรมชั้นที่ 2	3.60	0.49	มาก

ตารางผนวกที่ 1(ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ คุณภาพ
10	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ การเรียนการสอน ชั้นที่ 3 ขึ้นทบทวนความรู้เดิม	4.80	0.40	มากที่สุด
	10.1 ความชัดเจนของการอธิบายลักษณะของ การจัดกิจกรรม	4.80	0.40	มากที่สุด
	10.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมาย ของการจัดกิจกรรมชั้นที่ 3	4.80	0.40	มากที่สุด
	10.3 ความชัดเจนของการอธิบายถึงความสัมพันธ์ ระหว่างทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้กับการจัด กิจกรรมชั้นที่ 3	4.80	0.40	มากที่สุด
11	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ การเรียนการสอน ชั้นที่ 4 ขึ้นนำเสนอความรู้ใหม่	4.67	0.47	มากที่สุด
	11.1 ความชัดเจนของการอธิบายลักษณะของ การจัดกิจกรรม	4.60	0.49	มากที่สุด
	11.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมาย ของ การจัดกิจกรรมชั้นที่ 4	4.80	0.40	มากที่สุด
	11.3 ความชัดเจนของการอธิบายถึงความสัมพันธ์ ระหว่างทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้กับการจัด กิจกรรมชั้นที่ 4	4.60	0.49	มากที่สุด

ตารางผนวกที่ 1(ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ คุณภาพ
12	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ การเรียนการสอน ชั้นที่ 5 ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/ สรุปผลการเรียนรู้	4.47	0.50	มาก
	12.1 ความชัดเจนของการอธิบายลักษณะของ การจัดกิจกรรม	4.60	0.49	มากที่สุด
	12.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมาย ของการจัดกิจกรรมชั้นที่ 5	4.60	0.49	มากที่สุด
	12.3 ความชัดเจนของการอธิบายถึงความสัมพันธ์ ระหว่างทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้กับการจัด กิจกรรมชั้นที่ 5	4.20	0.40	มาก
13	13. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ การเรียนการสอน ชั้นที่ 6 ชั้นประเมินผล	4.73	0.44	มากที่สุด
	13.1 ความชัดเจนของการอธิบายลักษณะของ การจัดกิจกรรม	4.80	0.40	มากที่สุด
	13.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของ การจัดกิจกรรมชั้นที่ 6	4.80	0.40	มาก
	13.3 ความชัดเจนของการอธิบายถึงความสัมพันธ์ ระหว่างทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้กับการจัด กิจกรรมชั้นที่ 6	4.60	0.49	มาก

ตารางผนวกที่ 1(ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพความเหมาะสมของ
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
วิชาเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามทัศนะของ
ผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ คุณภาพ
14	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ การเรียนการสอน ชั้นที่7 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	4.40	0.49	มาก
	14.1 ความชัดเจนของการอธิบายลักษณะของ การจัดกิจกรรม	4.60	0.49	มากที่สุด
	14.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของ การจัดกิจกรรมชั้นที่ 7	4.40	0.49	มาก
	14.3 ความชัดเจนของการอธิบายถึงความสัมพันธ์ ระหว่างทฤษฎีการเรียนรู้ที่นำมาใช้กับการจัด กิจกรรมชั้นที่ 7	4.20	0.40	มาก
15	การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล	4.40	0.49	มาก
16	การกำหนดบทบาทของครู	4.80	0.40	มากที่สุด
17	การกำหนดบทบาทของนักเรียน	4.60	0.49	มากที่สุด

ตารางผนวกที่ 2 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบ
 การเรียนการสอนแบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับ
 ชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย

รายการประเมิน	ผลการประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	ผลการ ประเมิน
	1	2	3	4	5			
1. ความสอดคล้องระหว่างความเป็นมาของ รูปแบบการเรียนการสอนกับแนวคิด ทฤษฎี พื้นฐาน.....	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
2.ความสอดคล้องระหว่างแนวคิด ทฤษฎี พื้นฐานกับองค์ประกอบของรูปแบบ การเรียนการสอน.....	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
3. ความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของ รูปแบบกับหลักการของรูปแบบการเรียน การสอน.....	1	1	0	1	1	4	0.80	สอดคล้อง
4. ความสอดคล้องระหว่างหลักการของ รูปแบบการเรียนการสอนกับวัตถุประสงค์..	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
5. ความสอดคล้องระหว่างหลักการของ รูปแบบการเรียนการสอนกับสาระ การเรียนรู้.....	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
6. ความสอดคล้องระหว่างหลักการของ รูปแบบการเรียนการสอนกับ กระบวนการเรียนการสอน.....	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
7. ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการ เรียนการสอนกับการประเมินผล.....	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง
8. ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับ การประเมินผล.....	1	1	1	1	1	6	1.00	สอดคล้อง
9. ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการ เรียนการสอนกับวัตถุประสงค์.....	1	1	1	1	1	5	1.00	สอดคล้อง

ตารางผนวกที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพความเหมาะสมของ
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ตามความคิดเห็นของครูสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ คุณภาพ
1	การอธิบายความเป็นมาของรูปแบบการเรียน การสอน	4.68	0.57	มากที่สุด
2	แนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียน การสอน	4.89	0.31	มากที่สุด
3	การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียน การสอนแบบผสมผสาน	4.74	0.44	มากที่สุด
4	หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน	4.74	0.55	มากที่สุด
5	วัตถุประสงค์แสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียน	4.63	0.58	มากที่สุด
6	สาระการเรียนรู้ที่นำไปจัดกระบวนการเรียน การสอน	4.74	0.71	มากที่สุด
7	กระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอน			
	7.1 ความชัดเจนของการอธิบายการกำหนด โครงสร้างรายวิชา และโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้	4.84	0.36	มากที่สุด
	7.2 ความชัดเจนของการอธิบาย วิธีการคัดเลือก วิธีสอนหรือเทคนิคการสอน เพื่อนำไปใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	4.63	0.58	มากที่สุด
	7.3 ความชัดเจนของการอธิบายองค์ประกอบของ การเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.68	0.57	มากที่สุด

ตารางผนวกที่ 3(ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพความเหมาะสมของ
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
วิชาเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ตามความคิดเห็นของครูสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ คุณภาพ
8	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน			
	8.1 ความชัดเจนของการอธิบายลักษณะของการจัด กิจกรรม สามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง	4.58	0.67	มากที่สุด
	8.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของ การจัดกิจกรรมชั้นที่ 1	4.63	0.58	มากที่สุด
9	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 2 แจกจุดประสงค์ของบทเรียน			
	9.1 ความชัดเจนของการอธิบายลักษณะของการจัด กิจกรรม สามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง	4.58	0.59	มากที่สุด
	9.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของ การจัดกิจกรรมชั้นที่ 2	4.63	0.58	มากที่สุด
10	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม			
	10.1 ความชัดเจนของการอธิบายลักษณะของการ จัดกิจกรรมสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง	4.68	0.57	มากที่สุด
	10.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของ การจัดกิจกรรมชั้นที่ 3	4.79	0.41	มากที่สุด
11	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 4 นำเสนอความรู้ใหม่			
	11.1 ความชัดเจนของการอธิบายลักษณะของการ จัดกิจกรรม สามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง	4.58	0.59	มากที่สุด
	11.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของ การจัดกิจกรรมชั้นที่ 4	4.58	0.49	มากที่สุด

ตารางผนวกที่ 3(ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพความเหมาะสมของ
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน
วิชาเศรษฐศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ตามความคิดเห็นของครูสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ข้อ ที่	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ คุณภาพ
12	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 5 แลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้ /สรุปผลการเรียนรู้			
	12.1 ความชัดเจนของการอธิบายลักษณะของการ จัดกิจกรรม สามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง	4.53	0.60	มากที่สุด
	12.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของ การจัดกิจกรรมชั้นที่ 5	4.68	0.46	มากที่สุด
13	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 6 ชั้นประเมินผล			
	13.1 ความชัดเจนของการอธิบายลักษณะของการ จัดกิจกรรม สามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง	4.53	0.68	มากที่สุด
	13.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของ การจัดกิจกรรมชั้นที่ 6	4.58	0.59	มากที่สุด
14	กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 7 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้			
	14.1 ความชัดเจนของการอธิบายลักษณะของการ จัดกิจกรรม สามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง	4.42	0.67	มาก
	14.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของ การจัดกิจกรรมชั้นที่ 7	4.37	0.81	มาก
15	การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล	4.68	0.46	มากที่สุด
16	การกำหนดบทบาทของครู	4.68	0.46	มากที่สุด
17	การกำหนดบทบาทของนักเรียน	4.74	0.44	มากที่สุด
		4.66	0.58	มากที่สุด

จากตารางผนวกที่ 3 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตามความคิดเห็นของครูสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยภาพรวม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.66 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 และเมื่อพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบพบว่าทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด ยกเว้น กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 7 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นครูสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้ให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมดังนี้

1. เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด โดยการกระตุ้นด้วยคำถาม นำไปสู่การทำงาน กิจกรรมกลุ่ม และเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง นักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง
2. เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น สามารถเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย ควบคู่กับการศึกษาสถานการณ์ทางเศรษฐกิจพร้อมกันไป ทำให้นักเรียนเข้าใจการคิดวิเคราะห์เนื้อหา หรือสถานการณ์นั้น ๆ ได้ดีขึ้น
3. ด้านการวัดและประเมินผล มีการใช้วิธีการประเมินผลอย่างหลากหลาย

ภาคผนวก ง

ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์
รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน
ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

ตารางผนวกที่ 4 แสดงรายการแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี
การเรียนรู้แบบผสมผสาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	จำนวนคาบ
1	ระบบเศรษฐกิจ	2
2	ตลาด	2
3	อุปสงค์	2
4	อุปทาน	2
5	การกำหนดราคาโดยอุปสงค์ และอุปทาน	2
6	การกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์และโดยรัฐ	2
7	ค่าจ้างและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	2
8	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2
9	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	2
10	สหกรณ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศ	2
11	ปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน	2
12	นโยบายการเงิน การคลัง	2
13	งบประมาณแผ่นดิน	2
14	เงินเฟ้อ เงินฝืด และการรักษาเสถียรภาพ	2
15	รายได้ประชาชาติ	2
16	การค้า การเงิน และการลงทุนระหว่างประเทศ	2
17	การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ	2
18	ความร่วมมือ พึ่งพา และการประสานประโยชน์	2
19	องค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจ	2
รวม		38

ตารางผนวกที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสม และค่าดัชนีความสอดคล้องของ
แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้
แบบผสมผสาน

แผนจัด การเรียนรู้ ที่	เรื่อง	ระดับความเหมาะสม			ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง
		ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ คุณภาพ	
1	ระบบเศรษฐกิจ	4.77	0.42	มากที่สุด	0.80 – 1.00
2	ตลาด	4.73	0.57	มากที่สุด	0.80 – 1.00
3	อุปสงค์	4.72	0.52	มากที่สุด	0.80 – 1.00
4	อุปทาน	4.75	0.47	มากที่สุด	0.80 – 1.00
5	การกำหนดราคาโดยอุปสงค์และ อุปทาน	4.70	0.56	มากที่สุด	0.80 – 1.00
6	การกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์ และโดยรัฐ	4.78	0.49	มากที่สุด	0.80 – 1.00
7	ค่าจ้างและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.72	0.58	มากที่สุด	0.80 – 1.00
8	การประยุกต์ใช้ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.80	0.48	มากที่สุด	0.80 – 1.00
9	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ	4.68	0.59	มากที่สุด	0.80 – 1.00
10	สหกรณ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจ ในชุมชนและประเทศ	4.72	0.58	มากที่สุด	0.80 – 1.00
11	ปัญหาเศรษฐกิจในชุมชน	4.68	0.56	มากที่สุด	0.80 – 1.00
12	นโยบายการเงิน การคลัง	4.80	0.44	มากที่สุด	0.80 – 1.00
13	งบประมาณแผ่นดิน	4.72	0.55	มากที่สุด	0.80 – 1.00
14	เงินเพื่อ เงินฝืด และการรักษา เสถียรภาพ	4.77	0.50	มากที่สุด	0.80 – 1.00

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ) แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพความคิดเห็นของ
ผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความเหมาะสม และค่าดัชนีความสอดคล้องของ
แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้
แบบผสมผสาน

แผนจัด การเรียนรู้ ที่	เรื่อง	ระดับความเหมาะสม			ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง
		ค่าเฉลี่ย	ค่า เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ คุณภาพ	
15	รายได้ประชาชาติ	4.78	0.49	มากที่สุด	0.80 – 1.00
16	การค้า การเงิน และการลงทุน ระหว่างประเทศ	4.72	0.52	มากที่สุด	0.80 – 1.00
17	การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ	4.75	0.54	มากที่สุด	0.80 – 1.00
18	ความร่วมมือ ฟังพา และการ ประสานประโยชน์	4.80	0.48	มากที่สุด	0.80 – 1.00
19	องค์กรความร่วมมือทาง เศรษฐกิจ	4.73	0.54	มากที่สุด	0.80 – 1.00

จากตารางผนวกที่ 5 แสดงให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับ
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
คุณภาพมากที่สุด ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.80 – 1.00 ซึ่งมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์
ที่กำหนด

ภาคผนวก จ

ผลการประเมินคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตารางผนวกที่ 6 การวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเนื้อหา และ
 พฤติกรรมการเรียนรู้ รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่	จำนวนข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้						รวม ทั้งสิ้น (ข้อ)
	ด้านความรู้ความจำ (Knowledge)	ด้านความเข้าใจ (Comprehension)	ด้านการนำไปใช้ (Application)	ด้านการวิเคราะห์ (Analysis)	ด้านการสังเคราะห์ (Synthesis)	ด้านการประเมินค่า (Evaluation)	
เรียนรู้เศรษฐศาสตร์	2	4	5	10	1	3	25
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4	3	4	2	-	2	15
นโยบายการเงิน การคลัง	3	3	7	10	2	-	25
การค้าระหว่างประเทศ	1	2	5	5	1	1	15
รวมทั้งสิ้น (ข้อ)	10	12	21	27	4	6	80

ตารางผนวกที่ 7 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					รวม	IOC	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
10	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
11	1	0	1	0	1	3	6.00	คัดไว้
12	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
14	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
16	1	1	0	1	1	4	0.80	คัดไว้
17	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
18	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
19	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
20	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
21	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้

ตารางผนวกที่ 7 (ต่อ) แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					รวม	IOC	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
22	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
23	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
24	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
25	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
26	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
27	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดไว้
28	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
29	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
30	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
31	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
32	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
33	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
34	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
35	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
36	1	0	1	1	0	3	0.60	คัดไว้
37	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
38	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
39	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
40	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
41	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
42	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้

ตารางผนวกที่ 7 (ต่อ) แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 5

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					รวม	IOC	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
43	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
44	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
45	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
46	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
47	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
48	0	1	1	1	1	4	0.80	คัดไว้
49	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
50	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
51	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดไว้
52	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
53	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
54	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
55	1	1	0	1	1	4	0.80	คัดไว้
56	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
57	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
58	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดไว้
59	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
60	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้

ตารางผนวกที่ 7 (ต่อ) แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					รวม	IOC	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
61	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
62	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
63	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
64	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
65	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
66	0	1	1	1	1	4	0.80	คัดไว้
67	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
68	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
69	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดไว้
70	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
71	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
72	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
73	1	1	0	1	1	4	0.80	คัดไว้
74	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
75	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
76	1	0	1	1	1	4	0.80	คัดไว้
77	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
78	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
79	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
80	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้

ตารางผนวกที่ 8 แสดงค่าดัชนีความง่าย ค่าดัชนีอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ค่าดัชนี ความง่าย (P)	ค่าดัชนีอำนาจ จำแนก (r)	ค่า $q = (1-p)$	ค่า pq
1	0.53	0.47	0.47	0.2491
2	0.25	0.36	0.75	0.1875
3	0.48	0.38	0.52	0.2496
4	0.36	0.20	0.64	0.2304
5	0.35	0.35	0.65	0.2275
6	0.72	0.51	0.28	0.2016
7	0.37	0.36	0.63	0.2331
8	0.80	0.49	0.20	0.1600
9	0.55	0.33	0.45	0.2475
10	0.43	0.49	0.57	0.2451
11	0.20	0.25	0.80	0.1600
12	0.49	0.52	0.51	0.2499
13	0.58	0.44	0.42	0.2436
14	0.59	0.45	0.41	0.2419
15	0.80	0.21	0.20	0.1600
16	0.38	0.27	0.62	0.2356
17	0.44	0.26	0.56	0.2464
18	0.79	0.28	0.21	0.1659
19	0.46	0.28	0.54	0.2484
20	0.80	0.39	0.20	0.1600
21	0.57	0.26	0.43	0.2451
22	0.72	0.23	0.28	0.2016
23	0.76	0.37	0.24	0.1748

ตารางผนวกที่ 8 (ต่อ) แสดงค่าดัชนีความง่าย ค่าดัชนีอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ค่าดัชนี ความง่าย (P)	ค่าดัชนีอำนาจ จำแนก (r)	ค่า $q = (1-p)$	ค่า pq
24	0.80	0.44	0.20	0.1600
25	0.67	0.58	0.33	0.2211
26	0.55	0.51	0.45	0.2475
27	0.70	0.59	0.30	0.2100
28	0.42	0.27	0.58	0.2436
29	0.59	0.35	0.41	0.2419
30	0.70	0.53	0.30	0.2100
31	0.80	0.40	0.20	0.1600
32	0.62	0.65	0.38	0.2356
33	0.78	0.41	0.22	0.1716
34	0.28	0.21	0.72	0.2016
35	0.60	0.24	0.40	0.2400
36	0.24	0.22	0.76	0.1824
37	0.33	0.29	0.67	0.2211
38	0.80	0.23	0.20	0.1600
39	0.40	0.48	0.60	0.2400
40	0.49	0.27	0.51	0.2499
41	0.22	0.25	0.78	0.1716
42	0.20	0.24	0.80	0.1600
43	0.63	0.36	0.37	0.2331
44	0.73	0.38	0.27	0.1971
45	0.21	0.28	0.79	0.1659
46	0.58	0.46	0.42	0.2436

ตารางผนวกที่ 8 (ต่อ) แสดงค่าดัชนีความง่าย ค่าดัชนีอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
 วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102
 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	ค่าดัชนี ความง่าย (P)	ค่าดัชนีอำนาจ จำแนก (r)	ค่า $q = (1-p)$	ค่า pq
47	0.36	0.27	0.64	0.2304
48	0.67	0.30	0.33	0.2211
49	0.42	0.37	0.58	0.2436
50	0.80	0.34	0.20	0.1600
51	0.46	0.34	0.54	0.2484
52	0.48	0.48	0.52	0.2496
53	0.71	0.40	0.29	0.2059
54	0.41	0.38	0.59	0.2419
55	0.20	0.30	0.80	0.1600
56	0.76	0.30	0.24	0.1824
57	0.61	0.35	0.39	0.2379
58	0.26	0.20	0.74	0.1924
59	0.60	0.20	0.40	0.2400
60	0.77	0.31	0.23	0.1771
				$\Sigma = 12.72$

ตารางผนวกที่ 9 แสดงค่าดัชนีความเที่ยงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

X	f	X ²	fX	fX ²
57	1	3,249	57	3,249
50	1	2,500	50	2,500
49	2	2,401	98	4,802
48	2	2,304	96	4,608
47	2	2,209	94	4,418
46	2	2,116	92	4,232
45	5	2,025	225	10,125
44	4	1,936	176	7,744
43	2	1,849	86	3,698
42	2	1,764	84	3,528
41	10	1,681	410	16,810
40	10	1,600	400	16,000
39	6	1,521	234	9,126
38	13	1,444	494	18,772
37	4	1,369	148	5,476
36	10	1,296	360	12,960
35	13	1,225	455	15,925

ตารางผนวกที่ 9 (ต่อ) แสดงค่าความเที่ยงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

X	f	X ²	fX	fX ²
34	14	1,156	476	16,184
33	19	1,089	627	20,691
32	11	1,024	352	11,264
31	14	961	434	13,454
30	11	900	330	9,900
29	15	841	435	12,615
28	9	784	252	7,056
27	6	729	162	4,374
26	11	676	286	7,436
25	12	625	300	7,500
24	5	576	120	2,880
23	5	529	115	2,645
22	5	484	110	2,420
20	8	400	160	3,200
19	4	361	76	1,444
18	2	324	36	648
17	1	289	17	289
16	2	256	32	512
14	1	196	14	196
N	N = 244		$\sum fx = 7,893$	$\sum fx^2 = 269,465$

$$\begin{aligned}
 S^2 &= 244(269,465) - \frac{(7,893)^2}{244(243)} \\
 &= 65,749,460 - \frac{62,299,449}{59,292} \\
 &= 58.19
 \end{aligned}$$

ค่าความเที่ยงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา
 ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

$$\begin{aligned}
 r &= \frac{60}{59} \left(1 - \frac{12.72}{58.19} \right) \\
 &= 1.02 (0.78) \\
 &= 0.80
 \end{aligned}$$

ภาคผนวก จ

ผลการประเมินคุณภาพแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ตารางผนวกที่ 10 การวิเคราะห์แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	จำนวนข้อสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์			รวม ทั้งสิ้น (ข้อ)
	ด้านคิดวิเคราะห์ความสำคัญ(Analysis of elements)	ด้านคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of relationships)	ด้านคิดวิเคราะห์หลักการ (Analysis of organizational principles)	
เรียนรู้เศรษฐศาสตร์	4	6	5	15
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3	1	3	7
นโยบายการเงิน การคลัง	3	8	3	14
การค้าระหว่างประเทศ	2	1	1	4
รวมทั้งสิ้น (ข้อ)	13	16	11	40

ตารางผนวกที่ 11 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์กับประเภทของการวัด

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					รวม	IOC	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
1	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
2	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
3	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
4	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
5	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
6	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
7	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
8	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
9	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
10	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
11	1	0	1	0	1	3	0.60	คิดไว้
12	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
13	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
14	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
15	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
16	1	1	0	1	1	4	0.80	คิดไว้
17	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
18	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
19	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
20	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
21	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้

ตารางผนวกที่ 11 (ต่อ) แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์กับประเภทของการวัด

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					รวม	IOC	ผลการประเมิน
	1	2	3	4	5			
22	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
23	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
24	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
25	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
26	1	0	1	1	1	4	1.00	คิดไว้
27	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
28	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
29	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
30	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
31	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
32	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
33	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
34	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
35	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
36	1	0	1	1	0	3	1.00	คิดไว้
37	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
38	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
39	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
40	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
41	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้
42	1	1	1	1	1	5	1.00	คิดไว้

ตารางผนวกที่ 11 (ต่อ) แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์กับประเภทของการวัด

ข้อที่	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ(คนที่)					รวม	IOC	ผลการ ประเมิน
	1	2	3	4	5			
43	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
44	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้
45	1	1	1	1	1	5	1.00	คัดไว้

ตารางผนวกที่ 12 แสดงค่าดัชนีความง่าย ค่าดัชนีอำนาจจำแนกของแบบวัดความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์

ข้อที่	ค่าดัชนีความง่าย (P)	ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (r)
1	0.57	0.31
2	0.22	0.34
3	0.69	0.44
4	0.61	0.39
5	0.76	0.33
6	0.79	0.28
7	0.42	0.41
8	0.78	0.54
9	0.70	0.24
10	0.44	0.37
11	0.79	0.22
12	0.71	0.25
13	0.57	0.45
14	0.45	0.27
15	0.72	0.32
16	0.20	0.34
17	0.58	0.38
18	0.61	0.42
19	0.72	0.31
20	0.70	0.28
21	0.26	0.32
22	0.47	0.32
23	0.25	0.33
24	0.24	0.20
25	0.67	0.27

ตารางผนวกที่ 12 (ต่อ) แสดงค่าดัชนีความง่าย ค่าดัชนีอำนาจจำแนกของแบบวัด
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ข้อที่	ค่าดัชนีความง่าย (P)	ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (r)
26	0.69	0.39
27	0.57	0.35
28	0.58	0.57
29	0.78	0.32
30	0.28	0.28
31	0.36	0.40
32	0.41	0.31
33	0.49	0.40
34	0.72	0.30
35	0.43	0.54
36	0.70	0.35
37	0.80	0.46
38	0.42	0.32
39	0.24	0.44
40	0.38	0.22

จากตารางผนวกที่ 12 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความง่าย และค่าดัชนีอำนาจ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 40 ข้อ ได้แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีค่าดัชนีความง่าย ระหว่าง 0.22 – 0.80 และค่าดัชนีอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20 – 0.57 ดังแสดงรายละเอียดในตารางผนวกที่ 12

ตารางผนวกที่ 13 แสดงค่าดัชนีความง่าย ค่าดัชนีอำนาจจำแนก ของแบบวัดความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์ ฉบับสมบูรณ์

ข้อที่	ค่าดัชนีความง่าย (P)	ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (r)	ค่า $q = (1-p)$	ค่า pq
1	0.57	0.31	0.43	0.2451
2	0.22	0.34	0.78	0.1716
3	0.69	0.44	0.31	0.2139
4	0.61	0.39	0.39	0.2379
5	0.76	0.33	0.24	0.1824
6	0.79	0.28	0.21	0.1659
7	0.42	0.41	0.58	0.2436
8	0.78	0.54	0.22	0.1716
9	0.70	0.24	0.30	0.2100
10	0.44	0.37	0.56	0.2464
11	0.79	0.22	0.21	0.1659
12	0.71	0.25	0.29	0.2059
13	0.57	0.45	0.43	0.2451
14	0.45	0.27	0.55	0.2475
15	0.72	0.32	0.28	0.2016
16	0.20	0.34	0.80	0.1600
17	0.58	0.38	0.42	0.2436
18	0.61	0.42	0.39	0.2379
19	0.72	0.31	0.28	0.2016
20	0.70	0.28	0.30	0.2100
21	0.26	0.32	0.74	0.1924

ตารางผนวกที่ 13 (ต่อ) แสดงค่าดัชนีความง่าย ค่าดัชนีอำนาจจำแนก ของแบบวัดความสามารถ
ในการคิดวิเคราะห์ ฉบับสมบูรณ์

ข้อที่	ค่าดัชนีความง่าย (P)	ค่าดัชนีอำนาจจำแนก (r)	ค่า $q = (1-p)$	ค่า pq
22	0.47	0.32	0.53	0.2491
23	0.25	0.33	0.75	0.1875
24	0.24	0.20	0.76	0.1824
25	0.67	0.27	0.33	0.2211
26	0.69	0.39	0.31	0.2139
27	0.57	0.35	0.43	0.2451
28	0.58	0.57	0.42	0.2436
29	0.78	0.32	0.22	0.1716
30	0.28	0.28	0.72	0.2016
31	0.36	0.40	0.64	0.2304
32	0.41	0.31	0.59	0.2419
33	0.49	0.40	0.51	0.2419
34	0.72	0.30	0.28	0.2016
35	0.43	0.54	0.57	0.2451
36	0.70	0.35	0.30	0.2100
37	0.80	0.46	0.20	0.1600
38	0.42	0.32	0.58	0.2436
39	0.24	0.44	0.76	0.1824
40	0.38	0.22	0.62	0.2356
				$\sum pq = 8.51$

ตารางผนวกที่ 14 แสดงค่าดัชนีความเที่ยงแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

x	f	x^2	fx	fx^2
38	1	1,441	38	1,441
37	3	1,369	111	4,107
36	5	1,296	180	6,480
35	8	1,225	280	9,800
34	7	1,156	238	8,092
33	10	1,089	330	10,890
32	3	1,024	96	3,072
31	55	961	155	4,805
30	7	900	210	6,300
29	15	841	435	12,615
28	14	784	392	10,976
27	21	729	567	15,309
26	19	676	494	12,844
25	24	625	600	15,000
24	19	576	456	10,944
23	17	529	391	8,993
22	6	484	132	2,904
21	8	441	168	3,528
20	9	400	180	3,600
19	12	361	228	4,332
18	10	324	180	3,240
17	6	289	102	1,734
16	4	256	64	1,024

ตารางผนวกที่ 14 (ต่อ) แสดงค่าความเที่ยงแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

X	f	X ²	fX	fX ²
15	3	225	45	675
14	2	196	28	392
13	5	169	65	845
N	N = 244		$\sum fX = 6,152$	$\sum fX^2 = 163,253$

$$\begin{aligned}
 S^2 &= \frac{(244)(163,253) - (6,152)^2}{244(243)} \\
 &= \frac{39,833,732 - 37,847,104}{59,292} \\
 &= 33.64
 \end{aligned}$$

ค่าความเที่ยงแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

$$\begin{aligned}
 r &= \frac{40}{39} \left(1 - \frac{8.51}{33.64} \right) \\
 &= 1.03(0.75) \\
 &= 0.77
 \end{aligned}$$

ภาคผนวก ข

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์
รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เวลาสอบ 60 นาที

.....

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบเป็นแบบปรนัยเลือกตอบแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ
 2. ให้นักเรียนระบายด้วยดินสอดำ ลงในช่องกระดาษคำตอบที่นักเรียนเห็นว่าถูกต้องที่สุด
1. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องที่สุด
 1. ข้อเสนอสนับสนุนต่อระบบเศรษฐกิจสังคมนิยม คือความมีเสถียรภาพในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
 2. การจัดสรรสินค้าในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการซื้อของผู้บริโภค
 3. ปัจจัยทุนเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่สุดในการผลิตสินค้าในระบบเศรษฐกิจทุนนิยม
 4. ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของระบบเศรษฐกิจสังคมนิยม คือเอกชนขาดเสรีภาพในการผลิตและการบริโภค
 2. ภายใต้อิทธิพลของระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม “ราคา” ถูกกำหนดมาจากปัจจัยในข้อใด
 1. ผู้ขายหรือผู้ผลิต
 2. คุณภาพของตลาด
 3. กลุ่มคนผู้มีรายได้สูง
 4. ผู้มีอำนาจทางการเมือง
 3. ข้อใดแสดงว่าระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นระบบเศรษฐกิจแบบผสม
 1. เอกชนดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจทั้งแบบผูกขาด และเสรี
 2. รัฐดำเนินการผลิตเฉพาะกิจการที่ส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม
 3. มีกฎหมายควบคุมกิจกรรมเศรษฐกิจในด้านผลิต และการขายของเอกชน
 4. มีตลาดสินค้าและบริการนานาชนิดทั้งที่ผลิตในประเทศ และนำเข้าจากต่างประเทศ
 4. ข้อใดเป็นความได้เปรียบของระบบเศรษฐกิจแบบผสมที่มีเหนือระบบเศรษฐกิจแบบอื่น
 1. รัฐบาลและเอกชนต่างมีบทบาทในทางการค้าและการลงทุนได้ทัดเทียมกัน
 2. รัฐบาลและเอกชนต่างร่วมกันจัดสวัสดิการตามความต้องการของประชาชนได้มากขึ้น
 3. รัฐบาลและเอกชนสามารถใช้กลไกราคาเป็นเครื่องมือสำคัญในการตัดสินใจประกอบธุรกิจ
 4. บทบาทของรัฐบาล และเอกชนในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

5. ข้อใดที่ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด มีความแตกต่างจากตลาดที่มีการแข่งขันสมบูรณ์
 1. มีผู้ซื้อผู้ขายจำนวนมาก
 2. การติดต่อซื้อขายทำได้โดยสะดวก
 3. มีการเข้าออกจากตลาดเป็นไปโดยเสรี
 4. สินค้าของผู้ผลิตแต่ละรายมีความแตกต่างกัน แต่ทดแทนกันได้
6. ข้อใดถูกต้อง
 1. ตลาดผูกขาดเป็นตลาดที่มีผู้ขายสินค้าและบริการ 2 – 3 ราย
 2. ผู้ซื้อและผู้ขายในตลาดแข่งขันสมบูรณ์มีอำนาจในการกำหนดราคา
 3. ในตลาดแรงงานที่มีการแข่งขันสมบูรณ์การโยกย้ายแรงงานหรือการเข้าออกไม่สามารถทำได้
อย่างเสรี
 4. ความต้องการว่าจ้างแรงงานของนายจ้าง และจำนวนคนงานที่ยินดีรับจ้าง เป็นปัจจัยกำหนด
ค่าจ้างคุณภาพในตลาดแรงงาน ที่มีการแข่งขันสมบูรณ์
7. โครงสร้างตลาดในข้อใดต่อไปนี้มีที่ใกล้เคียงกับตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาดมากที่สุด
 1. ตลาดข้าวเปลือก
 2. ตลาดข้าวมันไก่
 3. ตลาดน้ำอัดลม
 4. ตลาดรถยนต์
8. ข้อใดมิใช่ข้อดีของตลาดผู้ขายน้อยราย
 1. อาจเกิดการควมรวมของผู้ขาย และนำไปสู่การผูกขาดได้
 2. ผู้บริโภคมีอำนาจในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าตามความพอใจ
 3. ผู้ผลิตสามารถกำหนดราคาเพื่อให้ตนได้รับกำไรสูงสุดตามความพอใจได้
 4. การแข่งขันในตลาดสูง อาจนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการ
9. เหตุการณ์ในข้อใดเป็นไปตามกฎของอุปสงค์
 1. แม่ซื้อเสื้อใหม่ 3 ตัว เพราะได้รับโบนัสพิเศษ
 2. พ่อซื้อกางเกงตัวใหม่ 1 ตัว เพราะถูกใจแบบ และสี
 3. แม่ซื้อตุ๊กตาใหม่ให้ลูกสาว 3 ตัว เพราะห้างลดราคา
 4. พ่อซื้อรถยนต์คันใหม่ เพราะต้องรับส่งลูกไปโรงเรียน

10. การเปลี่ยนแปลงในปัจจัยข้อใดที่ทำให้เส้นอุปสงค์ทั้งเส้นต้องเคลื่อนย้ายไปจากตำแหน่งเดิม
 1. ราคาสินค้าที่กำลังพิจารณา
 2. เทคโนโลยีในการผลิต
 3. รายได้ของผู้บริโภค
 4. ต้นทุนการผลิต
11. ทั้งนี้ไข่เป็ดและไข่ไก่เป็นสินค้าทดแทนกันได้ ถ้าราคาไข่เป็ดเพิ่มสูงขึ้นเป็นสองเท่า และราคาไข่ไก่คงที่ การบริโภคไข่เป็ด และไข่ไก่ในตลาดจะมีแนวโน้มเป็นอย่างไร
 1. การบริโภคไข่ไก่เพิ่มขึ้น และการบริโภคไข่เป็ดลดลง
 2. การบริโภคไข่ไก่ลดลง และการบริโภคไข่เป็ดสูงขึ้น
 3. การบริโภคไข่เป็ดและไข่ไก่ไม่เปลี่ยนแปลง
 4. การบริโภคไข่เป็ดและไข่ไก่เท่ากัน
12. เหตุการณ์ในข้อใดไม่ถือว่าเป็นไปตามกฎของอุปทาน
 1. นายดำ พยายามเพาะพันธุ์มะม่วงให้ออกผลก่อนฤดูกาล เพราะมีราคาสูง
 2. เมื่อเสื้อสีเหลืองราคาสูง ผู้ผลิตพากันผลิตเสื้อสีเหลืองเพิ่มขึ้น
 3. เมื่อทุเรียนดำมีราคาสูง เกษตรกรพากันเลี้ยงอย่างมากมาย
 4. ฤดูฝนเกษตรกรพากันเพาะปลูกพืชผักกันมาก
13. การเปลี่ยนแปลงของสินค้าในข้อใดเป็นไปตามกฎของอุปทาน
 1. ยอดจำหน่ายน้ำส้มคั้นสูงขึ้น เพราะมีผู้นิยมบริโภคเพิ่มขึ้น
 2. บ้านจัดสรรปรับราคาสูงขึ้น เพราะต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น
 3. ผลผลิตผลผลิตลดลงมาก เพราะอุทกภัยทำให้สวนผักเสียหาย ราคาผักจึงสูงขึ้น
 4. ราคาน้ำมันปาล์มสูงขึ้น พ่อค้าจึงสั่งน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศเข้ามาขายมากขึ้น
14. ถ้าผู้ขายคาดคะเนว่าในอนาคตสินค้าที่ตนเสนอขายจะมีราคาลดลง ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ ผู้ขายจะอย่างไร
 1. ลดปริมาณการผลิตสินค้าในปัจจุบัน
 2. เพิ่มปริมาณการผลิตสินค้าในปัจจุบัน
 3. เสนอขายปริมาณสินค้าเท่าเดิมในปัจจุบัน
 4. เพิ่มปริมาณการผลิตสินค้าแต่ลดราคาขายในปัจจุบัน

15. ถ้าราคาสินค้าชนิดหนึ่งเท่ากับ 15 บาท อุปสงค์ต่อสินค้านั้นเท่ากับ 20 หน่วย อุปทานของสินค้าเท่ากับ 10 หน่วย การปรับตัวตามกลไกตลาดที่เกิดขึ้นในระยะแรก ๆ มีความเป็นไปได้ที่จะเป็นไปตามข้อใดต่อไปนี้
1. ราคาใหม่เท่ากับ 13 บาท อุปสงค์เท่ากับ 25 หน่วย อุปทานเท่ากับ 8 หน่วย
 2. ราคาใหม่เท่ากับ 14 บาท อุปสงค์เท่ากับ 30 หน่วย อุปทานเท่ากับ 5 หน่วย
 3. ราคาใหม่เท่ากับ 16 บาท อุปสงค์เท่ากับ 22 หน่วย อุปทานเท่ากับ 9 หน่วย
 4. ราคาใหม่เท่ากับ 17 บาท อุปสงค์เท่ากับ 15 หน่วย อุปทานเท่ากับ 12 หน่วย
16. สมมติว่าเกิดโรคระบาดในไก่ ทำให้ไก่ตายเป็นจำนวนมาก และคนไม่กล้ารับประทานไก่ จะเกิดอะไรขึ้นกับ ราคาและปริมาณดุลยภาพของไก่ ทั้งนี้กำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่
1. ปริมาณดุลยภาพลดลง ราคาดุลยภาพลดลง
 2. ปริมาณดุลยภาพลดลง ราคาดุลยภาพเพิ่มขึ้น
 3. ปริมาณดุลยภาพลดลง ราคาดุลยภาพไม่เปลี่ยนแปลง
 4. ปริมาณดุลยภาพลดลง แต่ไม่สามารถหาการเปลี่ยนแปลงของราคาดุลยภาพจากข้อมูลที่มีได้
17. “ในตลาดไก่ทอดขนาดใหญ่ วัยรุ่นนิยมกินไก่ทอดเพิ่มขึ้น ในขณะที่ราคาน้ำมันพืชซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตไก่ทอด ลดลง (โดยปัจจัยอื่น ๆ คงที่) ทั้งนี้ปริมาณการเสนอขายไก่ทอดเพิ่มขึ้นน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของการ กินไก่ทอดของวัยรุ่น” จากข้อความดังกล่าว ข้อใดถูกต้อง
1. ราคาดุลยภาพเพิ่มขึ้น และปริมาณดุลยภาพลดลง
 2. ราคาดุลยภาพเพิ่มขึ้น และปริมาณดุลยภาพเพิ่มขึ้น
 3. ราคาดุลยภาพลดลง และปริมาณดุลยภาพเพิ่มขึ้น
 4. ราคาดุลยภาพลดลง และปริมาณดุลยภาพลดลง
18. บริษัทผลิตสบู่ ได้เปิดสินค้าตัวใหม่คือ สบู่กลิ่นดอกแก้ว โดยในช่วงเปิดตัวสินค้าได้มีการตั้งราคาขายต่ำกว่าปกติ คือ 1 บาท 1 แกรม 1 เมื่อสินค้าติดตลาดแล้วจึงขายในราคาปกติ การกำหนดราคาสบู่กลิ่นดอกแก้ว แสดงว่าบริษัทผลิตสบู่ ใช้กลยุทธ์ในข้อใดในการกำหนดราคาสินค้า
1. กลยุทธ์ทุ่มตลาด
 2. กลยุทธ์เจาะตลาด
 3. กลยุทธ์ตั้งราคาต่ำใจ
 4. กลยุทธ์ตั้งราคาตามทำเลที่ตั้ง

19. ข้อใดกล่าวถูกต้องเมื่อรัฐบาลแทรกแซงราคาตลาดโดยการประกันราคาขั้นต่ำ
1. ราคาประกันที่รัฐกำหนด เป็นราคาที่ปริมาณอุปทานมากกว่าปริมาณอุปสงค์
 2. ราคาประกันที่รัฐกำหนด เป็นราคาที่ปริมาณอุปทานน้อยกว่าปริมาณอุปสงค์
 3. ราคาประกันที่รัฐกำหนด เป็นราคาที่ปริมาณอุปทานเท่ากับปริมาณอุปสงค์
 4. ราคาประกันที่รัฐกำหนด ต่ำกว่าราคาดุลยภาพ
20. การแทรกแซงราคาตลาดของรัฐบาลโดยการประกาศควบคุมราคาสินค้าขั้นสูง หากรัฐบาลขาดประสิทธิภาพการควบคุมราคาสินค้า เหตุการณ์ในข้อใดเกิดขึ้นได้น้อยที่สุด
1. ตลาดมืด
 2. การกักตุนสินค้า
 3. ปริมาณอุปทานเพิ่มขึ้น
 4. ผู้ขายนำสินค้ามาเสนอขายน้อยลง
21. ข้อใดต่อไปนี้ไม่ถูกต้อง
1. การปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำทั่วประเทศมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556
 2. อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 บาท ทั่วประเทศกำหนดเฉพาะบางสาขาอาชีพเท่านั้น
 3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดค่าจ้างแรงงานคือ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2551
 4. อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 บาททั่วประเทศ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติมาสู่ประเทศไทยเพิ่มขึ้น
22. ผู้ประกอบการประเภทใดที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำวันละ 300 บาท ทั่วประเทศ
1. กลุ่มยานยนต์
 2. กลุ่มสินค้า OTOP
 3. กลุ่มอิเล็กทรอนิกส์
 4. กลุ่มสิ่งทอ และเฟอร์นิเจอร์
23. หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
1. พอกิน พออยู่ พอใช้ มีเงินออม มีความรู้
 2. ประมาทตน ใช้ความคิด รู้จักป้องกันตนเอง ไม่เสี่ยง มีวินัย
 3. ลดรายจ่าย ประหยัด ใช้ของคุ้มค่า มีหลักประกัน และความเพียร
 4. พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยใช้ความรู้ คู่คุณธรรม

24. การเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นต้น มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อแก้ปัญหาใดให้เกษตรกร
1. การสูญเสียที่ดินทำกิน
 2. การพึ่งพาระบบน้ำตามธรรมชาติ
 3. การขาดการรวมพลังกันในรูปกลุ่ม
 4. การเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจน้อยเกินไป
25. ถ้าเกษตรกรมีที่ดิน 15 ไร่ ตามทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ควรแบ่งพื้นที่อย่างไร
1. แหล่งน้ำ 5 ไร่ นาข้าว 5 ไร่ พืชสวน 4 ไร่ ที่อยู่อาศัย 1 ไร่
 2. แหล่งน้ำ 5 ไร่ นาข้าว 4 ไร่ พืชสวน 4 ไร่ ที่อยู่อาศัย 2 ไร่
 3. แหล่งน้ำ 4.5 ไร่ นาข้าว 4.5 ไร่ พืชสวน 5 ไร่ ที่อยู่อาศัย 1 ไร่
 4. แหล่งน้ำ 4.5 ไร่ นาข้าว 4.5 ไร่ พืชสวน 4.5 ไร่ ที่อยู่อาศัย 1.5 ไร่
26. การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 – 2509) เน้นไปในทิศทางใด
1. การพัฒนาชนบท
 2. การพัฒนาคุณภาพคน
 3. การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม
 4. การสร้างปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
27. หลักการสหกรณ์ในข้อ “การปกครองตนเอง และความเป็นอิสระ” หมายความว่าอย่างไร
1. บริหารตนเอง และไม่ถูกชี้นำโดยกลุ่มผลประโยชน์
 2. การตัดสินใจปัญหาใด ๆ มอบให้ผู้จัดการสหกรณ์
 3. ไม่พึ่งอำนาจรัฐ หรือผู้นำชุมชน
 4. สมาชิก 1 เสียงเท่าเทียมกัน
28. สหกรณ์เป็นองค์กรปกครองตนเองของกลุ่มบุคคลซึ่งรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ใด
1. ช่วยเหลือตนเอง และสมาชิกในด้านรายได้
 2. พัฒนาการประกอบอาชีพอิสระของราษฎร
 3. ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ
 4. ใช้ชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย

29. หากนักเรียนต้องการเป็นสมาชิกของสหกรณ์ที่เปิดรับบริการฝากเงิน และให้บริการกู้ยืมเงิน แก่สมาชิก สหกรณ์ในข้อใดไม่สามารถให้บริการตามความต้องการของนักเรียนได้
1. สหกรณ์บริการ
 2. สหกรณ์ร้านค้า
 3. สหกรณ์ออมทรัพย์
 4. สหกรณ์การเกษตร
30. หลักการสหกรณ์กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกันในเรื่องใด
1. การทำกิจกรรมเศรษฐกิจเฉพาะกับสมาชิกหรือคนในชุมชนเดียวกัน
 2. การบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 3. การร่วมมือร่วมใจกันในสังคมระดับท้องถิ่น
 4. การจัดแนวทางการพึ่งพาตนเอง
31. ข้อใดนิยามความหมายของเศรษฐกิจชุมชนได้ถูกต้องที่สุด
1. พออยู่ พอกิน
 2. คิดเอง ทำเอง ได้เอง
 3. ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ
 4. ร่วมคิด ร่วมรู้ ร่วมต่อสู้ เพื่อชุมชน
32. ข้อใดไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจชุมชนเกิดปัญหา
1. เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจนำการพัฒนาคน
 2. การใช้ถ่ายเกินตัว และการพึ่งพาทุนจากต่างประเทศ
 3. การพัฒนาชุมชนโดยยึดคนในชุมชนเป็นศูนย์กลาง
 4. ผลจากการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึงปัจจุบัน
33. ข้อใดต่อไปนี้มีแนวโน้มในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
1. เปิดเวทีการเรียนรู้ให้กับประชาชนในชุมชน
 2. สร้างงานในชุมชนตามนโยบายของรัฐ
 3. ส่งเสริมการรวมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน
 4. สร้างเครือข่ายผู้ผลิตเชื่อมโยงกับตลาดปลายทาง
34. ข้อใดคือแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
1. ปลุก 3 อย่างได้ 4 อย่าง
 2. รักษ์ป่า รักษ์น้ำ รักษ์โลก
 3. พัฒนาคน พัฒนาชาติ
 4. ระเบิดจากข้างใน

35. ข้อใดต่อไปนี้ มิใช่เป้าหมายในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของไทย
1. ควบคุมอัตราเงินเฟ้อทั่วไปให้อยู่ระหว่าง 2.5 – 1.5% ต่อปี
 2. กระตุ้นให้เกิดการจ้างงานของคนในประเทศให้มีความทำ
 3. ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการผลิตสินค้าในประเทศ
 4. ควบคุมอัตราการแลกเปลี่ยนให้อยู่ในภาวะคงที่
36. ข้อใดเป็นสาเหตุให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ เนื่องจากแรงดึงของอุปสงค์ (Demand pull Inflation)
1. ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง
 2. ค่าจ้างแรงงานในประเทศสูงขึ้น
 3. รัฐบาลเพิ่มเงินกองทุนหมู่บ้าน
 4. ราคาวัสดุก่อสร้างสูงขึ้น
37. ข้อใดต่อไปนี้ ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับภาวะเงินฝืด (Deflation)
1. ผู้ที่มีรายได้ประจำได้รับประโยชน์จากภาวะเงินฝืด มากกว่าผู้ที่มีรายได้ผันแปรตามวัฏจักรเศรษฐกิจ
 2. เกิดจากการที่รายได้และอุปสงค์ของประชาชนลดลง
 3. มีสาเหตุมาจากการแก้ปัญหาเงินเฟ้อที่เข้มงวด
 4. อำนาจซื้อของเงินลดลง
38. มาตรการในข้อใดจัดเป็นนโยบายการเงิน
1. ธนาคารแห่งประเทศไทย ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย
 2. รัฐบาลประกาศใช้ นโยบายอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท
 3. การช่วยเหลือด้านภาษีกับธุรกิจ在三จังหวัดชายแดนภาคใต้
 4. รัฐบาลให้เงินสนับสนุน เพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ๆ ละ 1 ล้านบาท
39. ถ้าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ที่ 0.51% นักเรียนคิดว่าควรนำมาตรการใดต่อไปนี้ ออกมาใช้ จึงเหมาะสมมากที่สุด
1. ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ลดอัตราภาษี
 2. ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย เพิ่มอัตราภาษี
 3. เพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย เพิ่มอัตราภาษี
 4. เพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ลดอัตราภาษี

40. ในการกระตุ้นเศรษฐกิจ รัฐบาลควรเลือกปรับลดภาษีประเภทใดจึงเหมาะสมที่สุด
1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 2. ภาษีเงินได้นิติบุคคล
 3. ภาษีมูลค่าเพิ่ม
 4. ภาษีศุลกากร
41. หากขณะนี้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปของประเทศไทยอยู่ที่ 4.5% นักเรียนคิดว่ามาตรการใดที่ควรนำออกมาใช้
1. รัฐบาลปรับเพิ่มฐานเงินเดือนข้าราชการ และค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ
 2. ธนาคารแห่งประเทศไทยปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย
 3. มีการลดอัตราภาษี เพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายของประชาชน
 4. รัฐบาลต้องดำเนินนโยบายการคลังแบบขาดดุล
42. ข้อใดต่อไปนี้นี้กล่าวไม่ถูกต้องเกี่ยวกับองค์ประกอบของงบประมาณแผ่นดินปี พ.ศ.2559
1. งบประมาณรายจ่าย ส่วนใหญ่เป็นงบเพื่อการลงทุน
 2. งบประมาณรายรับ ประกอบด้วยรายได้ และเงินกู้
 3. งบประมาณรายรับ ส่วนใหญ่มาจากการเก็บภาษีอากร
 4. งบประมาณรายจ่าย ประกอบด้วย รายจ่ายประจำ รายจ่ายลงทุน และรายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้
43. ข้อใดไม่ใช่เหตุผลที่ทำให้รัฐบาลก่อหนี้สาธารณะ
1. เพื่อรักษาเสถียรภาพของรัฐบาล
 2. เพื่อใช้จ่ายในกรณีงบประมาณขาดดุล
 3. เพื่อสร้างความมั่นคงของระบบเศรษฐกิจ
 4. เพื่อใช้จ่ายในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม
44. ในช่วงต้นปี 2557 ปัญหาการใช้นโยบายตามโครงการรับจำนำข้าว ของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ เริ่มแสดงให้เห็น โดยรัฐบาลได้พยายามขอกู้เงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ เพื่อนำไปจ่ายให้กับชาวนา หากรัฐบาลสามารถทำได้สำเร็จ เหตุการณ์ในข้อใดมีโอกาสเกิดขึ้นได้มากที่สุด
1. ชาวนามีรายได้เพิ่มขึ้นก่อให้เกิดการกระจายได้ที่เป็นธรรม
 2. เศรษฐกิจภาคการเกษตรมีการขยายตัวสูงขึ้น
 3. หนี้สาธารณะของประเทศไทยเพิ่มขึ้น
 4. รายได้เฉลี่ยต่อหัวของคนไทยสูงขึ้น

45. ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น (GDP) ของไทยคือข้อใด
1. มูลค่าสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายผลิตโดยประชากรของประเทศใดก็ได้ แต่ต้องผลิตในเขตแดนประเทศไทย
 2. มูลค่าสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายผลิตโดยทรัพยากรไทย ซึ่งผลิตในประเทศหรือต่างประเทศก็ได้
 3. มูลค่าสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายผลิตโดยทรัพยากรไทยซึ่งผลิตในประเทศไทยเท่านั้น
 4. มูลค่าปัจจัยการผลิตที่ใช้ผลิตสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายในประเทศไทยเท่านั้น
46. จากข้อมูลตัวเลขการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยในปี 2557 พบว่ามีอัตราการขยายตัวประมาณ 2% ซึ่งน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ นักเรียนคิดว่าสาเหตุในข้อใดมีผลน้อยที่สุดต่ออัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยในปี 2558
1. การประกาศค่าแรงขั้นต่ำทั่วประเทศ อัตรา 300 บาทต่อวัน
 2. การขยายตัวทางเศรษฐกิจของจีนชะลอตัว
 3. เศรษฐกิจของอเมริกายังไม่ฟื้นตัว
 4. ปัญหาเศรษฐกิจในยุโรป
47. ไตรมาสที่ 3 ปี 2558 สินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นได้ทั้งหมดในประเทศไทยมีมูลค่า 20,500,254 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายมูลค่า 11,120,158 ล้านบาท โดยมีมูลค่าของรายได้ที่ต้องโอนกลับไปยังต่างประเทศ 750,000 ล้านบาท และคนไทยที่ไปทำงานต่างประเทศ โอนรายได้กลับเข้าประเทศ 405,573 ล้านบาท ข้อใดระบุมูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติ (GNP) ได้ถูกต้อง
1. 31,275,985 ล้านบาท
 2. 20,155,827 ล้านบาท
 3. 10,775,731 ล้านบาท
 4. 11,525,731 ล้านบาท

48. การที่เรน นักร้องชาวเกาหลีขวัญใจวัยรุ่น เปิดการแสดงคอนเสิร์ตในเมืองไทย ข้อใดต่อไปนี้เป็นข้อที่ต้อง
1. GNP และ GDP ของเกาหลีเพิ่มขึ้น
 2. GNP ของเกาหลีเพิ่มขึ้น GDP ของไทยเพิ่มขึ้น
 3. GDP ของเกาหลีเพิ่มขึ้น GNP ของไทยเพิ่มขึ้น
 4. GNP ของเกาหลีลดลง และ GDP ของไทยเพิ่มขึ้น
49. ความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ นำมาซึ่งการค้าระหว่างประเทศ ยกเว้นข้อใด
1. ความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการ
 2. ทรัพยากรของแต่ละประเทศแตกต่างกัน
 3. ระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศแตกต่างกัน
 4. สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ของแต่ละประเทศแตกต่างกัน
50. ข้อใดไม่ถูกต้องเมื่ออัตราแลกเปลี่ยน เปลี่ยนจาก 33.15 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ เป็น 31.35 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ
1. ปริมาณการซื้อสินค้าและบริการจากต่างประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้น
 2. ผู้ซื้อต่างประเทศมองว่าสินค้าของประเทศไทยมีราคาสูงขึ้น
 3. ผู้นำเข้าซื้อสินค้าจากต่างประเทศได้ในราคาที่ถูกลง
 4. ปริมาณการส่งออกมีแนวโน้มสูงขึ้น
51. ข้อใดเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้หลายประเทศเข้าร่วมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
1. องค์การการค้าโลกมีนโยบายให้การสนับสนุน
 2. ปริมาณการค้าระหว่างประเทศของโลกเพิ่มขึ้นในอัตราสูง
 3. ประเทศที่เคยเป็นประเทศสังคมนิยมหันมาทำการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น
 4. การแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศมีความรุนแรงมากขึ้นจึงต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองกับประเทศนอกกลุ่ม
52. มาตรการที่ควรนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาขาดดุลการค้า คือข้อใดเพราะเหตุใด
1. การส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อลดการซื้อสินค้านำเข้า
 2. การลดค่าเงินบาท เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อราคาสินค้าส่งออก และสินค้านำเข้า
 3. การกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ เพื่อให้มีเงินตราต่างประเทศเพียงพอในการซื้อสินค้านำเข้า
 4. การสงวนสินค้าไว้ใช้ในประเทศให้มากขึ้น เพื่อทดแทนการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ

53. การที่รัฐบาลณรงค์ให้คนไทยประหยัดน้ำมัน ใช้ของไทย เที่ยวเมืองไทย จะก่อให้เกิดผลดีต่อ
 ใดในโครงการชำระเงิน
1. ดุลบริการ
 2. ดุลบัญชีทุน
 3. ดุลบัญชีเดินสะพัด
 4. ดุลเงิน โอน และบริจาค
54. ข้อใดต่อไปนี่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินมาตรการเพื่อลดการขาดดุลของดุลบัญชีเดินสะพัด
1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศในฤดูกาลต่าง ๆ
 2. ส่งเสริมให้ชาวต่างชาตินำเงินมาลงทุนในประเทศให้มากขึ้น
 3. ส่งเสริมการจ้างงานในประเทศ แทนการใช้แรงงานจากต่างประเทศ
 4. ลดภาษีสินค้านำเข้าเป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก
55. หากเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 ดุลการค้าของประเทศไทยขาดดุล 4,469 ล้านบาท ดุลบริการและ
 ดุลบริจาคขาดดุล 1,651 ล้านบาท ในขณะที่ดุลบัญชีทุนเกินดุล 2,000 ล้านบาท ข้อใดแสดง
 ฐานะของบัญชีเดินสะพัดได้ถูกต้อง
1. ขาดดุล 6,120 ล้านบาท
 2. ขาดดุล 4,120 ล้านบาท
 3. ขาดดุล 2,469 ล้านบาท
 4. เกินดุล 349 ล้านบาท
56. “ประเทศสิงคโปร์เก็บภาษีขาเข้าในอัตราต่ำกับประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น”
 แสดงว่าประเทศไทยกับประเทศสิงคโปร์ดำเนินนโยบายการค้าแบบใด
1. นโยบายการค้าแบบเสรี
 2. นโยบายการค้าแบบร่วมมือ
 3. นโยบายการค้าแบบคุ้มกัน
 4. นโยบายการค้าแบบกีดกัน

57. “ประเทศสหรัฐอเมริกาลดโควตานำเข้าอาหารกระป๋องจากประเทศไทย“ จากกรณีตัวอย่างแสดงว่าประเทศสหรัฐอเมริกาคำเนินนโยบายการค้าแบบใดกับประเทศไทย
1. นโยบายกีดกันการค้า
 2. นโยบายการค้าแบบเสรี
 3. นโยบายการค้าแบบคุ้มกัน
 4. นโยบายการค้าแบบผูกขาด
58. ทุกข้อต่อไปนี้เป็นผลดีที่จะได้รับจากการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ยกเว้นข้อใด
1. สามารถสร้างอำนาจต่อรองกับประเทศนอกกลุ่มได้มากขึ้น
 2. การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการระหว่างประเทศสมาชิกมีมากขึ้น
 3. ก่อให้เกิดการสร้างความสำเร็จด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรมในภูมิภาค
 4. การให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศสมาชิกในด้านอุตสาหกรรมมีมากขึ้น
59. ประเทศไทยได้รับผลดีประการใดจากการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก WTO
1. ได้ใช้สินค้าคุณภาพดี
 2. สินค้าไทยมีราคาถูกลง
 3. มีตลาดการค้ากว้างขึ้น
 4. ไม่ถูกชาติใหญ่เอาเปรียบ
60. ภูมิภาคใดของประเทศไทยหากได้รับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะถนน และรถไฟรางคู่ จะส่งผลต่อการเชื่อมโยงเศรษฐกิจของไทยสู่ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงได้มากที่สุด
1. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 2. ภาคตะวันออก
 3. ภาคเหนือ
 4. ภาคใต้

เฉลยคำตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ข้อที่	เฉลยคำตอบ	ข้อที่	เฉลยคำตอบ	ข้อที่	เฉลยคำตอบ
1	4	21	2	41	2
2	2	22	2	42	1
3	2	23	4	43	1
4	4	24	2	44	3
5	4	25	4	45	1
6	4	26	4	46	1
7	2	27	1	47	3
8	3	28	1	48	2
9	3	29	2	49	2
10	3	30	4	50	4
11	1	31	2	51	4
12	4	32	3	52	1
13	4	33	2	53	3
14	2	34	4	54	2
15	4	35	4	55	1
16	4	36	3	56	1
17	2	37	4	57	1
18	2	38	1	58	4
19	1	39	1	59	3
20	3	40	3	60	1

ภาคผนวก ฅ

แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

.....

คำชี้แจง

1. ปัจจัยใดเป็นตัวกำหนดการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม มากที่สุด
 1. กลไกราคา
 2. กลไกด้านภาษีอากร
 3. นโยบายของภาครัฐ
 4. กลไกการกระจายรายได้
2. การที่ผู้ผลิตแข่งขันประกอบธุรกิจในระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม จะเป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ ยกเว้นข้อใด
 1. ผู้ผลิตต้องขายสินค้าในราคาที่สูงขึ้น
 2. ผู้ผลิตต้องลดต้นทุน โดยหันมาใช้วัตถุดิบที่มีราคาถูกแทน
 3. ผู้ผลิตต้องเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยปรับปรุงกรรมวิธีการผลิต
 4. ผู้ผลิตต้องผลิตสินค้าจำนวนมาก ทำให้ไม่เกิดการขาดแคลนสินค้า
3. ข้อใดเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดของระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม
 1. การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
 2. การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม
 3. การลดการทุจริตคอร์รัปชันในการบริหารจัดการ
 4. การสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนทำงานเพื่อผลประโยชน์ของชาติ
4. ข้อใดเป็นความได้เปรียบที่สุดที่ระบบเศรษฐกิจแบบผสมมีเหนือระบบเศรษฐกิจแบบอื่น
 1. รัฐบาลและเอกชนต่างมีบทบาทในทางการค้าและการลงทุน ได้ทัดเทียมกัน
 2. รัฐบาลและเอกชนต่างร่วมกันจัดสวัสดิการตามความต้องการของประชาชนได้มากขึ้น
 3. รัฐบาลและเอกชนสามารถใช้กลไกราคาเป็นเครื่องมือสำคัญในการตัดสินใจประกอบธุรกิจ
 4. บทบาทของรัฐบาล และเอกชนในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

5. สาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดความล้มเหลวของ “กลไกราคา” ในตลาดแข่งขันสมบูรณ์คือ
 1. อุปสงค์ของผู้บริโภคสูงกว่าปริมาณสินค้าที่ผลิตได้
 2. การมีสินค้าที่มีลักษณะผูกขาดโดยธรรมชาติ
 3. การดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดของรัฐบาล
 4. การกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม
6. “ตลาดน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศไทย” เป็นตลาดประเภทใดตามการแบ่งประเภทของตลาดตามลักษณะการแข่งขัน
 1. ตลาดผู้ขายน้อยรายที่แท้จริง
 2. ตลาดผู้ขายน้อยรายไม่แท้จริง
 3. ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด
 4. ตลาดผูกขาด
7. เหตุการณ์ในข้อใดเป็นไปตามกฎของอุปสงค์
 1. แม่ซื้อเสื้อใหม่ 3 ตัว เพราะได้รับโบนัสพิเศษ
 2. พ่อซื้อกางเกงตัวใหม่ 3 ตัว เพราะถูกใจแบบ และสี
 3. แม่ซื้อตุ๊กตาใหม่ให้ลูกสาว 3 ตัว เพราะห้างลดราคา
 4. พ่อซื้อรถยนต์คันใหม่ เพราะต้องรับส่งลูกไปโรงเรียน
8. เหตุการณ์ในข้อใดไม่ถือว่าเป็นไปตามกฎของอุปทาน
 1. ฤดูฝนเกษตรกรพากันเพาะปลูกพืชผักกันมาก
 2. เมื่อฤดูกลาคามีราคาสูง เกษตรกรพากันเลี้ยงอย่างมากมาย
 3. เมื่อเสื้อสีเหลืองราคาสูง ผู้ผลิตพากันผลิตเสื้อสีเหลืองเพิ่มขึ้น
 4. นายดำ พยายามเพาะพันธุ์มะม่วงให้ออกผลก่อนฤดูกาล เพราะมีราคาสูง
9. หากผู้บริโภคซื้อน้ำตาลทรายมากักตุนไว้มาก ๆ เพราะคาดการณ์ว่าน้ำตาลทรายจะขาดแคลน ส่งผลให้ราคาน้ำตาลทรายในตลาดเพิ่มสูงขึ้น ข้อใดอธิบายเหตุการณ์ข้างต้นได้ถูกต้องมากที่สุด
 1. เป็นไปตามนโยบายรัฐบาล
 2. เป็นไปตามการปล่อยข่าวลือของผู้ผลิต
 3. เป็นไปตามกลไกของราคาหรือกลไกตลาด
 4. เป็นไปตามการแทรกแซงของรัฐบาลที่ต้องการช่วยเหลือผู้บริโภค

10. ถ้าอุปทานเพิ่มขึ้น และอุปสงค์ลดลง ราคาและปริมาณดุลยภาพของสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง จะมีการเปลี่ยนแปลงปรากฏขึ้นตามข้อใด โดยกำหนดให้การเปลี่ยนแปลงของอุปทาน มากกว่าการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์
1. ราคาดุลยภาพเพิ่มขึ้น ปริมาณดุลยภาพเพิ่มขึ้น
 2. ราคาดุลยภาพลดลง ปริมาณดุลยภาพลดลง
 3. ราคาดุลยภาพลดลง ปริมาณดุลยภาพเพิ่มขึ้น
 4. ราคาดุลยภาพเพิ่มขึ้น ปริมาณดุลยภาพลดลง
11. “ทั้งนี้เนื้อวัวและเนื้อไก่เป็นสินค้าทดแทนกันได้” ถ้าราคาเนื้อวัวสูงขึ้นสองเท่า และราคาเนื้อไก่คงที่ การบริโภคเนื้อวัวและเนื้อไก่ในตลาดจะมีแนวโน้มเป็นอย่างไร
1. การบริโภคเนื้อไก่เพิ่มสูงขึ้น และการบริโภคเนื้อวัวลดลง
 2. การบริโภคเนื้อไก่ลดลง และการบริโภคเนื้อวัวสูงขึ้น
 3. การเปลี่ยนแปลงเนื้อวัวและเนื้อไก่ไม่เปลี่ยนแปลง
 4. การบริโภคเนื้อวัวและเนื้อไก่เท่ากัน
12. ถ้าราคาสินค้าชนิดหนึ่งเท่ากับ 12 บาท อุปสงค์ต่อสินค้านั้นเท่ากับ 90 หน่วย อุปทานของสินค้า เท่ากับ 75 หน่วย การปรับตัวตามกลไกตลาดที่เกิดขึ้นในระยะแรก ๆ มีความเป็นไปได้ที่จะเป็นเช่นใด
1. ราคาใหม่เท่ากับ 14 บาท อุปสงค์เท่ากับ 85 หน่วย อุปทานเท่ากับ 80 หน่วย
 2. ราคาใหม่เท่ากับ 13 บาท อุปสงค์เท่ากับ 94 หน่วย อุปทานเท่ากับ 78 หน่วย
 3. ราคาใหม่เท่ากับ 11 บาท อุปสงค์เท่ากับ 93 หน่วย อุปทานเท่ากับ 72 หน่วย
 4. ราคาใหม่เท่ากับ 10 บาท อุปสงค์เท่ากับ 83 หน่วย อุปทานเท่ากับ 77 หน่วย
13. ถ้าน้ำมันปาล์มจากประเทศมาเลเซียเข้ามาขายในประเทศไทยมากขึ้น จะส่งผลต่อดุลยภาพของตลาดน้ำมันปาล์มในประเทศไทยอย่างไร
1. ราคาสูงขึ้น ปริมาณซื้อขายเพิ่มขึ้น
 2. ราคาสูงขึ้น ปริมาณซื้อขายลดลง
 3. ราคาลดลง ปริมาณซื้อขายเพิ่มขึ้น
 4. ราคาลดลง ปริมาณซื้อขายลดลง

14. บริษัทน้ำดื่มชูชู ได้เปิดตัวสินค้าตัวใหม่คือ น้ำดอกอัญชัน โดยในช่วงเปิดตัวสินค้าได้มีการตั้งราคาขายต่ำกว่าปกติ คือ ซื้อมา 1 แกรม 1 เมื่อสินค้าติดตลาดแล้วจึงขายในราคาปกติ การกำหนดราคาน้ำดอกอัญชัน แสดงว่าบริษัทน้ำดื่มชูชู ใช้กลยุทธ์ในข้อใดกำหนดราคาสินค้า
1. กลยุทธ์หุ้มตลาด
 2. กลยุทธ์เจาะตลาด
 3. กลยุทธ์ตั้งราคาต่อใจ
 4. กลยุทธ์ตั้งราคาตามทำเลที่ตั้ง
15. ข้อใดคือผลกระทบทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดจากการปรับขึ้นอัตราค่าจ้างขั้นต่ำทั่วประเทศวันละ 300 บาท
1. สินค้าและบริการมีราคาสูงขึ้น
 2. ผู้ใช้แรงงานชาวไทยมีแนวโน้มตกงานมากขึ้น
 3. การไหลของแรงงานต่างชาติเข้าสู่ประเทศไทยมากขึ้น
 4. การปิดกิจการของผู้ผลิตขนาดกลางและขนาดย่อมสูงขึ้น
16. ประโยชน์ของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น มีฐานคิดที่สำคัญมาจากเรื่องใดมากที่สุด
1. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างเดียว
 2. การพัฒนาเศรษฐกิจพร้อมกับพัฒนาสังคม
 3. การพัฒนารักษาวัฒนธรรม พร้อมความมั่นคงของประเทศ
 4. การพัฒนาคนในชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ควบคู่กับคุณธรรม
17. ประโยชน์ของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างไร
1. ทำให้เกิดการพัฒนา ฟังพาดตนเองและฟังพาประเทศอื่น
 2. ทำให้เกิดการพัฒนา เพื่อให้ก้าวหน้าตามยุคโลกาภิวัตน์
 3. ทำให้เกิดการพัฒนารเกษตรอย่างเดียว เพื่อก้าวสู่การพอเพียง
 4. ทำให้เกิดการพัฒนาพาครอบครัวอบอุ่น สังคมสันติสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน
18. การปฏิบัติตามแนวทางทฤษฎีใหม่ จะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรจากปัญหาใดมากที่สุด
1. การขาดแคลนแหล่งน้ำในการเพาะปลูก
 2. การขาดแคลนที่ดินในการทำนาและสวน
 3. การขาดแคลนแหล่งอาหารในการบริโภค
 4. การขาดแคลนเงินทุนในการบำรุงรักษาที่ดิน

19. หลักการสหกรณ์กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกันในเรื่องใด
 1. การทำกิจกรรมเศรษฐกิจเฉพาะกับสมาชิกหรือคนในชุมชนเดียวกัน
 2. การบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 3. การร่วมมือร่วมใจกันในสังคมระดับท้องถิ่น
 4. การจัดแนวทางการพึ่งพาตนเอง
20. หลักการสหกรณ์ข้อ “การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ” หมายความว่าอย่างไร
 1. บริหารตนเอง และไม่ถูกชี้นำโดยกลุ่มผลประโยชน์
 2. การตัดสินใจปัญหาใด ๆ มอบให้ผู้จัดการสหกรณ์
 3. ไม่พึ่งอำนาจรัฐ หรือผู้นำชุมชน
 4. สมาชิก 1 เสียงเท่าเทียมกัน
21. ข้อใดต่อไปนี้เป็นแนวทางที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
 1. ส่งเสริมการรวมกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน
 2. เปิดเวทีการเรียนรู้ให้กับประชาชนในชุมชน
 3. สร้างเครือข่ายผู้ผลิตเชื่อมโยงกับตลาดปลายทาง
 4. การพัฒนาชุมชนโดยยึดคนในชุมชนเป็นศูนย์กลาง
22. ข้อใดคือเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ
 1. ความอยู่ดีกินดีของประชน
 2. การเพิ่มของรายได้ประชาชน
 3. ความมั่นคงทางการเมืองและการปกครอง
 4. ยกระดับฐานะให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว
23. ข้อใดคือมาตรการที่แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลใช้นโยบายการคลังแบบขยายตัว
 1. ธนาคารกลางลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย
 2. รัฐบาลคืนเงินกู้ให้กับกองทุนการเงินระหว่างประเทศ
 3. ปีงบประมาณ 2558 รัฐบาลใช้งบประมาณแบบเกินดุล
 4. การปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล และเงินได้บุคคลธรรมดา
24. เครื่องมือใดสามารถนำมาใช้เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันมากขึ้น
 1. การควบคุมสินเชื่อเพื่อการบริโภค
 2. การกำหนดวงเงินคุ้มครองเงินฝาก
 3. อัตราดอกเบี้ยซื้อพันธบัตร
 4. อัตราภาษี

25. ถ้าต้องการลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินของประเทศไทย ควรดำเนินการตามข้อใด
1. ไม่สนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ
 2. สนับสนุนให้มีการจ้างงานในประเทศมากขึ้น
 3. รัฐบาลเพิ่มการขาดดุลในงบประมาณแผ่นดินมากขึ้น
 4. ส่งเสริมให้มีการขยายตลาดสินค้าส่งออก และเชิญชวนให้ต่างชาติมาท่องเที่ยว
26. ข้อใดคือการดำเนินกิจกรรมทางการคลังของรัฐบาลเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ
1. การดำเนินนโยบายงบประมาณให้เกินดุลอยู่เสมอ
 2. การยกมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น
 3. การลดช่องว่างของรายได้ระหว่างประชาชนให้แคบลง
 4. การไม่ปล่อยให้ประชาชนว่างงาน และการรักษาระดับราคาสินค้าให้อยู่ในกรอบเป้าหมายที่กำหนด
27. นโยบายข้อใดควรนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำของประเทศ
1. ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบาย
 2. เพิ่มรายจ่ายภาครัฐ และลดอัตราภาษี
 3. ลดรายจ่ายภาครัฐ และเพิ่มอัตราภาษี
 4. ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์
28. หากกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ การขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายจะ**ไม่ทำให้**สิ่งใดเกิดขึ้น
1. ช่วยลดความร้อนแรงของเศรษฐกิจ
 2. อัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์ปรับสูงขึ้น
 3. อัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคารปรับสูงขึ้น
 4. ปริมาณเงินไหลออกสู่ระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น
29. การที่รัฐบาลเพิ่มการใช้จ่ายด้านการรักษาสุขภาพ เช่น โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค โครงการป้องกันโรคติดต่อ เป็นการกระทำที่หวังให้เกิดผลในด้านใด
1. ผลต่อการเพิ่มผลผลิต
 2. ผลต่อการกระจายรายได้
 3. ผลต่อการรักษาเสถียรภาพ
 4. ผลต่อการเพิ่มรายได้ส่วนรวม

30. การชดเชยการขาดดุลงบประมาณด้วยวิธีใดต่อไปนี้เป็นช่องทางที่ส่งผลดีต่อการรักษาวินัยทางการคลังมากที่สุด
1. การนำเงินคงคลังออกมาใช้
 2. การกู้ยืมเงินจากธนาคารในต่างประเทศ
 3. การกู้ยืมจากสถาบันการเงินในประเทศ
 4. การนำเงินสำรองระหว่างประเทศออกมาใช้
31. การก่อกวนนี้สาธารณะด้วยเหตุผลใดที่ถือว่ามีประสิทธิภาพที่สุด
1. เพื่อการก่อสร้างรถไฟรางคู่
 2. เพื่อปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการ
 3. เพื่อนำมาใช้จ่ายในโครงการรับจำนำข้าว
 4. เพื่อนำไปใช้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ต่างประเทศ
32. ตามทฤษฎีเศรษฐกิจศาสตร์ ปัจจัยใดต่อไปนี้มีผลทำให้อัตราดอกเบี้ยในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เมื่อสมมติให้ตัวแปรอื่นคงที่
1. การลดลงของอัตราเงินเฟ้อทั่วไป
 2. ราคาสินค้าและบริการมีแนวโน้มสูงขึ้น
 3. การชะลอตัวของการลงทุนภาคเอกชน
 4. การเพิ่มขึ้นของการออมในภาคครัวเรือน
33. เมื่อเกิดภาวะเงินฝืดควรนำมาตรการใดของนโยบายการเงิน และการคลังมาใช้ในการแก้ปัญหา
1. ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย นโยบายการคลังแบบขยายตัว ลดอัตราภาษี
 2. ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย นโยบายการคลังแบบหดตัว เพิ่มอัตราภาษี
 3. เพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย นโยบายการคลังแบบขยายตัว เพิ่มอัตราภาษี
 4. เพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย นโยบายการคลังแบบหดตัว ลดอัตราภาษี
34. กิจกรรมในข้อใดที่ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น (GDP) มีมูลค่าเพิ่มขึ้น
1. สมหวัง ถูกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นเงิน 3 ล้านบาท
 2. แพนเค้ก ลงทุนซื้อคอมพิวเตอร์รุ่นใหม่ จำนวน 1 พันเครื่อง
 3. สมศักดิ์ ซื้อรถยนต์มือสองจากนายโชค ในราคา 2 แสนบาท
 4. อนุวัติ ซื้อหุ้นการบินไทยในตลาดหลักทรัพย์ จำนวน 1 พันหุ้น

35. ถ้ารายได้จากการลงทุนในต่างประเทศของคนไทยมีมูลค่าน้อยกว่ารายได้ของชาวต่างประเทศที่มาลงทุนในประเทศไทย จะเกิดผลอย่างไร
1. ประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP) ลดลง
 2. ประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP) เพิ่มขึ้น
 3. ประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น (GDP) ต่ำกว่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP)
 4. ประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น (GDP) สูงกว่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น (GNP)
36. ข้อใดถือเป็นเครื่องชี้วัดที่สำคัญที่สุดว่าภาวะเศรษฐกิจไทยสัมพันธ์กับภาวะเศรษฐกิจโลก
1. เงินลงทุนในประเทศส่วนใหญ่เป็นเงินของชาวต่างประเทศ
 2. ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการค้า และการเงินของภูมิภาคอินโดจีน
 3. ประเทศไทยเป็นสมาชิกขององค์กรเศรษฐกิจระหว่างประเทศหลายองค์กร
 4. มูลค่าการค้ากับต่างประเทศคิดเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงในผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น
37. อุปสรรคสำคัญที่สุดของการรวมกลุ่มในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือข้อใด
1. ประเทศส่วนใหญ่เป็นประเทศด้อยพัฒนา
 2. มีการค้าขายระหว่างประเทศอยู่ในระดับต่ำ
 3. การพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละประเทศเป็นไปค่อนข้างช้า
 4. มีความแตกต่างกันมากในด้านเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา และวัฒนธรรม
38. ถ้าประเทศในแต่ละภูมิภาคของโลกสามารถรวมกลุ่ม และตั้งเขตการค้าเสรีในกลุ่มของตัวเองได้ แนวโน้มใดเป็นไปได้มากที่สุด
1. มีการกีดกันสินค้าของประเทศนอกกลุ่มมากขึ้น
 2. มีการกำหนดเงื่อนไขการนำเข้าสินค้าภายในกลุ่มเพิ่มขึ้น
 3. ประเทศสมาชิกมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้เร็วขึ้น
 4. ปริมาณการค้าระหว่างประเทศภายในกลุ่มมีแนวโน้มสูงขึ้น
39. หากพิจารณาจากหลักการสำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งประกาศใช้ในปี 2015 เมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ มีความใกล้เคียงกับรูปแบบใดมากที่สุด
1. ตลาดร่วม
 2. เขตการค้าเสรี
 3. สหภาพศุลกากร
 4. สหภาพเศรษฐกิจ

40. ข้อใดเป็นสาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้หลายประเทศเข้าร่วมกลุ่มทางเศรษฐกิจ
1. ปริมาณการค้าระหว่างประเทศของโลกเพิ่มขึ้นในอัตราสูง
 2. องค์การการค้าโลกมีนโยบายให้การสนับสนุนเพื่อให้เศรษฐกิจโลกเติบโต
 3. ประเทศที่เคยเป็นประเทศสังคมนิยมหันมาทำการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น
 4. การแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศมีความรุนแรงมากขึ้นจึงต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองกับประเทศสมาชิกนอกกลุ่ม

เฉลยคำตอบ แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ข้อที่	เฉลยคำตอบ	ข้อที่	เฉลยคำตอบ
1	ก	21	ง
2	ค	22	ก
3	ข	23	ก
4	ง	24	ง
5	ง	25	ง
6	ก	26	ง
7	ค	27	ข
8	ก	28	ง
9	ค	29	ข
10	ค	30	ค
11	ก	31	ก
12	ก	32	ข
13	ค	33	ก
14	ข	34	ข
15	ค	35	ง
16	ง	36	ง
17	ง	37	ง
18	ก	38	ง
19	ง	39	ก
20	ก	40	ง

ภาคผนวก ก

แบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้

แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์

สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

แบบประเมิน

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้

แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง

1. วัตถุประสงค์ของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปจัดการเรียนการสอน จึงมีความจำเป็นที่ต้องให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพสูงขึ้น ก่อนนำไปทดลองใช้และขยายผลต่อไป

2. แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบต่างๆของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามรายการประเมินที่กำหนดไว้แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ตรงกับความคิดเห็นของท่านและได้โปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมลงในช่องว่างท้ายรายการประเมิน

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์

วิชัย วงศ์สุวรรณ

ผู้วิจัย

**ตอนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี
การเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

คำชี้แจง โปรดอ่านรายการประเมินแต่ละรายการที่เกี่ยวกับการประเมินความเหมาะสมของ
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความ
เหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน แบบประเมินนี้ เป็นแบบอันดับคุณภาพมาตราส่วน
ประมาณค่า โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					พิจารณา เอกสาร หน้า....	ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1		
1. การอธิบายความเป็นมาของ รูปแบบการเรียนการสอน						1-3	
2. แนวคิดพื้นฐานในการสร้าง รูปแบบการเรียนการสอนฯ						4	
3. การกำหนดองค์ประกอบของ รูปแบบการเรียนการสอนแบบ ผสมผสาน						4	

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					พิจารณา เอกสาร หน้า....	ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1		
4. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน						5	
5. วัตถุประสงค์แสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียน						5	
6. สารการเรียนรู้ที่นำไปจัดกระบวนการเรียนการสอน						6 - 19	
7. กระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอน 7.1 ความชัดเจนของการอธิบายการกำหนดโครงสร้างรายวิชา และโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ 7.2 ความชัดเจนของการอธิบายวิธีการคัดเลือกวิธีสอนหรือเทคนิคการสอน เพื่อนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 7.3 ความชัดเจนของการอธิบายองค์ประกอบของการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						20	

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					พิจารณา เอกสาร หน้า....	ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1		
<p>8. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน</p> <p>8.1 ความชัดเจนของการอธิบาย ลักษณะของการจัดกิจกรรม</p> <p>8.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของการจัดกิจกรรม ชั้นที่ 1</p> <p>8.3 ความชัดเจนของการอธิบายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการ เรียนรู้ที่นำมาใช้กับการจัดกิจกรรม ชั้นที่ 1</p>						20	
<p>9. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 2 ชั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้</p> <p>9.1 ความชัดเจนของการอธิบาย ลักษณะของการจัดกิจกรรม</p> <p>9.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของการจัดกิจกรรม ชั้นที่ 2</p> <p>9.3 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการ เรียนรู้ที่นำมาใช้กับการจัดกิจกรรม ชั้นที่ 2</p>						21	

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					พิจารณา เอกสาร หน้า....	ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1		
<p>10. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 3 ชั้นทบทวนความรู้เดิม</p> <p>10.1 ความชัดเจนของการอธิบาย ลักษณะของการจัดกิจกรรม</p> <p>10.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของการจัดกิจกรรม ชั้นที่ 3</p> <p>10.3 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการ เรียนรู้ที่นำมาใช้กับการจัดกิจกรรม ชั้นที่ 3</p>						21	
<p>11. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 4 ชั้นนำเสนอความรู้ใหม่</p> <p>11.1 ความชัดเจนของการอธิบาย ลักษณะของการจัดกิจกรรม</p> <p>11.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของการจัดกิจกรรม ชั้นที่ 4</p> <p>11.3 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการ เรียนรู้ที่นำมาใช้กับการจัดกิจกรรม ชั้นที่ 4</p>						21	

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					พิจารณา เอกสาร หน้า....	ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1		
<p>12. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 5 ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้/ สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผล การเรียนรู้</p> <p>12.1 ความชัดเจนของการอธิบาย ลักษณะของการจัดกิจกรรม</p> <p>12.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของการจัดกิจกรรม ชั้นที่ 5</p> <p>12.3 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการ เรียนรู้ที่นำมาใช้กับการจัดกิจกรรม ชั้นที่ 5</p>						21 - 22	
<p>13. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 6 ชั้นประเมินผล</p> <p>13.1 ความชัดเจนของการอธิบาย ลักษณะของการจัดกิจกรรม</p> <p>13.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของการจัดกิจกรรม ชั้นที่ 6</p> <p>13.3 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการ เรียนรู้ที่นำมาใช้กับการจัดกิจกรรม ชั้นที่ 6</p>						22	

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					พิจารณา เอกสาร หน้า....	ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1		
14. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นที่7 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ 14.1 ความชัดเจนของการอธิบาย ลักษณะของการจัดกิจกรรม 14.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของการจัดกิจกรรม ขั้นที่ 7 14.3 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีการ เรียนรู้ที่นำมาใช้กับการจัดกิจกรรม ขั้นที่ 7						22	
15. การกำหนดวิธีการวัดและ ประเมินผล						24	
16. การกำหนดบทบาทของครู						24 - 25	
17. การกำหนดบทบาทของนักเรียน						25	

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**ตอนที่ 2 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎี
การเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**

คำชี้แจง โปรดอ่านรายการประเมินแต่ละรายการซึ่งแสดงถึงความสอดคล้องของส่วนต่างๆ
ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์
สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง “ระดับ
ความสอดคล้อง” ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับ 1	หมายถึง	สอดคล้อง
ระดับ 0	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ระดับ -1	หมายถึง	ไม่สอดคล้อง

รายการประเมิน	ระดับความ สอดคล้อง			ข้อเสนอแนะ
	1	0	-1	
1. ความสอดคล้องระหว่างความเป็นมาของ รูปแบบการเรียนการสอนกับแนวคิด ทฤษฎี พื้นฐาน.....	
2. ความสอดคล้องระหว่างแนวคิด ทฤษฎี พื้นฐานกับองค์ประกอบของรูปแบบการ เรียนการสอน.....	
3. ความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบ ของรูปแบบกับหลักการของรูปแบบการ เรียนการสอน.....	

ภาคผนวก ก

คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้
แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คู่มือการใช้

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้
แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

นายวิชัย วงศ์สุวรรณ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา จังหวัดสงขลา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นเอกสารที่อธิบาย รายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อให้ครูหรือผู้ที่นำไปใช้มีความเข้าใจเกี่ยวกับ องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน การเตรียมการเพื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน
2. แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน
3. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน
4. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน
5. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน
6. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน
7. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
8. บทบาทของครูและบทบาทนักเรียน

ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน

จากการจัดการเรียนการสอนสาระเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปลายในปัจจุบันพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ ดังผลทดสอบระดับชาติ (O – NET) สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำปีการศึกษา 2554 – 2556 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ในระดับประเทศของปีการศึกษา 2554 คะแนนเฉลี่ย 29.31 ปีการศึกษา 2555 คะแนนเฉลี่ย 42.01 ปีการศึกษา 2556 คะแนนเฉลี่ย 30.59 และปีการศึกษา 2557 คะแนนเฉลี่ย 38.93 (โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา, 2558 : 10) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปลาย ของนักเรียนระดับประเทศยังอยู่ในระดับที่ต่ำมาก ขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาจากผลทดสอบระดับชาติ (O – NET) สาระเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำปีการศึกษา 2554 – 2557 ของนักเรียนโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา พบว่า ปีการศึกษา 2554 คะแนนเฉลี่ย 36.52 ปีการศึกษา 2555 คะแนนเฉลี่ย 52.68 ปีการศึกษา 2556 คะแนนเฉลี่ย 42.76 และปีการศึกษา 2557 คะแนนเฉลี่ย 54.66 (โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา, 2558 : 10) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระเศรษฐศาสตร์ ระดับชาติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา ยังอยู่ในระดับต่ำเช่นกัน และเมื่อพิจารณาจากผลการทดสอบระดับโรงเรียนพบว่า ปีการศึกษา 2555 มีนักเรียนที่ได้ระดับผลการเรียนต่ำกว่าระดับคุณภาพพอใช้(ระดับผลการเรียน 2)ลงมามีร้อยละ 22.73 ปีการศึกษา 2556 ร้อยละ 13.54 และปีการศึกษา 2557 ร้อยละ 28.49 ซึ่งยังเป็นระดับการเรียนรู้ที่ยังไม่พึงประสงค์ (กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม, 2558 : 19)

นอกจากการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ผู้สอนจะต้องประเมินผู้เรียนในด้านความรู้แล้ว สมรรถนะสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ผู้สอนจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เกิดขึ้นคือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทั้งนี้เนื่องจาก ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาในศตวรรษที่ 21 หากผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางสติปัญญา ความสามารถแก้ปัญหา การประเมิน การตัดสินใจ และสรุปข้อมูลต่าง ๆ ที่รับรู้ได้อย่างสมเหตุสมผล อันเป็นพื้นฐานการคิดในมิติอื่น ๆ (รัตนา สุขศรี, 2551 : 50) สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จะต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถด้าน การคิดวิเคราะห์ (วิจารณ์ พานิช, 2555 : 19) นั้น คุณลักษณะด้านความสามารถในการคิด ยังเป็นสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน ตามหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ผู้สอนจะต้องพัฒนาผู้เรียนอีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 6) และหากพิจารณาจากตัวชี้วัดของสาระเศรษฐศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมด้านการคิดวิเคราะห์ เช่นกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 150 - 153)

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ผู้สอนจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าวขึ้น แต่จากสภาพปัจจุบันพบว่า คุณลักษณะด้านความสามารถในการคิดของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ ดังแสดงให้เห็นจากผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (สุรเกียรติ์ ไชยนิวดี, 2553 : 1) นอกจากนี้จากการศึกษาผลการประเมินมาตรฐานสถานศึกษาพบว่า มาตรฐานที่โรงเรียนส่วนใหญ่ควรได้รับการปรับปรุงคือมาตรฐานที่เกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องให้ความสนใจในการฝึกฝน ให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ (เสงี่ยม โตรรัตน์, 2546 : 26-27) ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบแรก (ช่วงปี2544-2548) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)สะท้อนวิกฤติถึงคุณภาพการศึกษาไทยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานค่อนข้างชัดเจนว่า จำนวนสถานศึกษาที่จัดการศึกษาได้มาตรฐานขั้นต่ำ ในการจัดการศึกษาตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีประมาณ 1 ใน 3 และอีกประมาณ 2 ใน 3 (มากกว่า 2 หมื่นแห่ง)ยังไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนส่วนใหญ่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรต่ำ สัดส่วนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกระดับดี ในมาตรฐานด้านผู้เรียนเกี่ยวกับการมีความรู้ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ (คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีวิจารณญาณ) มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรเพียงประมาณร้อยละ 12 และมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องประมาณร้อยละ 24 เท่านั้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 : 3)

ดังนั้นการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์จึงเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาในทุกระดับชั้น แต่ในสองทศวรรษที่ผ่านมาการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ยังทำได้ในขอบเขตจำกัดและยังไม่บรรลุเป้าหมายสูงสุดที่ต้องการ ผู้เรียนมักสามารถทำได้ดีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะขั้นพื้นฐาน แต่เมื่อมาถึงส่วนที่ต้องใช้ความคิดและเหตุผล ผู้เรียนยังไม่สามารถทำได้ ซึ่งปัญหาคุณภาพด้านการคิดวิเคราะห์ของเด็กไทยซึ่งควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน (สำนักวิชาการและมาตรฐาน

การศึกษา 2549 ข: 2) ในขณะเดียวกันนักการศึกษาจำนวนมากเชื่อว่าการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สามารถกระทำได้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์อยู่เสมอ และหากสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ และการดำเนินชีวิต ก็จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถเหนือบุคคลอื่นในด้านสติปัญญา และการดำเนินชีวิต เนื่องจากการคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานของการคิดทั้งหมด และสามารถยกระดับมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการได้อีกด้วย (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551: 53)

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้นำแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ ทั้งทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม พฤติกรรมนิยม พุทธินิยม รวมทั้งทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานของกานเย และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ มาผสมผสานกัน โดยกานเย ซึ่งเป็นนักคิดในกลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานได้กล่าวไว้ว่า “ไม่มีทฤษฎีการเรียนรู้ใดทฤษฎีการเรียนรู้หนึ่งที่จะอธิบายเกี่ยวกับการเรียนรู้ได้ทุกแง่” ดังนั้นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ๆ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น จึงได้นำหลักการสอนของทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ มาบูรณาการร่วมกับผลการสังเคราะห์งานวิจัย ที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน ในเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด 4 MAT การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนคอนสตรัคติวิสต์ซิม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการวิจัยเป็นฐาน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบชิปปา

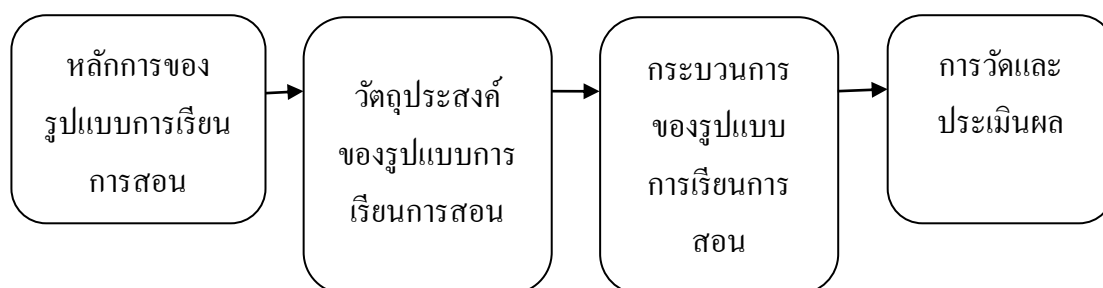
แนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน

แนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ยึดแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน มาเป็นแนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน โดยได้นำแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ ทั้งทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มมนุษยนิยม พฤติกรรมนิยม พุทธินิยม รวมทั้งทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานของกานเย และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ มาผสมผสานกัน โดยดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนการสอนแบบ

ผสมผสานที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น จึงให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมในห้องเรียน นอกห้องเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการกลุ่ม โดยมีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เกิดการเรียนรู้ การเชื่อมโยงเนื้อหาสาระให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดที่ จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช (2549: 24) และทีศนา แคมมณี (2550: 222) ได้เสนอไว้โดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน 4 องค์ประกอบ ดังภาพ

หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหลักการดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนนี้เน้นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เกิดเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระในวิชาให้เข้ากับสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

2. รูปแบบการเรียนการสอนนี้ส่งเสริมความคิด หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดจากการตั้งคำถาม คำถามนำไปสู่การกระตุ้นความใคร่รู้ใคร่เห็นของผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสร้างโครงข่ายความรู้ใหม่ที่อ่องงามหรือขยายพื้นฐานความรู้เดิมให้กว้างขวางขึ้น
3. รูปแบบการเรียนการสอนนี้เป็นกระบวนการทางสังคม ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพที่แตกต่างกันของเพื่อนในกลุ่ม
4. รูปแบบการเรียนการสอนนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนที่มีความหลากหลาย และการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งวิทยาการในชุมชน
5. รูปแบบการเรียนการสอนนี้มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้กลวิธีอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งให้การเสริมแรง การสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริง ที่ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานฯ ที่พัฒนาขึ้นมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างแท้จริง โดยผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ผ่านการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง/กระบวนการกลุ่ม สามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สาระการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนการสอน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ในสาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้สถานศึกษาทั่วประเทศ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด โดยมีสาระการเรียนรู้แกนกลางเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ตั้งเป้าหมายไว้ โดยมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้กำหนดไว้ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด/สาระการเรียนรู้แกนกลาง ระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนปลาย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจ พอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ		
ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-ม.6	1. อภิปรายการกำหนด ราคาและค่าจ้างในระบบ เศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> ● ระบบเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน ผลดีและผลเสียของระบบเศรษฐกิจ แบบต่างๆ ● ตลาดและประเภทของตลาด ข้อดีและ ข้อเสียของตลาดประเภทต่าง ๆ ● การกำหนดราคาตามอุปสงค์ และ อุปทาน การกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์ ที่มีในสังคมไทย ● การกำหนดค่าจ้าง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และอัตราค่าจ้างแรงงานในสังคมไทย ● บทบาทของรัฐในการแทรกแซงราคา และการควบคุมราคาเพื่อการแจกจ่าย และจัดสรรในทางเศรษฐกิจ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4 – ม.6	2. ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจสังคมของประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ● การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของตนเอง และครอบครัว ● การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาคเกษตร อุตสาหกรรม การค้าและบริการ ● ปัญหาการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา โดยการศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมฉบับที่ผ่านมา ● การพัฒนาประเทศที่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมฉบับปัจจุบัน
ม.4–ม.6	3. ตระหนักถึงความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชนและประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ● วิวัฒนาการของสหกรณ์ในประเทศไทย ● ความหมายความสำคัญ และหลักการของระบบสหกรณ์ ● ตัวอย่างและประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย ● ความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศ
	4. วิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชน และเสนอแนวทางแก้ไข	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชน ● แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ● ตัวอย่างของการรวมกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชน

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก		
ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-ม.6	1. อธิบายบทบาทของรัฐบาลด้านนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ● บทบาทของนโยบายการเงินและการคลังของรัฐบาลในด้าน <ul style="list-style-type: none"> - การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ - การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ - การรักษาดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ - การแทรกแซงราคาและการควบคุมราคา ● รายรับและรายจ่ายของรัฐที่มีผลต่องบประมาณหนี้สาธารณะ การพัฒนาทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายการเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ และการใช้จ่ายของรัฐ - แนวทางการแก้ปัญหาการว่างงาน ● ความหมาย สาเหตุ และผลกระทบที่เกิดจากภาวะทางเศรษฐกิจ เช่น เงินเฟ้อ เงินฝืด

มาตรฐาน ๓ 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก		
ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-ม.6	1. อธิบายบทบาทของรัฐบาลด้านนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ● ตัวชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเช่น GDP , GNP รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล ● แนวทางการแก้ปัญหาของนโยบายการเงินการคลัง
	2. วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีผลต่อสังคมไทย	<ul style="list-style-type: none"> ● วิวัฒนาการของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของไทย ● ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศ ● ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีต่อภาคการเกษตรภาคอุตสาหกรรมภาคการค้าและบริการ ● การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ● บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศในเวทีการเงินโลกที่มีผลกับประเทศไทย

มาตรฐาน ๓ 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก		
ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.4-ม.6	3. วิเคราะห์ผลดีผลเสียของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในรูปแบบต่าง ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ● แนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ ● บทบาทขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก เช่น WTO , NAFTA , EU , IMF , ADB , OPEC , FTA , APEC ในระดับต่าง ๆ เขตสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ ● ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพึ่งพา การแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ● ตัวอย่างเหตุการณ์ที่นำไปสู่การพึ่งพาทางเศรษฐกิจ ● ผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ● ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพึ่งพาการแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจ วิธีการคิดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ

จากมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด สาระ 3 เศรษฐศาสตร์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยจึงนำไปจัดทำคำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ย่อย เพื่อนำไปออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานฯ ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

คำอธิบายรายวิชา

รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เวลาเรียน 40 ชั่วโมง

ศึกษาระบบเศรษฐกิจของโลกปัจจุบัน ผลดีและผลเสียของระบบเศรษฐกิจแบบต่างๆ ตลาด และประเภทตลาด ข้อดีและข้อเสียของตลาดประเภทต่าง ๆ การกำหนดราคาตามอุปสงค์ และอุปทาน การกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์ที่มีในสังคมไทย การกำหนดค่าจ้าง กฎหมายที่เกี่ยวข้องและอัตราค่าจ้างแรงงานในสังคมไทย บทบาทของรัฐในการแทรกแซงราคา และการควบคุมราคาเพื่อการแจกจ่าย และจัดสรรในทางเศรษฐกิจ

ศึกษาการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของตนเอง และครอบครัว ภาคเกษตร อุตสาหกรรม การค้าและบริการ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สหกรณ์ในประเทศไทย เศรษฐกิจชุมชน และตัวอย่างการรวมกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชน

ศึกษาบทบาทของนโยบายการเงิน และการคลังของรัฐบาลในด้าน การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การรักษาดุลการค้าระหว่างประเทศ การแทรกแซงราคา และการควบคุมราคา รายรับและรายจ่ายของรัฐที่มีผลต่องบประมาณ หนี้สาธารณะ การพัฒนาทางเศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของประชาชน นโยบายการเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ และการใช้จ่ายของรัฐ แนวทางการแก้ปัญหาการว่างงาน วิเคราะห์สาเหตุ และผลกระทบที่เกิดจากภาวะทางเศรษฐกิจ เช่น เงินเฟ้อ เงินฝืดตัวชี้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เช่น GDP, GNP รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล เสนอแนวทางการแก้ปัญหาของนโยบายการเงิน การคลัง

ศึกษาวิวัฒนาการของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ของไทยปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศ วิเคราะห์ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีต่อภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้าและบริการ การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศบทบาทขององค์การระหว่างประเทศในเวทีการเงินโลกที่มีผลกับประเทศไทย

ศึกษาแนวคิดพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ บทบาทขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก เช่น WTO NAFTA EU IMF ADB OPEC FTA APEC ในระดับต่าง ๆ เขตเสรีนิยมเศรษฐกิจ ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การพึ่งพา การแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ตัวอย่างเหตุการณ์ที่นำไปสู่การพึ่งพาทางเศรษฐกิจ ผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไป

สู่การพึ่งพา การแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์ทางเศรษฐกิจ วิธีการกีดกันทางการค้าในการค้าระหว่างประเทศ

โดยใช้กระบวนการกลุ่ม กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการจัดการ กระบวนการสร้างองค์ความรู้ กระบวนการคิด เพื่อให้มีความรู้ ความคิด และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจตลาด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สหกรณ์ เศรษฐกิจชุมชน เงินเพื่อ เงินฝืด และเงินตึง นโยบายการเงิน นโยบายการคลังการค้าระหว่างประเทศ บทบาทขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก มีวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน มีความสามารถในการสื่อสาร และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

มฐ ส 3.1 ตัวชี้วัดที่ 1- 4

มฐ ส 3.2 ตัวชี้วัดที่ 1- 3

โครงสร้างรายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เวลา 40 ชั่วโมง คะแนน 100 คะแนน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน (100)
	ปฐมนิเทศ	-	2	-
1	เรียนรู้เศรษฐศาสตร์	มฐ ส 3.1/1	14	35
2	ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	มฐ ส 3.1/2,3	8	20
3	นโยบายการเงิน การคลัง	มฐ ส 3.2/1	8	20
4	การค้าระหว่างประเทศ	มฐ 3.2/2,3	8	25
รวมทั้งสิ้น			40	100

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรียนรู้เศรษฐศาสตร์
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อย	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
ระบบเศรษฐกิจ	1. ระบบเศรษฐกิจของโลกในปัจจุบัน 2. ผลดีและผลเสียของระบบเศรษฐกิจแบบต่าง ๆ	2
ตลาด	1. ตลาด และประเภทของตลาด 2. ข้อดีและข้อเสียของตลาดประเภทต่าง ๆ	2
อุปสงค์	1. ความหมายของอุปสงค์ 2. กฎของอุปสงค์ 3. เส้นอุปสงค์ 4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปสงค์ 5. ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปสงค์	2
อุปทาน	1. ความหมายของอุปทาน 2. กฎของอุปทาน 3. เส้นอุปทาน 4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอุปทาน 5. ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของเส้นอุปทาน	2
การกำหนดราคา โดยอุปสงค์ และอุปทาน	1. จุดดุลยภาพ ราคาดุลยภาพ ปริมาณดุลยภาพ 2. อุปสงค์ส่วนเกิน อุปทานส่วนเกิน 3. การกำหนดราคาโดยอุปสงค์ และอุปทาน	2
การกำหนดราคาเชิง กลยุทธ์และรัฐบาล	1. การกำหนดราคาในเชิงกลยุทธ์ที่มีในสังคมไทย 2. การกำหนดราคาโดยรัฐ ด้วยวิธีการแทรกแซง ราคา และการควบคุมราคา	2
ค่าจ้างและกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง	1. การกำหนดค่าจ้าง และอัตราค่าจ้างในสังคมไทย 2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกำหนดอัตรา ค่าจ้าง	2
รวม		14

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อย	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความเป็นมาและความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2. กรอบแนวคิดของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้าน การดำเนินชีวิตของตนเอง และครอบครัว 4. การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงใน ภาคเกษตร อุตสาหกรรม การค้าและบริการ 	2
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ถึงปัจจุบัน 2. ปัญหาการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา โดยการศึกษาวิเคราะห์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ถึงปัจจุบัน 	2
สหกรณ์กับการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิวัฒนาการของสหกรณ์ในประเทศไทย 2. ความหมายความสำคัญ และหลักการของระบบสหกรณ์ 3. ตัวอย่างและประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทย 4. ความสำคัญของระบบสหกรณ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนและประเทศ 	2
เศรษฐกิจในชุมชน	วิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชนและเสนอแนวทางแก้ไข	2
รวม		8

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 นโยบายการเงิน การคลัง
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อย	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
นโยบายการเงิน การคลัง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับนโยบายการเงิน การคลัง 2. บทบาทของนโยบายการเงิน และการคลังของรัฐบาลในด้านการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การสร้างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ 	2
งบประมาณแผ่นดิน	<ol style="list-style-type: none"> 1. รายรับ และรายจ่ายของรัฐที่มีผลต่องบประมาณ 2. หนี้สาธารณะ 3. การพัฒนาทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน 4. นโยบายการเก็บภาษีประเภทต่าง ๆ และ การใช้จ่ายของรัฐ 5. แนวทางการแก้ปัญหาการว่างงาน 	2
เงินเฟ้อ เงินฝืด และการรักษาเสถียรภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความหมายของเงินเฟ้อ เงินฝืด 2. สาเหตุของเงินเฟ้อ เงินฝืด 3. ผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด 4. นโยบายการเงิน การคลังในการแก้ปัญหาภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด 	2
รายได้ประชาชาติ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น 2. ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น 3. รายได้เฉลี่ยต่อบุคคล 	2
		8

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การค้าระหว่างประเทศ
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อย	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
การค้า การเงิน และ การลงทุนระหว่าง ประเทศ	1. การค้าระหว่างประเทศ 1.1 สาเหตุของการค้าระหว่างประเทศ 1.2 การประสานประโยชน์ทางการค้า 2. การเงินระหว่างประเทศ 2.1 กลไกการชำระเงินระหว่างประเทศ 2.2 อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่าง ประเทศ 3. ดุลการชำระเงิน 3.1 การบันทึกรายการในดุลการชำระเงิน 3.2 ลักษณะของดุลชำระเงิน 4. การลงทุนระหว่างประเทศ 4.1 ลักษณะการลงทุน : ทางตรง ทางอ้อม 4.2 ผลดี ผลเสียของการลงทุนระหว่างประเทศ	2
การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ	1. วิวัฒนาการของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในยุค โลกาภิวัตน์ 2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศ 3. ผลกระทบของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของประเทศที่ มีผลต่อภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคการค้าและ บริการ	2

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การค้าระหว่างประเทศ (ต่อ)
รายวิชา เศรษฐศาสตร์ รหัสวิชา ส32102 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ย่อย	สาระการเรียนรู้	เวลา (ชั่วโมง)
องค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจ	1. ความจำเป็นและความสำคัญของความร่วมมือทางเศรษฐกิจ 2. รูปแบบของความร่วมมือทางเศรษฐกิจ 3. องค์กรความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญในภูมิภาคต่าง ๆ เช่น WTO NAFTA EU OPEC TPP APEC ความร่วมมือในภูมิภาค อาทิ สหประชาชาติ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประชาคมอาเซียน 4. บทบาทขององค์กรระหว่างประเทศบนเวทีการเงินโลกที่มีผลต่อประเทศไทย อาทิ ธนาคารโลก (World Bank) ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asia Development Bank : ADB) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) ธนาคารพัฒนาใหม่ (New Development Bank :NDB)	2
ความร่วมมือ ฟังพา และการประสานประโยชน์	1. ปัจจัยต่าง ๆ ที่นำไปสู่การฟังพา การแข่งขัน การขัดแย้ง และการประสานประโยชน์ 2. ตัวอย่างเหตุการณ์ที่นำไปสู่การฟังพาทางเศรษฐกิจ 1) วิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง 2) วิกฤตเศรษฐกิจ 2552 หรือวิกฤตการณ์แฮมเบอร์เกอร์ 3. ผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ	2
รวม		8

กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน

กระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนมีการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดขอบเขตเนื้อหาและจัดทำโครงสร้างรายวิชา และโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

การกำหนดขอบเขตเนื้อหา การจัดทำโครงสร้างรายวิชา และโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง จากหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.2 นำตัวชี้วัด หรือสาระการเรียนรู้แกนกลางที่มีเนื้อหาใกล้เคียงหรือสัมพันธ์กันมา จัดเป็นโครงสร้างรายวิชา และโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้

1.3 วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีหลักการสำคัญคือ ยึดตัวชี้วัดหรือสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาเป็นแนวทางในการเลือกวิธีสอน หรือเทคนิคการสอน ทั้งนี้เนื่องจากตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ได้บอกนัยเกี่ยวกับเทคนิคการสอน หรือวิธีสอน ซึ่งสามารถพัฒนา ผู้เรียนให้บรรลุตามตัวชี้วัดที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดไว้ ซึ่งในแผนการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระที่ ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน การวัดและประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

2. การปฏิบัติการสอน

ในแต่ละครั้งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินการตามขั้นตอน 7 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Warm-Up/Lead-in) ขั้นตอนนี้ครูผู้สอนต้องนำข้อมูลต่าง ๆ ในสถานการณ์ปัจจุบัน ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ หรือเนื้อหาสาระที่นักเรียนจะต้องเรียนในวิชา เศรษฐศาสตร์ แม้ขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้อาจจะไม่ใช่เนื้อหาที่ผู้เรียนกำลังเรียนในขณะนั้น มา นำเสนอผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ และให้ผู้เรียนเห็นว่าสิ่งที่ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมี หลายเรื่องที่สามารถเกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระเศรษฐศาสตร์ที่นักเรียนกำลังศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียน ได้รู้เท่าทันเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง และผู้เรียนเห็นว่าวิชาเศรษฐศาสตร์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในจริงได้ ข้อมูลต่าง ๆ อาจนำมาจาก ข่าวทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯ

สำหรับขั้นตอนนี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม และแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม

2.2 ขั้นแจ้งจุดประสงค์บทเรียน(Objective Indication)เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้งผู้เรียนจะต้องบรรลุจุดประสงค์อะไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีเป้าหมายในการเรียน และครูผู้สอนจะได้นำไปเป็นแนวทางในการเปิดประเด็นคำถาม รวมทั้งตรวจสอบในขั้นประเมินผลว่าผู้เรียนได้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับขั้นตอนนี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม

2.3 ขั้นทบทวนความรู้เดิม (Review Background Knowledge) ขั้นตอนนี้ครูผู้สอนจะต้องทบทวนความรู้เดิมที่ผู้เรียนได้ศึกษาไปแล้วเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา หรือที่เคยศึกษามา เป็นการกระตุ้นความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนจะได้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาสาระเศรษฐศาสตร์ที่ผู้เรียนศึกษา ในหลายเรื่อง หลายประเด็นมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ดังนั้นหากผู้เรียนไม่เข้าใจในเรื่องที่ผ่านมาก็จะส่งผลทำให้การเรียนรู้เรื่องใหม่อาจทำได้ยาก ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นการทบทวนความรู้เดิมจึงเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญที่ครูผู้สอนสำหรับขั้นตอนนี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม และแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม

2.4 ขั้นค้นพบความรู้ใหม่ (Presentation) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นในขั้นตอนนี้ครูผู้สอนจะต้องเลือกใช้วิธีสอน/เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย โดยครูผู้สอนจะต้องเลือกให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดหรือสาระการเรียนรู้แกนกลาง ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ รวมทั้งนำเสนอสารสนเทศร่วมสมัย ซึ่งได้แก่ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน อาทิเช่น อัตราเงินเฟ้อ งบประมาณแผ่นดิน ทุนสำรองระหว่างประเทศ ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้น ผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้น ดุลการค้า ดุลการชำระเงิน และข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน มาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นอกจากนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องใช้คำถามขั้นสูง กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดการคิดวิเคราะห์ อาทิ ทำไม เพราะเหตุใด ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร รวมทั้งการเชื่อมโยงเนื้อหาที่กำลังศึกษาเข้ากับสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันด้วย ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในทุกเรื่อง จะต้องมีคำถามขั้นสูงให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดสำหรับขั้นตอนนี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มผสมผสาน และทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม

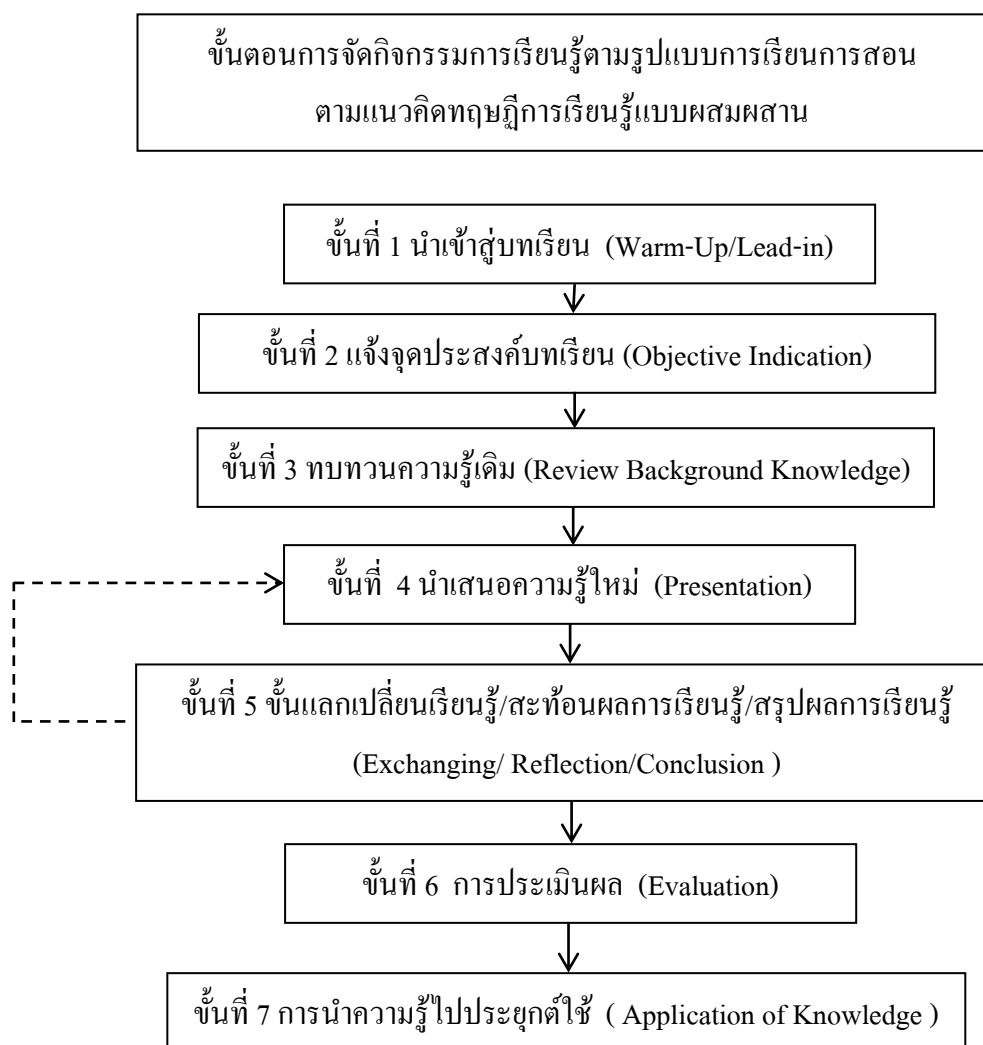
2.5 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้(Exchanging /Reflection/Conclusion) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามใบกิจกรรมที่กำหนดไว้ โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมกลุ่มและได้มีโอกาส

แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกัน และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อความครบถ้วนสำหรับ
ขั้นตอนนี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม

2.6 ขั้นประเมินผล (Evaluation) ครูผู้สอนดำเนินการประเมินผลการเรียนรู้ของ
ผู้เรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบทดสอบ การประเมินชิ้นงานหรือผลงาน
โดยใช้วิธีการประเมินผลอย่างหลากหลาย

2.7 ขั้นนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application of Knowledge) เป็นขั้นตอนที่
ครูผู้สอนดำเนินการให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
สำหรับขั้นตอนนี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพุทธินิยม และทฤษฎีการเรียนรู้
กลุ่มพุทธินิยม

แผนภาพ แสดงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอน
ตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

สำหรับหลักการในการนำขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ไปใช้ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

กรณีที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ 1 แผน มีจุดประสงค์การเรียนรู้มีข้อเดียว จะต้องเขียนขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครบทุกขั้นตอนตามลำดับตั้งแต่ขั้นที่ 1 – ขั้นที่ 7

กรณีที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ 1 แผน มีจุดประสงค์การเรียนรู้หลายข้อ ให้เขียนขั้นตอนการจัดกิจกรรมตามลำดับโดยเริ่มจากขั้นที่ 1 – 5 เพื่อบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ข้อที่ 1 หลังจากนั้นให้ย้อนกลับไปเขียนกิจกรรมขั้นที่ 4 นำเสนอความรู้ใหม่ และขั้นที่ 5 ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้ เพื่อจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่ 2 ดำเนินการเช่นนี้จนครบทุกจุดประสงค์การเรียนรู้ หลังจากนั้นจึงเขียนขั้นที่ 6 ประเมินผล เพื่อประเมินผลภาพรวมทุกจุดประสงค์การเรียนรู้ และขั้นที่ 7 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ต่อไป ดังแสดงในแผนภาพแสดงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน

การวัดและประเมินผล

รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์และความคงทนในการเรียนรู้ วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการวัดและประเมินผล 2 ลักษณะคือ

1. การวัดและประเมินผลระหว่างการดำเนินการจัดการเรียนรู้ ใช้การสังเกต การตอบคำถาม การทำแบบใบกิจกรรม การประเมินจากผลงานหรือชิ้นงานของนักเรียน
2. การวัดและประเมินผลหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้ครบทุกตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

บทบาทของครูและบทบาทนักเรียน

บทบาทครู

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สารที่ 3 เศรษฐศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งในส่วนของมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้

แกนกลางทั้งนี้ เพื่อนำมาจัดทำโครงสร้างรายวิชา และโครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ โดยนำสาระการเรียนรู้แกนกลางที่มีเนื้อหาร่วมกันมาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย โดยเลือกวิธีสอนหรือเทคนิคการสอนให้สอดคล้องสัมพันธ์กับตัวชี้วัดหรือสาระการเรียนรู้แกนกลาง และกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น ต้องเป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้เกิดจากการฟังบรรยาย เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิก หรือเกิดจากการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง ขณะเดียวกันในการยกตัวอย่างเพื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะต้องนำเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมาเชื่อมโยงกับเนื้อหาสาระที่สอน นำข้อมูลสารสนเทศร่วมสมัย ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระที่ปรากฏในหลักสูตรมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียน ได้ศึกษาข้อมูลที่เป็นข้อมูลปัจจุบัน และทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น

3. กระตุ้นนักเรียนด้วยเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมให้กับผู้เรียน โดยใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน มาส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เรียนรู้จากทุกภาคส่วน

5. สนับสนุนให้ผู้เรียนนำความรู้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง หรือสถานการณ์จริง

บทบาทนักเรียน

1. ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูจัดขึ้นอย่างมุ่งมั่นและตั้งใจ และร่วมกิจกรรมตามที่ครูกำหนด

2. ผู้เรียนต้องติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงส่งเสริมให้ผู้เรียนติดตามข่าวจากโทรทัศน์ โดยแนะนำให้ผู้เรียนดูข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ รวมทั้งอ่านข่าวในหนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระที่ศึกษา อาทิ เว็บไซต์ของธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักบริหารหนี้สาธารณะ สำนักงบประมาณแผ่นดิน ฯ ทั้งนี้เพื่อผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากการติดตามข้อมูลข่าวสาร และการศึกษาข้อมูลจากเว็บไซต์ดังกล่าวมาเชื่อมโยงกับความรู้ที่เรียนในวิชาเศรษฐศาสตร์ ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้น

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้
แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้
แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจุดมุ่งหมาย
เพื่อให้ครูผู้สอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ประเมินคุณภาพของรูปแบบ
การเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น ทั้งนี้เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงรูปแบบการเรียน
การสอนให้มีคุณภาพสูงขึ้น ก่อนจะได้ขยายผลต่อไป

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์

วิชัย วงศ์สุวรรณ
ผู้วิจัย

คำชี้แจง โปรดอ่านรายการประเมินแต่ละรายการที่เกี่ยวกับแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสาน วิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความเหมาะสมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน แบบประเมินนี้ เป็นแบบอันดับคุณภาพมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					พิจารณาเอกสารหน้า....	ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1		
1. การอธิบายความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน						1-3	
2. แนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน						4	
3. การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน						4	
4. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน						5	
5. วัตถุประสงค์แสดงถึงสิ่งที่มุ่งหวังให้เกิดกับผู้เรียน						5	
6. สาระการเรียนรู้ที่นำไปจัดกระบวนการเรียนการสอน						6 - 11	

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					พิจารณา เอกสาร หน้า....	ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1		
7. กระบวนการของรูปแบบการเรียนการสอน						12	
7.1 ความชัดเจนของการอธิบาย การกำหนดโครงสร้างรายวิชา และ โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้						12 -19	
7.2 ความชัดเจนของการอธิบาย วิธีการคัดเลือกวิธีสอนหรือเทคนิค การสอน เพื่อนำไปใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้						20	
7.3 ความชัดเจนของการอธิบาย องค์ประกอบของการเขียนแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้						20	
8. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน							
8.1 ความชัดเจนของการอธิบาย ลักษณะของการจัดกิจกรรม สามารถ นำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง						20	
8.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึง เป้าหมายของการจัดกิจกรรมชั้นที่ 1						20	
9. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 2 ชั้นแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้						21	
9.1 ความชัดเจนของการอธิบาย ลักษณะของการจัดกิจกรรม สามารถ นำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง						21	
9.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึง เป้าหมายของการจัดกิจกรรมชั้นที่ 2						21	

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					พิจารณา เอกสาร หน้า....	ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1		
10. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่3 ชั้นทบทวนความรู้เดิม						21	
10.1 ความชัดเจนของการอธิบาย ลักษณะของการจัดกิจกรรม สามารถนำไปใช้ได้ ในสถานการณ์จริง						21	
10.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของการจัดกิจกรรมชั้นที่ 3						21	
11. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 4 ชั้นนำเสนอความรู้ใหม่						21	
11.1 ความชัดเจนของการอธิบาย ลักษณะของการจัดกิจกรรม สามารถนำไปใช้ได้ ในสถานการณ์จริง						21	
11.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของการจัดกิจกรรมชั้นที่ 4						21	
12. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่5 ชั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้/สะท้อนผลการเรียนรู้/สรุปผลการเรียนรู้						21	
12.1 ความชัดเจนของการอธิบาย ลักษณะของการจัดกิจกรรม สามารถนำไปใช้ ในสถานการณ์จริง						21	
12.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของการจัดกิจกรรมชั้นที่ 5						21	

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม					พิจารณา เอกสาร หน้า....	ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1		
13. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 6 ชั้นประเมินผล						21	
13.1 ความชัดเจนของการอธิบาย ลักษณะของการจัดกิจกรรม สามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง						21	
13.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของการจัดกิจกรรมชั้นที่ 6						21	
14. กระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่7 ชั้นนำความรู้ไปประยุกต์ใช้						22	
14.1 ความชัดเจนของการอธิบาย ลักษณะของการจัดกิจกรรม สามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง						22	
14.2 ความชัดเจนของการอธิบาย ถึงเป้าหมายของการจัดกิจกรรมชั้นที่ 7						22	
15. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล						22	
16. การกำหนดบทบาทของครู						22 - 23	
17. การกำหนดบทบาทของนักเรียน						23	

ในมุมมองของท่านในฐานะครูผู้สอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
ท่านคิดว่ารูปแบบการเรียนการสอนฯ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีจุดเด่นในเรื่องใดบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

จุดด้อยของรูปแบบการเรียนการสอนฯ ที่ควรปรับปรุง มีเรื่องอะไรบ้าง พร้อมเสนอ
แนวทาง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบประเมิน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	นายวิชัย วงศ์สุวรรณ
วัน เดือน ปีเกิด	26 ธันวาคม 2507
ประวัติการศึกษา	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ) วิชาเอกสังคมศึกษา เกียรตินิยมอันดับ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม) สาขาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด) สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ที่อยู่ปัจจุบัน	231/8 ถนนสาครมงคล 2 ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 089- 7382891
สถานที่ทำงาน	กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการพิเศษ
ความภาคภูมิใจ	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับคัดเลือกจากกรมสามัญศึกษา ให้รับทุนมูลนิธิญี่ปุ่น เพื่อศึกษา งานประเทศญี่ปุ่น - ได้รับคัดเลือกจากกรมสามัญศึกษา ให้เป็นตัวแทนของประเทศไทย เข้าร่วมประชุมในหัวข้อ “การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรม” ณ ประเทศญี่ปุ่น - “รางวัลครูสังคมศึกษาดีเด่น ระดับประเทศ ปี พ.ศ.2537 “ มอบโดย มูลนิธิไทยวัฒนา ด.สุวรรณ - รางวัลครูแห่งชาติ สาขาวิชาสังคมศึกษา ประจำปี 2543” มอบโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี - รางวัลครูผู้ปฏิบัติงานที่มีผลงานดีเด่น ระดับมัธยมศึกษา ประจำปี การศึกษา 2543 มอบโดยกรมสามัญศึกษา

- รางวัลครูดีศรี ณ.ส. มอบโดย โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์
กุลกันยา ปี 2543
- รางวัลครูผู้จัดการเรียนการสอนดีเด่น ปีการศึกษา 2544 มอบโดย
สหวิทยาเขตนครหาดใหญ่ สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสงขลา
กรมสามัญศึกษา
- รางวัลบุคคลต้นแบบปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้รางวัลครูเกียรติยศ
ปีการศึกษา 2545 มอบโดยกรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- รางวัลคนดีศรีสงขลา ประจำปี 2544 กลุ่มข้าราชการ มอบโดย
มูลนิธิเรารักสงขลาเฉลิมพระเกียรติ
- รางวัลครูสอนดี” พุทธศักราช 2554 สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่ง
การเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน กระทรวงศึกษาธิการ
- รางวัลครูดีเด่น ภายใต้โครงการตามรอยเท้าพ่อ “พระผู้ทรงเป็นครู
ของแผ่นดิน” เฉลิมพระชนมพรรษา 84 พรรษา ปี 2555 มอบโดย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 16
- รางวัล ครูดีเพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21 ระดับมัธยมศึกษา จัดโดย คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ปี 2557
- รางวัลชมเชย โครงการครูต้นแบบการวางแผนทางการเงินดีเด่น
ภาคใต้ ปี 2558 มอบโดย ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน
ภาคใต้
- รางวัลศิษย์เก่าดีเด่น ด้านความสำเร็จในอาชีพ เป็นบุคคลที่สร้าง
ชื่อเสียงให้กับสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช ปี 2558 มอบโดย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผลงานวิชาการ/วิจัย

1) เอกสารประกอบการสอนรายวิชา ส 32102 หลักเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2) คู่มือนำเที่ยวเมืองสงขลา

3) งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง นโยบายการเงิน การคลัง และการค้าระหว่างประเทศ โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิกและสารสนเทศร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

4) งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ WORPEREP หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง เรียนรู้เศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

5) งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รายวิชา ส 32102 เศรษฐศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน WORPEREP สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

6) บทความวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง นโยบายการเงิน การคลัง และการค้าระหว่างประเทศ โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิกและสารสนเทศร่วมสมัย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ลงในวารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2557) หน้า 30 – 42

7) บทความวิชาการ เรื่อง วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และสารสนเทศร่วมสมัยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน “Teaching Method approach with graphical techniques and Contemporary Information To Improve Student Achievement” ลงในวารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (ฉบับปฐมฤกษ์)(มกราคม – มิถุนายน 2557) หน้า 12 - 20

8) บทความวิจัย เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบผสมผสานวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” นำเสนอเวทีการประชุมวิชาการระดับชาติ ศึกษาศาสตร์วิจัย ครั้งที่ 3 (Education Research Conference)” การพัฒนาคุณภาพการศึกษา : แนวโน้ม ความท้าทายและความยั่งยืน” ระหว่างวันที่ 28 – 29 กรกฎาคม 2559 ณ โรงแรมहरรรษาเจบี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ได้รับรางวัลงานวิจัยดีเด่น

9) บทความวิจัย เรื่อง “ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และการใช้คำถาม ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ รายวิชา ส 32102 เศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จังหวัดสงขลา” นำเสนองานการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยทักษิณ และการประชุมระดับชาติด้านบริหารธุรกิจและเศรษฐศาสตร์ ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 3 – 6 พฤษภาคม 2560 ณ โรงแรมบีพี สมิหลา บีช อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

10) บทความวิจัย เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบบรรยายร่วมกับเทคนิคกราฟิก และสารสนเทศร่วมสมัย ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ รายวิชา ส 32102 เศรษฐศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จังหวัดสงขลา ลงในวารสารวิจัยและพัฒนาหลักสูตรมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2559

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *ชุดอบรมวิทยากรเรื่องการวัดผลและการประเมินผลการเรียน*. กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์
กุลกันยา. (2558). *สารสนเทศกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*.
สงขลา : โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา.
- กัญญภัค พุฒตาล. (2549). *รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์และ
การคิดสังเคราะห์ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3. (วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.*
- กัลยา คำมณี. (2552). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์โครงการสำหรับ
พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1. (ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต).*
มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2548). *เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร :
อรุณการพิมพ์.
- กฤษณี คำชาย. (2540). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- เกษมศักดิ์ หนูชุม. (2552). *ผลการสอน โดยใช้เทคนิคกราฟิก เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระแสงวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.*

เกษมศรี ภัทรภูริสกุล. (2544). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียน และความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนตามทฤษฎีสวรคินิยม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพมหานคร.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2549). การคิดเชิงวิเคราะห์ (ANALYTICAL THINKING (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร : ชัคเชสมิเดีย.

_____. (2556). ลายแทงนักคิด. กรุงเทพมหานคร : ชัคเชสมิเดีย.

ขวัญตา มาพะเนา. (2553). การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการสอน ตามแนวคิด 4 MAT. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.

จันทร์เพ็ญ เชื้อพานิช . (2549). นวัตกรรมการศึกษาไทย : รูปแบบการเรียนการสอนในนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา อติสร่า ชูชาติ อมรา รอดดารา และ สร้อยสน สกลรักษ์ (บรรณาธิการ). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. หน้า 24.

จตุพร อัสวโสรธรณ. (2555). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยการจัด ประสบการณ์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎี บัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.

ชานนท์ จันทร์. (2548). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนรายวิชา 158222 ชั้นตอนวิธีการ พิสูจน์ทางคณิตศาสตร์ 1 สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.

ชุมพล ผิวงาม. (2553). การประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มมีการวัดซ้ำ เพื่อตรวจสอบความคงทนของการเรียนรู้ในเนื้อหา “การออกแบบการวัดตัวแปรและการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น สำหรับการวิจัยของครู” โดยใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ของนิติตหลักสูตรปริญญาการศึกษา
 บัณฑิต : กรณีศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 กรุงเทพมหานคร.

ณรงค์ศักดิ์ ธนวิบูลย์ชัย. (2550). เอกสารการสอนชุดวิชา หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น Principles of Economics หน่วยที่ 1 – 8 (พิมพ์ครั้งที่ 16). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : 2020
 เว็ลด์มีเดีย.

_____. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. วารสารการวัดผลการศึกษา มศว มหาสารคาม.
 3(1), 22 – 25. ค้นจาก
<https://www.tcithaijo.org/index.php/jemmsu/article/view/148945>

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2549). สอนอย่างไรให้คิดเป็น. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.

_____. (2551). การพัฒนาการคิด. กรุงเทพมหานคร : 9119 เทคนิคพรินดีง.

_____. (2556). การพัฒนาการคิด (ฉบับปรับปรุงใหม่). กรุงเทพมหานคร : 9119 เทคนิคพรินดีง.

ประสาธ อิศรปริดา. (2538). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : นำอักษรการพิมพ์.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2551). จิตวิทยาการศึกษา (Educational Psychology).
 กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- แฝงกมล เพชรเกลี้ยง. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถาม และผังมโนทัศน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2544). จิตวิทยาการศึกษา (*Educational Psychology*). กรุงเทพมหานคร : พัฒนาศึกษา.
- พงศ์สุวรรณ ดับกลาง. (2543). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนรู้ และความวิตกกังวลต่อการสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้แบบทดสอบย่อยต่างกัน ในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการแยกตัวประกอบของพหุนาม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- พันทิพา เวียงเพิ่ม. (2553). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบซิปปา เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. (ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- เพราพรณ เป็ลียนภู. (2542). จิตวิทยาการศึกษา (*Educational Psychology*). กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาครุศาสตร์ไฟฟ้า คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี.
- เพ็ญศรี ทิพย์สุวรรณกุล. (2549). เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน *Development of Achievement Test* (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิสนา แจมมณี และคณะ. (2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พ.ว.).
- ทิสนา แจมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มกราพันธ์ จุฑะรสก. (2556). *การคิดอย่างเป็นระบบ : การประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน (ฉบับปรับปรุง)*. นนทบุรี : โครงการสวัสดิการวิชาการ สถาบันพระบรมราชชนก.
- มนต์ชัย พงศกรณฤงษ์. (2552). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ของนักเรียนช่วงอุตสาหกรรม*. (ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม.
- มโนทัย ชูพรหม. (2554). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การคิดวิเคราะห์ และความคงทนในการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบตกผลึกร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา.
- มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย และมูลนิธิสคศรี – สฤงคังค. (2543). *คำพอสอน : ประมวลพระบรมราชาวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงเทพ.
- เขาวดี วิบูลย์ศรี. (2549). *การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์ (Measurement and Achievement Test Construction)* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รัตนา สุขศรี. (2551). *ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบหมวกหกใบ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา. (2558). *รายงานผลการทดสอบระดับชาติ (O – NET). การประชุมบุคลากร โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา. ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณกุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2549). *การคิด (Thinking)*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2558). *การรู้คิด (Cognition)*. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2541). *เทคนิคการสร้างและสอบข้อสอบความถนัดทางการเรียน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก.
- _____. (2543). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสดศรี – สฤษดิ์วงศ์.
- วรรณิ ลิมอักษร. (2546). *จิตวิทยาการศึกษา (Educational Psychology)*. สงขลา. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช.
- วันเพ็ญ วรรณโกมล. (2544). *การพัฒนาการสอนสังคมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- วิชัย วงศ์สุวรรณ. (2551). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง อุปสงค์ อุปทาน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา (เอกสารทางวิชาการ หมายเลข 1)*. สงขลา : โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกันยา จังหวัดสงขลา.
- ศิริกาญจน์ โกลุมภ์ และดารณี คำวังนัง. (2551). *สอนเด็กให้คิดเป็น*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม (Classical Test Theory)* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพันธุ์ ศิริพันธุ์. (2555). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นสมรรถนะทางวัฒนธรรมของนักศึกษาพยาบาล. (คุชฎินิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี.
- สมนึก ภัททิยชนิ. (2549). *การวัดผลการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กทม. : ประสานการพิมพ์.

- สาคร อัจฉกร. (2545). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาแบบปฏิบัติการ
อย่างมีส่วนร่วมในโรงเรียนปรีดิธรรม. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษาคุญณ์บัณฑิต).
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). รายงานการวิจัยสภาพปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา
การจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : วิ.ที.ซี.คอนพิวนิเคชั่น.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). รายงานการสังเคราะห์แนวคิดและวิธีจัดการเรียน
การสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2549.
- _____. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย .
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2549). การสอนวิชาเศรษฐศาสตร์ในโรงเรียน. วารสารรวมคำแหง. 23(4),
195-210.
- สุชาดา ปั้นโนม. (2551). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดวิเคราะห์ใน
วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนเอกชนกลุ่ม 3 เขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 1. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. กรุงเทพมหานคร.
- สุพัต ช่างนอก. (2549). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถการคิดวิเคราะห์ทางคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตกาฬสินธุ์ เขต 2. (วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- สุรเกียรติ ไชยวุฒิต. (2553). การศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 ด้วยกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักอริยสัจ 4. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. จันทบุรี.

- สุรางค์ โคว์ตระกูล. (2548). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2548). *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์.
- สุวิมล เขี้ยวแก้ว. (2542). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหน่วยทักษะการใช้คำถาม*.
ปัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- เสงี่ยม โตรัตน์. (2546). *การสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 1(1), 43 - 45.
- อรพรรณ พรสีมา. (2543). *การคิด*. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาทักษะการคิด.
- อรพินธ์ ช่วยคำชู. (2553). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา* สาระการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ และเรียนตามปกติ. (ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- อัมพร สมปาน. (2552). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดศรีสะเกษ : การเปลี่ยนแปลงระยะยาว*. (ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.
- อารี พันธุ์มณี. (2546). *จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน*. กรุงเทพมหานคร : ไชโย เอ็ดดูเคท.
- อุทุมพร จามรمان. (2549). *เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Development of Achievement Test* (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุมาภรณ์ ไชยเจริญ. (2556). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้การสอนรูปแบบชิปร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามและเทคนิคการใช้ผังกราฟิก* ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา.

อุไรวรรณ บุญเต็ม. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนคอนสตรัคติวิสต์ซิม เรื่อง เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.

Adam, J.A. (1967). *Human Memory*. New York : McGraw-Hill.

Bloom, B.S. (1956). *Taxonomy of Educational Objective Book 1: Cognitive Domain*. London: Longman Group Limited.

Bloom, B.S. (1976). *Human Characteristics and School Learning*. New York : McGraw-Hill Book.

Carrol, John B. (1963). A Model of School Learning. *Teacher College Reord*. 6(4) : 723 – 733. 1

Dressel, P.L. and Mayhew, L.B. (1975). *General Education : Explorations in Evaluation* (2nd ed). Washington, D.C.: American Council on Education.

Dick, W.,&Carey, L. (1996). *The Systematic Design of Instrument*. (4th ed). New York: Longman.

Gagne', R.M. (1974). *Essentials of Learning for Instruction*. Hinsdale, Illinois The Dryden.

Guildford, J.P. (1952). *General Psychology*. Canada : D. Van Nostrand.

Hudgins. B.B. (1997). Learning and Thinking : A Prime for Teacher's Question. Pupil and Teacher Behavior and Pupils "Understanding of Science." *Dissertation Abstracts Internation*.25 (17) : 5153 -4A, 1997.

Joyce, B.& Weil, M. (1996). *Models of Teaching*(5 th ed.). London: Allyn and Bacon.

Kemp, J.E; Morrison, G.R. & Ross, S.M. (1994). *Designing Effective Instruction*. New York: Macmillan College Publishing.

- Klausmeier, H.J. (1980). *Learning and Teaching Concepts : A Strategy for Testing Application of Theory*. New York : Academic Press.
- Marzano, R.J. (2001). *Desingning A New Taxonomy of Educational Objectives*. California : Corwin Press, Inc.
- Maurity, L.C., and Anthony, J.N. (1967). *Measuring Pupil Achievement and Attitude*. New York : Harcourt Brace Jovanovich.
- Nunnally J.C. (1959). *Test and Measurement*. New York : McGraw-Hill.
- Orich,D.C. et al. (1998). *Teaching Strategies: A Guide to Better Instruction*. (4th ed). Boston: Houghton Mifflin.
- Stiggins, R.J., Rubel, E., and Quellmalz, E.(1988). *Measuring Thinking Skills in the Classroom* (Revised ed). Washington, D.C., : National Educational Association.
- Travers, R.M. (1977). *Essentials of Learning*. New York : McGraw-Hill.